

RAAD VOOR BETWISTINGEN INZAKE **STUDIEVOORTGANGSBESLISSINGEN**

UITSPRAKEN WERKJAAR 2016

STUDIEBETWISTINGEN DEEL 3

Inhoud

[Zitting van 31 maart 2016](#)

rolnummer 2016/057

rolnummer 2016/058

rolnummer 2016/060

rolnummer 2016/061

[Zitting van 13 april 2016](#)

rolnummer 2016/072

rolnummer 2016/086

rolnummer 2016/090

[Zitting van 18 april 2016](#)

rolnummer 2016/070

rolnummer 2016/071

rolnummer 2016/080

[Zitting van 20 april 2016](#)

rolnummer 2016/067

rolnummer 2016/084

rolnummer 2016/085

[Zitting van 22 april 2016](#)

rolnummer 2016/068

rolnummer 2016/069

rolnummer 2016/078

[Zitting van 27 april 2016](#)

rolnummer 2016/073

rolnummer 2016/074

[Zitting van 29 april 2016](#)

rolnummer 2016/075

rolnummer 2016/081

rolnummer 2016/091

rolnummer 2016/092

Zitting van 31 maart 2016

Arrest nr. 2.877 van 31 maart 2016 in de zaak 2016/057

In zake: [REDACTED]

Tegen: [REDACTED]

I. Voorwerp van de vordering

Het beroep, ingesteld op 23 februari 2016, strekt tot nietigverklaring de beslissing van de Examencommissie master Farmaceutische Zorg van 15 februari 2016 waarbij het intern beroep van verzoeker ontvankelijk, doch ongegrond werd verklaard en de score van 7 op 20 voor het opleidingsonderdeel ‘Stage (6 maanden) met stage-examens’ werd behouden.

II. Verloop van de rechtspleging

Verwerende partij heeft een antwoordnota ingediend. Verzoekende partij heeft een wederantwoordnota ingediend.

De partijen zijn opgeroepen voor de terechtzitting, die heeft plaatsgevonden op 31 maart 2016.

Kamervoorzitter Karla Van Lint heeft verslag uitgebracht.

Verzoeker en advocaat [REDACTED], die verschijnt voor de verzoekende partij, zijn gehoord.

III. Feiten

Verzoeker is in het academiejaar 2015-2016 ingeschreven in de opleiding “Master farmaceutische zorg”.

Voor het opleidingsonderdeel “Stage (6 maanden) met stage-examens” bekommt verzoekende partij een examencijfer van 7/20.

Verzoekende partij stelde op datum van 5 februari 2016 een intern beroep in bij de Examencommissie master Farmaceutische zorg van de onderwijsinstelling.

Bij beslissing van de Examencommissie master Farmaceutische zorg op datum van 15 februari 2016 werd het intern beroep ontvankelijk, doch ongegrond verklaard.

De interne beroepsbeslissing stelde dat de betrokken docenten een uitgebreid verslag geven. Uit deze analyse komt duidelijk naar voor dat verzoeker de eindcompetenties van het opleidingsonderdeel ‘Stage met stage-examens’ niet heeft behaald. De eindcompetenties “*De student kan de kennis die hij/zij heeft verworven in de vorige jaren van de opleiding doelmatig aanwenden bij de uitoefening van het beroep van officina-apotheker*” en “*De student kan op een deskundige wijze informatie geven over geneesmiddelen en gezondheid*” worden niet behaald. De betrokken docenten lichten toe dat de tekorten die vastgesteld werden tijdens het mondelinge examen onmogelijk te omschrijven zijn als ‘detailkennis’ en elementen omvatten die in verschillende vakken op meerdere ogenblikken tijdens de opleiding aan bod kwamen. Naast die basiskennis wordt er ook gepeild naar de manier waarop deze kennis geïntegreerd wordt en hier zijn geheugensteuntjes niet aan de orde. Zonder een belangrijke hoeveelheid parate kennis wordt goede farmaceutische zorg niet mogelijk.

De tekorten die vastgesteld werden kunnen niet omschreven worden als zuiver farmacologische kennis i.v.m. werkingsmechanismes: het kunnen plaatsen van bepaalde producten binnen het therapeutisch arsenaal of het beredeneren van de therapeutische consequenties van bepaalde chemische eigenschappen. Los van dit gegeven wordt er tijdens de bespreking van de medicatiehistorieken ook aandacht gevraagd voor bepaalde farmacologische aspecten en kan men niet verrast zijn als men tijdens het stage-examen naar deze kennis peilt. Tijdens het examen neemt verzoeker bij de bespreking van een urgente casus de foutieve beslissing, een situatie die in de realiteit fatale gevolgen voor de patiënt kan inhouden.

Op basis hiervan is de Examencommissie master Farmaceutische Zorg unaniem van oordeel dat de toegekende punten van 7/20 behouden moeten blijven.

De beslissing op intern beroep werd bij aangetekend schrijven van 18 februari 2016 aan verzoekende partij overgemaakt.

Bij aangetekend schrijven van 23 februari 2016 diende verzoekende partij een verzoekschrift in bij de Raad.

IV. Ontvankelijkheid

Verwerende partij betwist de ontvankelijkheid van het verzoekschrift niet.

De Raad ziet evenmin redenen om zulks ambtshalve te doen. Het beroep is ontvankelijk.

V. De middelen

A. Eerste middel

Uit het verzoekschrift kan worden opgemaakt dat de verzoekende partij zich in een eerste middel beroept op een schending van de artikelen 2 en 3 van de Wet van 29 juli 1991 betreffende de uitdrukkelijke motivering van de bestuurshandelingen en het zorgvuldigheidsbeginsel.

Standpunt van partijen

Verzoeker stelt dat de bestreden beslissing *op geen enkele wijze* een gemotiveerd antwoord – of zelfs maar een begin daarvan – biedt op de diverse vragen en argumenten die hij heeft opgeworpen in zijn beroepschrift.

Zo wordt er geen enkele uitleg verstrekt omtrent de verschillende vragen van verzoeker bij de verhouding tussen of het gewicht van de diverse subonderdelen van het opleidingsonderdeel. Ook het element van de afwezigheid van enige feedback blijft in de bestreden beslissing volstrekt onbesproken. De brief die de ombudsman werd bezorgd om te worden voorgelezen krijgt zelfs geen vermelding en de daarin opgenomen argumenten vinden evenmin een antwoord in de bestreden beslissing. Hoewel ook de gezondheidstoestand van verzoeker in zijn verzoekschrift expliciet onder de aandacht van de commissie werd gebracht, laat men ook dit aspect onbeantwoord.

In zijn *antwoordnota* stelt verweerder dat de puntenverdeling als volgt was:

- Medicatiehistorieken (individueel en groepswork): totaal 13,7/20 (gewicht 6/30 studiepunten)
- Galenisch deel: totaal 14/20 (gewicht 6/30 studiepunten)
- Farmacotherapeutisch deel: 3/20 (gewicht 18/30 studiepunten)

In totaal geeft dit 7,3/20, wat werd afgerond naar 7/20. Er worden geen punten toegekend door de stagemeeester. Hoewel de examinatoren vroeger beschikbaar waren, heeft verzoeker pas op 22 februari 2016 aan de examinatoren gevraagd om het examen te bespreken.

Ook stelt verweerder dat er een uitgebreide vorm van feedback i.v.m. medicatiehistorieken is, onder de vorm van de Blackboardvragen die frequent verwijzen naar mogelijke onduidelijkheden of fouten in het groepswerk van de studenten. Ook de interactieve gezamenlijke sessies met PollEverywhere-vragen bestaan in belangrijke mate uit feedback rond de inhoudelijke aspecten van de medicatiehistoriek. Gezien dit een groepswerk betreft, mag het ontbreken van een individueel 'one-to-one gesprek' over de medicatiehistoriek niet verward worden met het ontbreken van feedback. Verweerder herinnert er verder aan dat zelfs als er een gebrek aan feedback zou zijn geweest, *quod non*, dit er niet kan toe leiden dat verzoeker dan geslaagd moet worden verklaard.

Verweerder stelt tevens dat de ombudsman wel degelijk het relaas van verzoeker aan de examencommissie bekend heeft gemaakt.

Verder gaf verzoeker geen antwoord op de vraag van verweerder wat de faciliteiten zouden kunnen inhouden. Desondanks wordt verweerder verweten dat er geen rekening mee gehouden wordt. Er werd verzoeker zelfs voorgesteld om een mondelinge presentatie al zittend te geven, wat niet nodig bleek.

In zijn *wederantwoordnota* stelt verzoeker dat in de antwoordnota van verwerende partij pas voor het eerst – en dus te laat – een antwoord wordt gegeven op de kwestie van de puntenverdeling zoals opgeworpen in het intern beroep. Dit had reeds in de bestreden beslissing vermeld dienen te staan, *quod non*. De in de antwoordnota opgegeven puntenverdeling is echter totaal onaanvaardbaar en bovendien ongeloofwaardig. Vooreerst is de puntenverdeling nergens op gebaseerd en kan dit ook niet worden gecontroleerd door verzoeker. Bovendien zijn de punten die voor het bewuste examen worden gegeven dermate laag (3/20) dat dit cijfer onaanvaardbaar en onredelijk is. De puntenverdeling is tevens onaanvaardbaar omdat deze op geen enkele manier in een punt voor de stage voorziet, terwijl de quoterings door de stagemeeester uitermate positief is. Het feit dat er iets niet klopt aan de puntenverdeling, blijkt ook uit de ECTS-fiche van het betrokken opleidingsonderdeel. Verzoeker stelt dat het een raadsel blijft hoeveel van de 6 studiepunten er op het schriftelijk werkstuk (groepswerk), de permanente

evaluatie dan wel op de presentatie staat. Hier is nooit feedback over gegeven. Verder spreekt de ECTS-fiche zich niet uit over de verdeling van de overige 24 studiepunten over de stage en het stage-examen. Verzoeker benadrukt dat de stage-evaluatie ook een (substantieel) gewicht dient te krijgen in de totstandkoming van het eindcijfer. Het resultaat van 7/20 houdt echter op geen enkele manier rekening met de stage-evaluatie. Hiermee schendt men de eigen ECTS-fiche.

Verder stelt verzoeker dat uit de bij de antwoordnota toegevoegde stukken blijkt dat het betwiste examen geen echte vragen laat zien, dat er geen puntenverdeling is per vraag, dat er geen toegekende punten per antwoord terug te vinden zijn, dat de auteur verzoeker voor het merendeel van de vragen als zelfzeker, degelijk en vertrouwen schenkend omschrijft en dat niet wordt aangetoond hoe de correcte antwoorden zich verhouden tot de eventuele foute antwoorden in het licht van de te halen competenties. Verzoeker stelt tevens dat het (mondeling) examen niet controleerbaar is, gezien de vragen en minstens een in kort bestek weergegeven inhoud van de antwoorden niet terug te vinden is. Tevens stelt verzoeker dat het nog steeds niet duidelijk hoe hij aan 3/20 komt voor het farmacotherapeutisch deel. Verzoeker geeft in zijn wederantwoordnota tevens een verslag van het feedback-moment bij inzage van het examen. Het feedback-moment heeft hem evenwel niet veel wijzer gemaakt. Nog steeds is niet duidelijk hoe de puntenverdeling per vraag was en wat een correct antwoord zou zijn op sommige vragen.

Verder stelt verzoeker dat de evaluatievorm van het opleidingsonderdeel “Stage met stage-examens” zoals *in casu* niet compatibel is met de inhoud van het opleidingsonderdeel. Verzoeker stelt dat men een stage van 6 maanden niet uitsluitend kan evalueren aan de hand van de beoordeling van de medicatiehistorieken en de beoordeling op een mondeling examen.

In de antwoordnota wordt verder gesteld dat de brief bedoeld om door de ombudsman te worden voorgelezen, wel degelijk zou zijn voorgelezen. De bestreden beslissing maakt hiervan volgens verzoeker echter geen enkele melding en op de argumenten die erin worden aangehaald wordt niet ingegaan.

Verder stelt verzoeker dat pas op het feedbackmoment van 1 maart 2016 wordt gevraagd welke faciliteiten hij had gewenst, waarop hij heeft geantwoord dat het daarvoor nu te laat was. Verzoeker contacteerde professor [D.] reeds in februari 2015 om te praten over faciliteiten. Er

was evenwel geen mogelijkheid om zijn toestand toe te lichten. Nooit kwam er een antwoord van de professoren op de email van de zorgmanager [S.] waarbij om faciliteiten werd gevraagd.

B. Tweede middel

Uit het verzoekschrift kan worden opgemaakt dat de verzoekende partij zich in een tweede middel beroept op een schending van de motiveringsplicht, het zorgvuldigheidsbeginsel, het redelijkheidsbeginsel, het vertrouwensbeginsel en het rechtszekerheidsbeginsel.

Standpunt van partijen

Verzoeker stelt dat het voor hem volstrekt onduidelijk is hoe men aan een resultaat van 7/20 kan komen op basis van de eerder door hem behaalde resultaten of op welke manier verzoeker zich aan dergelijk resultaat zou mogen verwachten op basis van de voorhanden zijnde documentatie. Verzoeker verwijst dienaangaande naar de studiewijzer met de bijlagen, met name naar bijlage 6, aangezien de studiewijzer op p. 11 stelt dat fouten tegen deze bijlage zwaar doorwegen. Verzoeker heeft echter geen fouten hiertegen gemaakt, zodat dit niet kan verklaren waarom de positieve resultaten van verzoeker op de andere onderdelen van het vak plots door 1 examen onderuit zouden zijn gehaald.

Op basis van deze studiewijzer valt te achterhalen dat medicatiehistorieken meetelt voor 6 van de 30 studiepunten. Verzoeker behaalde op dit onderdeel reeds viermaal een 8 en tweemaal een 7. Ook bij de mondelinge toelichting ontving verzoeker geen negatieve feedback, wel integendeel. Een resultaat van 4/6 is volgens verzoeker dan ook gerechtvaardigd. Voor de stage krijgt verzoeker een zeer goede evaluatie zodat – als per hypothese de stage op slechts 10% zou staan - een score van 2,5/3 aannemelijk is. Het zou echter logischer zijn als dit onderdeel voor meer punten zou meetellen gelet op de aard van het opleidingsonderdeel, maar verzoeker heeft het raden naar het werkelijke gewicht van de stage. In de veronderstelling dat stage dus slechts voor een miniem aandeel meetelt, betekent dit dat er van de 30 studiepunten nog 21 studiepunten te verdelen zijn op het examen. Verzoeker behaalde 16/20 en 6/10 op het eerste deel van het examen, met een aansluitende positieve toelichting. Dit impliceert (opnieuw van een minimaal gewicht van dit onderdeel, waarbij het eerste deel slechts één derde van de punten voor het examen zou vertegenwoordigen) een resultaat van 5/7. Als men al deze resultaten met het voor verzoeker meest ongunstige gewicht optelt, betekent dit dat verzoeker reeds 11,5/16 heeft gehaald. Zelfs in de hypothese dat verzoeker dus 0/14 zou gekregen hebben op het tweede

deel van het examen, betekent dit dat verzoeker nog 7,6/20 zou behalen. Het is echter volstrekt en kennelijk onredelijk om te stellen dat verzoeker 0/14 zou gehaald hebben.

Er dient dus te worden vastgesteld dat het eindresultaat van 7/20 geen correcte weergave *kan* zijn van de prestatie van verzoeker, en dat de bestreden beslissing dit ook op geen enkele manier verklaart of aannemelijk maakt of kan maken.

De bestreden beslissing gaat volgens verzoeker volledig voorbij aan de essentie van de zaak, met name hoe een resultaat van 7/20 mogelijk is gelet op de overige goede resultaten en hoe verzoeker zich aan dergelijk resultaat kon verwachten, enerzijds gelet op het gebrek aan feedback en anderzijds gelet op het gebrek aan enig kader waaruit de puntenverdeling zou blijken.

In zijn *antwoordnota* stelt verweerder dat de fouten van bijlage 6 niet exhaustief zijn. Dit werd toegelicht aan alle studenten voor de aanvang van de stage. Men kan zich bij belangrijke fouten niet beroepen op het niet aanwezig zijn in deze beperkte lijst.

Verder stelt verweerder dat 7/20 wel degelijk een correcte weergave is van de prestatie van verzoeker. Uit de analyse komt duidelijk naar voor dat verzoeker de eindcompetenties van het opleidingsonderdeel ‘Stage (6 maanden) met stage-examens’ niet heeft behaald: de eindcompetenties “*De student kan de kennis die hij/zij heeft verworven in de vorige jaren van de opleiding doelmatig aanwenden bij de uitoefening van het beroep van officina-apotheker*” en “*De student kan op een deskundige wijze informatie geven over geneesmiddelen en gezondheid*” werden niet behaald.

Verder stelt verweerder dat alle studenten wel degelijk weten dat de stage-examens op 24 van de 30 studiepunten staan.

In zijn *wederantwoordnota* stelt verzoeker dat men, enkel op basis van de vermeend foutief beantwoorde vragen op het examen, stelt dat verzoeker 2 eindcompetenties van het opleidingsonderdeel ‘Stage (6 maanden) met stage-examens’ niet heeft behaald. Verzoeker stelt echter dat er nog meer competenties te beoordelen zijn, die blijkbaar wel behaald werden. Verder stelt hij dat het uitgesloten is dat deze twee competenties enkel zouden getoetst kunnen worden op het bewuste examen. Hij stelt tevens dat de extreme discrepantie tussen de zeer

goede quoteringen van de stagemeester en de lage score op het examen nergens wordt gemotiveerd.

B. Derde middel

Uit het verzoekschrift kan worden opgemaakt dat de verzoekende partij zich in een derde middel beroept op een schending van de motiveringsplicht, het redelijkheidsbeginsel en het zorgvuldigheidsbeginsel.

Standpunt van partijen

Verzoeker stelt dat de bestreden beslissing tevens nietig dient te worden verklaard omdat de motivering die er wel in terug te vinden is, ontdaan is van enige concretisering en bovendien volstrekt onjuist is. Zo worden er tal van zaken geponeerd door de betrokken docenten, maar het is volstrekt onduidelijk op wat men zich baseert om de stellingen te poneren. Bijgevolg zijn de stellingen van de docenten volgens verzoeker niet meer dan ‘meningen’ ontdaan van draagkracht. Bovendien raken deze stellingen volgens verzoeker kant noch wal.

Zo stelt verzoeker dat hij nergens poneert dat *“het examen van het betrokken opleidingsonderdeel geen evaluatie van parate kennis mag inhouden, waaronder de kennis van farmacologische werkingsmechanismen”*. Parate kennis is nodig, maar de mechanismen met receptoren volledig vanbuiten opzeggen is volgens verzoeker niet zo nuttig en behoort ook niet tot de stage-praktijk.

Verderop valt dan te lezen: *“De student bevestigt problemen te ondervinden bij het memoriseren van leerstof, maar beweert wel de opgedane kennis correct te kunnen toepassen.”*

Verzoeker heeft gezegd dat hij lijstjes niet van buiten kan leren, grote brokken leerstof gedetailleerd onthouden, farmacologische werkingsmechanismen vanbuiten leren. Hij beweert niet dat hij problemen heeft om leerstof te memoriseren. Om te bewijzen dat men de opgedane kennis correct kan toepassen, moet men bovendien wel de kans krijgen. Dit was volgens verzoeker niet het geval, zoals blijkt uit de vraag met de Xeplion spuit.

Verder valt in de bestreden beslissing het volgende te lezen: *“Tijdens het examen neemt de student bij een urgente casus de foutieve beslissing, een situatie die in de realiteit fatale gevolgen voor de patiënt kan hebben”*. Volgens verzoeker is deze stelling evenwel volstrekt foutief. Zo heeft men in realiteit wel en veel meer toegang tot informatie. Bovendien moet

verzoeker zonder informatie A of B zegen, hetgeen niet ernstig is (gokken). Verzoeker is ook geen urgentie-arts die binnen 3 seconden moet beslissen. Verzoeker stelt dat hij niet kan worden afgerekend op iets wat zich in realiteit nooit zal voordoen. Verzoeker stelt verder dat zijn redenering correct is, als men hem de kans geeft.

Verder stelt men ter motivering van het resultaat: *“De tekorten zijn niet te omschrijven als detailkennis en omvatten elementen uit verschillende vakken op meerdere ogenblikken tijdens de opleiding”*. Het opleidingsonderdeel heeft echter een eigen finaliteit en is geen examen van de andere cursussen.

Verder schrijft men: *“Kennis wordt geïntegreerd en geheugensteuntjes zijn niet aan de orde. Zonder een belangrijke hoeveelheid parate kennis si goede farmaceutische zorg niet mogelijk”*. Dergelijke definitie van “goede farmaceutische zorg” is volgens verzoeker evenwel erg beperkt. Goede farmaceutische zorg is volgens verzoeker niet uitsluitend farmacologie en scheikunde, maar ook communicatie met de patiënt, collega's en andere zorgverleners, zoals ook blijkt uit de ECTS-fiche. Dit aspect blijkt volstrekt onbesproken. De stagemeester bevestigt overigens ook dat verzoeker correct complexe farmaceutische zorg kan toedienen (zie brief stagemeester). Verzoeker deed anderhalve keer de verplichte stage. Daarbij werkte hij nog 3 jaar als farmaceutisch assistent. Dit alles telkens tot zeer grote tevredenheid.

Verder stelt men ter verdere motivering van het resultaat: *“De vastgestelde tekorten kunnen niet worden omschreven als zuiver farmacologische kennis i.v.m. werkingsmechanismen: plaatsen van producten in therapeutisch arsenaal en beredeneren van de therapeutische consequenties van chemische eigenschappen”*. Mogelijks handelt het over het feit dat verzoeker niet meer wist dat Ofloxacin een chinolone antibiotica was. Hij kon andere antibiotica van dezelfde groep opsommen, zeggen waarvoor ze wel gebruikt worden, de posologie, alsook tot welke groep ze niet behoren. Dit alles is volgens verzoeker wél beredeneren van de therapeutische consequenties van chemische eigenschappen. Verzoeker vindt dit in de dagdagelijkse praktijk belangrijker dan een naam van de groep kennen. Hij stelt dat men hiervoor iemand niet mag buizen.

De bestreden beslissing spreekt ook over de *‘Bespreking van farmacologische aspecten tijdens de medicatiehistorieken’* en dat men niet verrast mag zijn als men hier op het examen naar vraagt. Tijdens de medicatiehistorieken werden echter lijstjes algemene antipsychotica

besproken, met elk hun bijbehorende mechanismen en gevolg. Daar zit geen algemene lijn in, dus dit is weer een lijst om te memoriseren. Deze opmerking gaat volgens verzoeker dan ook wellicht over de receptoren van de antipsychotica die hij niet paraat kon opsommen met de gevolgen van elke receptor, dit terwijl antipsychotica een zeer persoonlijke behandeling is waarbij de patiënt er niets aan heeft om te weten op welke receptoren het werkt. Bovendien stelt verzoeker dat de punten van de medicatiehistorieken (6 van de 30 studiepunten) reeds zijn toegekend, en dient dit dus niet opnieuw aan bod te komen.

Tenslotte wenst verzoeker nog te benadrukken dat men courante zaken gemakkelijk kan onthouden, daar men deze veel gebruikt. Complexere farmaceutische zorg is daarentegen nooit gebaseerd op parate kennis alleen. Men heeft bijkomende informatie nodig, waarvoor naslagwerken en de computer bestaan. Het betrokken examen heeft volgens verzoeker nauwelijks iets te maken met stage. De evaluatievorm komt niet overeen met de inhoud, daar het focust op farmacologie en vergezochte onmogelijke situaties. Bovendien krijgt men punten voor goede gokvaardigheid. De punten voor de stage van 6 maanden blijken niet mee te tellen en de stagemeester heeft amper inspraak. Verzoeker stipt aan dat de stage wettelijk nodig is, maar het stage-examen niet.

In zijn *antwoordnota* wenst verweerder erop te wijzen dat de bestreden beslissing wel degelijk antwoord biedt op de opgeworpen argumenten en dat de motivering wel degelijk zeer concreet is en bovendien correct. Het examen heeft alles te maken met de apotheekstage. Er wordt op het examen ook niet gegokt. Verweerder voerde als eerste de stage-examens in (al 30 jaar geleden) en werd hierin gevolgd door andere universiteiten. Het moge duidelijk zijn dat het invoeren van deze stage-examens niet als studievoortgangsbepaling kan worden bestreden. Verzoeker heeft zich bij zijn inschrijving namelijk akkoord verklaard met dit opleidingsprogramma.

VI. Beoordeling van de middelen

1. Verzoeker beroept zich in verschillende middelonderdelen op de schending van het *patere legem quam ipse fecisti*-beginsel, de motiveringsverplichting en de schending van het redelijkheids- en het zorgvuldigheidsbeginsel.

De voornaamste grieven op grond waarvan hij niet akkoord gaat met de examenbeslissing met betrekking tot het opleidingsonderdeel ‘Stage (6 maanden) met stage-examens’ waarvoor hij 7/20 behaald heeft, luiden als volgt:

- Een beoordeling van 7/20 vastgelegd op grond van een *eindexamen is niet congruent met het leerproces* dat door hem werd afgelegd, waarbij op de verschillende evaluatieonderdelen een positieve beoordeling werd verkregen (permanente evaluatie door testen, medicatiehistoriek-bespreking en presentatie, formatieve toetsing als voorbereiding op het stage-examen, verslag stagemeester);
- De *feedback* tijdens dit leerproces, die ofwel zeer goed was of niet werd gegeven, was niet van die aard dat bijsturing nodig of mogelijk zou zijn geweest;
- In de studiegids wordt er *geen enkele transparantie over de puntenverdeling* gegeven van de verschillende elementen van de evaluatie;
- Er is op geen enkel moment enige *consideratie geweest van zijn functiebeperking*;
- De evaluatievorm komt niet overeen met de *naam van het opleidingsonderdeel* en de te verwerven competenties;
- Verzoeker is van oordeel dat hij de *eindcompetenties* wel degelijk heeft bereikt.

2. De Raad herinnert eraan dat het hem niet toekomt om zijn appreciatie over de verdiensten van de verzoekende partij in de plaats te stellen van die van de bevoegde instanties van de onderwijsinstelling. De Raad kan er enkel op toezien dat de bestreden beslissing op regelmatige wijze is tot stand gekomen en niet kennelijk onredelijk is.

Bij de meeste vormen van evaluatie, *in casu* een beoordeling van een stage met stage-examen, is er ruimte voor persoonlijke appreciatie wat de toekenning van de punten betreft, gelet op de veronderstelde deskundigheid van de evaluator. Enkel wanneer blijkt dat de evaluatie door de docent niet volgens de vooropgestelde criteria/doelstellingen is verlopen of kennelijk onredelijk is, zal de Raad tussenkomen.

Instellingen bepalen autonoom de wijze waarop zij een bepaald opleidingsonderdeel organiseren en evalueren. Het is wel noodzakelijk, en dat wordt ook meermaals bevestigd in de rechtspraak van de Raad, dat belangrijke aspecten, zoals de evaluatievormen en quoteringsregels, op een eenduidige en transparante wijze bij de aanvang van het academiejaar aan de studenten worden meegedeeld.

3. Studenten dienen over de vooropgestelde evaluatiecriteria op een transparante wijze te worden geïnformeerd en de instelling moet vanzelfsprekend de eigen vooropgestelde regels en criteria ook opvolgen. De Raad is van oordeel dat in geval de te bereiken competenties van een

opleidingsonderdeel - *in casu* een ‘stage’ met een studieomvang van 30 studiepunten over een periode van zes maanden - via diverse evaluatievormen en opdrachten worden getoetst. Wanneer, zoals *in casu*, de evaluatie uit verschillende subonderdelen bestaat, is het een belangrijk gegeven voor de student om te kunnen nagaan wat het gewicht van de verschillende subonderdelen in de eindscore is. Dit is anders dan bijvoorbeeld bij een mondeling taalexamen, waar er normaliter een globale beoordeling wordt gegeven door de docent na het afleggen van een eindexamen.

In casu stelt de Raad vast dat de ECTS-fiche van het opleidingsonderdeel ‘Stage (6 maanden) met stage-examens’ de volgende werk- en evaluatievormen vermeldt:

“4. Werkvormen, planning van onderwijs- en leeractiviteiten

Contactmomenten:

- *Seminarie/werkcollege*
- *Vaardigheidstrainingen*

Eigen Werk

- *Opdrachten Individueel*
- *Casussen In groep*

Stage

Portfolio

5. Evaluatievormen

Examen

- *Mondeling met schriftelijke voorbereiding*
- *Gesloten boek*
- *Open vragen*

Permanente Evaluatie

- *(Tussentijdse) testen*

Schriftelijk werkstuk

- *Met mondelinge toelichting*

Presentatie

Stage-evaluatie”

Verzoeker was op de hoogte van het feit dat er op het einde van de stage een mondeling stage-examen zou plaatsvinden. Dit blijkt uit de ‘studiewijzer apotheekstage’, waarin vermeld staat: *“Na het beëindigen van de stage zal de competentie van de student beoordeeld worden tijdens het geïntegreerd stage-examen dat plaatsvindt in de vaardighedenapotheek (mondeling examen na schriftelijke voorbereiding)”* (stuk 7 van de verweerder). Uit het dossier blijkt verder niet dat het gewicht dat aan de verschillende subonderdelen werd toegekend, zoals laattijdig weergegeven in de antwoordnota in het kader van de huidige procedure, bekend is gemaakt aan de studenten. Uit het dossier blijkt enkel dat verweerder er vanuit gaat dat studenten wel

degelijk weten dat 24 van de 30 studiepunten staan op het eindstage-examen. Deze stelling wordt verder niet onderbouwd in het dossier.

Deze evaluatievorm, waarbij een doorslaggevend belang wordt gehecht aan een mondeling examen op het einde van de stage, is naar het oordeel van de Raad *in se* niet kennelijk onredelijk. De Raad is ook van oordeel dat het niet kennelijk onredelijk is om de beoordeling door de docenten te laten gebeuren en niet door de stagemeester. Het komt de Raad wel onredelijk over dat, zoals blijkt uit de meegedeelde informatie in de antwoordnota, *in casu*, op geen enkele wijze rekening wordt gehouden met het relaas van deze 6 maanden stage en een volledig doorslaggevende waarde wordt gegeven aan het mondelinge eindexamen, terwijl dit niet op een transparante en eenduidige wijze wordt meegedeeld. *In casu* wordt in de ECTS-fiche de stage-evaluatie wel als een expliciet evaluatieonderdeel vermeld. *In casu* volgt ook uit het leerproces, zoals weergegeven in de ECTS-fiche en de benaming van het opleidingsonderdeel, het belang van het verloop van deze stage met zijn verschillende onderdelen en opdrachten. Van de stage wordt ook een eindevaluatierapport door de stagemeester ingediend ten behoeve van de docenten.

De Raad concludeert dat de verdeling van de punten, met absolute doorweging van het mondeling examen, tussen de verschillende subonderdelen, zoals laattijdig meegedeeld in de antwoordnota, niet in de lijn ligt van wat een student normaliter in het kader van een stage van zes maanden zou verwachten en derhalve moeten studenten hierover voorafgaandelijk op een eenduidige wijze worden geïnformeerd.

In casu stelt de Raad ook vast dat er niet enkel onvoldoende transparante informatie wat de puntenverdeling betreft werd gegeven, maar dat de toegepaste evaluatievorm ook niet overeenstemt met wat in de ECTS-fiche als evaluatiemethode wordt aangegeven. De stage-evaluatie wordt namelijk niet meegenomen in de eindscore, of dit blijkt alleszins niet uit voorliggend dossier. In de beslissing van de interne beroepsinstantie wordt ook niet ingegaan op de vraag naar verduidelijking van de puntenverdeling. Op deze wijze schendt verwerende partij de motiveringsplicht.

4. Verder gaat de Raad in op de specifieke grief van verzoeker dat geen rekening is gehouden met zijn functiebeperking. Ter zitting blijkt dat verwerende partij standaardfaciliteiten voor veel voorkomende functiebeperkingen hanteert. Studenten, zoals verzoeker, die een zeldzame ziekte

hebben, dienen zelf te overleggen met individuele docenten met het oog op een aanpassing van de examenmodaliteiten. Ondanks zijn verzoek en de attestering van zijn functiebeperking (zie in het dossier gevoegde e-mail van 20 oktober 2015 van de zorgcoördinator [S.] aan de betrokken docenten) werden er geen faciliteiten toegekend, laat staan onderzocht of in overweging genomen. Hij heeft zelfs de mogelijkheid niet gekregen om zijn toestand toe te lichten en een aangepaste examenvorm te bepleiten.

De Raad kan uit de toegevoegde e-mail afleiden dat verzoeker in de loop van het academiejaar via de zorgcoördinator [S.] melding heeft gemaakt van zijn functiebeperking en de docenten heeft gevraagd om te praten over mogelijke faciliteiten. Verzoeker meldt in het dossier dat zijn beperking werd gedocumenteerd en geattesteerd door een behandelend geneesheer d.m.v. een Europees erkend formulier. In deze procedure voor de Raad is er tevens een attest functie-uitval neergelegd waaruit duidelijk blijkt dat er als gevolg van een geattesteerde chronische ziekte een redelijke aanpassing van de schoolse activiteiten van verzoeker gewenst is. Deze geattesteerde gezondheidstoestand van verzoeker wordt door verweerder ook niet in vraag gesteld.

Verweerder is echter niet ingegaan op de vraag van verzoeker om faciliteiten, o.a. via de zorgcoördinator, en heeft op de betreffende mail niet geantwoord. Verweerder meldt dat in het kader van de feedback bij de inzage van het examen op de vraag aan verzoeker omtrent welke faciliteiten hij had gewenst geen concreet antwoord werd gegeven. Verzoeker meldde dat dit op dat moment te laat was.

De Raad stelt ook vast dat de interne beroepsinstantie op geen enkel wijze ingaat op deze grief van verzoeker. Op die wijze schendt verweerder de motiveringsverplichting.

De Raad leest in artikel II.276, §3 van de Codex Hoger Onderwijs dat expliciet wordt bepaald dat een student met een functiebeperking ‘recht’ heeft op redelijke aanpassingen. Dit artikel bepaalt dat een student met een functiebeperking recht heeft op het nemen van “*een concrete maatregel, van materiële of immateriële aard, die de beperkende invloed van een onaangepaste omgeving op de participatie van een persoon met een functiebeperking neutraliseert*”.¹ (onderlijning zelf toegevoegd)

¹ Art. II.276 ...

“§3. Studenten met functiebeperkingen hebben recht op redelijke aanpassingen. Studenten met functiebeperkingen zijn studenten met langdurige fysieke, mentale of zintuiglijke beperkingen die

Gezien dit recht van een student op redelijke aanpassingen, is de Raad van oordeel dat verweerder *in casu* onvoldoende de toekenning van eventuele faciliteiten heeft onderzocht en hiermee onvoldoende rekening heeft gehouden bij het afnemen van het mondelinge stage-examen. Het loutere aanbod om de presentatie al zittend te doen, zoals werd voorgesteld door verweerder, voldoet niet in het kader van deze decretale context.

De Raad begrijpt dat ook studenten met een functiebeperking in gelijke mate moeten aantonen dat zij de vooropgestelde leerresultaten op voldoende wijze beheersen en de competenties moeten verwerven. Dit ontslaat de instelling niet van de plicht om, in het geval een student melding maakt van zijn functiebeperking, op gepaste wijze te onderzoeken in welke mate redelijke aanpassingen kunnen getroffen worden. Uit het dossier blijkt niet dat dit *in casu* is gebeurd.

Dit klemmt des te meer gezien de aard en het doorslaggevend karakter van het mondelinge stage-examen in het geheel van de beoordeling van het stage-opleidingsonderdeel.

Het middelonderdeel is gegrond.

5. De Raad is van oordeel op basis van hogervermelde overwegingen dat de door verweerder vastgelegde eindscore van 7/20, doorslaggevend bepaald door de score op het mondelinge examengedeelte, kennelijk onredelijk is, gezien de onduidelijk meegedeelde quoteringsregels (in het bijzonder de verdeling van de punten/gewichten over de verschillende subonderdelen van het opleidingsonderdeel), waarbij de evaluatie van de stage van zes maanden zoals meegedeeld in de ECTS-fiche op geen enkele wijze weergave vindt in de eindscore, en zonder

hen in wisselwerking met diverse drempels kunnen beletten volledig, effectief en op voet van gelijkheid met andere studenten te participeren aan het hoger onderwijs. Een aanpassing is een concrete maatregel, van materiële of immateriële aard, die de beperkende invloed van een onaangepaste omgeving op de participatie van een persoon met een functiebeperking neutraliseert. Als een redelijke aanpassing wordt beschouwd, de aanpassing die geen disproportionele belasting betekent. Een beslissing tot weigering van de gevraagde aanpassingen kan gemotiveerd zijn op grond van een door de instelling gemaakte afweging dat de gevraagde aanpassing afbreuk doet aan de mogelijkheid de essentiële leerresultaten van de opleiding te bereiken.

De criteria voor de afweging van disproportionaliteit zijn conform artikel 2, §2 en §3, van het protocol van 19 juli 2007 betreffende het begrip redelijke aanpassingen in België krachtens de wet van 25 februari 2003 ter bestrijding van discriminatie en tot wijziging van de wet van 15 februari 1993 tot oprichting van een Centrum voor gelijkheid van kansen en voor racismebestrijding."

dat bij het afleggen van het doorslaggevende mondelinge stage-examen op enige wijze rekening gehouden is met de gemelde functiebeperking van verzoeker.

Het middel is in de aangegeven mate gegrond.

De Raad vernietigt deze examenbeslissing en vraagt om, na overleg met verzoeker wat de organisatie en modaliteiten van het mondeling examen betreft, en na onderzoek van concrete faciliteiten die kunnen worden aangereikt in het licht van zijn functiebeperking, een nieuw afsluitend stage-examen te organiseren. Bij de toekenning van de eindscore vraagt de Raad dat conform de ECTS-fiche voldoende rekening wordt gehouden met de stage-evaluatie.

De overige middelonderdelen, die de inhoud van het afgelegde stage-examen betreffen, dienen in de huidige stand van het geding niet te worden onderzocht, gezien ze niet tot een ruimere vernietiging kunnen leiden.

Het beroep is gegrond.

BESLISSING

1. De Raad vernietigt de beslissing van de Examencommissie master Farmaceutische Zorg van 15 februari 2016.

2. Het bevoegde orgaan van verwerende partij zal uiterlijk tegen 14 april 2016 een nieuwe beslissing nemen waarbij de modaliteiten van het mondeling examen, rekening houdend met bovenvermelde overwegingen, worden vastgelegd. Het examenresultaat moet ten laatste einde mei bekend zijn.

Dit arrest is uitgesproken te Brussel, in openbare terechtzitting van 31 maart 2016, door de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbeslissingen, IIIe Kamer, samengesteld uit:

Karla Van Lint,	kamervoorzitter
-----------------	-----------------

Henri Verhaaren	bijzitter
-----------------	-----------

Jan Geens	bijzitter
-----------	-----------

bijgestaan door

Melissa Thijs	secretaris
---------------	------------

De secretaris

Melissa Thijs

De voorzitter

Karla Van Lint

Tegen dit arrest is een beroep bij de Raad van State mogelijk overeenkomstig artikel 14, § 2 van de gecoördineerde wetten op de Raad van State en het Koninklijk Besluit van 30 november 2006 tot vaststelling van de cassatieprocedure bij de Raad van State. Dit beroep dient schriftelijk en aangetekend te gebeuren binnen de dertig dagen na kennisgeving van deze beslissing en ondertekend te zijn door een advocaat. Bij het beroep moeten zijn gevoegd een kopie van het aangevochten arrest, de bijgevoegde stukken dienen genummerd en geïnventariseerd te zijn, en zes eensluidend verklaarde afschriften van het beroep.

Arrest nr. 2.874 van 31 maart 2016 in de zaak 2016/058

In zake: ██████████

Tegen: ██████████

I. Voorwerp van de vordering

Het beroep, ingesteld op 23 februari 2016, strekt tot nietigverklaring van de beslissing van de interne beroepsinstantie van 16 februari 2016 waarbij het intern beroep van verzoeker ontvankelijk, doch ongegrond werd verklaard.

II. Verloop van de rechtspleging

Verwerende partij heeft een antwoordnota ingediend. Verzoekende partij heeft een wederantwoordnota ingediend.

De partijen zijn opgeroepen voor de terechtzitting, die heeft plaatsgevonden op 31 maart 2016.

Kamervoorzitter Karla Van Lint heeft verslag uitgebracht.

Advocaat ██████████, die verschijnt voor de verzoekende partij, en advocaat ██████████ en mevrouw ██████████, die verschijnen voor de verwerende partij, zijn gehoord.

III. Feiten

Verzoeker is in het academiejaar 2015-2016 ingeschreven in de opleiding “Bachelor in het onderwijs: kleuteronderwijs”.

Voor het opleidingsonderdeel “██████████” bekomt verzoekende partij een examencijfer van 5/20.

Verzoekende partij stelde op datum van 8 februari 2016 een intern beroep in bij de interne beroepsinstantie van de onderwijsinstelling.

Bij beslissing van de interne beroepsinstantie op datum van 16 februari 2016 werd het intern beroep ontvankelijk, doch ongegrond verklaard.

De interne beroepsbeslissing stelde dat de studente een score van 5/20 behaalde voor het opleidingsonderdeel '■■■■■■■■■■', dat 6 studiepunten telt. Ze merkt op dat de volledige opdracht reeds op 2 oktober 2015 mondeling uitvoerig werd toegelicht. Volgens haar kan van studenten in het derde jaar worden verwacht dat ze in staat zijn om binnen een termijn van drie maanden deze korte stage van 3 dagen te organiseren, en op zelfstandige wijze de verkregen informatie te verwerken. Ze meent dat de studente op basis van deze toelichting reeds in de mogelijkheid was om de voorbereiding van de activiteit, organisatorisch en inhoudelijk, aan te pakken. De interne beroepsbeslissing benadrukt dat de opdracht op 28 oktober 2015 schriftelijk werd bevestigd en dat het semester tot en met de eerste week van januari 2016 liep, zodat de studente verkeerdelijk interpreteerde dat de opdracht op 18 december 2015 afgerond moest zijn. Volgens haar kan een korte stage in een kleuterschool ook worden georganiseerd onmiddellijk na de kerstvakantie. Verder stelt de interne beroepsinstantie dat de presentatie (d.d. 25 januari 2016) zo laat mogelijk werd gepland om de studenten toe te laten de nodige voorbereidingstijd te benutten. Ze benadrukt dat de studente tijdens een aantal informatiemomenten wel aanwezig was en dat de informatie ook op Blackboard werd vermeld, maar dat ze deze onvoldoende heeft benut. Vervolgens stipt de interne beroepsinstantie aan dat met betrekking tot de beoordeling van het portfolio in de opdracht duidelijk vermeld staat dat de map niet wordt ingekeken door de beoordelaars bij een score van minder dan 8/20 op de presentatie. Ze benadrukt ook dat uit de motivatie op het evaluatieformulier van de mondelinge presentatie duidelijk blijkt dat de studente onvoldoende inzicht heeft in de basisprincipes van het muzische proces zoals beschreven in de leerdoelen. Ten slotte merkt de interne beroepsinstantie nog op dat, omwille van het feit dat deze elementaire bouwstenen onvoldoende gekend zijn, de beoordelaars niet uitvoerig zijn kunnen ingaan op alle andere aspecten die daarop voortbouwen.

De beslissing op intern beroep werd bij aangetekend schrijven van 18 februari 2016 aan verzoekende partij overgemaakt.

Bij aangetekend schrijven van 23 februari 2016 diende verzoekende partij een verzoekschrift in bij de Raad.

IV. Ontvankelijkheid

Verwerende partij betwist de ontvankelijkheid van het verzoekschrift niet.

De Raad ziet evenmin redenen om zulks ambtshalve te doen. Het beroep is ontvankelijk.

V. De middelen

A. Eerste en tweede middel

Uit het verzoekschrift kan worden opgemaakt dat de verzoekende partij zich in twee middelen beroept op een gebrekkige begeleiding alsook op de schending van het redelijkheidsbeginsel, het zorgvuldigheidsbeginsel, het patere legem beginsel, het gelijkheidsbeginsel en het motiveringsbeginsel.

Standpunt van partijen

Verzoekende partij stelt vooreerst dat op 2 oktober 2015 de opdracht werd aangehaald, maar zeker niet volledig en uitvoerig werd toegelicht. Volgens haar werd enkel het ‘muzisch schema’ uitvoeriger besproken vanwege een aanpassing van het opleidingsonderdeel. Ze merkt op dat de officiële opdracht pas op 28 oktober 2015 schriftelijk werd bevestigd, maar dat ze in de korte periode wel alles zelf heeft geregeld. Zo heeft ze zelf een stageschool gecontacteerd en contactmomenten met de mentor afgesproken. Daarnaast heeft ze ook alle uitstappen in verband met haar uitgangspunten naar de kapper en het gemeentehuis zelfstandig georganiseerd. Bovendien werd de opdracht volgens haar pas schriftelijk bevestigd (op 28 oktober 2015) nadat de school via de ombudsdienst telefonisch op de hoogte was gebracht van het feit dat de opdracht nog steeds niet gekend was.

Vervolgens stipt verzoekende partij aan dat wanneer ze haar stageschool begin november contacteerde, vrij snel bleek dat ze haar stage vóór december moest laten plaatsvinden omdat de weken voor en na de kerstvakantie te druk waren door de activiteiten van de school en de mentor. Verder is ze van mening dat ze de beschikbare informatie wel degelijk heeft benut, zoals ook blijkt uit de bijgevoegde brief van de mentor. Ze stelt bovendien dat ze voor haar stage de lectoren per e-mail een schets van haar muzische stage had bezorgd om feedback te krijgen, maar dat ze als antwoord kreeg dat er niet per mail werd gecommuniceerd. Daarop ging ze naar een infomoment op school, doch toen werd er les gegeven en bleef er weinig of geen tijd over om specifieke vragen te stellen. Volgens haar kon je toen wel nog inschrijven voor volgende infomomenten, die voor haar wat laat kwamen vermits ze toen haar stage reeds aangevangen had.

Daarnaast stelt verzoekende partij dat uit haar map blijkt dat ze haar job kent. Ze vraagt zich af waarom ze haar in vraag stellen op basis van een presentatie, terwijl ze van haar mentor en van de directie van haar stageschool wel positieve commentaar kreeg op haar driedaagse stage. Volgens haar werd ook de studiewijzer van het opleidingsonderdeel '■■■■■' niet aangepast naar het academiejaar 2015-2016 en is de puntenverdeling nu anders dan voorheen.

Verder merkt verzoekende partij op dat ze zowel in haar presentatie als in haar map wel degelijk heeft aangetoond dat ze de basisprincipes van het muzisch werken begrijpt. Ze benadrukt dat het muzisch schema de rode draad was doorheen haar presentatie, dat de gekozen impressies voldeden aan de kwaliteitscriteria zoals de lectoren tijdens de mondelinge besprekingen hadden gezegd en dat haar lessen aangepast waren aan de beginsituatie van de kleuters.

Ten slotte stipt verzoekende partij aan dat de interne beroepsinstantie niet gereageerd heeft op het feit dat haar presentatie moest worden ingekort vanwege tijdsgebrek. Ze verwijst ook naar de persoonlijke nadelige gevolgen van deze beslissing.

In haar *antwoordnota* verduidelijkt verwerende partij vooreerst dat de studenten voor het opleidingsonderdeel '■■■■■' tijdens een stage dienen te werken aan elk muzisch domein (beweging, beeld, muziek, drama/taalexpressie, media) met kleuters van de derde (of tweede) kleuterklas en dat ze vervolgens tijdens een mondelinge presentatie

hun muzisch groeiproces dienen toe te lichten aan de lectoren. Ze benadrukt dat de studenten bij aanvang van deze mondelinge presentatie de stagemap dienen af te geven, maar dat deze alleen wordt ingekeken wanneer de student zijn verworven competenties in verband met het muzisch werken onvoldoende of met twijfel kon toelichten tijdens de mondelinge presentatie. Ze merkt op dat de score op de mondelinge presentatie zal worden aangepast wanneer uit de map blijkt dat de student de competenties toch beheerst of nog onvoldoende beheerst, doch met een maximum van 2 punten, zodat de map enkel wordt ingekeken bij studenten die een cijfer tussen 8/20 en 10/20 behaalden voor de mondelinge presentatie.

Wat de toegekende score en het portfolio betreft, stelt verwerende partij dat uit het evaluatieformulier van de mondelinge presentatie duidelijk blijkt dat verzoekster onvoldoende inzicht heeft in de basisprincipes van het muzisch proces, zoals beschreven in de leerdoelen.

Ze benadrukt dat dit evaluatieformulier uitvoerig becommentarieerd werd door de lectoren en ze verwijst hiervoor naar enkele citaten. Volgens haar bleek uit de presentatie en de bevraging aldus dat verzoekster de elementaire bouwstenen onvoldoende kende, zodat de beoordelaars niet uitvoerig zijn kunnen ingaan op alle andere aspecten die daarop voortbouwen.

Verder merkt verwerende partij op dat de presentatie niet werd ingekort wegens tijdgebrek en dat verzoekster evenveel tijd heeft gekregen als andere studenten, namelijk een aangewezen 8-tal minuten voor de presentatie en een maximum van 15 minuten met de vragen van de lector(en) inbegrepen. Verwerende partij stelt dat de stagemap niet werd ingekeken door de beoordelaars, vermits verzoekster minder dan 8/20 voor de presentatie behaalde, wat op voorhand aan de studenten ook werd meegedeeld. Ze benadrukt dat het niet het eindresultaat is dat telt, maar wel het persoonlijke proces dat de student doormaakt. Volgens haar moet tijdens de presentatie dit proces verteld worden en met beeldmateriaal geïllustreerd worden, om zo de studenten te laten reflecteren over hun proces. Ze stelt dat doordat de studenten zelf fragmenten kiezen waarvan ze vinden dat ze goed op de kleuters inspelen, zij kunnen bewijzen dat ze begrijpen wat muzisch werken inhoudt.

Ten slotte stipt verwerende partij aan dat het feit dat de mentor van mening is dat het verslag van de mondelinge presentatie geen correcte weergave is van de driedaagse stage van verzoekster, geen invloed heeft op haar prestatie, vermits het niet de mentoren, maar wel de docenten zijn die bevoegd zijn voor de evaluatie van de studenten.

Wat het laattijdig meedelen van de opdracht betreft, merkt verwerende partij op dat de volledige opdracht reeds op 2 oktober 2015 mondeling uitvoerig werd toegelicht. Volgens haar was verzoekster op basis van deze eerste toelichting reeds in de mogelijkheid om de voorbereiding van de activiteit organisatorisch en inhoudelijk aan te pakken. Op 28 oktober 2015 werd de opdracht schriftelijk bevestigd. Vervolgens vond er op 9 november 2015 een contactmoment plaats waar de lectoren een drietal uren hebben samengezeten met studenten die naar het buitenland gingen of vervroegd konden afstuderen, doch verzoekende partij was hierop niet aanwezig en dit zonder voorafgaande verwittiging. Verwerende partij stipt aan dat verzoekster haar project heeft uitgevoerd op 19, 20 en 23 november 2015 zodat de volgende geplande coachingmomenten voor haar te laat kwamen. Ze merkt ook op dat verzoekende partij klaarblijkelijk verkeerdelijk interpreteerde dat de opdracht op 18 december 2015 afgerond moest zijn en dat het examen voor degenen die vervroegd konden afstuderen zo laat mogelijk

in de examenperiode werd ingepland. Ten slotte stelt verwerende partij dat de studente nog één keer aanwezig was op een coachingmoment op 30 november 2015, maar later niet meer, zodat duidelijk is dat ze de informatie mondeling en op Blackboard onvoldoende benut heeft.

In haar *wederantwoordnota* benadrukt verzoekende partij vooreerst dat de organisatie van het vak [REDACTED] voor de vervroegde afstudeerders erg verwarrend en chaotisch is verlopen. Zij stelt dat op 2 oktober 2015 de opdracht niet werd uitgelegd, maar dat meegedeeld werd dat de opdracht veranderd was. Zij kon op dat moment aldus nog niet aan de slag gaan. Ze merkt ook op dat ze zelf haar stageschool geregeld heeft. Volgens haar was niet op voorhand voorgeschreven dat het een korte stage van drie dagen betrof, zodat verwerende partij evaluatiecriteria toepast die nergens zijn voorgeschreven. Verder benadrukt verzoekende partij dat de examenreeks van januari loopt van 11 tot 31 januari en dat de datum van het examen haar pas op 15 januari werd meegedeeld, zodat zij geen rekening kon houden met de examendatum van 25 januari bij het plannen van haar stage. Vervolgens stipt verzoekende partij aan dat ze aanwezig was op twee van de drie contactmomenten, dat ze per mail feedback heeft gevraagd over haar eindopdracht, dat ze gebruik heeft gemaakt van de documenten op Blackboard en dat ze haar opdracht heeft gemaakt aan de hand van het opdrachtenformulier.

Daarnaast stelt verzoekende partij dat uit het feitenrelaas blijkt dat verwerende partij niet geleverd heeft wat zij in de studiefiche aan de verzoekende partij heeft beloofd. Volgens haar komt het in die omstandigheden kennelijk onredelijk voor dat verwerende partij op het mondeling examen gaat stellen dat zij de leerinhoud niet tot zich heeft genomen en de competenties niet heeft verworven. Zij merkt tevens op dat reguliere studenten die het vak volgen in twee semesters allicht wel krijgen wat in de fiche wordt beloofd. Vervolgens meent verzoekende partij ook dat er *in casu* sprake is van een gebrekkige begeleiding, vermits zij geen begeleiding of feedback kreeg van de lectoren bij de voorbereiding van de stage, noch was er enige begeleiding of feedback tijdens de stage. Volgens haar konden de opmerkingen van de lectoren geremedieerd worden indien er een betere of nuttige begeleiding of feedback was geweest op een ogenblik dat het nuttig was.

Verzoekende partij merkt verder op dat de evaluatiemethode erg onduidelijk is. Volgens haar blijkt uit de examenbeslissing dat er punten worden gegeven op drie vlakken (presentatie (8/20) – technische aspecten van de presentatie (2/20) – bevraging (10/20)), maar zijn de opgesomde evaluatiecriteria voor de presentatie nieuw en is evenmin duidelijk hoe de negen competenties

geëvalueerd worden ten opzichte van de 8 punten die voor de presentatie behaald kunnen worden. Ook is niet duidelijk of de stagemap nu wel of niet meetelt. Tenslotte verwijst verzoekende partij nog naar wat ze in haar verzoekschrift heeft uiteengezet en naar de verklaring van haar mentor op de stageschool. Ook is ze nog steeds van mening dat ze tijdens de presentatie geïntimideerd werd en is het toelichten van het groeiproces niet het leerdoel, zodat het eindresultaat telt.

Beoordeling

Voorliggende studievoortgangsbeslissing betreft de examenbeslissing voor het opleidingsonderdeel “” waarop verzoekster een score van 5/20 heeft behaald.

Het eerste middel van verzoekster heeft betrekking op de gebrekkige organisatie en begeleiding en de impact hiervan op het verwerven van de competenties en de eindscore.

Wat dit middel betreft, merkt de Raad vooreerst op dat deze in grote mate gelijklopende grief ook werd ingeroepen door een medestudent van verzoekster in het dossier met rolnummer 2016/061.

Deze grief van verzoekende partij betreft *in se* dat de evaluatie en organisatie van dit opleidingsonderdeel, in het bijzonder ten aanzien van studenten die een verkort traject volgen, niet conform de reglementaire voorschriften en de ECTS-fiche (stuk 5 van verweerder) is gebeurd en niet met de nodige zorgvuldigheid wat organisatie en begeleiding betreft, is verlopen. Dit heeft tot het rechtstreekse gevolg dat verzoekster niet op een correcte en redelijke wijze is geëvalueerd. Verzoekster wijst specifiek op de in het licht van artikel 3 en 4 van het OER laattijdige en niet in context meegedeelde opdracht, tijdstip, evaluatie en studieomvang en het late en chaotische opstellen van de academische kalender.

De Raad herinnert eraan dat het hem niet toekomt om zijn appreciatie over de verdiensten van de verzoekende partij in de plaats te stellen van die van de bevoegde instanties van de onderwijsinstelling. De Raad kan er enkel op toezien dat de bestreden beslissing op regelmatige wijze is tot stand gekomen en niet kennelijk onredelijk is.

Bij de meeste vormen van evaluatie, *in casu* een beoordeling van een proces van muzische vorming via een stage, is er ruimte voor persoonlijke appreciatie wat de toekenning van de

punten betreft, gelet op de veronderstelde deskundigheid van de evaluator. Enkel wanneer blijkt dat de evaluatie door de docent niet volgens de vooropgestelde criteria/doelstellingen is verlopen of kennelijk onredelijk is, zal de Raad tussenkomen.

Instellingen bepalen autonoom de wijze waarop zij een bepaald opleidingsonderdeel organiseren en evalueren. Het is wel noodzakelijk, en dat wordt ook meermaals bevestigd in de rechtspraak van de Raad, dat belangrijke aspecten (zoals de evaluatiecriteria gelinkt aan de uit te voeren opdrachten) op een eenduidige en transparante wijze bij de aanvang van het academiejaar aan de studenten worden meegedeeld.

De Raad komt in dit dossier in eerste instantie tot de hiernavolgende feitelijke vaststellingen. Het opleidingsonderdeel “.....” heeft een studieomvang van 6 studiepunten en betreft in hoofdzaak een praktisch gedeelte, dat 138 uren (waarvan 4 uren begeleide praktijk en 134 uren zelfstandige praktijk) omvat, en een beperkt gedeelte hoor- en werkcolleges (12 uren). Vanaf huidig academiejaar is een tweede examenkans mogelijk. Het opleidingsonderdeel kan niet getolereerd worden. De ECTS-fiche voorziet in de mogelijkheid van spreading over twee semesters of de opname als een één semester vak, wat *in casu* aan verzoekster werd toegestaan. In haar studiecontract staat expliciet dat een vervroegd afstuderen mogelijk is. *In casu* betreft dit opleidingsonderdeel het enige dat verzoekende partij nog dient af te leggen om het diploma ‘Bachelor in het Onderwijs: kleuteronderwijs’ te behalen. Zij volgt dit via een verkort studieprogramma zodat zij na de januarizittijd kan afstuderen. Zij combineerde haar studie met werk gezien het beperkte studieprogramma.

Voor dit opleidingsonderdeel moeten de studenten tijdens een stage werken aan elk muzisch domein (beweging, beeld, muziek, drama/taalexpressie, media) met kleuters van de derde (of tweede) kleuterklas, daarbij vertrekkende vanuit verschillende uitgangspunten (stuk 6 van verweerder). Vervolgens dienen zij door middel van een mondelinge presentatie (examen) hun muzisch groeiproces toe te lichten aan de hand van visueel en/of auditief materiaal, en aan de lectoren van het opleidingsonderdeel te tonen dat zij de muzische competenties bereikt hebben. Bij aanvang van deze mondelinge presentatie dienen de studenten de stagemap af te geven (met onder andere de lesvoorbereidingen en de voorbereidingen hoekenwerk). Deze stagemap zal evenwel alleen maar worden ingekeken indien de student zijn verworven competenties in verband met het muzisch werken onvoldoende of met twijfel kon toelichten tijdens de mondelinge presentatie. Wanneer uit de map blijkt dat de student de competenties beheerst of

nog onvoldoende beheerst, zal de score op de mondelinge presentatie worden aangepast met een maximum van 2 punten. Derhalve wordt de map enkel ingekeken bij studenten die een cijfer tussen 8/20 en 10/20 behaalden voor de mondelinge presentatie (stuk 6, p.1 en stuk 7 van verweerder).

De Raad stelt verder vast op basis van het dossier dat verzoekster en verweerder het niet eens zijn wat het tijdstip van de mededeling van de opdracht betreft. Verweerder stelt dat deze opdracht reeds mondeling was toegelicht op 2 oktober 2015, verzoekster stelt dat toen enkel werd meegedeeld dat de opdracht werd gewijzigd en het muzisch schema werd uitgelegd. Het dossier brengt in dit verband geen duidelijkheid. Dit gebeurt ook niet ter zitting.

Uit het dossier blijkt wel dat verzoekster wat de invulling van de opdracht betreft herhaaldelijk contact over de opdracht neemt met verweerder van bij de aanvang van het academiejaar (mailing op 18 september en vervolgens op 23 oktober 2015 – stukken 7 ev. verzoekster). Uit het dossier blijkt ook dat op deze e-mails geen eenduidig antwoord komt wat de invulling van de opdracht betreft, noch wat de data voor de contactmomenten betreft, noch wat de gevraagde begeleiding betreft. Ter zitting werd door verweerder aangehaald dat het betrokken opleidingshoofd in deze periode langdurig ziek was.

Uit het dossier blijkt ook dat er belangrijke wijzigingen zijn gebeurd aan de opdracht naar leerinhoud, uitgangspunten (drie uitgangspunten) en puntenverdeling (vb. geen aparte punten op de stagemap). Uit het dossier blijkt dat op 28 oktober 2015 (stuk 7 van verzoekster) de gewijzigde opdracht pas schriftelijk wordt meegedeeld aan de studenten via Blackboard, na tussenkomst van de ombudspersoon.

De Raad stelt verder vast dat de invulling van de opdracht (stuk 6 van de verweerder) zowel naar uitwerking, stappen en timing als doelstellingen in eerste instantie is uitgeschreven voor studenten die het opleidingsonderdeel spreiden over twee semesters en nog een eindstage dienen af te werken. De enige nuance die werd opgenomen voor de studenten die een verkort traject volgen is dat deze studenten, die de eindstage niet hoeven af te leggen, zelf moeten een stageplaats zoeken om de opdracht uit te voeren.

In het document met de weergave van de opdracht (stuk 6 van de verweerder) staan de te doorlopen stappen opgegeven. Het eerste semester is expliciet gericht op *'coaching op maat van de student en feedback'*. In het tweede semester wordt in de eindstage het muzisch

groeiproces zelfstandig aangetoond door de student. Dit resulteert in een map en portfolio. Studenten sluiten hun evaluatie af met een presentatie van hun project van maximum 15 minuten (vraagstelling inbegrepen) voor een jury in de junizittijd. Verzoekster – die reeds geslaagd was voor de eindstage – heeft zelf een stageplaats en mentor gecontacteerd om de opdracht uit te voeren. De stage vond plaats op 19, 20, en 23 november 2015. Zij maakte hiervan een map en portfolio.

De Raad maakt verder de hiernavolgende overwegingen die belangrijk zijn om tot een oordeel te komen.

(1) Verzoekster werd ondanks haar herhaald verzoek pas eind oktober 2015 duidelijk schriftelijk ingelicht over de ‘gewijzigde’ opdracht die zij diende uit te voeren binnen het eerste semester, wat in het licht van de jaarkalender, met de voorziene vakantieperiodes (herfst- en kerstvakantie), bijzonder laat is voor de studenten die het vak in het eerste semester dienen af te werken. Een duidelijke en tijdige schriftelijke mededeling van een opdracht kan ook verwacht worden in het licht van artikel 3 en 4 van het OER (stuk 9 van verweerder). De Raad wijst in dit verband op eerdere rechtspraak waar de Raad de noodzaak heeft benadrukt van de eenduidige mededeling van informatie en van de essentiële feedback.

(2) Verzoekster werd tijdens het eerste semester op geen enkele wijze noch voorafgaand, noch tijdens de stage ‘individueel’ gecoacht of begeleid, hoewel de eerste stap van de opdracht expliciet is gericht op ‘*coaching op maat van de student en feedback*’ (zie stuk 6 van verweerder). Een leerdoel van DLR 5 vermeldt expliciet dat feedback van leerkrachten en medestudenten de mogelijkheid moet bieden tot het bijsturen van het eigen functioneren (stuk 5 van verweerder). Een eerste contactmoment (hoorcollege waar alle studenten aanwezig zijn) heeft plaatsgevonden op 2 oktober 2015. Verzoekster was hierop aanwezig. Vervolgens hebben er nog twee ‘klassikale’ contactmomenten plaatsgevonden op 9 november 2015 (verzoekster was niet aanwezig wegens werkverplichtingen) en op 30 november 2015. Dit zijn echter niet verplichte klassikale contactmomenten. Uit het dossier blijkt niet dat wat de eerste twee contactmomenten betreft, er aan de studenten uitleg is gegeven over de invulling en de duur hiervan.

Uit het dossier blijkt dat verweerder het (niet verplichte) contactmoment van 9 november 2015, waarop verzoekster wegens werkverplichtingen niet aanwezig was, als een coaching zag, in tegenstelling tot het door verzoekster verwachte hoorcollege. Uit het dossier blijkt niet dat

studenten op enigerlei wijze werden geïnformeerd dat dit contactmoment specifiek gericht was op vervroegde afstudeerders of Erasmusstudenten. Op de expliciete vraag van verzoekster in haar mail van 9 november 2015 om individuele feedback te krijgen over het haar gekozen thema (kapper) en de uitwerking ervan in functie van de uitgangspunten (stuk 11 van verzoekster), werd door verweerder expliciet meegedeeld dat het voor studenten die vervroegd afstuderen de bedoeling is dat ze de eindopdracht volledig zelfstandig uitvoeren. De Raad stelt vast dat de klassikale derde bijeenkomst van 30 november 2015 bovendien te laat was om nog feedback te geven, gezien de stage van verzoekster reeds had plaatsgevonden. Uit het dossier blijkt ook niet dat dit college specifiek erop gericht was om de studenten voor te bereiden op de presentatie die tijdens de examenperiode zou plaatsvinden.

Uit het dossier blijkt verder dat de geplande specifieke coachingmomenten plaatsvonden in december (7 en 14 december 2015), zijnde vlak voor de aanvang van de kerstvakantie. Dit is voor de reguliere studenten gepast ter voorbereiding van hun tweede semester, maar voor de éénsemesterstudenten, die begrijpelijk hun stage (die zij volledig zelfstandig moeten organiseren en plannen in overleg en rekening houdend met de mogelijkheden die de stageplaats biedt) trachten af te werken voor de aanvang van de kerstvakantie, is dit laattijdig. *In casu* had de stage van verzoekster eind november reeds plaatsgevonden, dus voordat deze coaching momenten plaatsvonden.

(3) Onafgezien van het feit of dat dit al dan niet voorafgaand werd meegedeeld is er tijdens deze stage op geen enkel moment een bezoek geweest van een docent of studiebegeleider (noch enige evaluatie van de lesvoorbereidingen of commentaar op het gekozen thema), waardoor ook op dat ogenblik er geen nuttige feedback kon gebeuren.

(4) Gezien verzoekster een cijfer van minder dan 8/20 behaald heeft, werd er geen rekening gehouden met haar stagemap en portfolio. Er werd evenmin rekening gehouden met de neerslag van de mentoren tijdens haar opdracht.

(5) De evaluatie van dit ‘practicum’ is *in casu* door een jury van docenten gebeurd die op geen enkele wijze betrokken waren bij de voorbereiding en de uitvoering van de opdracht (ook niet via de neerslag van de bevindingen door de mentor) en heeft uitsluitend plaatsgevonden op basis van een presentatie van 8 minuten van het project van verzoekster in de januarizittijd.

(6) De Raad begrijpt dat studenten die opteren voor een verkort studieprogramma ook in zekere zin de verantwoordelijkheid dragen voor deze keuze. Dit pleit echter de verweerder niet vrij om de mogelijkheid die hij expliciet biedt om via een verkort studieprogramma af te studeren ook met de nodige zorgvuldigheid uit te werken in het licht van de uitgeschreven opdracht en de verschillende stappen die een student moet doorlopen om de leerdoelen te bereiken d.i. *in casu* eerste stap: ‘*coaching op maat van de student en feedback*’ om het functioneren bij te sturen, en tweede stap: uitwerken van muzische activiteiten en hoeken voor tijdens de eindstage met neerslag in een stagemap. De eerste stap met name ‘*coaching op maat van de student en feedback*’ is *in casu* vanuit de hogeschool niet aan bod gekomen in het door verzoekster afgelegde traject. Ook met de neerslag in de stagemap werd op geen enkel moment rekening gehouden.

In casu kan de Raad niet anders dan vaststellen dat het verloop van dit opleidingsonderdeel en de evaluatie van verzoekster, waarbij zij op geen enkel ogenblik individueel begeleid en gecoacht werd en uiteindelijk enkel via een korte presentatie (zonder bezoek ter plaatste of inzage van de stagemap) beoordeeld wordt op een practicum (waarbij zij een groeiproces moet aantonen wat haar muzische prestaties betreft), niet beantwoordt aan het zorgvuldigheidscriterium. Een dergelijke organisatie en evaluatie laat verzoekster niet toe om aan te tonen wat haar bereikte competenties zijn in het licht van de vooropgestelde leerinhoud. Dit knelt des te meer gezien deze gewijzigde opdracht – in tegenspraak met artikel 3 en 4 van het OER – op een zeer onduidelijke (zonder nuance voor studenten die in één semester de opdracht dienen af te werken) en laattijdige wijze schriftelijk werd meegedeeld via Blackboard ten aanzien van studenten die het verkort traject volgen.

De Raad is van oordeel dat de interne beroepsbeslissing in het licht van hoger weergegeven overwegingen kennelijk onredelijk is.

Het middel is gegrond in de aangeven mate.

De Raad vernietigt de beslissing van de interne beroepsinstantie en verzoekt om na de organisatie van een coachingmoment (vastgelegd in overleg met de studente), gericht op de voorbereiding van de presentatie, een nieuw afsluitend mondeling examen te organiseren. Bij deze presentatie en vraagstelling dient de inhoud van de stagemap betrokken te worden.

Het tweede middel, dat betrekking heeft op de toegekende punten en de presentatie, moet in de huidige stand van het geding niet onderzocht worden gezien het niet tot een ruimere vernietiging kan leiden.

Het beroep is gegrond.

BESLISSING

1. De Raad vernietigt de beslissing van de interne beroepsinstantie van 16 februari 2016.

2. Het bevoegde orgaan van verwerende partij zal uiterlijk tegen 14 april 2016 een nieuwe beslissing nemen waarbij de modaliteiten voor het coachingmoment en het daaropvolgende mondeling examen worden vastgelegd. Het examenresultaat moet ten laatste einde mei bekend zijn.

Dit arrest is uitgesproken te Brussel, in openbare terechtzitting van 31 maart 2016, door de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbepalingen, IIIe Kamer, samengesteld uit:

Karla Van Lint, kamervoorzitter

Henri Verhaaren bijzitter

Jan Geens bijzitter

bijgestaan door

Melissa Thijs secretaris

De secretaris

Melissa Thijs

De voorzitter

Karla Van Lint

Tegen dit arrest is een beroep bij de Raad van State mogelijk overeenkomstig artikel 14, § 2 van de gecoördineerde wetten op de Raad van State en het Koninklijk Besluit van 30 november 2006 tot vaststelling van de cassatieprocedure bij de Raad van State. Dit beroep dient schriftelijk en aangetekend te gebeuren binnen de dertig dagen na kennisgeving van deze beslissing en ondertekend te zijn door een advocaat. Bij het beroep moeten zijn gevoegd een kopie van het aangevochten arrest, de bijgevoegde stukken dienen genummerd en geïnventariseerd te zijn, en zes eensluidend verklaarde afschriften van het beroep.

Arrest nr. 2.875 van 31 maart 2016 in de zaak 2016/060

In zake: [REDACTED]

Tegen: [REDACTED]

I. Voorwerp van de vordering

Het beroep, ingesteld op 24 februari 2016, strekt tot nietigverklaring van de beslissing van de interne beroepsinstantie van 16 februari 2016 waarbij het intern beroep van verzoekster ontvankelijk, doch ongegrond werd verklaard en de score van 6 op 20 voor het opleidingsonderdeel '[REDACTED]' werd behouden.

II. Verloop van de rechtspleging

Verwerende partij heeft een antwoordnota ingediend. Verzoekende partij heeft een wederantwoordnota ingediend.

De partijen zijn opgeroepen voor de terechtzitting, die heeft plaatsgevonden op 31 maart 2016.

Kamervoorzitter Karla Van Lint heeft verslag uitgebracht.

De heer [REDACTED], die als volmachthouder verschijnt voor de verzoekende partij, en advocaat [REDACTED] (*loco* advocaat [REDACTED]) en mevrouw [REDACTED], die verschijnen voor de verwerende partij, zijn gehoord.

III. Feiten

Verzoeker is in het academiejaar 2015-2016 ingeschreven in de opleiding "Bachelor in het onderwijs: kleuteronderwijs".

Voor het opleidingsonderdeel "[REDACTED]" bekomt verzoekende partij een examencijfer van 6/20.

Verzoekende partij stelde op datum van 9 februari 2016 een intern beroep in bij de interne beroepscommissie van de onderwijsinstelling.

Bij beslissing van de interne beroepscommissie op datum van 16 februari 2016 werd het intern beroep ontvankelijk, doch ongegrond verklaard.

De interne beroepsbeslissing stelde dat verzoekster aanvoert dat ze eigenlijk vrijgesteld was voor het opleidingsonderdeel “**.....**” in 2013-2014 en door de onderwijsinstelling ten onrechte verplicht werd om dit later toch nog af te leggen. Uit het dossier blijkt evenwel dat dit opleidingsonderdeel in 2013-2014 werd vervangen door het Intensive Programme (IP) “**.....**” en dat hierover destijds een gesprek werd georganiseerd met de studenten om toe te lichten dat er een onvolledige communicatie gebeurde over de vervanging van dit opleidingsonderdeel door het IP “**.....**” en er vervolgens een nieuw studiecontract werd opgesteld. De interne beroepscommissie voegde hier ten overvloede aan toe dat verzoekster voor het vervangende opleidingsonderdeel in 2013-2014 niet geslaagd was en dus gehouden was in het daaropvolgende academiejaar het opleidingsonderdeel “**.....**” af te leggen. Verzoekster heeft het studiecontract voor 2013-2014, 2014-2015 en 2015-2016 ondertekend en heeft de voorbije twee academiejaren nooit een intern beroep ingediend. Zij brengt in haar verzoekschrift geen argumenten aan om haar score voor “**.....**” in 2015-2016 ten gronde te betwisten. De interne beroepscommissie ziet aldus geen redenen om de toegekende score te herzien.

De beslissing op intern beroep werd bij aangetekend schrijven van 18 februari 2016 aan verzoekende partij overgemaakt.

Bij aangetekend schrijven van 24 februari 2016 diende verzoekende partij een verzoekschrift in bij de Raad.

IV. Ontvankelijkheid

Standpunt van partijen

In zijn *antwoordnota* stelt verweerder dat verzoekster in haar verzoekschrift geen argumenten aanbrengt om haar score van 6/20 voor het opleidingsonderdeel “**.....**” in het academiejaar 2015-2016 te betwisten. Zij stelt louter dat zij het niet eens is met de opeenvolgende beslissingen met betrekking tot het opnieuw afleggen van het examen voor “**.....**”.

In het academiejaar 2013-2014 was verzoekster ingeschreven voor het Intensive Programme (IP) “██████” voor 9 studiepunten dat het opleidingsonderdeel “██████” zou vervangen. De interne beroepscommissie stelde vast dat hierover destijds een gesprek werd georganiseerd met de studenten om toe te lichten dat er een onvolledige communicatie was gebeurd over de vervanging van dit opleidingsonderdeel door het IP “██████” en dat er vervolgens een nieuw studiecontract werd opgesteld. De score voor het IP zou voor 55% worden samengesteld uit het Internationaal project en voor 45% uit de uitvoering van het Muzisch werken, waarvoor de studenten in het kader van het IP een opdracht moesten volbrengen. Het eindtotaal van verzoekster voor het IP “██████” kwam zo op 9/20 uit, met als gevolg dat de 9 studiepunten en derhalve de vrijstelling voor “██████” niet verworven waren. Verzoekster heeft tegen deze studievoortgangsbepaling *geen* intern beroep aangetekend.

In het academiejaar 2014-2015 heeft verzoekster het opleidingsonderdeel “██████” opgenomen in haar studieprogramma en heeft zij de toetredingsovereenkomst ondertekend. Met deze ondertekening heeft zij haar akkoord gegeven met het feit dat er geen vrijstelling werd verleend. Voor dit opleidingsonderdeel behaalde zij een tekort, maar tegen deze studievoortgangsbepaling werd wederom *geen* intern beroep aangetekend.

Huidig academiejaar (2015-2016) ondertekende verzoekster de toetredingsovereenkomst voor akkoord met daarin het opleidingsonderdeel “██████”, maar legde zij opnieuw het opleidingsonderdeel af zonder voldoende resultaat. Het is pas tegen deze beslissing dat verzoekster beroep aantekent, doch zij brengt in haar verzoekschrift geen argumenten aan om haar score voor “██████” in het academiejaar 2015-2016 ten gronde te betwisten.

In haar *wederantwoordnota* stelt verzoekster dat zij inderdaad geen argumenten aanbrengt om haar score voor het opleidingsonderdeel “██████” in het academiejaar 2015-2016 te betwisten, wegens niet relevant. Zij stelt dat zij het inderdaad niet eens is met de opeenvolgende beslissingen met betrekking tot het opnieuw afleggen van het examen voor “██████”, omdat zij initieel was vrijgesteld en voor het vervangende opleidingsonderdeel “IP” geslaagd was in academiejaar 2013-2014. Verder betwist verzoekster de bewering van verweerder dat er een nieuw studiecontract zou zijn opgesteld.

Verzoekster stelt dat er eenzijdig werd beslist dat de studenten toch examen zouden moeten afleggen voor een vak waarvoor zij contractueel werden vrijgesteld. Het enige geldende

studiecontract met betrekking tot academiejaar 2013-2014 is volgens verzoekster stuk 5 van verweerder. Voor het IP was verzoekster geslaagd (10/20), met als gevolg dat de 9 studiepunten contractueel verworven waren. Het feit dat verzoekster nadien studiecontracten ondertekende met daarin het opleidingsonderdeel “.....” is volgens haar louter te wijten aan het feit dat het moeilijk is om in te gaan tegen verweerder indien er nog voor andere vakken examen moet worden afgelegd. Verzoekster stelt dat zij niet kan begrijpen dat de ondertekende studiecontracten met betrekking tot 2014-2015 en 2015-2016 nu tegen haar worden gebruikt, terwijl verweerder het studiecontract met betrekking tot academiejaar 2013-2014 eenzijdig verbreekt en negeert. Verzoekster stelt dat zij alle getekende contracten heeft nageleefd, gezien zij meermaals examen heeft afgelegd voor een opleidingsonderdeel waarvoor zij was vrijgesteld. De resultaten van dit examen zijn echter niet relevant.

Beoordeling

De Raad onderzoekt ambtshalve de ontvankelijkheid van voorliggend beroepschrift.

Dit verzoekschrift betreft het feit dat verzoekster niet akkoord is met de opeenvolgende beslissingen in verband met het opnieuw afleggen van het examen voor ‘.....’, vermits verzoekster voor dit opleidingsonderdeel reeds vrijgesteld was omwille van haar deelname aan IP (Intensive Programme ‘.....’) in het academiejaar 2013-2014.

De Raad stelt vast dat de geformuleerde grieven van verzoekster *in se* teruggaan op het feit dat zij in het academiejaar 2013-2014 ten onrechte als niet vrijgesteld werd beschouwd voor het opleidingsonderdeel ‘.....’.

De Raad stelt vast dat verzoekster in het academiejaar 2013-2014 het feit dat zij het opleidingsonderdeel ‘.....’ opnieuw diende af te leggen als onderdeel van haar curriculum op geen enkele (officiële) wijze heeft betwist. Verzoekster heeft het betreffende examen (voor het toenmalig deelopleidingsonderdeel IP) afgelegd en werd niet geslaagd verklaard.

De Raad stelt ook vast dat verzoekster vervolgens in het academiejaar 2014-2015 een studiecontract is aangegaan waarin het betreffende opleidingsonderdeel ‘.....’ als dusdanig was opgenomen en zij het betreffende opleidingsonderdeel heeft afgelegd, echter zonder succes. Opnieuw heeft verzoekster noch bij het aangaan van het studiecontract en de opname

van dit opleidingsonderdeel in haar curriculum, noch tegen de beslissing om haar niet geslaagd te verklaren enig beroep ingesteld.

In het academiejaar 2015-2016 sluit verzoekster opnieuw een diplomacontract af waarin als enig nog af te leggen opleidingsonderdeel '■■■■■' staat vermeld. Het studiecontract (stuk 1 van verweerder) vermeldt expliciet de mogelijkheid om zich niet akkoord te verklaren met de inhoud van het contract (waaronder het in bijlage toegevoegd studieprogramma) en in voorkomend geval de beroepsmogelijkheid en -modaliteiten.

Verzoekster heeft in het academiejaar 2015-2016 geen aanvraag tot vrijstelling ingediend. Zij heeft wat het haar opgelegde studieprogramma betreft, geen beroep aangetekend en heeft het betreffende opleidingsonderdeel ook opnieuw afgelegd, waardoor zij ook impliciet haar goedkeuring heeft gegeven met betrekking tot het vastgelegde curriculum. Zij werd vervolgens niet geslaagd verklaard.

Voor zover het beroep van verzoekster gelezen kan worden als het niet akkoord gaan met het feit dat zij niet werd vrijgesteld voor het opleidingsonderdeel '■■■■■' en derhalve de inhoud van haar curriculum en diplomacontract van 2015-2016, is het niet ontvankelijk. Het diplomacontract werd aangegaan bij aanvang van het academiejaar en verzoekende partij heeft het betreffende opleidingsonderdeel intussen ook afgelegd zonder enig beroep in te stellen of zelfs op enige wijze kenbaar te maken dat zij niet akkoord ging met het opgestelde studiecontract. Zij roept deze grief pas in op het ogenblik dat ze niet geslaagd is voor het betreffende opleidingsonderdeel in huidig academiejaar. Om het diploma te behalen dient zij derhalve te slagen voor het opleidingsonderdeel '■■■■■'.

De Raad stelt ten overvloede dat de schending van het vertrouwensbeginsel en het redelijkheidsbeginsel als gevolg van de verwarring die is ontstaan naar aanleiding van het al dan niet toekennen van de vrijstelling in het academiejaar 2013-2014 en het toenmalig gewijzigde studiecontract, thans niet kan ingeroepen worden.

Voor zover het beroep de betwisting van het examenresultaat van 6/20 voor het betrokken opleidingsonderdeel betreft, is het evenmin ontvankelijk, gezien verzoekster geen enkele concrete onregelmatigheid of enige grief formuleert met betrekking tot de inhoud van de genomen examenbeslissing. Uit het dossier blijkt ook niet dat verzoekster de vraag heeft gesteld om gedelibereerd te worden op grond van bijzondere omstandigheden, gelet op het door haar

reeds afgelegde studietraject, dat bemoeilijkt werd door de omstandigheden die hebben plaatsgevonden tijdens het academiejaar 2013-2014.

Het beroep is niet ontvankelijk.

BESLISSING

De Raad verwerpt het beroep.

Dit arrest is uitgesproken te Brussel, in openbare terechtzitting van 31 maart 2016, door de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbepalingen, IIIe Kamer, samengesteld uit:

Karla Van Lint,	kamervoorzitter
Henri Verhaaren	bijzitter
Jan Geens	bijzitter

bijgestaan door

Melissa Thijs	secretaris
---------------	------------

De secretaris

Melissa Thijs

De voorzitter

Karla Van Lint

Tegen dit arrest is een beroep bij de Raad van State mogelijk overeenkomstig artikel 14, § 2 van de gecoördineerde wetten op de Raad van State en het Koninklijk Besluit van 30 november 2006 tot vaststelling van de cassatieprocedure bij de Raad van State. Dit beroep dient schriftelijk en aangetekend te gebeuren binnen de dertig dagen na kennisgeving van deze beslissing en ondertekend te zijn door een advocaat. Bij het beroep moeten zijn gevoegd een kopie van het aangevochten arrest, de bijgevoegde stukken dienen genummerd en geïnventariseerd te zijn, en zes eensluidend verklaarde afschriften van het beroep.

Arrest nr. 2.876 van 31 maart 2016 in de zaak 2016/061

In zake: ██████████

Tegen: ██████████

I. Voorwerp van de vordering

Het beroep, ingesteld op 24 februari 2016, strekt tot nietigverklaring van de studievoortgangsbepaling waarbij aan de verzoeker een score van 7 op 20 werd toegekend voor het opleidingsonderdeel ‘██████████’ en de beslissing van de interne beroepsinstantie van 16 februari 2016 waarbij het intern beroep van verzoeker ontvankelijk, doch ongegrond werd verklaard.

II. Verloop van de rechtspleging

Verwerende partij heeft een antwoordnota ingediend. Verzoekende partij heeft een wederantwoordnota ingediend.

De partijen zijn opgeroepen voor de terechtzitting, die heeft plaatsgevonden op 31 maart 2016.

Kamervoorzitter Karla Van Lint heeft verslag uitgebracht.

Advocaat ██████████, die verschijnt voor de verzoekende partij, en advocaat ██████████ (*loco* advocaat ██████████) en mevrouw ██████████, die verschijnen voor de verwerende partij, zijn gehoord.

III. Feiten

Verzoeker is in het academiejaar 2015-2016 ingeschreven in de opleiding “Bachelor in het onderwijs: kleuteronderwijs”.

Voor het opleidingsonderdeel “██████████” bekomt verzoekende partij een examencijfer van 7/20.

Verzoekende partij stelde op datum van 7 februari 2016 een intern beroep in bij de interne beroepsinstantie van de onderwijsinstelling.

Bij beslissing van de interne beroepsinstantie op datum van 16 februari 2016 werd het intern beroep ontvankelijk, doch ongegrond verklaard.

De interne beroepsbeslissing stelde dat de studente een score van 7/20 behaalde voor het opleidingsonderdeel '■■■■■■', dat 6 studiepunten telt. Ze merkt op dat de volledige opdracht reeds op 2 oktober 2015 mondeling uitvoerig werd toegelicht. Volgens haar kan van studenten in het derde jaar worden verwacht dat ze in staat zijn om binnen een termijn van drie maanden deze korte stage van 3 dagen te organiseren, en op zelfstandige wijze de verkregen informatie te verwerken. Ze meent dat de studente op basis van deze toelichting reeds in de mogelijkheid was om de voorbereiding van de activiteit, organisatorisch en inhoudelijk, aan te pakken. De interne beroepsbeslissing benadrukt dat de opdracht op 28 oktober 2015 schriftelijk werd bevestigd en dat de presentatie (25 januari 2016) zo laat mogelijk werd gepland om de studenten toe te laten de nodige voorbereidingstijd te benutten. Verder stelt de interne beroepsinstantie dat de studente tijdens een aantal informatiemomenten wel aanwezig was en dat de informatie ook op Blackboard werd vermeld, maar dat ze deze onvoldoende heeft benut en haar opdracht – zoals ook blijkt uit het evaluatieformulier – ook niet volledig heeft uitgevoerd. Vervolgens stipt de interne beroepsinstantie aan dat met betrekking tot de beoordeling van het portfolio in de opdracht duidelijk vermeld staat dat de map niet wordt ingekeken door de beoordelaars bij een score van minder dan 8/20 op de presentatie. Ze benadrukt ook dat uit de motivatie op het evaluatieformulier van de mondelinge presentatie duidelijk blijkt dat de studente twee van de drie gevraagde uitgangspunten heeft vermeld, maar deze niet verder heeft benut in het muzische proces. De interne beroepsinstantie merkt op dat de studente in het bijzonder niet kon toelichten wat de meerwaarde was van het kunstwerk als uitgangspunt voor muzisch werk en dat eenzelfde opmerking werd gemaakt over de uitstap naar een kasteel. Volgens haar heeft de studente onvoldoende inzicht verworven in de basisprincipes van het muzisch werken, waardoor de uitgevoerde opdrachten onvoldoende in verband worden gebracht met de beoogde muzische activiteit. Tenslotte stipt de interne beroepsinstantie nog aan dat van een afstuderende bachelorstudent wordt verwacht dat hij inzichten en vaardigheden geïntegreerd kan aanwenden, aangezien dit opleidingsonderdeel zich op integratieniveau 3 situeert, zijnde het eindniveau van de bacheloropleiding.

De beslissing op intern beroep werd bij aangetekend schrijven van 18 februari 2016 aan verzoekende partij overgemaakt.

Bij aangetekend schrijven van 24 februari 2016 diende verzoekende partij een verzoekschrift in bij de Raad.

IV. Ontvankelijkheid

Verzoekster tekent beroep aan tegen enerzijds de examenbeslissing waarbij aan haar een score van 7/20 wordt toegekend voor het opleidingsonderdeel '.....' (eerste bestreden beslissing) en anderzijds de beslissing op intern beroep van 16 februari 2016 (tweede bestreden beslissing). Blijkens artikel 22.7 van de onderwijs- en examenregeling 2015-2016 is de interne beroepsinstantie bevoegd om, in voorkomend geval, de bestreden beslissing te wijzigen.

Dit betekent dat zij voor de beoordeling van de grond van de zaak in de plaats treedt van de examencommissie. In dit geval verdwijnt de beslissing van de examencommissie uit de rechtsorde, en kan zij niet meer het voorwerp uitmaken van een beroep bij de Raad.

Verzoeksters beroep wordt derhalve ambtshalve onontvankelijk verklaard in de mate dat het is gericht tegen de eerste bestreden beslissing.

Wel kan verzoekster onregelmatigheden die kleven aan deze beslissing, nog op ontvankelijke wijze aanvoeren tegen de beslissing op intern beroep.

Verwerende partij betwist niet de ontvankelijkheid van het beroep in zoverre het is gericht tegen de tweede bestreden beslissing (verder: de bestreden beslissing) en de Raad ziet evenmin redenen om zulks te doen.

Het beroep is in die mate ontvankelijk.

V. De middelen

A. Eerste middel: standpunt van de partijen

Verzoekster beroept zich in een eerste middel op de schending van artikel 3 en 4 OER, alsook op de schending van het redelijkheids-, gelijkheids-, patere legem- en zorgvuldigheidsbeginsel.

Verzoekende partij stelt vooreerst dat verwerende partij het opleidingsprogramma voor elke bacheloropleiding alsook de academische kalender dient te bepalen (artikel 3 en 4.2 OER). Ze benadrukt dat ze een verkort jaar volgde waarin zij enkel het vak ‘[REDACTED]’ nog moest volgen om in januari vervroegd te kunnen afstuderen. Volgens haar is de organisatie van het opleidingsonderdeel erg verwarrend en chaotisch verlopen. Zo werd de opdracht pas op 28 oktober 2015 meegedeeld en werd de informatie over tijdstip en evaluatie alsook de academische kalender veel te laat gecommuniceerd.

Verzoekende partij stipt aan dat de opdracht op 2 oktober 2015 niet werd uitgelegd, maar dat werd meegedeeld dat de opdracht veranderd was. Zij kon op basis van de toelichting van 2 oktober 2015 aldus niet aan de slag, vermits er op dat moment geen opdracht was. Deze werd haar pas schriftelijk bevestigd op 28 oktober 2015, na herhaaldelijk mailverkeer waarop geen antwoord kwam en een telefonisch contact met de ombudsdienst. Ze merkt ook op dat ze zelf een stageschool heeft geregeld. Volgens haar was niet op voorhand voorgeschreven dat het een korte stage van drie dagen betrof, zodat verwerende partij evaluatiecriteria toepast die nergens zijn voorgeschreven. Verder benadrukt verzoekende partij dat de reguliere studenten in de weken van 4 januari 2016 tot 22 januari 2016 examens hadden. In de week van 25 januari 2016 hadden zij stage. Volgens haar heeft de datum van 25 januari 2016 voor de presentatie dan ook niets te maken met het feit dat verweerder zo aan haar de nodige voorbereidingstijd wou geven. Vervolgens stipt verzoekende partij aan dat ze aanwezig is geweest op twee van de drie contactmomenten. Ze heeft zich afwezig gemeld op het andere contactmoment omdat ze moest gaan werken. Ze benadrukt dat ze gebruik heeft gemaakt van de documenten op Blackboard en dat ze haar opdracht heeft gemaakt aan de hand van het opdrachtenformulier.

Tenslotte verwijst verzoekende partij naar artikel 4.1 OER, dat bepaalt dat verwerende partij het academiejaar indeelt in onderwijsperiodes. Volgens haar is het onduidelijk of verwerende partij haar specifieke situatie heeft ingedeeld in een jaar-, semester- of een modulesysteem. Uit de opdracht blijkt immers dat verwerende partij dit blijkbaar heeft ingedeeld als een twee semestersysteem, met afstuderen in juni, terwijl zij een verkort jaar mocht doen om in januari af te studeren.

In haar *antwoordnota* verduidelijkt verwerende partij vooreerst dat de studenten voor het opleidingsonderdeel ‘[REDACTED]’ tijdens een stage dienen te werken aan elk muzisch domein (beweging, beeld, muziek, drama/taalexpressie, media) met kleuters van de derde (of tweede)

kleuterklas en dat ze vervolgens tijdens een mondelinge presentatie hun muzisch groeiproces dienen toe te lichten aan de lectoren. Ze benadrukt dat de studenten bij aanvang van deze mondelinge presentatie de stagemap dienen af te geven, maar dat deze alleen wordt ingekeken wanneer de student zijn verworven competenties in verband met het muzisch werken onvoldoende of met twijfel kon toelichten tijdens de mondelinge presentatie. Ze merkt op dat de score op de mondelinge presentatie zal worden aangepast wanneer uit de map blijkt dat de student de competenties toch beheerst of nog onvoldoende beheerst, doch met een maximum van 2 punten, zodat de map enkel wordt ingekeken bij studenten die een cijfer tussen 8/20 en 10/20 behaalden voor de mondelinge presentatie.

Verwerende partij stelt vervolgens dat de volledige opdracht reeds op 2 oktober 2015 mondeling, doch uitvoerig werd toegelicht. Volgens haar verscheen deze opdracht nog niet op Blackboard omdat het document nog verduidelijkt moest worden in functie van de vragen die de studenten stelden tijdens het eerste contactmoment van 2 oktober 2015. Ze benadrukt dat de opdracht op dat moment wel al vast lag, zodat verzoekster op basis van deze eerste toelichting reeds in de mogelijkheid was om de voorbereiding van de activiteit organisatorisch en inhoudelijk aan te pakken. Op 28 oktober 2015 werd de opdracht schriftelijk bevestigd.

Verwerende partij stipt verder aan dat de opdracht *in se* voor alle studenten gelijk is. Volgens haar ligt het verschil met de reguliere studenten louter in het feit dat de opdracht niet (meer) samenvalt met hun eindstage waardoor zij zelf een korte stage dienden te organiseren en dat zij reeds in januari examen dienen af te leggen. Ze benadrukt dat de uitwerking van de opdracht en de doelstellingen voor iedereen dezelfde blijven.

Vervolgens merkt verzoekende partij op dat er op 9 november 2015 een contactmoment plaatsvond waar de lectoren een drietal uren hebben samengezeten met studenten die naar het buitenland gingen of vervroegd konden afstuderen, doch verzoekende partij was hierop niet aanwezig. Verwerende partij benadrukt dat dit niet verplicht was, maar wel werd aangemoedigd, vermits verzoekster door deze contactmomenten haar eigen competenties kon verbeteren. Verwerende partij stipt aan dat verzoekster haar project heeft uitgevoerd op 22, 23 en 25 november 2015. Ze benadrukt dat de mondelinge presentatie zo laat mogelijk werd gepland om de studenten toe te laten de nodige voorbereidingstijd te benutten. Volgens haar doet het feit dat de reguliere studenten op datum van 25 januari 2016 reeds stage hadden geen

afbreuk aan haar intentie, gezien zij de studenten die vervroegd konden afstuderen evengoed vroeger in januari een examen hadden kunnen laten afleggen.

Tenslotte werpt verwerende partij nog op dat verzoekster – in tegenstelling tot wat zij beweert – de opdracht niet volledig heeft uitgevoerd. Volgens haar blijkt uit het evaluatieformulier dat verzoekster de informatie die verstrekt werd onvoldoende heeft benut.

In haar *wederantwoordnota* benadrukt verzoekende partij dat uit de algemene jaarkalender, die aan het begin van het academiejaar werd meegedeeld, blijkt dat de examenreeks loopt van 11 tot 31 januari. De datum van het examen werd haar pas op 15 januari meegedeeld, zodat zij geen rekening kon houden met de examendatum van 25 januari bij het plannen van haar stage. Daarnaast stelt verzoekende partij dat uit het feitenrelaas blijkt dat verwerende partij niet geleverd heeft wat zij in de studiefiche aan verzoekster heeft beloofd. Volgens haar komt het in die omstandigheden kennelijk onredelijk voor dat verwerende partij op het mondeling examen gaat stellen dat zij de leerinhoud niet tot zich heeft genomen en de competenties niet heeft verworven. Zij merkt tenslotte op dat de reguliere studenten die het vak volgen in twee semesters allicht wel krijgen wat in de fiche wordt beloofd.

B. Tweede middel: standpunt van de partijen

Verzoekster beroept zich in een tweede middel op een gebrekkige begeleiding, alsook op de schending van het redelijkheids- en zorgvuldigheidsbeginsel.

Verzoekende partij stelt dat *in casu* sprake is van een gebrekkige begeleiding, vermits zij geen begeleiding kreeg van de lectoren bij de voorbereiding van de stage, er geen begeleiding of feedback was van de lectoren tijdens de stage en er na de stage evenmin feedback is geweest door de lector. Ze benadrukt dat de lectoren enkel de presentatie gezien en beoordeeld hebben en dat ze als opmerking gaven dat het thema ‘Sinterklaas’ te weinig vernieuwend is. Verzoekende partij merkt op dat dit thema opgelegd werd door de stageschool en dat ze door het gebrek aan feedback op geen enkel nuttig moment heeft gehoord dat ze er vraagtekens bij hadden. Ook wat de opmerking van de lectoren betreft dat de uitgangspunten 2 en 3 onvoldoende muzisch benut werden, meent ze dat ze dit had kunnen remediëren indien er een betere of nuttige begeleiding of feedback was geweest op een ogenblik dat het nuttig was.

Verzoekende partij merkt in dit verband tenslotte op dat ze reeds in het begin van het academiejaar gevraagd heeft of zij een begeleider kreeg, waarop ze geen reactie heeft ontvangen, dat ze nog slechts zes studiepunten nodig heeft om af te studeren en dat ze in voorgaande jaren voor haar stages steeds goede evaluaties heeft gehad en haar stageschool ook nu een positieve evaluatie heeft gegeven van het project.

Verwerende partij merkt in haar *antwoordnota* op dat verzoekster wel degelijk begeleiding heeft gekregen bij haar project, maar dat zij deze niet ten volle benut heeft. Zo werd op 2 oktober 2015 een mondelinge toelichting gegeven aan de studenten die vervroegd konden afstuderen of naar het buitenland zouden gaan. Op 9 november 2015 vond het volgende moment plaats waarop verzoekster haar vragen kon stellen, doch hierop was zij niet aanwezig. Verwerende partij benadrukt dat verzoekster voorafgaandelijk aan de uitvoering van het project en tijdens het project zelf geen enkel initiatief heeft genomen om feedback te verkrijgen op haar voorstellen en activiteiten.

Verwerende partij stelt verder dat er op voorhand aan de studenten werd meegedeeld dat er tijdens de stage geen lectoren kwamen kijken in de stageschool, aangezien voor dit opleidingsonderdeel niet het eindresultaat telt, maar wel het persoonlijk proces dat de studente heeft doorgemaakt. Volgens haar is het doel van de mondelinge presentatie om de studenten te laten reflecteren over hun proces. Ze verwijst hiervoor naar het document “Opgave muzisch werken met kleuters”.

Verwerende partij merkt op dat verzoekster wel nog aanwezig is geweest op het contactmoment van 30 november 2015, zodat zij daar nog eventuele vragen kon stellen. Volgens verwerende partij kan men dan ook niet beweren dat verzoekster een gebrekkige begeleiding heeft verkregen, wanneer zij niet van alle voorziene contactmomenten gebruik heeft gemaakt. Ze stipt tenslotte nog aan dat verzoekster vorig academiejaar evenmin feedback heeft gevraagd met betrekking tot haar mondelinge presentatie in het kader van ‘[REDACTED]’, terwijl dit toch belangrijke informatie kon zijn om dit academiejaar wel te kunnen slagen.

In haar *wederantwoordnota* blijft verzoekende partij van mening dat er *in casu* sprake is van een gebrekkige begeleiding. Hiervoor verwijst ze naar het feitenrelaas. Volgens haar heeft deze gebrekkige begeleiding van de vervroegde afstudeerders wel degelijk een invloed op de eindevaluatie en het bereiken van de competenties door de studenten. Ze merkt op dat het wel

degelijk het eindresultaat is dat telt. De opdracht vermeldt wel dat de studenten ook hun groeiproces moeten toelichten, maar volgens de studiefiche is dat niet het leerdoel, minstens is het niet het belangrijkste of enige leerdoel.

C. Beoordeling van het eerste en tweede middel

Voorliggende studievoortgangsbepaling betreft de examenbeslissing voor het opleidingsonderdeel “■■■■■” waarop verzoekster een score van 7/20 heeft behaald.

Het eerste middel van verzoekster heeft betrekking op de gebrekkige organisatie en begeleiding en de impact hiervan op het verwerven van de competenties en de eindscore.

Wat dit middel betreft, merkt de Raad vooreerst op dat deze in grote mate gelijklopende grief ook werd ingeroepen door een medestudent van verzoekster in het dossier met rolnummer 2016/058.

Deze grief van verzoekende partij betreft *in se* dat de evaluatie en organisatie van dit opleidingsonderdeel, in het bijzonder ten aanzien van studenten die een verkort traject volgen, niet conform de reglementaire voorschriften en de ECTS-fiche (stuk 5 van verweerder) is gebeurd en niet met de nodige zorgvuldigheid wat organisatie en begeleiding betreft, is verlopen. Dit heeft tot het rechtstreekse gevolg dat verzoekster niet op een correcte en redelijke wijze is geëvalueerd. Verzoekster wijst specifiek op de in het licht van artikel 3 en 4 van het OER laattijdige en niet in context meegedeelde opdracht, tijdstip, evaluatie en studieomvang en het late en chaotische opstellen van de academische kalender.

De Raad herinnert eraan dat het hem niet toekomt om zijn appreciatie over de verdiensten van de verzoekende partij in de plaats te stellen van die van de bevoegde instanties van de onderwijsinstelling. De Raad kan er enkel op toezien dat de bestreden beslissing op regelmatige wijze is tot stand gekomen en niet kennelijk onredelijk is.

Bij de meeste vormen van evaluatie, *in casu* een beoordeling van een proces van muzische vorming via een stage, is er ruimte voor persoonlijke appreciatie wat de toekenning van de punten betreft, gelet op de veronderstelde deskundigheid van de evaluator. Enkel wanneer blijkt dat de evaluatie door de docent niet volgens de vooropgestelde criteria/doelstellingen is verlopen of kennelijk onredelijk is, zal de Raad tussenkomen.

Instellingen bepalen autonoom de wijze waarop zij een bepaald opleidingsonderdeel organiseren en evalueren. Het is wel noodzakelijk, en dat wordt ook meermaals bevestigd in de rechtspraak van de Raad, dat belangrijke aspecten (zoals de evaluatiecriteria gelinkt aan de uit te voeren opdrachten) op een eenduidige en transparante wijze bij de aanvang van het academiejaar aan de studenten worden meegedeeld.

De Raad komt in dit dossier in eerste instantie tot de hiernavolgende feitelijke vaststellingen. Het opleidingsonderdeel “.....” heeft een studieomvang van 6 studiepunten en betreft in hoofdzaak een praktisch gedeelte, dat 138 uren (waarvan 4 uren begeleide praktijk en 134 uren zelfstandige praktijk) omvat, en een beperkt gedeelte hoor- en werkcolleges (12 uren). Vanaf huidig academiejaar is een tweede examenkans mogelijk. Het opleidingsonderdeel kan niet getolereerd worden. De ECTS-fiche voorziet in de mogelijkheid van spreiding over twee semesters of de opname als een één semester vak, wat *in casu* aan verzoekster werd toegestaan. In haar studiecontract staat expliciet dat een vervroegd afstuderen mogelijk is. *In casu* betreft dit opleidingsonderdeel het enige dat verzoekende partij nog dient af te leggen om het diploma ‘Bachelor in het Onderwijs: kleuteronderwijs’ te behalen. Zij volgt dit via een verkort studieprogramma zodat zij na de januarizittijd kan afstuderen. Zij combineerde haar studie met werk gezien het beperkte studieprogramma.

Voor dit opleidingsonderdeel moeten de studenten tijdens een stage werken aan elk muzisch domein (beweging, beeld, muziek, drama/taalexpressie, media) met kleuters van de derde (of tweede) kleuterklas, daarbij vertrekkende vanuit verschillende uitgangspunten (stuk 6 van verweerder). Vervolgens dienen zij door middel van een mondelinge presentatie (examen) hun muzisch groeiproces toe te lichten aan de hand van visueel en/of auditief materiaal, en aan de lectoren van het opleidingsonderdeel te tonen dat zij de muzische competenties bereikt hebben. Bij aanvang van deze mondelinge presentatie dienen de studenten de stagemap af te geven (met onder andere de lesvoorbereidingen en de voorbereidingen hoekenwerk). Deze stagemap zal evenwel alleen maar worden ingekeken indien de student zijn verworven competenties in verband met het muzisch werken onvoldoende of met twijfel kon toelichten tijdens de mondelinge presentatie. Wanneer uit de map blijkt dat de student de competenties beheerst of nog onvoldoende beheerst, zal de score op de mondelinge presentatie worden aangepast met een maximum van 2 punten. Derhalve wordt de map enkel ingekeken bij studenten die een

cijfer tussen 8/20 en 10/20 behaalden voor de mondelinge presentatie (stuk 6, p.1 en stuk 7 van verweerder).

De Raad stelt verder vast op basis van het dossier dat verzoekster en verweerder het niet eens zijn wat het tijdstip van de mededeling van de opdracht betreft. Verweerder stelt dat deze opdracht reeds mondeling was toegelicht op 2 oktober 2015, verzoekster stelt dat toen enkel werd meegedeeld dat de opdracht werd gewijzigd en het muzisch schema werd uitgelegd. Het dossier brengt in dit verband geen duidelijkheid. Dit gebeurt ook niet ter zitting.

Uit het dossier blijkt wel dat verzoekster herhaaldelijk contact neemt over de opdracht met verweerder van bij de aanvang van het academiejaar (mailing op 18 en 21 september en vervolgens op 24, 27 oktober 2015 – stukken 4 ev. verzoekster). Uit het dossier blijkt ook dat op deze e-mails geen eenduidig antwoord komt wat de invulling van de opdracht betreft, noch wat de data voor de contactmomenten betreft, noch wat de gevraagde begeleiding betreft. Ter zitting werd door verweerder aangehaald dat het betrokken opleidingshoofd in deze periode langdurig ziek was.

Uit het dossier blijkt ook dat er belangrijke wijzigingen zijn gebeurd aan de opdracht naar leerinhoud, uitgangspunten (drie uitgangspunten) en puntenverdeling (vb. geen aparte punten op de stagemap). Uit het dossier blijkt dat op 28 oktober 2015 de gewijzigde opdracht pas schriftelijk wordt meegedeeld aan de studenten via Blackboard, na tussenkomst van de ombudspersoon.

De Raad stelt verder vast dat de invulling van de opdracht (stuk 6 van de verweerder) zowel naar uitwerking, stappen en timing als doelstellingen in eerste instantie is uitgeschreven voor studenten die het opleidingsonderdeel spreiden over twee semesters en nog een eindstage dienen af te werken. De enige nuance die werd opgenomen voor de studenten die een verkort traject volgen is dat deze studenten, die de eindstage niet hoeven af te leggen, zelf een stageplaats moeten zoeken om de opdracht uit te voeren.

In het document met de weergave van de opdracht (stuk 6 van de verweerder) staan de te doorlopen stappen opgegeven. Het eerste semester is expliciet gericht op *'coaching op maat van de student en feedback'*. In het tweede semester wordt in de eindstage het muzisch groeiproces zelfstandig aangetoond door de student. Dit resulteert in een map en portfolio.

Studenten sluiten hun evaluatie af met een presentatie van hun project van maximum 15 minuten (vraagstelling inbegrepen) voor een jury in de junizittijd. Verzoekster – die reeds geslaagd was voor de eindstage – heeft zelf een stageplaats en mentor gecontacteerd om de opdracht uit te voeren. De stage vond plaats op 22, 23 en 25 november 2015. Zij maakte hiervan een map en portfolio.

De Raad maakt verder de hiernavolgende overwegingen die belangrijk zijn om tot een oordeel te komen.

(1) Verzoekster werd ondanks haar herhaald verzoek pas eind oktober 2015 duidelijk schriftelijk ingelicht over de ‘gewijzigde’ opdracht die zij diende uit te voeren binnen het eerste semester, wat in het licht van de jaarkalender, met de voorziene vakantieperiodes (herfst- en kerstvakantie), bijzonder laat is voor de studenten die het vak in het eerste semester dienen af te werken. Een duidelijke en tijdige schriftelijke mededeling van een opdracht kan ook verwacht worden in het licht van artikel 3 en 4 van het OER (stuk 9 van verweerder). De Raad wijst in dit verband op eerdere rechtspraak waar de Raad de noodzaak heeft benadrukt van de eenduidige mededeling van informatie en van de essentiële feedback.

(2) Verzoekster werd tijdens het eerste semester op geen enkele wijze noch voorafgaand, noch tijdens de stage ‘individueel’ gecoacht of begeleid, hoewel de eerste stap van de opdracht expliciet is gericht op ‘*coaching op maat van de student en feedback*’ (zie stuk 6 van verweerder). Een leerdoel van DLR 5 vermeldt expliciet dat feedback van leerkrachten en medestudenten de mogelijkheid moet bieden tot het bijsturen van het eigen functioneren (stuk 5 van verweerder). Een eerste contactmoment (hoorcollege waar alle studenten aanwezig zijn) heeft plaatsgevonden op 2 oktober 2015. Verzoekster was hierop aanwezig. Vervolgens hebben er nog twee ‘klassikale’ contactmomenten plaatsgevonden, meer bepaald op 9 november 2015 (verzoekster was op dit – volgens haar slechts één uur durende college – niet aanwezig wegens werkverplichtingen) en op 30 november 2015. Dit zijn echter niet verplichte klassikale contactmomenten. Uit het dossier blijkt niet dat wat de eerste twee contactmomenten betreft, er aan de studenten uitleg is gegeven over de invulling en de duur hiervan.

Uit het dossier blijkt dat verweerder het (niet verplichte) contactmoment van 9 november 2015, waarop verzoekster wegens werkverplichtingen niet aanwezig was, als een coaching zag, in tegenstelling tot het door verzoekster verwachte hoorcollege. Uit het dossier blijkt niet dat studenten op enigerlei wijze werden geïnformeerd dat dit contactmoment specifiek gericht was

op vervroegde afstudeerders of Erasmusstudenten. De Raad stelt vast dat de klassikale derde bijeenkomst van 30 november 2015 bovendien te laat was om nog feedback te geven, gezien de stage van verzoekster reeds had plaatsgevonden. Uit het dossier blijkt ook niet dat dit college specifiek erop gericht was om de studenten voor te bereiden op de presentatie die tijdens de examenperiode zou plaatsvinden.

Uit het dossier blijkt verder dat de geplande specifieke coachingmomenten plaatsvonden op 7 en 14 december 2015, zijnde vlak voor de aanvang van de kerstvakantie. Dit is voor de reguliere studenten gepast ter voorbereiding van hun tweede semester, maar voor de éénsemesterstudenten, die begrijpelijk hun stage (die zij volledig zelfstandig moeten organiseren en plannen in overleg en rekening houdend met de mogelijkheden die de stageplaats biedt) trachten af te werken voor de aanvang van de kerstvakantie, is dit laattijdig. *In casu* had de stage van verzoekster eind november reeds plaatsgevonden, dus voordat deze coaching momenten plaatsvonden.

(3) Onafgezien van het feit of dat dit al dan niet voorafgaand werd meegedeeld is er tijdens deze stage op geen enkel moment een bezoek geweest van een docent of studiebegeleider (noch enige evaluatie van de lesvoorbereidingen of commentaar op het gekozen thema), waardoor ook op dat ogenblik er geen nuttige feedback kon gebeuren.

(4) Gezien verzoekster een cijfer van minder dan 8/20 behaald heeft, werd er geen rekening gehouden met haar stagemap en portfolio. Er werd evenmin rekening gehouden met de neerslag van de mentoren tijdens haar opdracht.

(5) De evaluatie van dit ‘practicum’ is *in casu* door een jury van docenten gebeurd die op geen enkele wijze betrokken waren bij de voorbereiding en de uitvoering van de opdracht (ook niet via de neerslag van de bevindingen door de mentor) en heeft uitsluitend plaatsgevonden op basis van een presentatie van minder dan 15 minuten van het project van verzoekster in de januarizittijd.

(6) De Raad begrijpt dat studenten die opteren voor een verkort studieprogramma ook in zekere zin de verantwoordelijkheid dragen voor deze keuze. Dit pleit echter de verweerder niet vrij om de mogelijkheid die hij expliciet biedt om via een verkort studieprogramma af te studeren ook met de nodige zorgvuldigheid uit te werken in het licht van de uitgeschreven opdracht en de verschillende stappen die een student moet doorlopen om de leerdoelen te bereiken d.i. *in casu*

eerste stap: *'coaching op maat van de student en feedback'* om het functioneren bij te sturen, en tweede stap: uitwerken van muzische activiteiten en hoeken voor tijdens de eindstage met neerslag in een stagemap. De eerste stap is *in casu* vanuit de hogeschool niet aan bod gekomen in het door verzoekster afgelegde traject. Ook met de neerslag in de stagemap werd op geen enkel moment rekening gehouden.

In casu kan de Raad niet anders dan vaststellen dat het verloop van dit opleidingsonderdeel en de evaluatie van verzoekster, waarbij zij op geen enkel ogenblik individueel begeleid en gecoacht werd en uiteindelijk enkel via een korte presentatie (zonder bezoek ter plaatste of inzage van de stagemap) beoordeeld wordt op een practicum (waarbij zij een groeiproces moet aantonen wat haar muzische prestaties betreft), niet beantwoordt aan dit zorgvuldigheidscriterium. Een dergelijke organisatie en evaluatie laat verzoekster niet toe om aan te tonen wat haar bereikte competenties zijn in het licht van de vooropgestelde leerinhoud. Dit knelt des te meer gezien deze gewijzigde opdracht – in tegenspraak met artikel 3 en 4 van het OER – op een zeer onduidelijke (zonder nuance voor studenten die in één semester de opdracht dienen af te werken) en laattijdige wijze schriftelijk werd meegedeeld via Blackboard ten aanzien van studenten die het verkort traject volgen.

De Raad is van oordeel dat de interne beroepsbeslissing in het licht van hoger weergegeven overwegingen kennelijk onredelijk is.

Het eerste en tweede middel zijn gegrond in de aangeven mate.

De Raad vernietigt de beslissing van de interne beroepsinstantie en verzoekt om na de organisatie van een coachingmoment (vastgelegd in overleg met de studente), gericht op de voorbereiding van de presentatie, een nieuw afsluitend mondeling examen te organiseren. Bij deze presentatie en vraagstelling dient de inhoud van de stagemap betrokken te worden.

In haar wederantwoordnota beroept verzoekster zich op de schending van het gelijkheidsbeginsel. De Raad stelt vast dat dit 'nieuwe' middel dat verzoekster eerder kon invoeren, met name in haar initieel intern en extern verzoekschrift, wegens laattijdigheid niet ontvankelijk is.

Het derde middel, dat specifiek de motivering betreft van de evaluatie op het opleidingsonderdeel, hoeft in de huidige stand van het geding niet onderzocht te worden gezien het niet tot een ruimere vernietiging kan leiden.

Het beroep is gegrond.

BESLISSING

1. De Raad vernietigt de beslissing van de interne beroepsinstantie van 16 februari 2016.

2. Het bevoegde orgaan van verwerende partij zal uiterlijk tegen 14 april 2016 een nieuwe beslissing nemen waarbij de modaliteiten voor het coachingmoment en het daaropvolgende mondeling examen worden vastgelegd. Het examenresultaat moet ten laatste einde mei bekend zijn.

Dit arrest is uitgesproken te Brussel, in openbare terechtzitting van 31 maart 2016, door de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbepalingen, IIIe Kamer, samengesteld uit:

Karla Van Lint, kamervoorzitter

Henri Verhaaren bijzitter

Jan Geens bijzitter

bijgestaan door

Melissa Thijs secretaris

De secretaris

Melissa Thijs

De voorzitter

Karla Van Lint

Tegen dit arrest is een beroep bij de Raad van State mogelijk overeenkomstig artikel 14, § 2 van de gecoördineerde wetten op de Raad van State en het Koninklijk Besluit van 30 november 2006 tot vaststelling van de cassatieprocedure bij de Raad van State. Dit beroep dient schriftelijk en aangetekend te gebeuren binnen de dertig dagen na kennisgeving van deze beslissing en ondertekend te zijn door een advocaat. Bij het beroep moeten zijn gevoegd een kopie van het aangevochten arrest, de bijgevoegde stukken dienen genummerd en geïnventariseerd te zijn, en zes eensluidend verklaarde afschriften van het beroep.

Zitting van 13 april 2016

Arrest nr. 2.879 van 13 april 2016 in de zaak 2016/072

In zake: [REDACTED]

tegen: [REDACTED]

I. Voorwerp van de vordering

Het beroep, ingesteld op 2 maart 2016, strekt tot nietigverklaring van de beslissing van de rector van 25 februari 2016 waarbij de inschrijving van verzoekende partij wordt geweigerd wegens gebrek aan voldoende leerkrediet.

II. Verloop van de rechtspleging

Verwerende partij heeft een antwoordnota ingediend en verzoekende partij heeft een wederantwoordnota ingediend.

De partijen zijn opgeroepen voor de terechtzitting, die heeft plaatsgevonden op 13 april 2016.

Voorzitter van de Raad Jim Deridder heeft verslag uitgebracht.

De verzoekende partij en [REDACTED], die verschijnt voor de verwerende partij, zijn gehoord.

III. Feiten

Verzoeker is in het academiejaar 2013-2014 en in het academiejaar 2014-2015 ingeschreven als student bij verwerende partij, respectievelijk in de bachelorsopleidingen bio-ingenieurswetenschappen en biowetenschappen. In beide academiejaren behaalde verzoeker geen enkele credit, waardoor zijn leerkrediet is gedaald tot 20 studiepunten.

In het academiejaar 2015-2016 schreef verzoeker zich in aan een hogeschool voor de opleiding bachelor in de agro- en biotechnologie.

De stand van verzoekers leerkrediet is thans -40.

Op 23 februari 2016 richt verzoeker een vraag tot inschrijving in de 1ste bachelor biowetenschappen. Hij motiveert zijn verzoek als volgt.

“Graag wil ik beroep doen op uw goedwillendheid om mij toestemming te verlenen om aan te sluiten in de eerste bachelor biowetenschappen.

In de academiejaren 2013 – 2015 was ik student aan uw universiteit. Momenteel ben ik ingeschreven in de [hogeschool]. Deze studie voldoet niet aan mijn verwachtingen. Ik weet dat de biowetenschappen mij wel voldoening gaf maar door mijn functiebeperking ben ik niet geslaagd.

Alhoewel deze functiebeperking aangeboren is, heb ik mijn humaniora studies (wiskunde / wetenschappen) zonder enig probleem afgerond. Gedurende mijn hogere studies ben ik t.g.v. deze functiebeperking op een grens gebotst, een grens waarover ik niet kon spreken. Door de resultaten van januari jongslede ben ik hulp gaan zoeken.

T.g.v. deze functiebeperking was ik niet staat om examens af te leggen waardoor ik geen studiepunten meer heb. Groepswerken en practica stelden geen probleem.

Ondertussen is de functiebeperking vastgesteld dooreen psychiater waar ik in begeleiding ben en neem ik medicatie. Daarnaast start ik ook een begeleiding bij een therapeut betreffende faalangsten en sociale vaardigheden. Ik heb ook familie (mijn grootvader, Ir) die mij zal begeleiden bij het studeren.

Ik heb via mevrouw [C.D.L.], afdeling studieadvies een aanvraag ingediend voor het statuut van student met een functiebeperking.

Ik ben er van overtuigd dat op basis van mijn vooropleiding, de begeleidende maatregelen en ondersteuning van mijn familie, ik wel in staat zal zijn om examens tot een goed einde te brengen.

Graag vraag ik U op basis van bovenstaande mij toelating te verlenen om te studeren in de 1ste bachelor biowetenschappen voor 12 studiepunten zijnde [REDACTED], [REDACTED] en [REDACTED].”

Op 25 februari 2016 beslist de bevoegde instantie van verwerende partij om de aanvraag tot inschrijving te weigeren, op grond van de volgende motieven:

“In antwoord op uw verzoek deel ik u mee dat ik u – ondanks begrip voor uw situatie – geen individuele uitzondering kan toestaan bij uw inschrijving voor het

academiejaar 2015-2016 cf. artikel 11: Toelatingsvoorwaarden inzake leerkrediet van het Onderwijs- en examenreglement 2015-2016.

De reden voor deze beslissing is dat u tijdens uw studieloopbaan onvoldoende studievoortgang heeft gemaakt en dat dit [verwerende partij] voorlopig onvoldoende vooruitzichten op een betere studievoortgang biedt. Ik begrijp dat het voor u niet eenvoudig was om een goede studievoortgang te creëren gezien uw persoonlijke omstandigheden en ik raad u dan ook aan om leerkrediet terug te vorderen bij de Raad voor Betwistingen inzake studievoortgangsbeslissingen te Brussel op basis van overmacht.”

IV. Ontvankelijkheid

Standpunt van partijen

Verwerende partij werpt een exceptie van onontvankelijkheid op.

Zij wijst op de rechtspraak van de Raad waarin wordt overwogen dat de Raad niet bevoegd is voor beroepen uitgaande van een student met een negatief leerkrediet.

In zijn *wederantwoordnota* gaat verzoeker op deze exceptie niet in.

Beoordeling

Artikel II.205 van de Codex Hoger Onderwijs luidt als volgt:

“Een hogeschool of universiteit kan de inschrijving van een student weigeren als hij een leerkrediet heeft dat kleiner of gelijk is aan nul.”

Het behoort tot de bevoegdheid van de hogeronderwijsinstelling om de mogelijkheid tot inschrijving desgewenst bij algemene beleidsmaatregel uit te sluiten in het onderwijs- en examenreglement (RvS 18 januari 2016, nr. 233.491, Vrije Universiteit Brussel), in welk geval de Raad van die bepaling enkel toepassing kan maken.

In casu laat artikel 11, §§1 en 2 van het onderwijs- en examenreglement van verwerende partij evenwel nog een beoordelingsvrijheid aan de rector, zodat de individuele beslissing die ter zake tot stand komt door de Raad kan worden getoetst, op voorwaarde evenwel dat het geschil tot 's Raads bevoegdheid behoort.

Zoals de Raad reeds heeft geoordeeld in het arrest nr. 2.750 van 12 januari 2016, is dat niet het geval.

Het voorliggend geschil betreft geen studievoortgangsbeslissing zoals bedoeld in artikel I.3, 69° van de Codex Hoger Onderwijs.

Artikel II.285, derde lid, van de Codex, verleent de Raad daarnaast de bevoegdheid om uitspraak te doen over beslissingen die het instellingsbestuur neemt op grond van een procedure bedoeld in artikel IV.93 van de Codex:

“De beslissingen genomen door het instellingsbestuur en door de stuurgroep Databank Hoger Onderwijs op grond van de procedure bedoeld in artikel IV.93, kunnen worden aangevochten voor de Raad. De Raad beoordeelt of de bestreden vermeldingen in overeenstemming zijn met de decretale en reglementaire bepalingen en, desgevallend, met de van toepassing zijnde onderwijs- en examenreglementen. De behandeling van een verzoekschrift ter zake door de Raad leidt tot de gemotiveerde afwijzing van het beroep op grond van de onontvankelijkheid of ongegrondheid ervan, of tot de gemotiveerde vernietiging van de onrechtmatig genomen beslissing. In dat laatste geval brengt het instellingsbestuur of de door de stuurgroep aangewezen persoon de bestreden vermelding onverwijld in overeenstemming met de dragende redenen die hebben geleid tot de uitspraak van de Raad.”

Artikel IV.93 van de Codex heeft betrekking op het volgende:

“De hogeronderwijsinstellingen stellen een procedure op betreffende de melding en behandeling van verzoeken tot rechtzetting van materiële vergissingen en onjuistheden die de grondslag vormen voor een studievoortgangsbeslissing, een weigering tot inschrijving als vermeld in artikel II.205, of de vaststelling, vermeerdering of vermindering van het leerkrediet overeenkomstig deel 2, titel 4, hoofdstuk 2, afdeling 3.

De stuurgroep vermeld in artikel IV.91 stelt een procedure op betreffende de melding en behandeling van verzoeken tot rechtzetting van materiële vergissingen en onjuistheden, zoals vermeld in het vorige lid, die vastgesteld zijn na het afsluiten van de gegevens van het desbetreffende academiejaar.”

In zijn arrest nr. 2.750 van 12 januari 2016 heeft de Raad geoordeeld dat artikel IV.93 van de Codex Hoger Onderwijs om *taalkundige* redenen derwijze moet worden gelezen dat de Raad slechts bevoegd is om zich over een beslissing op grond van artikel II.205 van de Codex

Hoger Onderwijs uit te spreken wanneer er materiële vergissingen en onjuistheden aan deze beslissing ten grondslag liggen. Zulks is *in casu* niet het geval.

Daarnaast heeft de Raad in voormeld arrest overwogen dat er bovenal ook *juridische* overwegingen zijn die tot zijn onbevoegdheid doen besluiten. De Raad brengt in herinnering dat hij enkel beschikt over een toegewezen bevoegdheid. Dit betekent dat de Raad slechts kan oordelen over de geschillen die uitdrukkelijk aan zijn bevoegdheid zijn onderworpen, of waarvan op grond van de parlementaire voorbereiding moet worden aangenomen dat zulks de onmiskenbare bedoeling van de decreetgever was (RvS 17 april 2008, nr. 182.124, XXX; RvS 17 juni 2010, nr. 205.337, Van Der Hijden).

In de parlementaire voorbereiding bij wat thans artikel II.205 van de Codex Hoger Onderwijs is, heeft de decreetgever de beslissing van de hogeronderwijsinstelling om een student met negatief leerkrediet al dan niet in te schrijven, uitdrukkelijk geduid als een discretionaire bevoegdheid van de instelling: *“Studenten met een negatief leerkrediet zijn niet financieerbaar. Dit betekent dat de hoger onderwijsinstelling noch inputfinanciering noch outputfinanciering krijgt voor deze studenten. De instelling beslist over de inschrijving van deze studenten.”* (Parl. St. VI. Parl. 2007-2008, nr. 1468/1, 15) en *“Als een student zijn/haar leerkrediet volledig heeft verbruikt zonder resultaat, geeft dit aan dat hij de aangeboden kansen niet voldoende benut heeft. Hier kan een instelling oordelen dat op basis van het studieverleden, verder studeren op dat ogenblik weinig kans tot slagen biedt. De instelling krijgt hier dan ook het recht om deze studenten te weigeren.”* (Parl. St. VI. Parl. 2007-2008, nr. 1468/1, 47).

Het recht om de inschrijving om die redenen te weigeren werd door de afdeling Wetgeving van de Raad van State niet als onredelijk beschouwd, gelet op het gestelde doel, zijnde het bij de studenten zelf leggen van een deel van de verantwoordelijkheid voor de studievoortgang (Parl. St. VI. Parl. 2007-2008, nr. 1468/1, 349).

De Raad is bij de invoering van de voormelde bepaling noch uitdrukkelijk, noch impliciet bevoegd gemaakt voor wat in voorkomend geval in essentie voorkomt als een weigering tot inschrijving (de afdeling Wetgeving van de Raad van State bespreekt in haar voormeld advies de kwestie ook onder de titel ‘inschrijvingsrecht’).

Nu er *in casu* geen betwisting over bestaat dat verzoeker over een negatief leerkrediet beschikt (-40 studiepunten) en de bepaling daarvan niet op een materiële vergissing berust, is de Raad dan ook van oordeel dat hij voor het voorliggend geschil niet bevoegd is.

De exceptie inzake de onbevoegdheid van de Raad is gegrond.

Louter in de marge merkt de Raad op dat wanneer verzoeker kan aantonen dat hij omwille van redenen van overmacht niet in staat is geweest examenkansen te benutten, hij een verzoek tot teruggave van leerkrediet kan indienen bij de Raad (artikel II.204, §3 van de Codex Hoger Onderwijs).

Een voor verzoeker gunstige beslissing ter zake kan resulteren in een aanpassing van verzoekers leerkredietstand, wat verzoeker in voorkomend geval kan aanwenden bij een nieuw verzoek tot inschrijving.

BESLISSING

De Raad verwerpt het beroep.

Dit arrest is uitgesproken te Brussel, in openbare terechtzitting van 13 april 2016, door de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbepalingen, I^e Kamer, samengesteld uit:

Jim Deridder, voorzitter van de Raad

Piet Versweyvelt, bijzitter

Jan Geens, bijzitter

bijgestaan door

Freya Gheysen, secretaris

De secretaris

Freya Gheysen

De voorzitter

Jim Deridder

Tegen dit arrest is een beroep bij de Raad van State mogelijk overeenkomstig artikel 14, § 2 van de gecoördineerde wetten op de Raad van State en het Koninklijk Besluit van 30 november 2006 tot vaststelling van de cassatieprocedure bij de Raad van State. Dit beroep dient schriftelijk en aangetekend te gebeuren binnen de dertig dagen na kennisgeving van

deze beslissing en ondertekend te zijn door een advocaat. Bij het beroep moeten zijn gevoegd een kopie van het aangevochten arrest, de bijgevoegde stukken dienen genummerd en geïntariseerd te zijn, en zes eensluidend verklaarde afschriften van het beroep.

Arrest nr. 2.882 van 13 april 2016 in de zaak 2016/086

In zake: [REDACTED]

tegen: [REDACTED]

I. Voorwerp van de vordering

Het beroep, ingesteld op 12 maart 2016, strekt tot nietigverklaring van de beslissing van 29 februari 2016 waarbij een bijkomende inschrijving wordt geweigerd en de beslissing van de rector van 3 maart 2016 met dezelfde strekking.

II. Verloop van de rechtspleging

Verwerende partij heeft een antwoordnota ingediend en verzoekende partij heeft een wederantwoordnota ingediend.

De partijen zijn opgeroepen voor de terechtzitting, die heeft plaatsgevonden op 13 april 2016.

Voorzitter van de Raad Jim Deridder heeft verslag uitgebracht.

De verzoekende partij en [REDACTED], die verschijnt voor de verwerende partij, zijn gehoord.

III. Feiten

Verzoekster is in het academiejaar 2009-2010 voor het eerst ingeschreven als student in het hoger onderwijs, met name in de opleiding bachelor of laws in de Rechten. Van het studiepakket van 60 studiepunten behaalde zij credits ten belope van 10 studiepunten, waarna zij een bindende studievoortgangsbewakingsmaatregel kreeg opgelegd, ertoe strekkende dat zij bij een volgende inschrijving via diplomacontract dient te slagen voor de helft van de opgenomen studiepunten.

In het academiejaar 2010-2011 schrijft verzoekster zich in voor de resterende 50 studiepunten van de voormelde bacheloropleiding. Zij behaalt één credit ten belope van 3 studiepunten. De beslissing waarbij verdere inschrijving voor die opleiding werd geweigerd, vecht verzoekster niet aan.

In de academiejaren 2011-2012, 2012-2013 en 2013-2014 is verzoekster ingeschreven bij andere hogeronderwijsinstellingen.

In het academiejaar 2014-2015 schrijft verzoekster zich opnieuw in bij verwerende partij, waar zij drie opleidingsonderdelen uit de bacheloropleiding Rechten opneemt via examencontract, ten belope van 18 studiepunten. Zij slaagt voor twee vakken, ten belope van 12 studiepunten.

In het academiejaar 2015-2016 schrijft verzoekster zich in bij verwerende partij via examencontract. Zij behaalt in de januarizittijd één credit (5 studiepunten), voor één vak slaagt zij niet en voor een derde legt zij geen examen af.

Op 29 februari 2016 richt verzoekster een vraag tot bijkomende inschrijving voor vier opleidingsonderdelen via examencontract. Verzoekster beschikt op dat ogenblik over een leerkrediet van 2 studiepunten. Artikel 11 van het onderwijs- en examenreglement van verwerende partij bepaalt, voor zover hier relevant, het volgende:

“ARTIKEL 11 Toelatingsvoorwaarden inzake leerkrediet

§1. Voor een inschrijving via een diplomacontract of examencontract met het oog op het behalen van een diploma in een bacheloropleiding of een master-na-bacheloropleiding en voor een inschrijving via een creditcontract of examencontract met het oog op het behalen van een creditbewijs, kunnen studenten zich inschrijven ten belope van hun nog voorhanden zijnde leerkrediet. Dit geldt niet voor studenten die zich voor het eerst inschrijven in een bacheloropleiding aan de [verwerende partij]:

zij kunnen zich slechts inschrijven in een bacheloropleiding indien zij voldoende leerkrediet hebben om alle nog resterende studiepunten van het eerste modeltrajectjaar op te nemen.

Studenten die een bachelordiploma behaalden, kunnen zich inschrijven voor de aansluitende masteropleiding (al dan niet na een voorbereidings- of schakelprogramma) ongeacht de stand van hun leerkrediet.

Studenten die een masterdiploma behaalden, kunnen zich inschrijven voor een bacheloropleiding, een masteropleiding of voor een creditdoelcontract ongeacht de stand van hun leerkrediet.

§2. Uitzonderlijke toelating tot inschrijving bij tekort aan leerkrediet

Bij tekort aan leerkrediet kan een individuele uitzondering worden toegestaan door de Rector. Studenten dienen daartoe een gemotiveerde aanvraag in bij [...], via [...]. De studenten betalen het gewone studiegeld.”

Verzoekster richt haar vraag aan de trajectbegeleider, die dezelfde dag meedeelt dat verzoekster over onvoldoende leerkrediet beschikt.

Dit is de eerste bestreden beslissing.

Verzoekster richt vervolgens aan de rector een vraag tot afwijking op het verbod op inschrijving, met daarin de volgende motivering:

“Ik zou mij graag inschrijven voor een aantal vakken in examencontract in de rechtenopleiding, maar ik heb nog 2 studiepunten en daardoor mag ik mij niet inschrijven via examencontracten. Ik studeer ook nog op de [hogeschool] en heb mij daar via diplomacontract ingeschreven voor een aantal vakken, daarmee dat ik maar 2 studiepunten heb (de overige zijn al ingezet).

Ik heb mij in het eerste semester ook ingeschreven voor een aantal vakken via examencontract, terwijl ik ook was ingeschreven voor de [hogeschool]. Het enige verschil was dat ik mij toen eerst was gaan inschrijven bij de [verwerende partij] en dan bij de [hogeschool], zodat bij de [verwerende partij] er nog leerkrediet voorhanden was, maar dat ik dan een week later heb ingezet voor vakken in diplomacontract.

Zou het mogelijk zijn om hier een uitzondering te maken zodat ik mij toch nog zou kunnen inschrijven voor een aantal examencontracten? Aangezien dit nooit een probleem is geweest. De reden voor mijn laag leerkrediet was mijn thuissituatie, maar die is nu al opgelost. Ik heb namelijk door mijn vader zijn alcoholisme in een zware depressie gekomen en kon daardoor moeilijk functioneren, mijn ouders zijn ondertussen al gescheiden en ik ben uit mijn depressie geraakt en ben op een zeer goede weg.

Ik hoop op een positief resultaat.”

Bij beslissing van 3 maart 2016 weigert de rector de afwijking toe te staan, onder opgave van de volgende motieven:

“In antwoord op uw verzoek deel ik u mee dat ik u – ondanks begrip voor uw situatie – geen individuele uitzondering kan toestaan bij uw inschrijving voor het academiejaar 2015-2016 cf. artikel 11: Toelatingsvoorwaarden inzake leerkrediet van het Onderwijs- en examenreglement 2015-2016.

De reden voor deze beslissing is dat u tijdens uw eerste semester onvoldoende studievoortgang heeft gemaakt aan de [verwerende partij]. U was namelijk maar geslaagd voor één opleidingsonderdeel. Ik heb dan ook liever dat u eerst aantoonst dat u uw huidige pakket tot een goed einde kan brengen.”

Dit is de tweede bestreden beslissing.

Verzoekster stelt nog een beroep in bij de institutionele beroepscommissie. Dit beroep wordt bij beslissing van 14 maart 2016 onontvankelijk verklaard op grond van het gemis aan bevoegdheid in hoofde van de beroepscommissie.

IV. Ontvankelijkheid

1. Wat de eerste bestreden beslissing betreft

Standpunt van partijen

Verwerende partij stelt vooreerst dat het beroep onontvankelijk is in de mate dat het is gericht tegen de ‘beslissing’ van de trajectbegeleider van 29 februari 2016 waarbij verzoekster geen toelating werd gegeven om zich via een creditcontract (examencontract) in te schrijven voor vier opleidingsonderdelen.

De beslissing van de trajectbegeleider is volgens verwerende partij immers geen werkelijke beslissing, maar enkel een informatief antwoord, te meer nu niet de trajectbegeleider maar de curriculumcommissie bevoegd is om te beslissen over een laattijdige inschrijving.

In haar *wederantwoordnota* gaat verzoekende partij op deze exceptie niet in.

Beoordeling

Artikel 15, §2 van het onderwijs- en examenreglement van verwerende partij luidt als volgt:

“§2. Voor creditdoelcontracten:

1° Voor een eerstesemestervak kan de student zich inschrijven vanaf 29 juni 2015 tot en met 30 september 2015.

In uitzonderlijke gevallen kan na de inschrijvingsperiode nog een inschrijving worden toegestaan:

— Vanaf 1 oktober 2015 moet de (kandidaat-)student de curriculumcommissie om toelating tot laattijdige inschrijving verzoeken.

— Vanaf 15 november 2015 is inschrijven onmogelijk.

2° Voor een jaarvak kan de student zich inschrijven vanaf 29 juni 2015 tot en met 30 september 2015.

In uitzonderlijke gevallen kan na de inschrijvingsperiode nog een inschrijving worden toegestaan:

— Vanaf 1 oktober 2015 moet de (kandidaat-)student de curriculumcommissie om toelating tot laattijdige inschrijving verzoeken.

— Vanaf 1 maart 2016 is inschrijven onmogelijk.

3° Voor een tweedesemestervak kan de student zich inschrijven vanaf 29 juni 2015 tot en met 29 februari 2016.

Vanaf 1 maart 2016 is inschrijven onmogelijk.”

Uit deze bepaling volgt dat de curriculumcommissie bevoegd is om toelating tot inschrijving te geven na de voormelde termijnen. De trajectbegeleider, tot wie verzoekster zich heeft gewend, is niet bevoegd.

Ofschoon het van behoorlijk bestuur had getuigd in hoofde van de trajectbegeleider om verzoekster uitdrukkelijk op de eigen onbevoegdheid te wijzen en verzoekster desgevallend de weg te tonen naar de curriculumcommissie, kan de mededeling d.d. 29 februari 2016 niet als een bindende beslissing worden beschouwd, zodat het beroep niet ontvankelijk is in de mate dat het tegen deze beslissing is gericht.

2. Wat de tweede bestreden beslissing betreft

Verwerende partij werpt ook ten aanzien van de tweede bestreden beslissing een exceptie van onontvankelijkheid op. Zij stelt daarbij het volgende:

“In zijn arrest nr. 2.751, eveneens d.d. 12 januari 2016 (zaak 2015/597) heeft de Raad beslist wel bevoegd te zijn voor beroepen tegen weigeringen op grond van artikel 11 OER 2015-16 indien de student wel nog over een zeker leerkrediet beschikt doch niet voldoende om alle gevraagde opleidingsonderdelen op te nemen, omdat in dat geval de bestreden beslissing “is te beschouwen als de weigering van het opnemen van een bepaald opleidingsonderdeel in het diplomacontract waarvoor de student die een geïndividualiseerd traject volgt, zich nog niet eerder heeft ingeschreven” (art. I.3, 69°, g Codex Hoger Onderwijs). Deze rechtspraak is in het voorliggende geval evenwel niet van toepassing, nu de studente geen inschrijving neemt via diplomacontract doch wel via examencontract met het oog op het behalen van een credit.

De beslissing waarbij een student geen toelating krijgt tot inschrijving via een creditcontract omdat hij of zij beschikt over onvoldoende leerkrediet (een inschrijving, ook bij examencontract, is slechts mogelijk ten belope van het resterende leerkrediet – verzoekster beschikte bij haar inschrijving op 29 september slechts over 2 studiepunten leerkrediet, waardoor ze voor geen enkel opleidingsonderdeel een creditcontract kan nemen) is evenwel geen studievoortgangsbeslissing in de zin van artikel I.3, 69°, g Codex Hoger Onderwijs. Verwerende partij ziet ook geen andere grondslag in de Codex Hoger Onderwijs op basis waarvan de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbeslissingen zich bevoegd zou kunnen verklaren voor voorliggend beroep.

Het beroep is dan ook onontvankelijk nu de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbeslissingen niet bevoegd blijkt te zijn.”

In haar *wederantwoordnota* gaat verzoekende partij niet in op de door verwerende partij opgeworpen exceptie. Ter zitting stelt verzoekende partij dat zij van oordeel is dat haar beroep wel ontvankelijk is.

Beoordeling

Artikel II.205 van de Codex Hoger Onderwijs luidt als volgt:

“Een hogeschool of universiteit kan de inschrijving van een student weigeren als hij een leerkrediet heeft dat kleiner of gelijk is aan nul.”

Verzoekende partij valt niet onder toepassing van dit artikel, aangezien zij over een positief leerkredietsaldo beschikt. De weigering tot inschrijving vindt derhalve in deze bepaling geen rechtsgrond.

Andere dan de beslissingen inzake studievoortgangsbewaking overeenkomstig artikel II.246 van de Codex Hoger Onderwijs – een bepaling die te dezen niet van toepassing is daar verwerende partij de tweede bestreden beslissing niet op die rechtsgrond heeft gesteund – bevat de Codex Hoger Onderwijs geen voorschriften inzake het weigeren van een inschrijving aan studenten met een positief leerkrediet.

De tweede bestreden beslissing is enkel gesteund op artikel 11 van het onderwijs- en examenreglement van verwerende partij, waarin is bepaald dat studenten zich slechts kunnen inschrijven ten belope van hun beschikbaar leerkrediet.

Ten aanzien van studenten met een positief saldo aan leerkrediet, heeft de Raad eerder aangenomen dat hij bevoegd is om kennis te nemen van beroepen tegen weigeringen tot inschrijving, wanneer de verzoekende partij zich bevindt in de situatie zoals bedoeld in artikel I.3, 69°, g) van de Codex Hoger Onderwijs, luidend als volgt:

69° studievoortgangsbeslissing : 1 van de volgende beslissingen :
(...)

g) het weigeren van het opnemen van een bepaald opleidingsonderdeel in het diplomacontract waarvoor de student die een geïndividualiseerd traject volgt, zich nog niet eerder heeft ingeschreven;

Dit artikel is in de Codex Hoger Onderwijs ingevoerd bij artikel V.50 van het Onderwijsdecreet XIX. In de parlementaire voorbereiding is daarbij de volgende toelichting gegeven:

“In het kader van een diplomacontract wordt overeenstemming bereikt over het studietraject van een student. Een studietraject is ofwel een modeltraject voor een groep studenten of een geïndividualiseerd traject voor een bepaalde student. Bij een geïndividualiseerd traject wordt een studieprogramma samengesteld uit opleidingsonderdelen uit meerdere modeltrajecten van verschillende academiejaren.

Krachtens artikel 26, §2 in fine van het Flexibiliseringsdecreet wordt de opportuniteit van het doorlopen van een geïndividualiseerd traject op zorgvuldige wijze door de instelling getoetst op grond van het dossier van de student.

In het kader van een diplomacontract wordt overeenstemming bereikt over het studietraject van een student. Een studietraject is ofwel een modeltraject voor een groep studenten of een geïndividualiseerd traject voor een bepaalde student.

Bij een geïndividualiseerd traject wordt een studieprogramma samengesteld uit opleidingsonderdelen uit meerdere modeltrajecten van verschillende academiejaren.

Krachtens artikel 26, §2 in fine van het Flexibiliseringsdecreet wordt de opportuniteit van het doorlopen van een geïndividualiseerd traject op zorgvuldige wijze door de instelling getoetst op grond van het dossier van de student.

Uiteraard primeert in principe de algemene regel van de volgtijdelijkheid, tevens gelet op de autonomie van de instellingen. Evenwel kan blijken dat in uitzonderlijke gevallen de principes van volgtijdelijkheid leiden tot een onredelijke weigering tot inschrijving van een student bij wijze van een geïndividualiseerd traject. In dergelijke gevallen is het opportuun, gelet op de bescherming van de rechten van de student, dat een onafhankelijk rechtscollege de betwiste weigeringsbeslissing kan toetsen.

De Raad voor betwistingen in zake studievoortgangsbeslissingen heeft al meermaals verzoeken behandeld van studenten die een dergelijke gecombineerde inschrijving geweigerd werden.

Vermits dergelijke weigeringsbeslissingen niet beschouwd kunnen worden als een maatregel van studievoortgangsbewaking zoals voorzien in artikel 52 van het Flexibiliseringsdecreet of ruimer als een studievoortgangsbeslissing op grond van artikel II.1, 15°bis van het Aanvullingsdecreet, is de Raad evenwel niet bevoegd en kan ze zich niet ten gronde over deze weigeringsbeslissingen uitspreken.

Toch raakt een dergelijke weigeringsbeslissing – volgens de rechtspraak van de Raad – wel degelijk de studievoortgang van de student. Bovendien kunnen zij – afhankelijk van het onderwijs- en examenreglement van de instelling – het voorwerp uitmaken van een intern beroep.

Bijgevolg is het gerechtvaardigd om voor wat betreft de rechtsbescherming van de student dergelijke beslissingen ook voor te kunnen leggen aan de Raad als onafhankelijk administratief rechtscollege.

Des te meer omdat de ratio van de uitbreiding van de bevoegdheid van de Raad naar studievoortgangsbeslissingen ten tijde van het Flexibiliseringsdecreet lag in het feit “dat de flexibilisering van de studievoortgang aanleiding geeft tot onderscheiden rechtshandelingen die qua aard en juridische natuur nauw aansluiten bij de examenbeslissingen zoals deze vandaag door examencommissies worden genomen”, terwijl examenbeslissingen wel degelijk administratieve rechtshandelingen zijn, ook wanneer zij uitgaan van examencommissies van vrije onderwijsinstellingen.

Qua rechtsnatuur sluit een eenzijdig en autonoom door een instelling besliste weigering voor een gecombineerde inschrijving op grond van een geïndividualiseerd traject nauw aan bij de studievoortgangsbewakingsmaatregelen. De bestuurlijke logica van het Aanvullingsdecreet en Flexibiliseringsdecreet moet diensgevolge worden doorgetrokken ten aanzien van deze categorie van studievoortgangsbeslissingen. Om die reden worden deze administratieve rechtshandelingen ook onderhevig aan een beroep bij de Raad.

Aan de noodzakelijkheidsvereiste voor wat betreft de toepassing van de impliciete bevoegdheden op grond van artikel 10 van de Bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen om deze categorie van rechtshandelingen onder de bevoegdheid van een administratief rechtscollege opgericht door de Vlaamse Gemeenschap te brengen, is ten slotte voldaan.

Het gecreëerde jurisdictioneel beroep is immers noodzakelijk om een oplossing te bieden voor een zeer specifieke onderwijsgebonden problematiek: de zorg om studenten op zeer korte termijn zekerheid te bieden omtrent het al dan niet kunnen vervolgen van een studietraject.”

De decreetgever heeft aldus middels de bevoegdheid van de Raad rechtsbescherming geboden aan bepaalde studenten aan wie de opname in het curriculum wordt geweigerd van een opleidingsonderdeel waarvoor die student zich nog niet eerder heeft ingeschreven.

Krachtens de tekst van artikel I.3, 69°, g) van de Codex Hoger Onderwijs wordt deze rechtsbescherming enkel geboden voor studenten die met een *diplomacontract* zijn

ingeschreven en die een geïndividualiseerd traject volgen. De Raad leest in de toelichting bij de invoering van deze bepaling geen enkele verantwoording waarom de Raad niet bevoegd is om zich uit te spreken over een geschil omtrent een weigering tot opname in het curriculum van een opleidingsonderdeel waarvoor een student, die middels een *creditcontract* of een *examencontract* een inschrijving heeft genomen of beoogt te nemen, zich niet eerder heeft ingeschreven.

De Raad stelt immers vast dat er krachtens artikel II.199 van de Codex Hoger Onderwijs drie soorten contracten mogelijk zijn (een creditcontract, een diplomacontract en een examencontract), en dat krachtens artikel II.200 van de Codex Hoger Onderwijs elk van deze contracten een overeenstemming over het studietraject bevat, studietraject dat op grond van §2 van laatst vermeld artikel hetzij een modeltraject hetzij een geïndividualiseerd traject kan zijn.

Studenten die een inschrijving nemen of beogen middels een examencontract of een creditcontract, bevinden zich op grond van artikel II.200, §2 van de Codex Hoger Onderwijs derhalve in een ‘geïndividualiseerd traject’ – een begrip dat door de decreetgever overigens niet nader is gedefinieerd.

Aldus lijkt de decreetgever een niet verantwoorde onderscheiden behandeling te hebben ingevoerd, die bepaalde studenten uitsluit van de laagdrempelige, snelle en effectief rechtsherstel biedende beoordeling inzake studievoortgangsbetwistingen die de Raad overeenkomstig de aan zijn oprichting ten grondslag liggende motieven biedt (*Parl. St.* VI.Parl. 2003-2004, nr. 1960/1, 17). Met name verantwoordt de decreetgever *prima facie* niet waarom binnen de groep van studenten in een geïndividualiseerd traject, de studenten die zijn ingeschreven middels een diplomacontract hun in artikel I.3, 69°, g) bedoeld geschil wel aan de Raad kunnen voorleggen, terwijl dit voor de studenten die middels een examencontract of een creditcontract zijn ingeschreven, niet het geval is.

De aldus door de decreetgever uitgewerkte regeling staat *prima facie* op gespannen voet met de artikelen 10 en 11 van de Grondwet, zowel op zich genomen als in samenlezing met artikel 6 van het Europees Verdrag van de Rechten van de Mens dat de toegang tot de rechter waarborgt.

De Raad besluit ter zake een prejudiciële vraag voor te leggen aan het Grondwettelijk Hof.

BESLISSING

1. De Raad voor Betwistingen inzake Studievoortgangsbepalingen stelt de volgende prejudiciële vraag aan het Grondwettelijk Hof:

Schendt artikel I.3, 69° g) van de Codex Hoger Onderwijs de artikelen 10 en 11 van de Grondwet, op zich genomen en/of in samenlezing met artikel 6 van het EVRM, doordat toegang tot de door de decreetgever noodzakelijk geachte procedure voor de Raad voor geschillen die betrekking hebben op een weigering tot het opnemen van een bepaald opleidingsonderdeel waarvoor de student die een geïndividualiseerd traject volgt zich nog niet eerder heeft ingeschreven, enkel openstaat voor studenten die (beogen te) zijn ingeschreven middels een diplomacontract en niet voor studenten die (beogen te) zijn ingeschreven middels een examencontract of een creditcontract.

2. Na de kennisgeving van het antwoord van het Grondwettelijk Hof wordt aan de partijen een termijn van vijftien dagen gegeven om een laatste nota in te dienen waarin zij hun standpunt kunnen uiteenzetten in functie van het antwoord van het Grondwettelijk Hof.

Dit arrest is uitgesproken te Brussel, in openbare terechtzitting van 13 april 2016, door de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbepalingen, I^e Kamer, samengesteld uit:

Jim Deridder, voorzitter van de Raad

Piet Versweyvelt, bijzitter

Jan Geens, bijzitter

bijgestaan door

Freya Gheysen, secretaris

De secretaris

Freya Gheysen

De voorzitter

Jim Deridder

Tegen dit arrest is een beroep bij de Raad van State mogelijk overeenkomstig artikel 14, § 2 van de gecoördineerde wetten op de Raad van State en het Koninklijk Besluit van 30 november 2006 tot vaststelling van de cassatieprocedure bij de Raad van State. Dit beroep dient schriftelijk en aangetekend te gebeuren binnen de dertig dagen na kennisgeving van deze beslissing en ondertekend te zijn door een advocaat. Bij het beroep moeten zijn gevoegd

een kopie van het aangevochten arrest, de bijgevoegde stukken dienen genummerd en geïnterpreteerd te zijn, en zes eensluidend verklaarde afschriften van het beroep.

Arrest nr. 2.881 van 13 april 2016 in de zaak 2016/090

In zake: [REDACTED]

tegen: [REDACTED]

I. Voorwerp van de vordering

Het beroep, ingesteld op 14 maart 2016, strekt tot nietigverklaring van de beslissing van de beroepsinstantie van 8 maart 2016 waarbij het intern beroep van verzoeker ongegrond wordt verklaard.

II. Verloop van de rechtspleging

Verwerende partij heeft een antwoordnota ingediend en verzoekende partij heeft een wederantwoordnota ingediend.

De partijen zijn opgeroepen voor de terechtzitting, die heeft plaatsgevonden op 13 april 2016.

Voorzitter van de Raad Jim Deridder heeft verslag uitgebracht.

[REDACTED], die verschijnt voor de verwerende partij, is gehoord.

III. Feiten

Verzoeker is in het academiejaar 2015-2016 met een diplomacontract ingeschreven in de opleiding Bachelor of laws in de rechten. Hij volgt thans het modeltraject van het derde bachelorjaar.

Daarnaast volgt verzoeker in het academiejaar 2014-2015 en in het academiejaar 2015-2016 met een creditcontract opleidingsonderdelen uit andere opleidingen.

In de bacheloropleiding Rechten dient verzoeker een keuzevak van minstens 3 studiepunten op te nemen. Dit keuzevak is in principe te kiezen uit een vooropgestelde lijst, maar mits toestemming van de curriculumcommissie kan ook worden gekozen voor een opleidingsonderdeel uit een andere opleiding.

Aan de faculteit Economie en bedrijfskunde behaalt verzoeker in het academiejaar 2014-2015 een examencijfer van 15/20 voor het opleidingsonderdeel ‘[REDACTED]’.

Verzoeker vraagt om het opleidingsonderdeel ‘[REDACTED]’ uit de faculteit Economie en bedrijfskunde’ als keuzevak te mogen opnemen, wat hem bij beslissing van de curriculumcommissie Rechten van 26 oktober 2015 wordt toegestaan. Aangezien verzoeker voor dit opleidingsonderdeel reeds een credit behaalde, wordt hem een vrijstelling verleend.

In het academiejaar 2015-2016 behaalt verzoeker aan de faculteit Economie en bedrijfskunde een examencijfer van 19/20 voor het opleidingsonderdeel ‘[REDACTED]’.

Verzoeker vraagt om dit opleidingsonderdeel als keuzevak in zijn curriculum Rechten te mogen opnemen, in de plaats van het opleidingsonderdeel ‘[REDACTED]’.

De opleiding meldt op 18 februari 2016 aan verzoeker dat zijn vraag niet kan worden ingewilligd omdat ‘[REDACTED]’ een eerstesemestervak is, en een curriculumwijziging in dat geval vóór 15 november 2015 dient te geschieden. Aan verzoeker wordt de keuze gelaten om de puntenoverdracht voor ‘[REDACTED]’ te behouden, of het examenresultaat voor dit opleidingsonderdeel te laten verwijderen en in een volgend academiejaar in het eerste semester het keuzevak ‘[REDACTED]’ te laten toevoegen mét een vrijstelling, in welk geval verzoeker pas in het academiejaar 2016-2017 zijn bachelordiploma kan behalen.

Verzoeker laat weten dat hij zijn verzoek wil voorleggen aan de curriculumcommissie. De curriculumcommissie weigert dit verzoek bij beslissing van 22 februari 2016, waarin zij het volgende overweegt:

“Conform art. 29 OER dient een vrijstelling voor eerstesemestervakken te worden aangevraagd vóór 15 november 2015.

Conform art. 30 §5 OER dienen wijzigingen aan een vastgelegd curriculum, wat eerstesemestervakken betreft, aangevraagd te worden vóór 15 november 2015.

De curriculumcommissie heeft op basis van de bepalingen in het Onderwijs- en examenreglement in haar vergadering d.d. 22 februari 2016 dan ook geoordeeld dat niet kan ingegaan worden op uw vraag om het vak '.....' toe te voegen aan uw curriculum met het oog op het aanvragen van een vrijstelling voor dit vak.

(...)"

Deze beslissing wordt aan verzoeker meegedeeld per mail van 24 februari 2016.

Dezelfde dag tekent verzoeker beroep aan bij de interne beroepscommissie Rechten. Verzoeker zet daarbij de volgende argumenten uiteen:

"De cc laat mij niet toe om mijn keuzevak te veranderen (zie bijgevoegde beslissing). Als student derde bach Rechten probeer ik mijn keuzevak namelijk te veranderen tot het vak Beide vakken heb ik al afgelegd dus in wezen zou een verandering mij louter in staat stellen om het vak te kiezen waar ik de beste punten voor behaalde (15/20 voor en 19/20 voor). Het zijn beide vakken die ik naast mijn curriculum in de Rechten heb opgenomen.

Ook vraag ik geenszins een vrijstelling aan, eerder gaat het om een aanpassing van mijn curriculum met een overdracht van mijn punten voor de verworven credits. De cc verwijst m.i. daarom onterecht naar art. 29 OER. Ook verwijst de cc simpelweg naar de artikels van het OER m.b.t. de deadlines aangaande dit geschil. De deadlines zijn door mij uiteraard gekend, wat ik probeer te bekomen is een UITZONDERING op de deadlines. Aldus is m.i. ook niet voldoende gemotiveerd waarom er geen uitzondering op de regels wordt gemaakt.

Volgend jaar verander ik naar de opleiding Handelsingenieur aan [verwerende partij]. Artikel 30 par. 5 OER bepaalt dat voor studenten die veranderen van afstudeerrichting kan afgeweken worden van de uiterste aanvraagdatum voor eerstesemestervakken.

Gezien de uitzonderlijke omstandigheden lijken de deadlines mij ook slechts van ondergeschikt belang, zij zijn bedoeld voor de goede werking van inschrijvingen in zijn geheel. Ingevolgd de redelijkheid is een uitzondering aan de orde. Ongelijke situaties moeten ongelijk worden behandeld. Ik neem dit semester bijna 100 studiepunten op aan [verwerende partij] (ook het honoursprogramma [...], zie voor mijn curriculum de bijlage met mijn inschrijving). Het is maar redelijk en zorgvuldig om mij als keuzevak voor 3 studiepunten in derde bach Rechten het vak te laten kiezen waar ik het best voor scoor. Beide vakken betreffen vakken die ik toch al afgelegd heb. Alleen mijn curriculum dient aangepast te worden en de punten van de verworven credits overgezet, dit is maximum 1 minuut werk. Zie ook mijn oorspronkelijk aangehaalde argumenten als bijlage.

Hoewel ik zelf voor de extra-curriculaire uitdaging heb gekozen, lijden mijn punten onder de bijkomende studielast. Daarom is het maar logisch dat ik bij wijze van compensatie de aanpassing in mijn curriculum dien te bekomen. Elke andere beslissing gaat in tegen het aanmoedigen van interdisciplinariteit en academische excellentie. Vooral in de Rechten lijkt dit mij nochtans van ongelooflijk belang.

Het is niet onwaarschijnlijk dat ik in mijn bachelor in de Rechten nipt niet de graad van onderscheiding haal. Daarom is het mooi meegenomen om voor de 3 studiepunten keuzevak een 19/20 i.p.v. een 15/20 te behalen. Indien toch wordt besloten dat een aanpassing niet mogelijk is, dan had ik graag de garantie bekomen dat indien ik nipt niet aan een onderscheiding kom, de niet-mogelijkheid tot aanpassing van mijn curriculum zal worden gecompenseerd door het mij toch verlenen van de graad van ‘onderscheiding’ voor de bachelor.”

De beroepscommissie Rechten behandelt het beroep in zitting van 8 maart 2016 en komt daarbij tot de volgende beslissing:

“Situering

Het derde jaar van de bacheloropleiding of Laws in de rechten bestaat voor hoogstens 6 studiepunten uit keuzeopleidingsonderdelen. Deze keuzeopleidingsonderdelen kunnen worden geselecteerd uit een andere bacheloropleiding van de [verwerende partij]. [Verzoeker] opteerde er bij het vastleggen van zijn curriculum voor academiejaar 2015-2016 voor om het tweedesemestervak ‘[REDACTED]’ waarvoor hij in het academiejaar 2014-2015 een creditcontract had afgesloten en een credit had verworven (15/20), in het academiejaar 2015-2016 in zijn curriculum van 3de ba Rechten op te nemen als keuzevak.

Op 18 februari 2016 vraagt [verzoeker] aan de curriculumcommissie om het keuzevak ‘[REDACTED]’ uit zijn curriculum te verwijderen en te vervangen door het vak ‘[REDACTED]’. Het vak ‘[REDACTED]’ is een eerstesemestervak waarvoor [verzoeker] in het academiejaar 2015-2016 een creditcontract heeft afgesloten en waarvoor hij een credit heeft behaald (19/20).

De curriculumcommissie weigert om het keuzevak ‘[REDACTED]’ toe te voegen aan het curriculum, ter vervanging van het vak ‘[REDACTED]’. Overeenkomstig art. 30, §5 OER 2015-2016 moeten wijzigingen aan een vastgelegd curriculum (toevoegen van opleidingsonderdelen) m.b.t. eerstesemestervakken door de student bij de curriculumcommissie worden aangevraagd vóór 15 november.

Bij brief van 24 februari 2016 heeft [verzoeker] hoger beroep ingesteld tegen de weigeringsbeslissing van de curriculumcommissie. De interne beroepscommissie heeft het beroep op 8 maart 2016 behandeld.

Hoorzitting met [verzoeker]

De beroepscommissie hoort op de zitting van 8 maart 2016 [verzoeker].

Volgens [verzoeker] is het tegenstrijdig om enerzijds een brede vorming aan te moedigen, maar anderzijds te weigeren dat een student het vak in zijn curriculum opneemt waarvoor hij het best scoort. Het vak ‘[REDACTED]’ verdient de voorkeur om op te nemen in het curriculum van het academiejaar 2015-2016 omdat dit vak in het academiejaar 2015-2016 zelf werd gevolgd (terwijl [REDACTED] in het vorig academiejaar [werd gevolgd]) en dus meer representatief is voor de prestaties die in het academiejaar 2015-2016 werden geleverd. Volgens [verzoeker] gaat het niet om een wijziging post factum omdat het academiejaar 2015-2016 nog bezig is. Hij vindt het normaal om het vak met de beste score te mogen opnemen in zijn curriculum omdat het volgen van extra vakken buiten het curriculum de scores die hij kan behalen op de vakken die deel uitmaken van zijn curriculum naar beneden haalt.

(...)

Beslissing

Na [verzoeker] gehoord te hebben en na beraadslaging beslist de interne beroepscommissie Rechten het volgende:

“het opleidingsonderdeel ‘[REDACTED]’ wordt niet toegevoegd aan het curriculum van [verzoeker]”

Motivering van deze beslissing:

Art. 30, §5 OER 2015-2016 voorziet op ondubbelzinnige wijze dat wijzigingen aan een vastgelegd curriculum m.b.t. eerstesemestervakken moeten worden aangevraagd door de student vóór 15 november 2015. Aangezien [verzoeker] niet verandert van studierichting binnen het academiejaar 2015-2016 laat art. 30, §5 OER 2015-2016 geen uitzondering op deze deadline toe.

Volgens art. 30, §1 OER 2015-2016 maakt het curriculum integraal deel uit van het contract dat tussen het instellingsbestuur en de student wordt afgesloten. De student engageert zich voor de vakken opgenomen in het curriculum zoals goedgekeurd door de curriculumcommissie. Wanneer er vanaf 15 november 2015 geen wijzigingen meer kunnen worden gevraagd m.b.t. eerstesemestervakken is dit meer dan een regel die de administratieve organisatie ten goede moet komen. Tussen de universiteit en de student is een contract tot stand gekomen dat niet post factum kan worden gewijzigd.

Het concept van het vastleggen van een curriculum bestaat erin dat een student zich vooraf engageert tot bepaalde opleidingsonderdelen en hierop zal worden beoordeeld. Het feit dat opleidingsonderdelen in het curriculum kunnen worden opgenomen waarvoor vooraf reeds een credit werd verworven is op zich reeds een uitzondering op het algemene concept en is enkel mogelijk binnen de strikte regels van het OER. Het OER laat niet toe dat curricula post factum (d.w.z. na het verstrijken van de voorziene termijnen) worden geoptimaliseerd door deze vakken op te nemen waarvoor de hoogste scores werden behaald. Wanneer [verzoeker] het gevoel had dat hij voor het vak ‘[REDACTED]’ een betere score zou kunnen behalen dan

voor het vak ‘[REDACTED]’ had hij een wijziging van zijn curriculum kunnen vragen vóór 15 november 2015.”

IV. Voorwerp van het beroep

Met recht merkt verwerende partij op dat verzoeker nalaat om uitdrukkelijk het voorwerp van zijn beroep aan te duiden.

Uit de argumenten van het beroepsschrift en de daaraan gehechte stukken blijkt evenwel duidelijk dat verzoeker zich in elk geval richt tegen de beslissing op intern beroep. Verwerende partij heeft verzoekers beroep ook in die zin begrepen.

Verzoeker betreft zijn kritiek inzake de toepassing van het redelijkheidsbeginsel daarnaast ook op de onderliggende bepalingen van het OER zelf. Zo zet verzoeker uiteen dat “*wanneer het OER in beide gevallen geen aanpassing van mijn curriculum zou toelaten (...), [dat dan] onredelijk [is] waardoor die bepalingen buiten beschouwing moeten worden gelaten of soepel geïnterpreteerd.*” Ook bepalingen van reglementaire aard zijn aan het redelijkheidsbeginsel onderworpen, zodat zij mee het voorwerp kunnen uitmaken van ’s Raads beoordeling, met dien verstande evenwel dat de Raad de wettigheid van een reglementaire bepaling wel kan onderzoeken, maar de vernietiging ervan buiten ’s Raads bevoegdheden valt op grond van de artikelen II.283 en II.291 van de Codex Hoger Onderwijs.

Het voorwerp van huidig beroep is derhalve de beslissing van de interne beroepscommissie Rechten van 8 maart 2016.

V. Ontvankelijkheid

Standpunt van partijen

Verwerende partij werpt op dat verzoeker geen belang heeft bij zijn beroep.

Het doel van verzoekers beroep is er immers, volgens verwerende partij, in gelegen dat een hogere graad van verdienste zou kunnen worden bekomen door het keuzevak ‘[REDACTED]’ – en het

bijhorende examencijfer van 19/20 – op de puntenlijst te laten opnemen in plaats van het keuzevak ‘[REDACTED]’ waarvoor verzoeker 15/20 behaalde.

Verwerende partij stelt dat deze redenering niet opgaat omdat zij er ten onrechte van vertrekt dat de punten van het keuzevak op het diplomasupplement worden vermeld en in rekening worden gebracht bij de berekening van de diplomagraad. Ter zake argumenteert verwerende partij:

“Verzoeker volgt de opleiding tot bachelor of laws in de rechten. Binnen het opleidingsprogramma kunnen de studenten inderdaad onder meer in het derde modeltrajectjaar een keuzevak opnemen dat voor drie studiepunten in rekening kan worden gebracht. Ze kunnen daarbij een vak volgen uit een andere opleiding dan de rechtenopleiding. Dat vak wordt dan geïncorporeerd in hun rechtenopleiding.

Ook wanneer studenten dergelijke vakken reeds eerder volgden via een diplomacontract in een andere opleiding of via een creditcontract, kunnen deze nog steeds worden opgenomen als keuzevak, op voorwaarde van toestemming door de curriculumcommissie, toestemming die overigens altijd nodig is wanneer studenten vakken opnemen uit andere opleidingen.

Hebben zij voor die vakken reeds een credit behaald buiten hun diplomacontract m.b.t. de desbetreffende opleiding, dan komen ze in aanmerking voor een vrijstelling voor het keuzevak binnen de rechtenopleiding. Het vak behoort dan inderdaad tot het curriculum, maar de punten worden niet overgedragen en de punten worden ook niet in rekening gebracht voor de berekening van hun graad. Studenten krijgen op de finale puntenbrief en op hun diplomasupplement de vermelding ‘vrijstelling’.

Dat heeft tot gevolg dat verzoeker geen belang heeft bij zijn beroep. Er kan immers niet worden ingezien welk voordeel hij kan halen door het wijzigen van keuzevak. Ook het vak dat hij thans wil opnemen als keuzevak is een vak dat hij volgde buiten zijn diplomacontract. De punten kunnen bijgevolg niet overgedragen worden, en hij kan hooguit een vrijstelling krijgen, maar zonder dat het resultaat dat hij behaalde in rekening wordt gebracht voor zijn graadberekening.

Het beroep is dan ook onontvankelijk bij gebrek aan belang.”

Verzoeker repliceert hierop dat de exceptie feitelijk onjuist is, omdat op de puntenlijst het examencijfer van 15/20 is weergegeven voor het opleidingsonderdeel ‘[REDACTED]’ en ook de facultaire studentenadministratie (FSA) heeft bevestigd dat er een overdracht van punten zou plaatsvinden eerder dan een loutere ‘vrijstelling’ op het puntenbriefje. Verzoeker ziet hierin minstens aanleiding tot een legitieme verwachting zodat ook dienovereenkomstig zou moeten worden gehandeld.

Beoordeling

Ter zitting doet verwerende partij afstand van haar exceptie.

De Raad acteert deze afstand.

VI. De middelen

In een enig middel beroept verzoeker zich op het redelijkheidsbeginsel, het zorgvuldigheidsbeginsel, het vertrouwensbeginsel en het beginsel van de fair play.

Standpunt van partijen

Verzoeker zet uiteen dat de opname in zijn curriculum bachelor Rechten van '.....' (3 studiepunten) was geweigerd, en dat hij vervolgens toelating heeft gevraagd en bekomen om het opleidingsonderdeel '.....' op te nemen, op basis van een credit behaald in een het academiejaar 2014-2015. Nadat hij in het eerste semester van het academiejaar 2015-2016 voor een ander opleidingsonderdeel buiten de rechtenopleiding ('.....') een examencijfer van 19/20 had behaald, meende hij dat hij zijn keuzevak '.....' door dit opleidingsonderdeel zou kunnen laten vervangen. De curriculumcommissie weigerde dit, wat door de bestreden beslissing werd bevestigd.

Verzoeker is van oordeel dat deze weigering onredelijk is, omdat de student die bijkomende vakken opneemt volgens verzoeker zijn keuzevak zou moeten kunnen kiezen op grond van de behaalde examencijfers. Verzoeker wijst erop dat het opnemen van bijkomende opleidingsonderdelen leidt tot een zwaardere studiebelasting en dat daarvoor hij zelfs geen 'minimale vorm van compensatie' heeft gekregen in de vorm van de gevaagde omwisseling van keuzevak.

Wat de termijnen in het OER inzake de samenstelling van het curriculum betreft, argumenteert verzoeker dat die enkel bedoeld zijn voor de ordentelijke inschrijving van studenten binnen het administratieve kader, en dat dit geen hinderpaal mag vormen voor wijzigingen die steunen op reeds verworven credits. Het gaat immers, nog steeds volgens verzoeker, niet om wijzigingen

die betrekking hebben op vakken die in het lopende academiejaar effectief werden of moesten worden gevolgd. De rigueur waarmee artikel 30 van het OER op zijn concrete en specifieke situatie wordt toegepast, acht verzoeker onredelijk.

Verzoeker hekelt ook overwegingen van de bestreden beslissing. Wat dat betreft, zet verzoeker het volgende uiteen:

“Ten eerste zullen studenten die bijkomende vakken opnemen gemiddeld lager scoren en niet hoger. Wanneer die studenten daarom als keuzevak (van slechts drie studiepunten) het vak mogen kiezen waar ze het best voor scoren dan is dat zoals gezegd eerder te zien als een minimale vorm van compensatie. Het is niet zo dat plots enkele jaren later een keuzevak kan worden veranderd om toch een hogere graad te behalen. We zijn nog steeds in het academiejaar 2015-2016 en alle inschrijvingen vonden plaats overeenkomstig deadlines, nu wens ik juist een van mijn credits in te zetten in mijn diplomacontract.

Ten tweede kan ik er met een omweg toch voor zorgen dat [REDACTED] op mijn puntenlijst komt door [REDACTED] uit mijn curriculum te verwijderen en volgens jaar [REDACTED] te kiezen als keuzevak. Dit is mij door de faculteit zelf meegedeeld (zie bijlage). Er is m.a.w. een alternatieve mogelijkheid om [REDACTED] als keuzevak te genieten maar dan zou ik wel pas een academiejaar later mijn bachelor diploma behalen... Is het dan niet zinnvoller en een toepassing van de redelijkheid om mij gewoon dit jaar [REDACTED] te laten kiezen?

Ten derde dient opnieuw te worden herinnerd aan het belang van een brede vorming en de veronderstelling dat [verwerende partij] ook in de feiten een brede vorming wil aanmoedigen.

(...)”

In antwoord op motieven van de bestreden beslissing inzake het tot stand gekomen contract, stelt verzoeker dat contracten ook te goeder trouw moeten worden uitgevoerd en dat hij de legitieme verwachting had om het creditcontract met betrekking tot ‘[REDACTED]’ te kunnen integreren in zijn bacheloropleiding Rechten.

In haar *antwoordnota* wijst verwerende partij erop dat de student met de instelling is verbonden middels een diplomacontract, en dat de mogelijkheden inzake de wijziging van dat contract zijn bepaald in het OER, waarvan te dezen artikel 30, §5 relevant is. De eerste alinea daarvan luidt:

“Wijzigingen aan een vastgelegd curriculum (d.i. het toevoegen en/of verwijderen van opleidingsonderdelen) moeten door de student bij de curriculumcommissie aangevraagd worden respectievelijk vóór 15 november voor eerstesemestervakken en vóór 1 maart voor tweedesemester- en jaarvakken. Voor studenten die veranderen van afstudeerrichting, kan afgeweken worden van de uiterste aanvraagdatum voor eerstesemestervakken.”

Aangezien het vak ‘[REDACTED]’ een vak is uit het tweede semester, kon verzoeker dit opleidingsonderdeel op datum van zijn aanvraag – 18 februari 2016 – weliswaar nog laten verwijderen uit zijn curriculum, maar voor het in de plaats daarvan opnemen van ‘[REDACTED]’ was het op dat ogenblik volgens verwerende partij te laat, aangezien dit een eerstesemestervak is en deze wijziging dus vóór 15 november 2015 diende te gebeuren.

De organen van de instelling zijn er volgens verwerende partij toe gehouden het OER correct toe te passen, en een uitzondering op de in artikel 30 gestelde regel is enkel voorzien voor studenten die wijzigingen van afstudeerrichting binnen hun opleiding, wat *in casu* niet van toepassing is. Aldus, zo besluit verwerende partij, kon de facultaire beroepscommissie niet anders dan de aanvraag afwijzen, zodat de bestreden beslissing geenszins onregelmatig is.

Tot een schending van het redelijkheidsbeginsel kan volgens verwerende partij om dezelfde reden niet worden besloten, daar dit veronderstelt dat de overheid over een beleidsvrijheid of discretionaire bevoegdheid beschikt om een redelijk verantwoorde keuze te maken, wat te dezen niet het geval is aangezien er hier sprake is van een gebonden bevoegdheid: de termijn van 15 november 2015 is niet aan enige andere mogelijke uitzondering onderhevig dan wat het artikel zelf bepaalt.

Ondergeschikt doet verwerende partij gelden dat verzoeker niet in de onmogelijkheid was om het opleidingsonderdeel ‘[REDACTED]’ in zijn curriculum op te nemen, maar dat hij dit bij aanvang van het academiejaar had moeten doen. Het voor dit vak behaalde examencijfer zou dan ook voor de berekening van het globale resultaat hebben meegeteld, omdat het dan had gegaan om een vak opgenomen in het diplomacontract binnen de rechtenopleiding. Daarnaast had verzoeker de mogelijkheid om het opleidingsonderdeel ‘[REDACTED]’ nu reeds weg te laten uit het curriculum, geen keuzevak in de plaats op te nemen en volgend academiejaar ‘[REDACTED]’ op te nemen, in welk geval dit ook op het curriculum zou worden vermeld, zij het als vrijstelling. Het is, nog steeds volgens verwerende partij, de keuze van verzoeker geweest om niettegenstaande

die mogelijkheden, '.....' te volgen buiten het diplomacontract, een keuze waarvan verzoeker de gevolgen moet dragen.

Ter zitting wijst verwerende partij er nog op dat onbeperkte wijzigingen aan het curriculum zouden leiden tot een onbeheersbare administratieve overlast. Bovendien, zo stipt zij nog aan, zijn aan de omvang van het curriculum ook tal van gevolgen verbonden die misschien los staan van de strikt academische relatie, maar daarom niet zonder belang zijn. Verwerende partij verwijst ten titel van voorbeeld naar de kinderbijslag.

Wat het vertrouwensbeginsel en de uitvoering te goeder trouw van overeenkomsten betreft, repliceert verwerende partij nog als volgt:

“Verwerende partij ziet evenwel niet in waar [verzoeker] die ‘legitieme verwachting’ uit kon halen. Het OER is ter zake duidelijk en geeft ondubbelzinnig aan dat een curriculumwijziging wat eerstesemestervakken betreft, slechts mogelijk is tot en met 14 november 2015. Niets in het OER wijst erop dat verzoeker erop kon vertrouwen dat hij ook na 14 november 2015 het vak ‘.....’ nog zou kunnen opnemen in zijn curriculum van de rechtenopleiding voor het huidige academiejaar. De voorliggende weigeringsbeslissing is dan ook hoegenaamd niet strijdig met het vertrouwensbeginsel.”

In zijn *wederantwoordnota* dupliceert verzoeker nog als volgt:

“Met betrekking tot de gegrondheid verwijs ik graag naar vroeger gemaakte argumenten maar er dient toch specifiek aan het volgende te worden herinnerd: de grondwettelijke regels van gelijkheid en niet-discriminatie sluiten niet uit dat een verschil in behandeling tussen bepaalde categorieën van personen zou worden gemaakt, voor zover voor het criterium van onderscheid een objectieve en redelijke verantwoording bestaat. Het bestaan van dergelijke verantwoording moet worden beoordeeld met inachtneming van het doel en de gevolgen van de betwiste bepalingen. Het gelijkheidsbeginsel is geschonden wanneer vaststaat dat geen redelijk verband van evenredigheid bestaat tussen de aangewende middelen en het beoogde doel.

Er dient in voorliggende zaak op te worden gewezen dat diezelfde regels zich er ook tegen verzetten dat categorieën van personen die zich ten aanzien van de ter beoordeling staande bepalingen in een verschillende situatie bevinden, op identieke wijze worden behandeld, zonder dat daarvoor een objectieve en redelijke verantwoording bestaat. Gelijkheid is immers ook de ongelijke behandeling van ongelijke toestanden.

De Grondwet is aldus geschonden wanneer inschrijvingsdeadlines vastlegt en toepast t.a.v. alle categorieën van personen zonder daarbij op enige wijze een

onderscheid te maken en zonder de concrete omstandigheden in rekening te nemen. Het OER stemt niet met de wet overeen en zou aldus buiten toepassing moeten worden gelaten. Zelfs wanneer de bestreden praktijken slechts op marginale wijze worden getoetst, is het duidelijk dat [REDACTED] bij de afweging van alle in aanmerking komende belangen niet in redelijkheid kon besluiten dat artikel 30 § 5 OER in die zin moet worden geïnterpreteerd dat het vak “[REDACTED]” niet meer kan worden opgenomen in mijn curriculum. Het artikel lijkt nochtans duidelijk te zijn maar de redelijkheidzin doet inzien dat het artikel niet bedoeld kan zijn om ook in voorliggende zaak toepassing te vinden. Met betrekking tot de redelijkheid stelt de verwerende partij simpelweg dat de commissies gehouden zijn het OER correct toe te passen (sic). De vraag is natuurlijk hoe ver ze daarin moeten gaan. Zou men bv. ook studenten vermoorden die zich te laat inschrijven wanneer het OER dat zou bepalen? Veeleer zou men er in dat geval alles aan moeten doen om de bepaling geen toepassing te laten vinden of in de mate van het mogelijke overeenkomstig de Grondwet te interpreteren. Dat alle instellingen van [REDACTED] op die wijze zouden handelen is nogmaals een legitieme verwachting.

Dezelfde conclusie is overigens *a fortiori* aan de orde wanneer in rekening wordt genomen dat ik er als student redelijkerwijze van uit kon gaan dat de verschillende contracten (examen-, credit- en diplomacontract) die ik aangegaan ben met [REDACTED], een geheel vormden. Wanneer op tijd ingeschreven is via creditcontract op bepaalde vakken dan is het namelijk toegelaten om de verworven *credits* te benutten in een later diplomacontract. Des te sterker zou die verworvenheid en onderlinge uitwisselbaarheid moeten spelen wanneer niet nadien maar gelijktijdig sprake is van een diplomacontract.

Elke toepassing in voorliggende zaak van de inschrijvingsdeadlines uit het OER schendt dan ook op manifeste wijze de grenzen van de redelijkheid waartoe de overheid is gehouden, des te meer gegeven de specifieke omstandigheden. De enige juiste beslissing is dan ook de gemakkelijkste: een aanpassing van de 15/20 voor het keuzevak “[REDACTED]” door een 19/20 naar aanleiding van de verworven credit voor het vak “[REDACTED]”. De bestreden beslissing is niet naar recht te verantwoorden.”

Beoordeling

In de laatste paragraaf van zijn verzoekschrift doet verzoeker gelden dat hij zich ‘vragen stelt’ met betrekking tot – onder meer – “de plicht tot motivering”. De Raad stelt vast dat de bestreden beslissing formeel gemotiveerd is, en dat verzoeker niet aangeeft hoe de materiële motiveringsplicht zou zijn geschonden. Dat verzoeker het met de opgegeven motieven niet eens is, leidt niet tot een schending van de motiveringsplicht. In de mate dat het middel op de motiveringsplicht is gesteund, dient het te worden verworpen.

De wederantwoordnota steunt dan weer nagenoeg volledig op het gelijkheidsbeginsel. Deze rechtsgrond en de middelen die verzoeker daaruit afleidt, werden evenwel niet opgeworpen in

het verzoekschrift – en evenmin in het intern beroep – en kunnen derhalve in de huidige stand van de procedure niet op ontvankelijke wijze voor het eerst worden aangevoerd.

Het verweer dat de interne beroepscommissie slechts over een gebonden bevoegdheid zou beschikken, volstaat niet om het enig middel ongegrond te zien verklaren. Zoals hierboven reeds aangegeven, betreft verzoeker zijn kritiek inzake het redelijkheidsbeginsel immers ook op de onderliggende regel van artikel 30, §5 van het OER. Reglementaire bepalingen ontsnappen niet aan de toepassing van algemene beginselen zoals het redelijkheidsbeginsel of het evenredigheidsbeginsel.

Krachtens artikel II.202 van de Codex Hoger Onderwijs:

“Art. II.202.

§1. Tijdens het academiejaar zijn wijzigingen van het type en de inhoud van het contract mogelijk.

Deze wijzigingen kunnen enkel worden doorgevoerd als overeenstemming wordt bereikt tussen het instellingsbestuur en de student.

Ingeval van een modeltraject kan overleg gevoerd worden via de werking van de studentenraad.

§2. De instelling bepaalt in het onderwijs- en examenreglement onder welke voorwaarden en volgens welke modaliteiten wijzigingen mogelijk zijn.”

behoort het tot de bevoegdheid van de hogeronderwijsinstelling om in het eigen onderwijs- en examenreglement te bepalen onder welke voorwaarden en volgens welke modaliteiten tijdens het academiejaar wijzigingen aan het tussen de instelling en de student tot stand gekomen contract mogelijk zijn.

De instelling geniet hierbij een ruime discretionaire bevoegdheid, die wordt begrensd door hogere hiërarchische normen en door de beginselen van behoorlijk bestuur.

Verwerende partij heeft aan haar bevoegdheid met betrekking tot wat in artikel II.202, §2 van de Codex Hoger Onderwijs is bedoeld, het volgende bepaald in artikel 30, §5 van haar onderwijs- en examenreglement:

§5. Wijzigingen aan een vastgelegd curriculum

Wijzigingen aan een vastgelegd curriculum (d.i. het toevoegen en/of verwijderen van opleidingsonderdelen) moeten door de student bij de curriculumcommissie aangevraagd worden respectievelijk vóór 15 november voor eerstesemestervakken en vóór 1 maart voor tweedesemester- en jaarvakken. Voor studenten die veranderen van afstudeerrichting, kan afgeweken worden van de uiterste aanvraagdatum voor eerstesemestervakken.

De curriculumcommissie dient – indien zij daartoe heeft beslist – deze wijzigingen uit te voeren respectievelijk vóór 1 december voor eerstesemestervakken en vóór 15 maart voor tweedesemester- en jaarvakken.

Een wijziging aan een door de faculteit en de student vastgelegd curriculum kan nooit leiden tot overgang naar een andere opleiding. Indien de student wenst over te stappen naar een andere opleiding vindt artikel 33 toepassing.

De wijziging van een vastgelegd curriculum kan gevolgen hebben voor:
(...)”

Deze bepaling maakt geen onderscheid naargelang de aanvraag betrekking heeft op een opleidingsonderdeel dat nog moet worden afgelegd, dan wel reeds is afgelegd en mits toestemming van de curriculumcommissie in het curriculum van de opleiding kan worden opgenomen om er vervolgens een vrijstelling voor te bekomen.

De Raad erkent het belang van de termijnen die de instelling kan bepalen – en te dezen bepaald heeft – waarbinnen de student wijzigingen aan zijn curriculum kan aanbrengen. Deze termijnen zijn niet enkel relevant om de curricula van de studenten administratief beheersbaar te houden, maar kunnen daarnaast de student ook behoeden voor ondoordachte curriculumwijzigingen, zoals bijvoorbeeld het opnemen van een opleidingsonderdeel op een ogenblik waarop het onderwijs van het desbetreffende vak, dat de student geacht wordt te volgen, reeds geruime tijd is aangevangen.

Dergelijke termijnen, waartoe de student zich middels zijn studiecontract ook heeft verbonden, mogen dan ook niet zonder meer terzijde worden geschoven. Daarmee wil evenwel niet gezegd zijn dat er geen uitzonderlijke omstandigheden denkbaar zijn die een toepassing van deze termijnen op gespannen voet plaatsen met het redelijkheidsbeginsel.

Geenszins onredelijk is het, dat verzoeker zich niet op de omvang van het door hem vrijwillig samengesteld curriculum en de daaruit voortvloeiende studiebelasting kan beroepen om op grond daarvan alleen een ‘milde toepassing’ van de bepalingen van artikel 30, §5 van

het onderwijs- en examenreglement te bekomen. Voor de omvang van het curriculum draagt verzoeker, en verzoeker alleen, de verantwoordelijkheid.

Ook het gegeven dat verzoeker opleidingsonderdelen uit andere opleidingen volgt en aldus een ‘brede vorming’ nastreeft, verplicht verwerende partij er niet toe de regels inzake de wijzigingen aan het curriculum te versoepelen.

Het principe dat de bepalingen van het onderwijs- en examenreglement, zoals te dezen die van artikel 30, §5, toepassing moeten vinden, kan dan ook enkel uitzondering lijden wanneer er sprake is van specifieke, concrete en uitzonderlijke omstandigheden – andere dan deze hiervoor besproken – in hoofde van een individuele student.

Ter zake kan de Raad er vooreerst niet aan voorbij dat het argument van de administratieve beheersbaarheid moet worden genuanceerd, nu blijkt dat de student vóór de uiterste datum voor de curriculumwijziging een onbeperkt aantal wijzigingen aan zijn curriculum kan vragen, waarbij het onderwijs- en examenreglement geen rechtsgrond biedt om die aanvragen enkel omwille van hun aantal te weigeren.

Specifiek wat de situatie van verzoekende partij betreft, draagt de bestreden beslissing ook geen (ped)agogische overweging ter bescherming van verzoekers belangen in het raam van de opleiding in zich, nu verzoeker voor het opleidingsonderdeel dat hij alsnog in zijn curriculum wil laten opnemen reeds een credit heeft behaald en een vrijstelling zal bekomen, zoals hij die oorspronkelijk voor het opleidingsonderdeel [REDACTED] heeft verkregen.

De Raad houdt er daarnaast ook rekening mee dat het opleidingsonderdeel dat verzoeker in de plaats van [REDACTED] in zijn curriculum wil opnemen – met name: [REDACTED] – zeer recent én binnen de instelling van verwerende partij heeft afgelegd.

In deze specifieke omstandigheden acht de Raad het niet met het redelijkheidsbeginsel verzoenbaar dat verzoeker de opname van ‘[REDACTED]’ in zijn curriculum wordt geweigerd enkel omwille van de in artikel 30, §5 bepaalde termijn, terwijl verzoeker wel de mogelijkheid wordt geboden om dit academiejaar uit te schrijven voor ‘[REDACTED]’ als keuzevak, zich in het academiejaar 2016-2017 opnieuw in te schrijven en dan ‘[REDACTED]’ als keuzevak aan te duiden om

aldus wel dat opleidingsonderdeel in het curriculum van zijn bacheloropleiding Rechten te kunnen opnemen.

Het enig middel is in de aangegeven mate gegrond.

BESLISSING

1. De Raad vernietigt de bestreden beslissing.

2. Het daartoe bevoegde orgaan neemt ten aanzien van verzoeker een nieuwe beslissing, en doet zulks uiterlijk op 29 april 2016.

Dit arrest is uitgesproken te Brussel, in openbare terechtzitting van 13 april 2016, door de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbepalingen, I^e Kamer, samengesteld uit:

Jim Deridder, voorzitter van de Raad

Piet Versweyvelt, bijzitter

Jan Geens, bijzitter

bijgestaan door

Freya Gheysen, secretaris

De secretaris

Freya Gheysen

De voorzitter

Jim Deridder

Tegen dit arrest is een beroep bij de Raad van State mogelijk overeenkomstig artikel 14, § 2 van de gecoördineerde wetten op de Raad van State en het Koninklijk Besluit van 30 november 2006 tot vaststelling van de cassatieprocedure bij de Raad van State. Dit beroep dient schriftelijk en aangetekend te gebeuren binnen de dertig dagen na kennisgeving van deze beslissing en ondertekend te zijn door een advocaat. Bij het beroep moeten zijn gevoegd een kopie van het aangevochten arrest, de bijgevoegde stukken dienen genummerd en geïnventariseerd te zijn, en zes eensluidend verklaarde afschriften van het beroep.

Zitting van 18 april 2016

Arrest nr. 2.915 van 2 mei 2016 in de zaak 2016/070

In zake: ██████████

Tegen: ██████████

I. Voorwerp van de vordering

Het beroep, ingesteld op 1 maart 2016, strekt tot nietigverklaring van de beslissing van de interne beroepsinstantie van 24 februari 2016 waarbij het intern beroep van verzoeker ontvankelijk, doch ongegrond werd verklaard.

II. Verloop van de rechtspleging

Verwerende partij heeft een antwoordnota ingediend. Verzoekende partij heeft een wederantwoordnota ingediend.

De partijen zijn opgeroepen voor de terechtzitting, die heeft plaatsgevonden op 18 april 2016.

Kamervoorzitter Bertel De Groote heeft verslag uitgebracht.

Mr. ██████████ (*loco* Mr. ██████████), die verschijnt voor de verzoekende partij, en Mr. ██████████ en Mr. ██████████, die verschijnen voor de verwerende partij, zijn gehoord.

III. Feiten

Verzoeker was tijdens het academiejaar 2013-2014 ingeschreven in het schakelprogramma Master in bedrijfskunde. Hij behaalde een credit voor 12 van de 27 studiepunten. Er werd aan verzoeker na de tweede zitting de bindende voorwaarde opgelegd dat hij diende te slagen voor minstens de helft van de opgenomen studiepunten.

Verzoeker is in het academiejaar 2014-2015 ingeschreven in het schakelprogramma Master in bedrijfskunde, alsook voor de opleiding “Master in bedrijfskunde”. Voor het schakelprogramma behaalde verzoeker 3 van de 15 studiepunten. Voor de master behaalde

verzoeker alle 18 opgenomen studiepunten. Na afloop van dit academiejaar besliste de examencommissie op 11 september 2015 de herinschrijving van verzoeker voor het academiejaar 2015-2016 te weigeren.

Verzoekende partij stelde op datum van 14 september 2015 een intern beroep in bij de facultaire beroepsinstantie van de onderwijsinstelling.

Bij beslissing van de facultaire beroepsinstantie op datum van 22 september 2015 werd het intern beroep ontvankelijk doch ongegrond verklaard.

De interne beroepsbeslissing stelde dat, overeenkomstig artikel II.264 Codex Hoger Onderwijs, in artikel 85 Onderwijs- en examenreglement 2014-2015 het opleggen van bindende studievoorwaarden voor studenten wordt gekoppeld aan een minimaal te leveren relatieve studieprestatie (50% van de opgenomen studiepunten). Ingeval een student niet voldoet aan deze bindende voorwaarde, kan het academiejaar nadien een inschrijving worden geweigerd.

In casu stelde de interne beroepscommissie vast dat de faculteit een bindende voorwaarde heeft opgelegd aan verzoeker nadat hij in het academiejaar 2013-2014 voor het schakelprogramma Master in de bedrijfskunde geen 50% van de opgenomen studiepunten heeft behaald. Hij behaalde slechts 12 van de 27 opgenomen studiepunten. Deze bindende voorwaarde luidde dat hij minstens de helft van de opgenomen studiepunten diende te behalen.

Verzoeker behaalde in het academiejaar 2014-2015 slechts 3 van de 15 opgenomen studiepunten. De examencommissie besliste om de herinschrijving te weigeren op grond van het niet voldoen aan de bindende voorwaarde.

De commissie oordeelt dat het neergelegde dossier van verzoeker onvoldoende aantoonde en bewijst dat er sprake was van uitzonderlijke omstandigheden die geleid hebben tot de gebrekkige studievoortgang. Zij stelt ook dat het dossier onvoldoende laat blijken welke initiatieven ondernomen zullen worden om in de toekomst betere resultaten te behalen.

De beslissing op intern beroep werd per e-mail van 29 september 2015 aan verzoekende partij overgemaakt.

Bij aangetekend schrijven van 5 oktober 2015 diende verzoekende partij een verzoekschrift in bij de Raad.

Bij arrest nr. 2.685 van 1 december 2015 heeft de Raad de debatten heropend en bij beschikking nr. 2015/II/002 krijgen verzoekende en verwerende partij de mogelijkheid een tweede aanvullende nota in te dienen.

Bij arrest nr. 2.808 van 8 februari 2016 in de zaak 2015/501 vernietigde de Raad de bestreden beslissing op grond van volgende overwegingen:

“De Raad gaat in eerste instantie, na de aanvullende nota’s en bijkomende stukken van de partijen te hebben geraadpleegd, na of de interne beroepscommissie rechtsgeldig was samengesteld.

Aldus gaat de Raad in concreto na of [C.P.], die aan de beraadslaging heeft deelgenomen, wel de juiste persoon was om als plaatsvervanger van [E.H.] op te treden. Op basis van art. 152 OER diende [E.H.] immers in principe deel uit te maken van de facultaire beroepscommissie, in haar hoedanigheid van facultair afgevaardigde in de Raad van Bestuur. Artikel 152 aanvullend facultair reglement bepaalt wel dat de voorzitters van de vakgroepen als plaatsvervanger kunnen optreden, te beginnen met de oudste in termen van anciënniteit in de hoogst behaalde graad. In arrest nr. 2.685 van 1 december 2015 had de Raad vastgesteld dat niet duidelijk was of deze volgorde gerespecteerd werd.

De Raad is van oordeel dat nu nog steeds niet duidelijk is of de beslissing door een rechtsgeldig samengestelde interne beroepscommissie is genomen. Zoals verzoeker in haar tweede aanvullende nota aanstipt, kan de Raad aan de hand van de bijkomende stukken immers nog steeds niet vaststellen welke vakgroepvoorzitter de oudste is in termen van anciënniteit in de hoogst behaalde graad. Daarnaast blijkt niet wat de volgorde van de vakgroepvoorzitters volgens dit criterium is, zodat de Raad niet kan bepalen of deze volgorde gerespecteerd werd bij het contacteren van de vakgroepvoorzitters met het oog op het vervangen van prof. dr. [E.H.] in de interne beroepscommissie. Verwerende partij haalt in haar aanvullende nota wel aan dat de vakgroepvoorzitters in voormelde volgorde, de volgende zijn: [C.D.], [M.J.], [I.G.], [C.P.], [C.M.] en [D.B.]. Vervolgens verwijst zij naar de websites van de betrokken vakgroepen, doch zij voegt geen enkel stuk toe waaruit hun anciënniteit in de hoogst

behaalde graad uit blijkt. De Raad is van oordeel dat, vermits de samenstelling van de interne beroepscommissie geregeld is in het onderwijs- en examenreglement van verwerende partij, het ook aan haar toekomt om het bewijs te leveren dat de regeling inzake de samenstelling van de interne beroepscommissie gerespecteerd werd.

Op basis van het voorliggende dossier is het voor de Raad echter onmogelijk om vast te stellen of dit in casu het geval is. Verwerende partij werd, door het tussenarrest, de kans geboden het dossier te vervolledigen met het oog op dit punt, doch de Raad is van oordeel dat zij faalt in haar bewijslast. De Raad kan aldus niet anders dan vaststellen dat de onzekerheid over de geldigheid van de samenstelling van de interne beroepscommissie, zoals voorgeschreven in art. 152 OER, door de niet-deelname van [E.H.], door bijgebrachte dossierstukken en nota's onvoldoende overtuigend is weggenomen.”.

In opvolging van het vernietigingsarrest nr. 2.808 d.d. 8 februari 2016 in de zaak 2015/501 heeft de interne beroepsinstantie op 24 februari 2016 een nieuwe beslissing genomen.

De interne beroepsbeslissing stelde dat, overeenkomstig artikel II.264 Codex Hoger Onderwijs, in artikel 85 Onderwijs- en examenreglement 2014-2015 het opleggen van bindende studievoorwaarden voor studenten wordt gekoppeld aan een minimaal te leveren relatieve studieprestatie (50% van de opgenomen studiepunten). Ingeval een student niet voldoet aan deze bindende voorwaarde, kan het academiejaar nadien een inschrijving worden geweigerd.

In casu stelde de interne beroepscommissie vast dat de faculteit een bindende voorwaarde heeft opgelegd aan verzoeker nadat hij in het academiejaar 2013-2014 voor het schakelprogramma Master in de bedrijfskunde geen 50% van de opgenomen studiepunten heeft behaald. Hij behaalde slechts 12 van de 27 opgenomen studiepunten. Deze bindende voorwaarde luidde dat hij minstens de helft van de opgenomen studiepunten diende te behalen.

Verzoeker behaalde in het academiejaar 2014-2015 slechts 3 van de 15 opgenomen studiepunten. De examencommissie besliste om de herinschrijving te weigeren op grond van het niet voldoen aan de bindende voorwaarde.

Verder verwijst de interne beroepscommissie naar arrest nr. 2.762 d.d. 12 januari 2016 in de zaak 2015/612, waarin de Raad stelt dat een schakelprogramma en masterprogramma als twee onderscheiden programma's dienen te worden beschouwd, waarvoor telkens een afzonderlijk diplomacontract wordt gesloten. Ze benadrukt dat met verzoeker aldus twee diplomacontracten werden gesloten en dat bij de beoordeling (i) of bindende voorwaarden kunnen worden opgelegd en (ii) of aan een eerder opgelegde bindende voorwaarde werd voldaan, enkel dient te worden gekeken naar de studieresultaten behaald in het kader van het betreffende diplomacontract, zoals ook blijkt uit artikel 85, §1 OER.

De commissie oordeelt bovendien dat het neergelegde dossier van verzoeker onvoldoende aantoonst en bewijst dat er sprake was van uitzonderlijke omstandigheden die geleid hebben tot de gebrekkige studievoortgang. Ze benadrukt dat verzoeker ter zitting erkent dat hij het opleidingsonderdeel '■■■■■' volledig terzijde heeft laten liggen en hiervoor geen enkele inspanning heeft geleverd en dat hij geen privé-gerelateerde/familiale omstandigheden inroept voor deze gebrekkige studievoortgang.

De interne beroepscommissie stelt ook dat het dossier onvoldoende laat blijken welke initiatieven ondernomen zullen worden om in de toekomst betere resultaten te behalen.

De beslissing op intern beroep werd per e-mail van 26 februari 2016 aan verzoekende partij overgemaakt.

Bij aangetekend schrijven van 1 maart 2016 diende verzoekende partij een verzoekschrift in bij de Raad.

IV. Ontvankelijkheid

Verwerende partij betwist de ontvankelijkheid van het verzoekschrift niet.

De Raad ziet evenmin redenen om zulks ambtshalve te doen. Het beroep is ontvankelijk.

V. De middelen

A. Eerste middel

Uit het verzoekschrift kan worden opgemaakt dat de verzoeker zich in een van zijn middelen beroept op een schending van art. 152 OER en op de niet correcte ondertekening van de beslissing van de beroepsinstantie.

Standpunt van partijen

Verzoeker verwijst naar art. 152 OER 2014-2015, dat stipuleert dat naast de administratief secretaris, die optreedt als secretaris van de commissie met raadgevende stem, eveneens worden uitgenodigd met raadgevende stem:

- de facultaire ombudsman
- de studietrajectbegeleider
- een afgevaardigde van de Rector met expertise in onderwijsreglementering.

Ze merkt op dat de interne beroepsbeslissing vermeldt dat op de bijeenkomst van de betreffende beroepsinstantie volgende personen aanwezig waren als raadgevende leden:

- Prof. Dr. [M-A.G.] als facultair ombudspersoon tijdens het academiejaar 2014-2015
- Mevr. [S.V.D.B.] als afgevaardigde van de Rector met expertise in onderwijsreglementering
- Dhr. [M.J.] als administratief secretaris van de faculteit

Verzoeker stelt dat nergens uit blijkt dat de studietrajectbegeleider, dewelke niet aanwezig was d.d. 24 februari 2016, wel degelijk werd uitgenodigd, zoals voorgeschreven door art. 152 OER 2014-2015.

Daarnaast werpt verzoekende partij op dat de interne beroepscommissie luidens de beslissing was samengesteld uit drie stemgerechtigde leden (prof. dr. [I.G.], prof. dr. [J.B.] en prof. dr. [E.H.]), maar dat de bestreden beslissing enkel ondertekend is door prof. dr. [I.G.] en niet door prof. dr. [J.B.], noch door prof. dr. [E.H.]. Verzoeker verwijst naar rechtspraak van de Raad waarin geoordeeld werd dat de beroepscommissie een collegiaal orgaan is, wat veronderstelt dat er vergaderingen worden gehouden tijdens welke de te nemen beslissingen worden besproken en genomen (RvStvb.nr.2011/009). Volgens verzoeker kan *in casu* – op grond van de wijze van ondertekening van de bestreden beslissing – geenszins worden vastgesteld dat deze beslissing op collegiale wijze tot stand is gekomen, noch dat prof. dr. [J.B.] en/of prof. dr. [E.H.] door ondertekening deze beslissing hebben onderschreven en tot de hunne hebben gemaakt.

In haar *antwoordnota* stipt verwerende partij vooreerst aan dat uit de uitnodiging van 10 februari 2016 voor de samenkomst van de beroepsinstantie op 17 februari 2016 blijkt dat de studiebegeleider wel degelijk werd uitgenodigd. Ze benadrukt dat conform artikel 152 OER de studietrajectbegeleider slechts wordt “uitgenodigd”, zodat diens aanwezigheid geenszins verplicht is voor een rechtsgeldige samenstelling van de beroepsinstantie.

Daarnaast merkt verwerende partij op dat het verslag van de zitting d.d. 17 februari 2016 van de beroepsinstantie uitdrukkelijk melding maakt van de aanwezigheid bij de beraadslaging van prof. dr. [J.B.] en prof. dr. [E.H.]. Volgens haar berust de door de beroepsinstantie genomen, en op 24 februari 2016 door prof. dr. [I.G.] en de heer [M.J.] ondertekende beslissing wel degelijk op een collegiaal overleg. Ze benadrukt dat dergelijke handelswijze nooit tot de vernietiging van de bestreden beslissing kan leiden, vermits noch in de Codex Hoger Onderwijs, noch in het OER de ondertekening van een beslissing zoals de bestreden beslissing is gereguleerd. Volgens haar is de bestreden beslissing dan ook zonder meer verbindend ten aanzien van de verzoekende partij.

Verwerende partij stipt verder aan dat de bestreden beslissing werd ondertekend, en wel op zo’n manier dat met zekerheid kan worden afgeleid dat de bestreden beslissing uitgaat van een correct samengestelde beroepsinstantie. Uit de bestreden beslissing blijkt immers dat de beroepsinstantie was samengesteld uit prof. dr. [I.G.] (voorzitter en vice-decaan), prof. dr. [J.B.] (academisch secretaris en stemgerechtigd lid) en prof. dr. [E.H.] (stemgerechtigd lid), geheel in overeenstemming met artikel 152 OER, wat overigens niet betwist wordt door verzoekende partij. Ze benadrukt dat de bestreden beslissing vervolgens, hoewel dit niet verplicht was, werd ondertekend door de voorzitter (stemgerechtigd lid) en de secretaris.

Tenslotte verwijst verwerende partij nog naar recente rechtspraak van de Raad (R.v.Stvb. nr. 2014/110), waaruit blijkt dat deze handelswijze, met *nominatim* vermelding van alle aanwezigen bij de beraadslaging en ondertekening door de voorzitter en de secretaris volstaat. Ze verwijst ook nog naar arrest nr. 2.583 van 10 november 2015, op basis waarvan volgens haar moet worden geoordeeld dat de niet-ondertekening door een stemgerechtigd lid zelf, prof. dr. [J.B.] en/of prof. dr. [E.H.], niet kan leiden tot de vernietiging van de bestreden beslissing.

In haar *wederantwoordnota* verwijst verzoekende partij vooreerst naar stuk 14a van verwerende partij, waarmee verwerende partij bewijst dat de studietrajectbegeleider inderdaad werd uitgenodigd voor de hoorzitting van 17 februari 2016. Verzoekende partij wenst dan ook niet langer in haar argument, dat nergens uit blijkt dat de studietrajectbegeleider werd uitgenodigd, te volharden.

Vervolgens stelt verzoekende partij dat uit de beslissing van 24 februari 2016 niet blijkt dat prof. [J.B.] en prof. [E.H.] (naast prof. [I.G.]) betrokken waren bij de beraadslaging en de beslissing. Ze merkt op dat de beslissing enkel vermeldt dat deze personen aanwezig waren op de hoorzitting d.d. 17 februari 2016. Volgens haar kan de aanwezigheid op de hoorzitting er niet toe leiden aan te nemen dat de beslissing op collegiale wijze is tot stand gekomen, vermits deze werd genomen op 24 februari 2016. Verzoekende partij benadrukt dat zij niet betwist dat deze personen aanwezig waren bij de hoorzitting op 17 februari 2016. Verzoekende partij stelt bovendien dat de verwijzing van verwerende partij naar eerdere rechtspraak van de Raad *in casu* niet relevant is, vermits in de beslissing nergens melding wordt gemaakt van de aanwezige personen bij de beraadslaging en beslissing d.d. 24 februari 2016. Volgens verzoekende partij kan aldus niet worden vastgesteld dat naast prof. [I.G.] ook prof. [J.B.] en prof. [E.H.] tot de beslissing zijn gekomen, of nog dat prof. [J.B.] en prof. [E.H.] achter de beslissing staan. Verzoekende partij stipt hierbij nog aan dat bij gebreke aan ondertekening door de andere stemgerechtigde leden naast prof. [I.G.], niet blijkt dat de andere stemgerechtigde leden (prof. [J.B.] en prof. [E.H.]) deze beslissing onderschrijven.

Verzoekende partij benadrukt dat niet kan worden vastgesteld welke de samenstelling was van de interne beroepsinstantie bij het nemen van de beslissing d.d. 24 februari 2016. Zij verwijst hiervoor naar dossier nr. 2015/442. Tenslotte verwijst verzoeker nog naar andere dossiers, waarna ze aanstipt dat door de Raad telkens werd onderlijnd dat uit de stukken duidelijk de samenstelling van de interne beroepsinstantie bleek, terwijl de samenstelling ervan bij de beraadslaging en beslissing in onderhavige zaak niet uit de stukken blijkt.

Beoordeling

De Raad onderzoekt vooreerst de geldigheid van de samenstelling van het orgaan dat de aangevochten beslissing heeft genomen.

Wat het argument van verzoeker betreft dat de studietrajectbegeleider niet zou zijn uitgenodigd voor de hoorzitting van 17 februari 2016, zoals nochtans voorgeschreven door artikel 152 OER 2014-2015, stelt de Raad vast dat verwerende partij het bewijs bijbrengt dat dit wel degelijk gebeurd was. Verzoekende partij stelt bovendien in haar wederantwoordnota niet in dit argument te volharden. Dit middelonderdeel is bijgevolg niet gegrond.

Waar verzoekende partij vervolgens ingaat op de samenstelling van de interne beroepsinstantie bij de beraadslaging en het nemen van de beslissing op 24 februari 2016 stelt de Raad vast dat deze bestreden beslissing onder punt ‘III. Procedure’ het volgende vermeldt (met eigen onderlijning):

“De beroepsinstantie kwam samen op 17 februari 2016. Op deze bijeenkomst waren aanwezig: Stemgerechtigde leden:

- *Prof. dr. [I.G.] (voorzitter)*
- *Prof. dr. [J.B.]*
- *Prof. dr. [E.H.]*

Raadgevende leden:

- *Prof. dr. [M-A. G.] (facultair ombudspersoon tijdens het academiejaar 2014-2015, i.e. het academiejaar waarop het beroep betrekking heeft)*
- *Mevrouw [S.V.D.B.] (afgevaardigde van de Rector met expertise in onderwijsreglementering)*
- *De heer [M.J.] (administratief secretaris van de faculteit)*

De student heeft gebruik gemaakt van zijn recht om gehoord te worden.

Aan het einde van de zitting heeft [verzoeker] een omstandige nota overhandigd aan de leden van de interne beroepscommissie. De nota werd door alle leden van de beroepsinstantie met aandacht doorgenomen ter voorbereiding van het besluit.”.

Na de beoordeling van de ontvankelijkheid (punt IV.) en de gegrondheid (punt V.) van het beroep, leest de Raad onder punt VI. ‘Besluit’ het volgende (met eigen onderlijning):

“Om deze redenen beslist de beroepsinstantie dat het beroep van [verzoeker] ontvankelijk maar niet gegrond is.

De bestreden beslissing wordt bevestigd.

Aldus beslist op 24 februari 2016 te [plaats].”.

De Raad is van oordeel dat uit het bovenstaande duidelijk blijkt dat de interne beroepsinstantie op 17 februari 2016, zijnde de dag dat de hoorzitting plaatsvond, correct, en overeenkomstig artikel 152 OER 2014-2015, was samengesteld. Uit de bestreden beslissing kan de Raad echter niet afleiden hoe de interne beroepsinstantie was samengesteld op 24 februari 2016, zijnde het ogenblik van het nemen van de beslissing. In de interne beroepsbeslissing wordt hieromtrent immers zelf nergens iets vermeld. In de beslissing die voor de Raad wordt aangevochten is geen informatie aan te treffen die de Raad uitsluitend kan geven over de correcte samenstelling van het orgaan dat de interne beroepsbeslissing heeft genomen. Het is enkel zeker dat de beslissing op 24 februari 2016 genomen is door de beroepsinstantie.

De Raad stelt tevens vast dat de bestreden beslissing van de interne beroepsinstantie ondertekend is door de voorzitter, prof. dr. [I.G.] alsook door de secretaris [M.J.]. Deze laatste is als administratief secretaris van de faculteit “raadgevend lid” van het intern beroepsorgaan.

Of de voorzitter van het orgaan dat de aangevochten beslissing heeft genomen – die de beslissing ondertekende – op het ogenblik van de beslissing alleen zetelde, dan wel samen met prof. dr. [J.B.] en prof. dr. [E.H.] kan de Raad niet met voldoende zekerheid vaststellen. Voor de Raad is het op basis van de dossierstukken niet duidelijk of prof. dr. [J.B.] en prof. dr. [E.H.] de beslissing mee hebben genomen.

Het feit dat alle leden van de beroepsinstantie de nota die verzoeker heeft neergelegd tijdens de hoorzitting van 17 februari 2016 met aandacht hebben doorgenomen ter voorbereiding van het besluit, doet hieraan geen afbreuk. Dit geeft namelijk nog steeds niet aan wie de uiteindelijke beslissing van 24 februari 2016 effectief genomen heeft. De Raad herneemt hierbij nog eens de beslissing, waarin het volgende te lezen valt: *“Aan het einde van de zitting heeft [verzoeker] een omstandige nota overhandigd aan de leden van de interne beroepscommissie. De nota werd door alle leden van de beroepsinstantie met aandacht doorgenomen ter voorbereiding van het besluit.”*. Het omstandige karakter van de nota, waaromtrent de beslissing vermeldt dat hij met aandacht werd doorgenomen ter voorbereiding van deze beslissing, maakt het, zo overweegt de Raad, niet onaannemelijk dat de beslissing niet is genomen op de dag waarop de hoorzitting heeft plaatsgevonden. Een en ander vindt ook steun in de aangevochten beslissing, nu deze zelf vermeldt dat op 24 februari 2016 is beslist.

Het feit dat de beslissing van het interne beroepsorgaan ondertekend is door de voorzitter laat de Raad niet toe met zekerheid te stellen dat enkel hij de beslissing heeft genomen. Evenmin echter geeft de beslissing de Raad voldoende elementen om te beslissen dat het intern beroepsorgaan op het ogenblik van de beslissing, anders dan tijdens de hoorzitting als stap in de besluitvorming, geldig is samengesteld. Tegen die achtergrond kan de Raad niet besluiten dat de aangevochten beslissing door het met het oog op de besluitvorming geldig samengesteld bevoegd orgaan is genomen en dient hij het middelenonderdeel gegrond te verklaren. Dit middelonderdeel is gegrond.

Het middel is gegrond in de aangegeven mate.

BESLISSING

- 1. De Raad vernietigt de beslissing van de interne beroepsinstantie van 24 februari 2016.**
- 2. De interne beroepsinstantie zal uiterlijk tegen 18 mei 2016 een nieuwe beslissing nemen.**

Dit arrest is uitgesproken te Brussel, in openbare terechtzitting van 2 mei 2016, door de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbepalingen, Ite Kamer, samengesteld uit:

Bertel De Groote,	kamervoorzitter
Henri Verhaaren	bijzitter
Daniël Cuypers	bijzitter

bijgestaan door

Freya Gheysen	secretaris
---------------	------------

De secretaris

Freya Gheysen

De voorzitter

Bertel De Groote

Tegen dit arrest is een beroep bij de Raad van State mogelijk overeenkomstig artikel 14, § 2 van de gecoördineerde wetten op de Raad van State en het Koninklijk Besluit van 30 november 2006 tot vaststelling van de cassatieprocedure bij de Raad van State. Dit beroep dient schriftelijk en aangetekend te gebeuren binnen de dertig dagen na kennisgeving van deze beslissing en ondertekend te zijn door een advocaat. Bij het beroep moeten zijn gevoegd een kopie van het aangevochten arrest, de bijgevoegde stukken dienen genummerd en geïnventariseerd te zijn, en zes eensluidend verklaarde afschriften van het beroep.

Arrest nr. 2.888 van 18 april 2016 in de zaak 2016/071

In zake: [REDACTED]

Tegen: [REDACTED]

I. Voorwerp van de vordering

Het beroep, ingesteld op 2 maart 2016, strekt tot nietigverklaring van de beslissing van de interne beroepsinstantie van 24 februari 2016 waarbij het intern beroep van verzoeker ontvankelijk, doch ongegrond werd verklaard.

II. Verloop van de rechtspleging

Verwerende partij heeft een antwoordnota ingediend. Verzoekende partij heeft een wederantwoordnota ingediend.

De partijen zijn opgeroepen voor de terechtzitting, die heeft plaatsgevonden op 18 april 2016.

Kamervoorzitter Bertel De Groote heeft verslag uitgebracht.

Mevrouw [REDACTED], die verschijnt voor de verwerende partij, is gehoord.

III. Feiten

Verzoeker is in het academiejaar 2014-2015 ingeschreven in de opleiding “Postgraduaat Familiale Bemiddeling”.

Voor het opleidingsonderdeel “[REDACTED]” bekomt verzoekende partij een examencijfer van 9/20.

Verzoekende partij stelde op datum van 10 september 2015 een intern beroep in bij de interne beroepscommissie van de onderwijsinstelling.

Bij beslissing van de interne beroepscommissie op datum van 23 september 2015 werd het intern beroep ontvankelijk, doch ongegrond verklaard.

De interne beroepsbeslissing stelde het volgende:

“Motivering beslissing [verzoekende partij] – beroepscommissie september 2015

De kern van de klacht van de student is dat de prestatie bij de 2de examenkans veel beter was dan bij de eerste examenkans en dat de score slechts minimaal verschilt.

Dat de student bij de 2de examenkans een aantal stappen zette die hij bij de eerste examenkans niet had gezet (hij beëindigde toen zelf voortijdig het gesprek) is inderdaad zo. Helaas zorgde dit ervoor dat er nog meer fouten tegen de basishouding/competenties voor een bemiddelaar aan het licht kwamen:

- De meerzijdige partijdigheid is niet aanwezig
- De basisstructuur van de procesvoortgang kan niet bewaakt worden
- De bemiddelaar mengt zich in de inhoud- suggereert oplossingen in belang van 1 partij
- Faciliterend leiderschap wordt niet opgenomen (cliënten vallen in herhaling zonder procesmatige vooruitgang)
- Suggesterend handelen sluimert voortdurend – bemiddeling zit niet vrij en ontvankelijk

De student klaagt aan dat hij niet de tijd kreeg om ver genoeg te vorderen in het gesprek en stelt dat hij niet wist hoe lang het gesprek zou duren. Studenten werden nochtans duidelijk geïnformeerd over het verloop van het examen en er werd zelfs een extra oefendag ingelast met gesprekken van dezelfde duur. Het is inderdaad geenszins de bedoeling dat men tot een resultaat moet komen in het gesprek maar de voortgang en het aanwezig zijn van de grondhoudingen en basisvaardigheden, kan in dat half uur wel goed beoordeeld worden.

De student stelde de vraag naar het verkrijgen van de filmfragmenten van het rollenspel die deel uitmaakten van het examen. Het examen werd immers opgenomen om de evaluatoren de kans te geven het gesprek opnieuw te bekijken ter beoordeling. De student heeft inzagerecht voor het filmfragment van de 2de examenkans. Dit betekent dat de student samen met een docent het filmfragment kan bekijken.

Binnenkort heeft de student nog een feedbackgesprek met de evaluator. We hopen dat dit verduidelijkt waarom de score gerechtvaardigd is.”.

De beslissing op intern beroep werd per e-mail en bij aangetekend schrijven van 24 september 2015 aan verzoekende partij overgemaakt.

Bij aangetekend schrijven van 29 september 2015 diende verzoekende partij een verzoekschrift in bij de Raad.

Bij arrest nr. 2.583 van 10 november 2015 in de zaak 2015/442 vernietigde de Raad de bestreden beslissing op grond van volgende overwegingen:

“Verzoeker geeft aan dat het schrijven van 24 september 2015 waarbij hem de beslissing van de interne beroepsinstantie wordt meegedeeld stelt dat de examencommissie na grondige beraadslaging en heroverweging van het administratief dossier heeft beslist de eerder genomen beslissing te handhaven.

Uit deze mededeling leidt hij af dat niet de interne beroepscommissie heeft beslist, maar wel de examencommissie, hetgeen volgens verzoeker een element is dat de regelmatigheid van de procedure aantast.

Verzoeker merkt, zo blijkt uit het verzoekschrift, op dat er geen sprake is van een beslissing van de interne beroepscommissie. Er ligt immers geen document voor dat als een beslissing kan worden beschouwd, zo stelt de verzoeker, die aanstipt dat de brief van 24 september 2015 niet is ondertekend door de leden van de commissie. Ook in de bijlage met de motivering ontbreekt volgens verzoeker een handtekening. Volgens verzoeker mag van een beslissing van een beroepsorgaan worden verwacht dat de leden door het ondertekenen van de beslissing aantonen dat ze goedkeuren en onderschrijven wat verzoeker is overgemaakt.

In het aan de Raad ter beoordeling voorgelegde dossier bevindt zich een brief die uitgaat van het diensthoofd studentenzaken van de verwerende partij, waarvan de brief tevens het logo draagt. De brief is ondertekend door het diensthoofd studentenzaken [B.C.].

Het diensthoofd studentenzaken is één van de leden van de interne beroepscommissie. Volgens het OER bestaat zij tevens uit de algemeen directeur of zijn afgevaardigde en de directeur onderwijs.

In de brief wordt verzoeker meegedeeld dat de “examencommissie” na een grondige beraadslaging en heroverweging van het administratief dossier beslist heeft de eerder

genomen beslissing te handhaven. Daar staat tegenover dat de brief tevens vermeldt dat de interne beroepscommissie de betrokken partijen heeft gehoord naar aanleiding van het bezwaar van verzoeker tegen de beslissing van de examencommissie (scoretoekenning voor basismodule postgraduaat familiale bemiddeling). In de brief wordt verwezen naar een motivering in bijlage.

De brief bevat, voor zover de Raad kan vaststellen, geen verdere informatie waaruit kan blijken of de examencommissie, dan wel de interne beroepscommissie – die blijkens de brief de betrokkenen heeft gehoord – uitspraak heeft gedaan in het kader van de betwisting van de beslissing van de examencommissie. In zoverre de Raad aanneemt dat de interne beroepscommissie deze uitspraak heeft gedaan kan de Raad uit de brief niet afleiden hoe deze is samengesteld.

De Raad leest in de brief enkel dat het diensthoofd studentenzaken – waarvan ingevolge de bepalingen van het OER aannemelijk is dat het deel uitmaakte van het orgaan dat de beslissing op intern beroep heeft genomen, althans zo het de interne beroepsinstantie is geweest – de verzoeker meedeelt dat de examencommissie na grondige beraadslaging en heroverweging van het administratief dossier heeft beslist de eerder genomen beslissing te handhaven.

Tevens stelt de brief dat in bijlage een motivering kan worden aangetroffen.

De betrokken bijlage is een niet-gedateerd, niet-ondertekend schrijven met bovenaan het logo van de instelling. Het draagt de titel “motivering beslissing [verzoekende partij] – beroepscommissie september 2015”.

Op deze titel na, die melding maakt van “beroepscommissie”, bevat de bijlage, voor zover de Raad kan vaststellen, geen informatie over het orgaan dat de beslissing op intern beroep heeft genomen, nog daargelaten over de samenstelling ervan.

De verzoeker stelt dat er van een beslissing van de interne beroepscommissie geen sprake is vermits de brief van 24/09/2015 niet door de drie leden van de commissie ondertekend is, en dat ook in de bijlage met de motivering elke handtekening ontbreekt. Volgens verzoeker is niet duidelijk wie de beslissing heeft genomen. De instelling

daarentegen stipt aan dat geen bepaling in het OER voorschrijft dat de beslissing ondertekend moet zijn door alle leden van de interne beroepscommissie en dat dit sowieso niet de rechtsgeldigheid van de beslissing zelf kan aantasten.

De Raad treft in het dossier tevens een op 20 oktober 2015 gedateerde verklaring aan betreffende de beslissing van de interne beroepscommissie van 23 september 2015 met betrekking tot het interne beroep van verzoekende partij. In het document verklaren de drie leden van de interne beroepscommissie (te weten [V.D.], voorzitter, [P.W.], directeur onderwijs, en [B.C.], diensthoofd studentenzaken), die het document tevens ondertekenen, met betrekking tot het intern beroep van 10 september 2015 dat:

- “- De verzoekende partij werd gehoord op 23 september 2015 en pas nadien werd een beslissing door de interne beroepscommissie genomen.*
- Op 15 september 2015 werden enkel de mensen van de opleiding gehoord, doch werd nog geen beslissing genomen.*
- Alle leden van de interne beroepscommissie bevestigen de ongegrondverklaring van het interne beroep om de in de beslissing genoemde redenen.*
- De beslissing werd wel degelijk genomen door de interne beroepscommissie en niet door de examencommissie.”*

Hoewel geen bepaling in het OER, zoals verweerder aanhaalt, voorschrijft dat de beslissing door alle leden van de interne beroepscommissie ondertekend moet zijn, kan de Raad uit de inhoud van de brief van 24 september 2015, waarin het diensthoofd studentenzaken verzoeker de beslissing met betrekking tot zijn intern beroep meedeelt, niet met zekerheid afleiden of de voor de Raad aangevochten beslissing uitgaat van een correct samengestelde interne beroepsinstantie.

De naar aanleiding van de procedure voor de Raad, eerst op 20 oktober 2015 opgemaakte, verklaring stelt evenwel dat de aangevochten beslissing door de interne beroepscommissie is genomen. Hetzelfde stuk houdt eveneens de verklaring in dat alle leden van deze commissie de ongegrondverklaring van het interne beroep om de in de beslissing genoemde redenen bevestigen.

Vooreerst kan uit de bevestiging, in een verklaring achteraf in het kader van de externe beroepsprocedure, van de ongegrondverklaring door de leden van de interne

beroepscommissie niet met zekerheid worden afgeleid dat alle bevestigende leden ook daadwerkelijk de beslissing op 23 september 2015 genomen hebben. Aldus leert de verklaring de Raad niet met voldoende zekerheid hoe de interne beroepscommissie op 23 september 2015 was samengesteld.

De Raad treedt de verweerder bij in het argument dat het OER geen ondertekening van de beslissing door alle leden van de beroepsinstantie vergt, maar kan er anderzijds niet omheen dat de brief waarin de betwiste beslissing van 23 september 2015 aan verzoeker wordt meegedeeld, zo deze reeds met de beslissing kan worden geassimileerd, slechts de handtekening van één van de leden van de interne beroepscommissie bevat en geen aanwijzingen bevat over de samenstelling van deze commissie bij het nemen van de beslissing, zo de brief van 24 september 2015 de Raad reeds toelaat aan te nemen dat de interne beroepsinstantie en niet de examencommissie de beslissing heeft getroffen.

Wat dit betreft kan ook de motivering waarnaar in de brief van 24 september 2015 wordt verwezen geen soelaas bieden, nu deze geen enkele aanwijzing bevat over het orgaan dat de beslissing heeft getroffen, met uitzondering van de titel die het woord “beroepscommissie” bevat.

Weliswaar brengt verwerende partij de reeds aangehaalde verklaring van 20 oktober 2015 voor. Deze verklaring is tot stand gebracht naar aanleiding van het extern beroep. Het tijdstip waarop deze is gegeven impliceert dat de verzoeker op het voor het instellen van rechtsmiddelen tegen de beslissing relevante tijdstip niet in het bezit was van de informatie die pas nu beschikbaar is met het oog op de beoordeling van de formele regelmatigheid van de voor hem nadelige beroepsbeslissing; informatie waaruit – naar verklaring van verweerder – moet blijken dat de beslissing door de juiste instantie in een correcte samenstelling is genomen. Dit is, naar het oordeel van de Raad, in het voorliggende dossier relevant in het licht van de veelheid van door verzoekende partij aangebrachte administratieve ‘onzorgvuldigheden’ in dit dossier.

Zij zijn geen indicatie van de ernst waarmee een interne beroepsinstantie geacht wordt een bij haar voorgebracht beroep te behandelen. Rekening houdend met de bijzonderheden die het dossier ter zake kenmerken, is de Raad van oordeel dat de verklaring van 20 oktober 2015 – zo zij reeds zou toelaten ondubbelzinnig aan te nemen dat de aangevochten beslissing door de correct samengestelde beroepsinstantie is

genomen – niet vermag de ogen te sluiten voor de onvolkomenheden waaraan ze in de vier gedachtestreepjes beoogde te verhelpen.

Het voorgaande, in deze specifieke context, in acht genomen kan de Raad niet tot het besluit komen dat de hem voorgelegde stukken voldoende blijkt geven van de correcte en rechtsgeldige samenstelling van het orgaan dat de voor de Raad aangevochten beslissing heeft gegeven.

Bijgevolg dient de Raad de beslissing om de aangegeven redenen te vernietigen.

Het middel is gegrond.”

In opvolging van het vernietigingsarrest nr. 2.583 d.d. 10 november 2015 in de zaak 2015/442 heeft de interne beroepsinstantie op 26 november 2015 een nieuwe beslissing genomen.

De beslissing stelde dat, om een discussie omtrent de voltalligheid van de interne beroepscommissie bij het horen uit te sluiten, de student uitgenodigd werd om opnieuw te worden gehoord, doch hij ging hier niet op in. Vervolgens stelt de interne beroepscommissie dat ze samenkwam op 26 november 2015 en bestond uit volgende personen: mevrouw [V.D.], voorzitter interne beroepscommissie, mevrouw [P.W.], directeur onderwijs en mevrouw [B.C.], diensthoofd studentenzaken.

De interne beroepsbeslissing gaat verder als volgt:

“De kern van de klacht van de student is dat de prestatie bij de tweede examenkans veel beter was dan bij de eerste examenkans en dat de score slechts minimaal verschilt.

Dat de student bij de tweede examenkans een aantal stappen zette die hij bij de eerste examenkans niet had gezet (hij beëindigde toen zelf voortijdig het gesprek) is inderdaad zo. Dit betekent evenwel niet dat doordat hij de onderhandelingssessie uitspeelde, dit hoe dan ook beter was. Immers bleek hieruit des te meer dat de student niet aan de vereiste basishoudingen/competenties voldoet. O.m. volgende fouten tegen de basishouding/competenties voor een bemiddelaar werden vastgesteld:

- De meerzijdige partijdigheid is niet aanwezig
- De basisstructuur van de procesvoortgang kan niet bewaakt worden
- De bemiddelaar mengt zich in de inhoud- suggereert oplossingen in belang van 1 partij

- Faciliterend leiderschap wordt niet opgenomen (cliënten vallen in herhaling zonder procesmatige vooruitgang)
- Suggesterend handelen sluimert voortdurend – bemiddeling zit niet vrij en ontvankelijk

Na het rollenspel wordt aan de studenten geen evaluatie gegeven, enkel wat woorden uitgewisseld van de bevindingen tussen de spelers, ... (hoe werd het ervaren?). De docent bevestigt nooit gesteld te hebben dat *“het veel beter was dan het eerste”*.

De student klaagt aan dat hij niet de tijd kreeg om ver genoeg te vorderen in het gesprek en stelt dat hij niet wist hoe lang het gesprek zou duren. Studenten werden nochtans duidelijk geïnformeerd over het verloop van het examen en er werd zelfs een extra oefendag ingelast met gesprekken van dezelfde duur. Het is inderdaad geenszins de bedoeling dat men tot een resultaat moet komen in het gesprek maar de voortgang en het aanwezig zijn van de grondhoudingen en basisvaardigheden, kan in dat half uur wel goed beoordeeld worden.

In de gegeven omstandigheden toont de student niet of minstens onvoldoende aan dat de score van 13/40 onredelijk zou zijn. Het blijkt om tal van basishoudingen/basisdisciplines te gaan, die door de student niet of onvoldoende verworven zijn, althans zo bleek uit het rollenspel.

De score voor het rollenspel staat los van de andere onderdelen. Vermits er geen reden is om de score van 13/40 te herzien, is elke argumentatie van de student omtrent deze score in relatie tot de andere onderdelen, irrelevant. Uit niets blijkt dat de score van 13/40 ‘bewust’ werd toegekend in relatie tot de andere onderdelen. In ieder geval betwist de student niet dat de score van 9/20 voor het opleidingsonderdeel niet correct is, gelet op de afzonderlijke scores voor de verschillende onderdelen.

De student stelde de vraag naar het verkrijgen van de filmfragmenten van het rollenspel die deel uitmaakten van dat examen. In de procedure voor de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbepalingen heeft de student bevestigd dat het niet zozeer om de kopie te doen is, maar om de inzage. Het examen werd opgenomen om de evaluatoren de kans te geven het gesprek opnieuw te bekijken met het oog op beoordeling en puntentoekenning.

De student heeft inzagerecht gehad in het filmfragment van de 2^e examenkans op 2 oktober 2015, en dit in aanwezigheid van de ombudsvrouw.”.

De beslissing op intern beroep werd per e-mail en bij aangetekend schrijven van 27 november 2015 aan verzoekende partij overgemaakt.

Bij aangetekend schrijven van 1 december 2015 diende verzoekende partij een verzoekschrift in bij de Raad.

Bij arrest nr. 2.809 van 8 februari 2016 in de zaak 2015/663 vernietigde de Raad de bestreden beslissing op grond van volgende overwegingen:

“De Raad wijst er vooreerst op dat bij de meeste vormen van evaluatie, in casu een rollenspel, er ruimte is voor persoonlijke appreciatie wat de toekenning van de punten betreft, gelet op de veronderstelde deskundigheid van de evaluator. Enkel wanneer blijkt dat de evaluatie niet volgens de vooropgestelde criteria is verlopen of kennelijk onredelijk is, zal de Raad tussenkomen. Wat de motivering van het examenresultaat betreft, heeft de Raad reeds meermaals geoordeeld dat bij proeven die geen kennisexamen uitmaken, zoals in casu, de toegekende punten niet volstaan om het examencijfer te motiveren.

Waar verzoeker stelt dat het concrete cijfer van 13/40 voor het rollenspel op geen enkele wijze wordt gemotiveerd, stelt de Raad vast dat verwerende partij een document bijbrengt waarin twintig attitudes en vaardigheden van de basisopleiding bemiddeling worden gescoord en dat op basis daarvan besloten wordt tot een totaalcijfer van 13/40 voor het rollenspel (stuk 4 verwerende partij). De Raad merkt op dat het document, getiteld “Examen basisopleiding bemiddeling [verwerende partij]”, volgende gegevens bevat: de naam van de student, de naam van de docent en de score (13/40). Vervolgens kan de evaluator voor elk van de twintig opgesomde elementen een score aanduiden op volgende schaal: ‘slecht (1-6/20)’, ‘zwak (7-9/20)’, ‘voldoende (10/20)’, ‘goed (11-14/20)’, ‘zeer goed (15-17/20)’ en ‘uitstekend (18-20/20)’. De Raad stelt vast dat de evaluator bij elk van de twintig attitudes en vaardigheden een score op 20 aangeeft, zonder de score op de schaal aan te duiden, noch enige woordelijke verantwoording voor de score te geven. De Raad vindt op dit document aldus nergens enige datum, noch enige andere notering op basis waarvan de Raad zou kunnen nagaan wanneer dit document werd opgesteld.

Daarnaast bevat het dossier eveneens de feedback die aan de student gegeven werd naar aanleiding van de tweede examenkans (stuk 5 verwerende partij). In dit document is enkel de naam van de student vermeld, en niet de naam van degene die de feedback opgesteld heeft, noch een datum. Uit het door verwerende partij bijgebrachte e-mailverkeer leidt de Raad af dat dit document op 7 september als bijlage bij de mail houdende de examenresultaten van verzoeker aan hem werd overgemaakt. Hieruit blijkt

echter geenszins wie dit document heeft opgesteld. Bovendien is de Raad van oordeel dat dergelijke feedback niet kan aantonen op welke manier de evaluator tot de quotering is gekomen, vermits het geven van feedback net een post factum – oefening is waarbij de student duiding verschaft wordt omtrent het behaalde resultaat.

Het dossier bevat evenmin andere stukken houdende een motivering op basis waarvan de evaluator tot de score van 13/40 is gekomen voor het rollenspel.

Op basis van het voorgaande is de Raad bijgevolg van oordeel dat er sprake is van een schending van de motiveringsplicht.”

In opvolging van het vernietigingsarrest nr. 2.809 d.d. 8 februari 2016 in de zaak 2015/663 heeft de interne beroepsinstantie op 24 februari 2016 een nieuwe beslissing genomen.

De interne beroepsbeslissing stelt vooreerst dat de interne beroepscommissie op grond van zowel het OER als de Codex Hoger Onderwijs gerechtigd is om een nieuwe beslissing te nemen, die de beslissing van de examencommissie herzielt, en in casu uitgebreider motiveert. De interne beroepsinstantie merkt op dat het document waarin twintig attitudes en vaardigheden van de basisopleiding bemiddeling worden gescoord, opgesteld werd door de docent, zijnde ook de evaluator. Ze benadrukt dat de schaal op het document zelf in kleur was aangeduid. De interne beroepsinstantie beslist dat de score van 13/40 voor het rollenspel gerechtvaardigd is, minstens niet onredelijk. Hiervoor baseert ze zich op de documenten van het dossier, de eerder ontvangen toelichting van de opleidingsverantwoordelijke en het bijkomend horen van de docent omtrent de door hem gegeven score van 13/40. De docent heeft een woordelijke motivering per onderdeel aangereikt en deze wordt hernomen in de beslissing. De interne beroepscommissie stelt dat ze deze motivering bijtreedt. Volgens haar is deze motivering niet onredelijk en waren de cruciale elementen uit deze motivering reeds meegegeven bij wijze van feedback aan de student.

De interne beroepsbeslissing gaat verder als volgt:

“Wat betreft het beperkte puntenverschil ten aanzien van de eerste examenkans (12/40), dient inderdaad vastgesteld te worden dat de student bij de tweede examenkans een aantal stappen zette die hij bij de eerste examenkans niet had gezet (hij beëindigde toen zelf voortijdig het gesprek). Dit betekent evenwel niet dat doordat hij de onderhandelingsessie uitspeelde, dit hoe

dan ook beter was. Immers bleek hieruit des te meer dat de student niet aan de vereiste basishoudingen/competenties voldoet. O.m. volgende fouten tegen de basishouding/competenties voor een bemiddelaar werden vastgesteld (zoals ook blijkt uit voormelde motivering):

- De meerzijdige partijdigheid is niet aanwezig
- De basisstructuur van de procesvoortgang kan niet bewaakt worden
- De bemiddelaar mengt zich in de inhoud- suggereert oplossingen in belang van 1 partij
- Faciliterend leiderschap wordt niet opgenomen (cliënten vallen in herhaling zonder procesmatige vooruitgang)
- Suggesterend handelen sluimert voortdurend – bemiddeling zit niet vrij en ontvankelijk

Wat betreft de zgz. commentaar na het rollenspel, stelt de interne beroepscommissie vast dat er na het rollenspel aan de studenten geen evaluatie wordt gegeven. Dit gebeurt enkel achteraf door de docent op basis van voormeld schema. De interne beroepscommissie stelt ook vast dat enkel het rollenspel is opgenomen en geen beoordeling.

De student klaagt verder nog dat hij niet de tijd kreeg om ver genoeg te vorderen in het gesprek en stelt dat hij niet wist hoe lang het gesprek zou duren. Uit de documenten die voorliggen, blijkt dat de studenten nochtans duidelijk geïnformeerd [werden] over het verloop van het examen en dat er zelfs een extra oefendag werd ingelast met gesprekken van dezelfde duur. De interne beroepscommissie treedt het standpunt van de opleiding bij dat het niet de bedoeling is dat men tot een resultaat moet komen in het gesprek maar dat de voortgang en het aanwezig zijn van de grondhoudingen en basisvaardigheden in de gegeven tijd wel degelijk goed beoordeeld kan worden. Deze kritiek van de student is bijgevolg onterecht en in ieder geval geenszins van die aard om de score te herzien.

De score voor het rollenspel staat los van de andere onderdelen. Vermits er geen reden is om de score van 13/40 te herzien, is elke argumentatie van de student omtrent deze score in relatie tot de andere onderdelen, irrelevant. Uit niets blijkt dat de score van 13/40 ‘bewust’ werd toegekend in relatie tot de andere onderdelen. In ieder geval betwist de student niet dat de score van 9/20 voor het opleidingsonderdeel niet correct is, gelet op de afzonderlijke scores voor de verschillende onderdelen.

De student stelde de vraag naar het verkrijgen van de filmfragmenten van het rollenspel die deel uitmaakten van dat examen. In de procedure voor de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbeslissingen heeft de student bevestigd dat het niet zozeer om de kopie te doen is, maar om de inzage. Het examen werd opgenomen om de evaluator de kans te geven om het gesprek opnieuw te bekijken met het oog op beoordeling en puntentoekenning. De student heeft

inzagerecht gehad in het filmfragment van de tweede examenkans op 2 oktober 2015, en dit in aanwezigheid van de ombudsvrouw en heeft zodoende de kans gehad om eventuele bijkomende bezwaren op te werpen in zijn externe verzoekschriften, evenals bij zijn nieuwe uitnodiging om gehoord te worden, maar waar hij niet op is ingegaan.

Evenmin is er een schending van artikel 27 OER, nu deze bepaling enkel geldt in het geval van meerdere docenten en co-titularissen voor de beoordeling van een opleidingsonderdeel, hetgeen in casu niet het geval is. enkel de heer [C.V.] treedt op als docent inzake het rollenspel, en het is ook hij die alle studenten voor het rollenspel beoordeeld heeft.

Tot slot blijkt uit het proces-verbaal van aanwezigheden dat ombudsvrouw [A.M.] bij de beraadslaging van de examencommissie aanwezig was, zodat er geen sprake is van een schending van artikel 33 OER.

Rekening houdende met een score van 13/40 voor het rollenspel, 13/20 voor de paper en praktijkexamen in groep 7/10, behaalt de student een score van 33/70, herleid tot 9/20, voor het opleidingsonderdeel '■■■■■■■■■■', waarvoor hij niet geslaagd is.”.

De beslissing op intern beroep werd per e-mail en bij aangetekend schrijven van 25 februari 2016 aan verzoekende partij overgemaakt.

Bij aangetekend schrijven van 2 maart 2016 diende verzoekende partij een verzoekschrift in bij de Raad.

IV. Ontvankelijkheid

Standpunten van de partijen

Verwerende partij stipt in haar *antwoordwoordnota* aan dat de kennisgeving van de nieuwe beslissing van de interne beroepscommissie van 24 februari 2016 door de beleidssecretaris per mail gebeurde op 25 februari 2016. Ze merkt op dat op dezelfde datum een kopie van de beslissing van de interne beroepscommissie ook door middel van een aangetekend schrijven werd meegedeeld aan de verzoekende partij. Volgens haar heeft de verzoekende partij op 25 februari 2015 kennis genomen van de bestreden beslissing. Dit blijkt duidelijk uit het feit dat de verwerende partij op 25 februari 2016 van de verzoekende partij een mail ontving waarin hij verwijst naar de beslissing van de interne beroepscommissie die hij zojuist ontvangen heeft (stuk 36). Verwerende partij benadrukt dat de toepasselijke beroepstermijn van 5 kalenderdagen de dag na de kennisname van de beslissing begint te lopen. Ze stelt dat uit het voorgaande voortvloeit dat de beroepstermijn in dit geval een aanvang genomen heeft op 26 februari 2016

en dat 1 maart 2016 de laatst mogelijke datum voor het instellen van hoger beroep was, doch de poststempel van de aangetekende zending van de verwerende partij dateert echter van 2 maart 2016 (stuk 37).

In haar *wederantwoordnota* merkt verzoekende partij op dat een aangetekende zending het bewijs van ontvangst en verzending is, en mails zijn dat niet.

Beoordeling

Verwerende partij betwist de tijdigheid van het extern beroep. De Raad wijst erop dat de concrete bewijslast hieromtrent ligt bij de onderwijsinstelling. De Raad benadrukt dat de effectieve kennisname door verzoeker van de bestreden beslissing de beroepstermijn doet lopen. In tegenstelling tot wat verzoeker in zijn wederantwoordnota beweert, is het mogelijk aan te tonen dat iemand kennis genomen heeft van een beslissing die via mail is verzonden. Verwerende partij verwijst naar een e-mail van verzoeker om aan te tonen dat hij reeds kennis genomen heeft van de bestreden beslissing op 25 februari 2016. De Raad leest in deze e-mail het volgende:

“Beste Meester [L.],

ik kreeg vandaag deze mail met bijlagen van een mijnheer [R.].

Ik wil de verder argumentatie eventueel verder uitwerken.

In die zin is de tekst van 3 februari ook nuttig te gebruiken.

Uiteraard meen ik dat in het kader van het gebrek aan motivering van [verwerende partij] in het verleden nu met dit document dit enige invulling gekregen.

Ik wens echter nog mijn zaak in het laatste hoofdstuk of verschijnen voor de Raad dan afronden.

Indien gewenst wil ik in het weekend een bijkomende argumentatietekst schrijven al heb ik in het latste mail verzonden naar u een synthesesetekst geschreven over [verwerende partij]”.

De Raad stelt vast dat verzoeker met deze mail een antwoord verzendt op de mail die hij op dezelfde dag ontvangen heeft van [L.R.], waarin hem de beslissing van de interne beroepscommissie van 24 februari 2016 wordt overgemaakt.

Verzoeker verwijst in de betreffende mail naar ‘deze mail met bijlagen’. Daarnaast vermeldt hij dat hij de verdere argumentatie eventueel verder wil uitwerken en dat hij, indien gewenst, een bijkomende argumentatietekst wil schrijven. Naar het oordeel van de Raad blijkt hieruit dat

verzoeker wel degelijk op 25 februari 2016 kennis heeft genomen van de bestreden beslissing, vermits hij reeds bijkomende stappen aan het voorbereiden is.

De beroepstermijn van vijf kalenderdagen begint te lopen de dag na die van de kennisname van de beslissing op intern beroep, *in casu* vanaf 26 februari 2016, om te verstrijken op dinsdag 1 maart 2016. Verzoeker diende een verzoekschrift in bij de Raad bij aangetekend schrijven van 2 maart 2016 tegen de beslissing op intern beroep van 24 februari 2016. Het beroep werd derhalve niet tijdig binnen de vijf kalenderdagen na de kennisname van de beslissing op intern beroep ingesteld.

Het beroep is onontvankelijk.

BESLISSING

De Raad verwerpt het beroep.

Dit arrest is uitgesproken te Brussel, in openbare terechtzitting van 18 april 2016, door de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbepalingen, Ite Kamer, samengesteld uit:

Bertel De Groote,	kamervoorzitter
Daniël Cuypers	bijzitter
Henri Verhaaren	bijzitter

bijgestaan door

Freya Gheysen	secretaris
---------------	------------

De secretaris

Freya Gheysen

De voorzitter

Bertel De Groote

Tegen dit arrest is een beroep bij de Raad van State mogelijk overeenkomstig artikel 14, § 2 van de gecoördineerde wetten op de Raad van State en het Koninklijk Besluit van 30 november 2006 tot vaststelling van de cassatieprocedure bij de Raad van State. Dit beroep dient schriftelijk en aangetekend te gebeuren binnen de dertig dagen na kennisgeving van deze beslissing en ondertekend te zijn door een advocaat. Bij het beroep moeten zijn gevoegd een kopie van het aangevochten arrest, de bijgevoegde stukken dienen genummerd en geïnventariseerd te zijn, en zes eensluidend verklaarde afschriften van het beroep.

Arrest nr. 2.919 van 9 mei 2016 in de zaak 2016/080

In zake: [REDACTED]

Tegen: [REDACTED]

I. Voorwerp van de vordering

Het beroep, ingesteld op 5 maart 2016, strekt tot nietigverklaring van de studievoortgangsbepaling van 10 februari 2016 waarbij aan de verzoeker een score ‘afwezig’ werd toegekend voor het opleidingsonderdeel ‘[REDACTED]’ en de beslissing van de interne beroepsinstantie van 18 februari 2016 waarbij het intern beroep van verzoeker ontvankelijk, doch ongegrond werd verklaard.

II. Verloop van de rechtspleging

Verwerende partij heeft een antwoordnota ingediend. Verzoekende partij heeft een wederantwoordnota ingediend.

De partijen zijn opgeroepen voor de terechtzitting, die heeft plaatsgevonden op 18 april 2016.

Kamervoorzitter Bertel De Groote heeft verslag uitgebracht.

De heer [REDACTED], die verschijnt voor de verzoekende partij, verzoekende partij en advocaat [REDACTED], die verschijnt voor de verwerende partij, zijn gehoord.

III. Feiten

Verzoeker is in het academiejaar 2015-2016 ingeschreven in de opleiding “Bachelor in het onderwijs: secundair onderwijs”.

Voor het opleidingsonderdeel “[REDACTED]” bekomt verzoekende partij initieel een examencijfer van 7/20. Na rechtzetting van een materiële vergissing wordt dit examencijfer gewijzigd naar ‘afwezig’.

Verzoekende partij stelde op datum van 10 februari 2016 een intern beroep in tegen het examencijfer van 7/20 bij de interne beroepscommissie van de onderwijsinstelling. Op 14 februari 2016 verzocht verzoekende partij om haar initieel beroepschrift dd. 10 februari 2016 te seponeren. Op 15 februari 2016 stelde verzoekende partij een nieuw intern beroep in tegen het examencijfer 'afwezig'.

Bij beslissing van de interne beroepscommissie op datum van 18 februari 2016 werd het intern beroep ontvankelijk, doch ongegrond verklaard.

De interne beroepscommissie stelde vast dat verzoekster gewettigd afwezig was gedurende zeven van de dertien lesweken van het eerste semester en tijdens de eerste examenperiode. Het opleidingsonderdeel '■■■■■' wordt als volgt geëvalueerd:

- Logboek: 15% van de eindbeoordeling (waarvan 50% beoordeling van ThemaX Focus op gehoor en 50% beoordeling van KunsteduX)
- Vaardigheidstests: 35% van de eindbeoordeling (waarvan 50% beoordeling van ThemaX Focus op gehoor en 50% beoordeling van KunsteduX)
- Project: 50% van de eindbeoordeling (waarvan 30% beoordeling van het product en 70% beoordeling van het proces)

Verzoekster nam deel aan een inhaalexamen voor het onderdeel 'Vaardigheidstests' en maakte een vervangopdracht voor 'Logboek'. Door haar langdurige gewettigde afwezigheid nam verzoekster slechts deel aan 2 lessen van het onderdeel 'Project'. Voor het procesgedeelte van het project behaalde ze 5.43/20. Voor het productgedeelte behaalde ze een 0/20 door haar afwezigheid.

De interne beroepscommissie is van mening dat de onderwijsgevende correct geoordeeld heeft dat wanneer een student gewettigd afwezig is wegens ziekte en hierom niet kan deelnemen aan de examens, deze student evenmin aanwezig kan zijn voor een oefenmoment. Uit het dossier ingediend door de faculteit blijkt volgens de interne beroepscommissie niet dat de onderwijsgevende verzoekster negatief zou behandeld hebben. De toon in het e-mailverkeer van de onderwijsgevers en de studietrajectbegeleider getuigt niet van vooringenomenheid t.o.v. verzoekster.

Verder blijkt uit de antwoordnota van de faculteit dat verzoekster inderdaad de kans kreeg om een taak mondeling toe te lichten, maar de interne beroepscommissie wijst er op dat deze mondelinge toelichting haar examenresultaat niet negatief beïnvloed heeft.

De interne beroepscommissie stelt vast dat voor alle onderdelen van ‘ThemaX Focus op gehoor’ en ‘KunsteduX’(logboek en vaardigheidstests) de deelresultaten op gemotiveerde wijze en in onderling overleg door beide evaluatoren werden toegekend. Deze motivering is opgenomen in de antwoordnota van de faculteit. De verschillende evaluatieonderdelen werden met verzoekster besproken tijdens de feedback op 8 februari 2016.

De opleiding wijst erop dat verzoekster voor de niet-periodegebonden evaluatie van het projectgedeelte van ‘[REDACTED]’ afwezig was. Omdat het examen van het betwiste opleidingsonderdeel bestaat uit een combinatie van periodegebonden en niet-periodegebonden evaluaties, werd ten gevolge van een vermelding ‘afwezig’ voor één van de evaluaties (nl. het project), de quoterings ‘afwezig’ voor het geheel toegekend. De onderwijsgevenden oordeelden dat verzoekster door haar langdurige afwezigheid niet kon aantonen dat ze alle vooropgestelde eindcompetenties verworven had. De interne beroepscommissie stelt vast dat het eindresultaat ‘afwezig’ voor het opleidingsonderdeel ‘[REDACTED]’ correct, gemotiveerd en conform de studiefiche werd toegekend.

Verzoekster schrijft dat zij niet op de hoogte is gebracht van het feit dat voor ‘project’ geen vervangopdracht zou worden voorzien. De faculteit contesteert dit in haar antwoordnota. Er wordt op gewezen dat verzoekster op 19 november 201[5], tijdens een gesprek met de studietrajectbegeleider en de opleidingsvoorzitter, werd ingelicht over het feit dat voor het projectgedeelte van ‘[REDACTED]’ geen vervangtaak mogelijk was. Verzoekster heeft tijdens het kerstreces aan de onderwijsgevende nogmaals telefonisch een vervangopdracht voor project gevraagd, waarna deze opnieuw heeft nagegaan of dit realiseerbaar was en vervolgens opnieuw heeft vastgesteld dat dit niet het geval was. Na het kerstreces heeft verzoekster niet meer geïnformeerd naar de mogelijkheid om een vervangopdracht voor ‘project’ te volbrengen. Verzoekster was bovendien gewettigd afwezig tot aan het inhaalexamen. De onderwijsgevenden hebben tijdens het eerste semester naar oplossingen gezocht voor verzoekster, die zich in uitzonderlijke omstandigheden bevond en hierdoor tijdens 7 van de 13 lesweken en tijdens de eerste examenperiode afwezig was. Voor verschillende onderdelen van ‘[REDACTED]’ (logboek) werd een vervangtaak voorzien en voor verzoekster werd een inhaalexamen

georganiseerd. De interne beroepscommissie stelt vast dat in de studiefiche niet is opgenomen dat de opleiding voor het projectgedeelte een vervangopdracht moet voorzien voor studenten die langdurig gewettigd afwezig zijn.

De interne beroepscommissie wijst er op dat individuele onderwijs- en examenmaatregelen, zoals het aanbieden van een vervangende taak, steeds moeten voldoen aan de criteria van noodzakelijkheid, uitvoerbaarheid, verdedigbaarheid en competentiebewaking. De interne beroepscommissie stelt vast dat de opleiding haar beslissing om geen vervangende taak te voorzien voor het project voldoende motiveert. Volgens de onderwijsgevenden is het aanbieden van een vervangende taak voor 'project' niet haalbaar, omdat er onvoldoende tijd zou zijn om aan deze opdracht een valabele invulling te geven. Een dergelijke taak, die beknopt zou moeten zijn zodat deze door verzoekster afgerond zou kunnen worden in hetzelfde semester waarin zij langdurig afwezig was, zou volgens de onderwijsgevenden onvoldoende garanderen dat voldaan wordt aan bovenvermelde criteria van uitvoerbaarheid en competentiebewaking. De interne beroepscommissie voegt hier aan toe dat een vervangende opdracht die door verzoekster op zeer korte termijn volbracht zou moeten worden, niet van dezelfde orde kan zijn als de taak die als tweede examenkans geboden wordt en waaraan zij langere tijd kan werken.

De faculteit wijst er verder op dat tijdens het gesprek met verzoekster dd. 19 november 2015 de studiefiche van het opleidingsonderdeel werd doorgenomen, met bijzondere aandacht voor de evaluatiemodaliteiten. Elke student heeft bovendien toegang tot de studiefiche en beschikt dus over alle informatie betreffende het gewicht van alle deelevaluaties binnen het eindresultaat van het betwiste opleidingsonderdeel.

Tenslotte vindt de interne beroepscommissie het logisch dat verzoekster, ondanks haar afwezigheid voor 'project', toch nog werd uitgenodigd om deel te nemen aan het examen, daar elke student steeds het recht heeft om examen af te leggen voor elk van de opleidingsonderdelen waarvoor hij/zij is ingeschreven. Het recht om deel te nemen aan het examen van een bepaald onderdeel van een opleidingsonderdeel houdt niet automatisch het recht in op een vervangtaak voor een ander onderdeel.

De beslissing op intern beroep werd bij schrijven van 23 februari 2016 aan verzoekende partij overgemaakt.

Bij aangetekend schrijven van 5 maart 2016 diende verzoekende partij een verzoekschrift in bij de Raad.

IV. Ontvankelijkheid

1. Tijdigheid van het beroep bij de Raad

Standpunt van partijen

Verweerder stelt in zijn *antwoordnota* dat het aangetekend schrijven houdende extern beroep als datum 5 maart 2016 draagt. In zoverre verzoekster kan aantonen dat zij pas op 29 februari 2016 (of later) kennis heeft genomen van het schrijven van verweerder van 23 februari 2016, is het huidige verzoek ontvankelijk.

Verzoekster stelt in haar verzoekschrift en haar *wederantwoordnota* dat zij de interne beroepsbeslissing op 1 maart 2016 in het postkantoor in ontvangst heeft genomen.

Beoordeling

De Raad gaat vooreerst na of het verzoekschrift tijdig binnen de beroepstermijn van vijf kalenderdagen is ingediend.

In casu stelt verzoekster dat zij de interne beroepsbeslissing dd. 18 februari 2016 pas op 1 maart 2016 in ontvangst heeft genomen. Op basis van de stukken uit het dossier blijkt niet dat verzoekster vroeger kennis heeft genomen van deze beslissing. De beroepstermijn van vijf kalenderdagen begint te lopen de dag na die van de kennisname, *in casu* vanaf 2 maart 2016, om te verstrijken op 6 maart 2016. Gezien dit een zondag is, wordt de beroepstermijn automatisch verlengd tot maandag 7 maart 2016.

Het beroep is ontvankelijk *ratione temporis*.

V. De middelen

A. Eerste middel

Uit het verzoekschrift kan worden opgemaakt dat de verzoekende partij zich in een eerste middel beroept op de schending van het redelijkheidsbeginsel, in combinatie met het motiveringsbeginsel.

Standpunt van partijen

Verzoekster stelt dat zij van mening is dat haar examenresultaat ‘afwezig’ voor het opleidingsonderdeel ‘[REDACTED]’ het gevolg is van subjectiviteit en nalatigheid van docente [R].

Verzoekster verwijst vooreerst naar het gespreksmoment van 19 november 2015. Verzoekster stelt dat zij toen geuit heeft dat zij ‘[REDACTED]’ niet zou meedoen, omdat er een project lopende was en zij veel gemist had. Zij zag niet hoe zij dit gedeelte zou kunnen inhalen, maar heeft toen totaal niet begrepen dat er geen vervangtaak voor het project mogelijk was. Aangezien dit voor de andere twee vakken (‘[REDACTED]’ en ‘[REDACTED]’) wél kon, ging verzoekster ervan uit dat dit voor ‘[REDACTED]’ ook mogelijk was. In geen enkele studiefiche staat expliciet vermeld dat een vervangtaak mogelijk is. Dit is volgens verzoekster dus geen vereiste om een vervangtaak mogelijk te maken. Bovendien wordt in het dossier van de interne beroepscommissie ook vermeld dat een vervangtaak wel mogelijk zou zijn, indien deze vroeger aangevraagd werd. Het argument dat de studiefiche geen melding maakt van een vervangtaak, is volgens verzoekster dan ook onterecht.

Verzoekster had op het gespreksmoment begrepen dat het mogelijk was om ‘[REDACTED]’ af te leggen in tweede examenkans, maar eveneens in eerste examenkans. Dat verzoekster een ‘afwezig’ zou krijgen voor het gedeelte ‘project’, had zij toen niet begrepen. Volgens verzoekster is het dus incorrect dat er in het dossier van de beroepscommissie geschreven staat dat zij wel degelijk geïnformeerd was over de gevolgen indien zij het examen voor ‘[REDACTED]’ wenste af te leggen. Helaas ontving zij geen schriftelijke neerslag per mail van dit gesprek, hoewel dit haar beloofd was. Als dit voor verzoekster duidelijk was geweest, had zij bij de docente niet meer om een vervangtaak gevraagd en had zij niet deelgenomen aan het examen ‘[REDACTED]’.

Daar verzoekster uit het gesprek van 19 november 2015 kon afleiden dat zij nog voor elk opleidingsonderdeel in januari 2016 examen kon afleggen, had zij gekozen om het opleidingsonderdeel ‘[REDACTED]’ af te leggen. In de e-mail dd. 14 december 2015 liet zij de trajectbegeleidster weten dat zij de 2 andere opleidingsonderdelen in tweede zitting zou afleggen. Zij heeft inderdaad geen verdere vragen gesteld aan de trajectbegeleidster over

‘[REDACTED]’, hetgeen volgens verzoekster bewijst dat zij niet wist dat het afleggen van het examen voor dit opleidingsonderdeel geen zin had. Uit de notities (bijlage 9 van het dossier van de interne beroepscommissie) blijkt volgens verzoekster eveneens niet dat het gedeelte ‘project’ van het opleidingsonderdeel ‘[REDACTED]’ een probleem zou vormen.

Op 21 december 2015 nam verzoekster telefonisch contact op met de docente voor het gedeelte muziek van het onderdeel ‘project’. De docente heeft verzoekster toen verteld dat ze haar iets zou laten weten, hetgeen zij ontkent in het dossier van de interne beroepscommissie. Verzoekster vraagt zich verder af hoe de docente rekening houdt met haar medische situatie. Verzoekster stelt ook dat de docente haar niet correct heeft geïnformeerd over het feit dat ze geen vervangtaak kon krijgen. Dit getuigt volgens verzoekster van ernstige nalatigheid van de docente. Indien de docente haar correct had geïnformeerd, had verzoekster haar examen ‘[REDACTED]’ niet afgelegd en had zij ervoor gekozen om een ander examen af te leggen.

Aangezien de docente had nagelaten verzoekster te informeren, raakte zij ook in paniek tijdens het feedbackmoment bij het vernemen van de score voor het gedeelte ‘project’. Verzoekster ging ervan uit dat er een andere oplossing werd voorzien om haar een eerlijke kans te bieden, en zij had verwacht dat de punten van het project niet doorslaggevend zouden zijn voor haar examenresultaat. Pas tijdens dit feedbackmoment, na het afleggen van het examen, heeft verzoekster vernomen dat een vervangtaak voor ‘project’ niet mogelijk was. De docente heeft haar een examen laten afleggen waarvan zij wist dat dit geen zin had. Het is voor verzoekster duidelijk dat de docente deze informatie bewust heeft achtergehouden. Bovendien heeft de docente nagelaten verzoekster deze informatie te bezorgen na haar schrijven op 4 januari en 15 januari 2016, waaruit duidelijk blijkt dat verzoekster haar examen zou afleggen in eerste examenkans. Daarnaast heeft de docente geen enkele keer opgenomen toen verzoekster haar telefonisch probeerde te contacteren doorheen de maand januari 2016. Verzoekster ziet tevens niet in dat deze cruciale informatie m.b.t. de vervangtaak moet achtergehouden worden omwille van haar medische problematiek.

Verder stelt verzoekster dat zij door de docente incorrect werd geïnformeerd over de deelpunten van de verschillende examenonderdelen op het feedbackmoment. Dit berust volgens verzoekster niet op interpretatiefouten. Verzoekster was wel op de hoogte van het feit dat de beoordeling van het ‘project’ 50% zou uitmaken van de eindbeoordeling van ‘[REDACTED]’.

Verzoekster stelt dat de docente haar had kunnen doorverwijzen naar de trajectbegeleidster, indien dit de juiste weg was.

Verder stelt verzoekster dat het beeld dat tijdens het gespreksmoment op 8 oktober 2015 van haar geschetst werd, incorrect is. Verzoekster stelt dat de docente dit gesprek had aangevraagd bij haar trajectbegeleidster, met als doel verzoekster op haar plaats te zetten.

Ook stelt verzoekster dat ze het vreemd vindt dat ze voor het gedeelte 'intonatie: zangoefeningen' en 'logboek' zo'n lage cijfers ontving in vergelijking met haar prestatie. Dit is volgens verzoekster het bewijs van subjectieve puntentoekenning. Zij gaat niet akkoord met de bewering dat zij objectief beoordeeld werd.

Verder gaat verzoekster niet akkoord met de bewering dat zij geen individuele onderwijs- en examenmaatregelen zou hebben aangevraagd voor academiejaar 2015-2016. Dit was de bedoeling van het gespreksmoment van 19 november 2015, waarbij zij duidelijk vroeg om individuele onderwijs- en examenmaatregelen.

Verzoekster klaagt aan dat haar examencijfer werd gewijzigd naar 'afwezig', hetgeen volgens haar voortvloeit uit een subjectieve en oneerlijke beoordeling van de docente en uit nalatigheid van de docente om haar te informeren over de vervangtaak voor het gedeelte 'project' van het opleidingsonderdeel '■■■■■'. Verzoekster wil graag een vaststelling van de subjectiviteit en nalatigheid van de betrokken docente. Het examen bestond voor een groot deel uit praktische vaardigheden, waarvan de subjectiviteit moeilijk bewezen kan worden. Verzoekster ontving echter een vervangtaak voor de onderdelen 'logboek' binnen 'themaX Focus op gehoor' en 'KunsteduX' en kreeg voor beide logboeken slechts een score van 10/20.

Met betrekking tot het eerste deel van de examentaak, stelt verzoekster dat de docenten hebben nagelaten de punten van dit onderdeel te motiveren in het dossier van de interne beroepscommissie. Het cijfer van 10/20 bewijst volgens verzoekster de subjectieve toekenning van punten en kan onmogelijk zo laag zijn. Voor het tweede gedeelte van de examentaak werd de schriftelijke toelichting bij het tweede fragment door de docenten als foutief beschouwd. Verzoekster blijft erbij dat haar antwoord wel correct is. Het internet en diverse muzikanten bevestigen dit. In haar intern beroepsschrift had verzoekster gevraagd om haar examentaak grondig te onderzoeken, gezien dit naast het meloritmisch dictée het enige materiële bewijs is

van subjectieve puntentoekenning. Er is enkel een motivering van de docenten gevraagd en het eerste deel van de examentaak werd zelfs niet gemotiveerd. De interne beroepscommissie kan de subjectiviteit volgens verzoekster dus niet weerleggen.

Tenslotte vraagt verzoekster een herziening van de melding ‘afwezig’ van het oorspronkelijk examencijfer en de mogelijkheid om een vervangtaak te maken voor het gedeelte ‘project’ van het opleidingsonderdeel ‘[REDACTED]’. Verder vraagt zij dat haar examentaak grondig onderzocht zou worden en wenst ze hiervoor een correcte puntentoekenning. Indien nodig is zij bereid een nieuw examen af te leggen met dezelfde leerstof (inclusief pianowerken), en met behoud van haar ingediende examentaak indien deze grondig onderzocht wordt. Op het examen wenst verzoekster een bijkomend neutraal jurylid om haar competenties te kunnen bewijzen.

In zijn *antwoordnota* stelt verweerder dat het niet aan de Raad toekomt om zijn appreciatie in de plaats te stellen van die van het bestuur van de onderwijsinstelling. *In casu* werden zowel de betwiste quoterings als de beslissing van de interne beroepscommissie wel degelijk regelmatig genomen en dienen deze geenszins als ‘kennelijk onredelijk’ te worden aanzien.

Vooreerst stelt verweerder vast dat verzoekster gedurende het eerste semester (meer dan) 7 van de 13 lesweken afwezig was, evenals gedurende de ganse examenperiode. Uit de studiefiche, waarvan iedere student bij aanvang van het academiejaar kennis neemt, blijkt dat het opleidingsonderdeel ‘[REDACTED]’ als volgt wordt geëvalueerd:

- Logboek: 15% van de eindbeoordeling
- Vaardigheidstests: 35% van de eindbeoordeling
- Project: 50% van de eindbeoordeling

Het onderdeel ‘Project’ bestaat voor 30% uit de beoordeling van het product en voor 70% uit de beoordeling van het proces. Door haar langdurige afwezigheid, waarover geen betwisting bestaat, heeft verzoekster slechts aan 2 lessen van het onderdeel ‘Project’ kunnen deelnemen. Voor het procesgedeelte behaalde verzoekster 5,43/20. Voor het productgedeelte bekam zij ingevolge afwezigheid 0/20. Omwille van het feit dat het examen bestaat uit een combinatie van periodegebonden en niet-periodegebonden evaluaties, diende ten gevolge van een vermelding ‘afwezig’ voor één van de evaluaties (met name het project) de quoterings ‘afwezig’ voor het geheel te worden toegekend.

Volkomen ten onrechte beweert verzoekster dat zij hiervan niet in kennis zou geweest zijn. Niet alleen wordt de wijze van evalueren in de *studiefiche* weergegeven, bovendien vond *op 19 november 2015 een gesprek* plaats met de studieprojectbegeleider en de toenmalige opleidingsvoorzitter. Tijdens dit gesprek werd uitgebreid ingegaan op wat nog mogelijk was voor het eerste semester en wat de mogelijkheden zijn voor het tweede semester. In haar extern verzoekschrift erkent verzoekster weliswaar dat dit gesprek heeft plaatsgevonden, doch zij ontkent de gevolgen hiervan. Omwille van haar langdurige ziekte heeft verzoekster vervolgens zelf beslist om de opleidingsonderdelen ‘Diverse en krachtige leeromgevingen’ en ‘De leraar als taalleraar’ niet af te leggen. Het blijft ook steeds de student bij wie de eindbeslissing ligt een examen al dan niet af te leggen, verweerder kan hieromtrent enkel advies verstrekken.

De argumentatie van verzoekster, waarbij zij een docente van subjectiviteit en nalatigheid beschuldigt, getuigt volgens verweerder van weinig ernst. Terzake blijkt dat verweerder alles in het werk heeft gesteld om verzoekster aangepaste onderwijs- en examenregelingen toe te kennen alsook, ondanks haar veelvuldige afwezigheid, optimale en gelijke onderwijs- en slaagkansen aan te bieden. Verzoekster heeft vervolgens nog tijdens het kerstverlof, wanneer de onderwijsinstelling gesloten is, telefonisch contact opgenomen met docente [R], waar opnieuw de vraag naar de mogelijkheid voor een vervangtaak voor het onderdeel ‘Project’ werd gesteld. Louter uit goodwill werd nogmaals navraag gedaan. Het resultaat was hetzelfde: een vervangtaak voor dit onderdeel is niet mogelijk, daar dit niet volstaat om aan te tonen dat de eindcompetenties werden behaald. Dat verzoekster ‘*dit anders heeft begrepen*’ en zij ‘*ervan uitging*’ dat een vervangtaak ook voor dit onderdeel mogelijk zou zijn, is zuiver voor haar rekening. Bovendien was zij ook na 19 november 2015 afwezig, zodat zij toch diende te beseffen dat het nadien nog duidelijker werd dat dit niet haalbaar was.

In tegenstelling tot hetgeen verzoekster poogt voor te houden, rust op verweerder geen *plicht* om in te staan voor vervangtaken. Verweerder verwijst hierbij naar artikel 25 OER. Het dient te blijken dat de eindcompetenties kunnen/werden gerealiseerd, hetgeen *in casu* niet kan gegarandeerd worden gelet op de lange afwezigheid die zich heeft voorgedaan. De interne beroepscommissie verwijst terecht naar de onderwijsgeveden, die stellen dat het aanbieden van een vervangende taak voor het onderdeel ‘project’ niet haalbaar is, omdat er onvoldoende tijd is om aan deze opdracht een valabele invulling te geven. Deze taak zou beknopt moeten zijn, omwille van het feit dat ze in hetzelfde semester waarin verzoekster langdurig afwezig was zou dienen te worden afgerond. Hierdoor kan geenszins gegarandeerd worden dat aan de

door de onderwijsreglementering vooropgestelde criteria van uitvoerbaarheid en competentiebewaking zou worden voldaan. Dat verzoekster, die hieromtrent duidelijk werd geïnformeerd op 19 november 2015 en bovendien kennis heeft van de studiefiche en het OER, ervan ‘*uitging dat haar een oplossing zou worden geboden*’, vormt opnieuw een eigen interpretatie.

Vervolgens bleek verzoekster ook na het kerstreces ziek te zijn. Evident wordt voor studenten die gewettigd afwezig zijn tijdens de examenperiode geen extra oefenmoment tijdens diezelfde periode van afwezigheid ingelast.

Verweerder stelt verder dat docente [R] door verzoekster volstrekt onterecht wordt verdacht gemaakt. Verzoekster werd voldoende geïnformeerd, waarbij door de faculteit de terzake geldende reglementering werd toegepast. Gelet op de afwezigheid van verzoekster is ‘afwezig’ dan ook een billijk resultaat.

Tot slot werden ook de deelresultaten opnieuw nagezien en becommentarieerd door de faculteit: terecht wordt in de interne beroepsprocedure voorgehouden dat deze op gemotiveerde wijze en in onderling overleg door beide evaluatoren werden toegekend.

In haar *wederantwoordnota* benadrukt verzoekende partij dat zij middels haar verzoekschrift vraagt dat de nalatigheid en subjectiviteit van docente [R] zou erkend worden, ongeacht het verdere resultaat van de procedure. Dit is volgens haar de oorzaak van de door haar behaalde quoterings. Zij benadrukt tevens dat zij bereid is haar vaardigheidstests opnieuw af te leggen in het bijzijn van een neutraal jurylid om haar competenties te kunnen bewijzen, dit zonder het recht op een tweede examenkans te verliezen.

Beoordeling

De Raad stelt vast dat, zoals ook ter zitting is gebleken, verzoekende partij het aangevochten resultaat voor “” toeschrijft aan nalatigheid en subjectiviteit van de mevrouw [R.]. Tevens verwijst zij naar het gesprek van 19 november 2015 dat er, zo meent verzoekende partij, toe heeft geleid dat zij een verkeerde inschatting heeft gemaakt met betrekking tot de mogelijkheid een vervangtaak te maken voor het opleidingsonderdeel “”, temeer dit voor andere opleidingsonderdelen wel kon.

De Raad betreurt het in hoofde van verzoekende partij ontstane misverstand met betrekking tot de evaluatie van het opleidingsonderdeel “.....”. Hij is van oordeel dat een zorgvuldige communicatie – waartoe zowel verwerende als verzoekende partij kunnen bijdragen – de voor de Raad gebrachte betwisting misschien had kunnen voorkomen, doch kan in het dossier geen elementen aantreffen waaruit zonder meer nalatigheid van verwerende partij in de verschaffing van inlichtingen aan de verzoekende partij blijkt. *A fortiori* kan de Raad niet besluiten dat de inlichtingen die al dan niet aan de verzoekende partij zijn verschaft de evaluatie in het gedrang brengen.

De Raad stelt vast dat, zelfs zo verzoekende partij terecht aanhaalt niet juist geïnformeerd te zijn over de gevolgen van het afleggen van “.....” - met name dat zij de score “afwezig” zou krijgen – dit de rechtsgeldigheid van de score *in casu* niet aantast.

Niettegenstaande het begrip van de Raad voor de langdurige onmogelijkheid voor verzoekende partij om wegens ziekte de lesactiviteiten bij te wonen, moet de Raad vaststellen dat de studiefiche voor het opleidingsonderdeel “.....” onder de titel “Evaluatie” bepaalt dat het tot de verantwoordelijkheid van de student behoort, wil hij slagen voor het opleidingsonderdeel, om tijdens de aangeboden lessen aanwezig te zijn, actief te participeren in de gehanteerde didactische werkvormen, de vooropgestelde opdrachten uit te werken en de opgelegde deadlines m.b.t. de taken en opdrachten te respecteren.

Aldus kon verzoekende partij, niettegenstaande het verschoonbaar karakter van haar afwezigheid, niet onwetend zijn betreffende het belang van de aanwezigheid en deelname aan de lesactiviteiten met het oog op het verwerven van de competenties die met het opleidingsonderdeel worden beoogd.

De Raad stelt hierbij vast dat het evaluatie-onderdeel “project” voor 50% doorweegt in de eindbeoordeling van het opleidingsonderdeel “.....”. De beoordeling valt, zo stelt de Raad vast, uiteen in twee delen: 30% betreft de productbeoordeling en 70% betreft de procesbeoordeling. Verwerende partij stipt aan dat verzoekster – als gevolg van een gewettigde afwezigheid - slechts deelnam aan 2 lessen. Zij behaalde 5,43 op 20 voor het procesgedeelte. Door haar afwezigheid behaalde zij op het product 0 op 20. De interne beroepsinstantie assimileert de “0/20” in de gegeven omstandigheden met “afwezig”.

De Raad stelt vast dat de beslissing om de verzoekende partij bijgevolg de eindscore “afwezig” toe te kennen op het opleidingsonderdeel in overeenstemming is met het onderwijs- en examenreglement van de verwerende partij, waarnaar de studiefiche verwijst.

In artikel 48 §6 OER treft de Raad het volgende aan:

“Wanneer het examen van een (deel)opleidingsonderdeel bestaat uit een combinatie van een periodegebonden en een niet-periodegebonden evaluatie of uit meerdere periodegebonden evaluaties zal bij een vermelding ‘afwezig’ bij één van de evaluaties, de vermelding ‘afwezig’ voor het geheel gelden.”

Artikel 48 §5, 3° OER stelt dan weer het volgende:

“Indien de student voor een niet-periodegebonden evaluatie binnen een (deel)opleidingsonderdeel in die mate afwezig is dat binnen het (deel)opleidingsonderdeel het verworven hebben van alle eindcompetenties, conform de evaluatiewijze vermeld in de studiefiche niet meer ten volle bewezen kan worden krijgt de student de vermelding ‘afwezig’ voor het (deel)opleidingsonderdeel.”

De Raad stelt vast dat de interne beroepsinstantie haar beslissing om verzoekende partij “afwezig” toe te kennen *in casu* terecht uit deze bepalingen afleidt.

Dat verzoekende partij ontgoocheling kan ervaren hebben bij de correctie van de eerder toegekende score “7/20” naar “afwezig”, belet niet dat de Raad moet vaststellen dat de laatste score in overeenstemming met het OER is toegekend. De langdurige afwezigheid van verzoekende partij maakte het niet mogelijk voor het “project” een “product” uit te werken dat haar toeliet hierin aan te tonen dat zij de met het opleidingsonderdeel beoogde competenties had verworven.

Wat het door verzoekende partij geuite ongenoegen betreft met betrekking tot het feit dat zij geen vervangopdracht heeft gekregen, merkt de Raad trouwens op dat verzoekende partij initieel aangaf tot 18 december 2015 afwezig te zijn wegens ziekte en vervolgens, na het kersteces, op maandag 4 januari 2016 aan mevrouw [L.] en aan mevrouw [R.] liet weten nog ziek te zullen zijn van maandag 4 januari 2016 tot zondag 24 januari 2016. Aldus was verzoekster tot aan het inhaalexamen gewettigd afwezig. Deze vaststelling moet de Raad ook

in overweging nemen bij de beoordeling van de klacht van verzoekende partij dat haar niet de mogelijkheid is geboden een vervangopdracht te maken, alsmede bij de klacht van verzoekende partij hieromtrent verrast te zijn geweest.

Niettegenstaande de tussen verzoekende en verwerende partij uiteenlopende visie betreffende de inhoud van het gesprek van verzoekende partij met de studietrajectbegeleider en de opleidingsvoorzitter op 19 november 2015 en het telefonisch contact met mevrouw [R.] waar verzoekster melding van maakt, kan de Raad het hieruit geputte argument bijgevolg niet volgen. Zoals verzoekster terecht aanhaalt is het geen verplichting voor de verwerende partij een “vervangtaak” aan te bieden. Rekening houdend met de de examenperiode omspannende wettiging van afwezigheid kan de Raad ook niet vaststellen dat voor twee andere opleidingsonderdelen een vervangtaak, blijkens het gespreksmoment van 19 november 2015, wel tot de mogelijkheden zou behoren. De Raad meent uit mailverkeer te kunnen afleiden dat de verwerende partij inspanningen heeft geleverd om verzoekster tegemoet te komen, doch acht het, rekening houdend met de duur van haar afwezigheid, niet onredelijk dat haar geen vervangtaak is gegeven – zelfs zo voor andere opleidingsonderdelen een vervangtaak wel tot de mogelijkheden mocht behoren. De Raad houdt tevens rekening met het feit dat de vervangtaak eerst in het gesprek van 19 november 2015 ter sprake komt, met het kader waarbinnen een vervangende taak kan worden opgelegd (met name het door de interne beroepsinstantie aangehaalde art. 25 van het OER) en met de volgende overweging uit de aangevochten beslissing:

“Volgens de onderwijsgevenden is het aanbieden van een vervangende taak voor ‘project’ niet haalbaar omdat er onvoldoende tijd zou zijn om aan deze opdracht een valabele invulling te geven. Een dergelijke taak, die beknopt zou moeten zijn zodat deze door de student afgerond zou kunnen worden in hetzelfde semester waarin zij langdurig afwezig was, zou volgens de onderwijsgevenden onvoldoende garanderen dat voldaan wordt aan de bovenvermelde criteria van uitvoerbaarheid een competentiebewaking. De interne beroepscommissie voeg hieraan toe dat een vervangende opdracht die door de student op zeer korte termijn volbracht zou moeten worden, niet van dezelfde orde kan zijn als de taak die als tweede examenkans geboden wordt en waaraan de student langere tijd kan werken”.

Dat voor andere vakken wel een vervangtaak mogelijk zou zijn geweest – niettegenstaande de voor de student beschikbare ECTS-fiche er geen melding van maakt – doet de Raad in de geschetste context niet besluiten dat de afwezigheid van een vervangtaak *in casu* onrechtmatig

is. Verzoekster kan dit ook niet als een complete verrassing hebben ervaren, zoals blijkt uit het verzoekschrift en de weergave van het gesprek van 19 november 2015. De Raad stelt vast dat het geschil met verzoekende partij misschien voorkomen had kunnen worden zo men verzoekster kort na het gesprek van 19 november 2015 – zo dit in het gesprek onvoldoende duidelijk mocht zijn gesteld – of na het mailbericht van 14 december 2015 zou gewezen hebben op het feit dat het afleggen van examen voor het betrokken opleidingsonderdeel weinig of niet zinvol was met het oog op het slagen voor het opleidingsonderdeel en zulks omwille van het feit dat geen “product” voorhanden zou zijn en hiervoor niet in een vervangtaak werd voorzien of niet gepast kon worden voorzien. Deze vaststelling laat de Raad evenwel niet toe te beslissen dat verzoekster onterecht geen vervangtaak heeft gekregen en bijgevolg onterecht de eindscore “afwezig” kreeg. De afwezigheid van verdere gegevens in het dossier betreffende het gesprek waarvan sprake laat de Raad niet toe er verdere elementen met het oog op integratie in zijn besluitvorming uit te putten.

De door verzoekster aangehaalde notities van de bijeenkomst van de interne beroepsinstantie laten de Raad niet toe conclusies te trekken betreffende het projectgedeelte van het betrokken opleidingsonderdeel. Hetzelfde geldt met betrekking tot het telefoongesprek van 21 december 2015 met mevrouw [R.].

Indien verzoekende partij niet is gewezen op het problematische karakter van haar langdurige afwezigheid voor het onderdeel “project”, informatie aan de student waarvan de Raad in elk geval geen spoor vindt naar aanleiding van contactname door verzoekende partij met de docent met betrekking tot het examen, dient zulks betreurd te worden. Evenwel leidt het niet tot het besluit dat verzoekende partij – wiens afwezigheid, zoals reeds aangestipt, tot ver in januari gewettigd was – zinvol een vervangtaak had kunnen en moeten worden aangeboden. In hoofde van verzoekster is geen rechtmatig vertrouwen geschonden. Evenmin is voor de Raad aannemelijk gemaakt dat de betrokken docente verzoekende partij bewust in het ongewisse heeft gelaten. Wel blijkt uit het dossier – mailverkeer met mevrouw [H.] - dat de verzoekende partij de situatie onvoldoende heeft ingeschat. Noch het ontbreken van een vervangtaak noch de gegeven quotering zijn aldus onrechtmatig of onredelijk.

In het dossier leest de Raad weliswaar vragen m.b.t. de wijze waarop mevrouw [R.] de problematiek heeft aangepakt, maar dit voert er niet toe dat verzoekende partij – in het licht van

onder meer de betrokken studiefiche – niet had hoeven te verwachten dat de punten van het project doorslaggevend zouden blijven voor haar examenresultaat.

Verzoekende partij stelt weliswaar terecht dat haar medische problematiek er niet toe kan leiden dat cruciale informatie niet aan haar werd meegedeeld, doch de Raad acht de problematiek wel relevant m.b.t. de vraag of een vervangtaak mogelijk was. De Raad is van oordeel dat precies de medische problematiek ook verzoekster in redelijkheid tot die vraag moet hebben gebracht.

Dat de verzoekende partij op de feedback niet correct geïnformeerd zou zijn over de deelpunten die zij had behaald, betekent volgens de Raad niet dat de beoordeling zelf onregelmatig zou zijn.

Hoewel verzoekende partij in het verzoekschrift een negatieve vooringenomenheid in hoofde van mevrouw [R.] inroept, kan de Raad deze niet afleiden uit het door verzoekende partij aangehaalde mailbericht van 8 oktober 2015, evenmin als uit andere dossierelementen.

Voor zoveel nodig wenst de Raad nog op te merken dat hij rekening houdend met de beoordelingsbevoegdheid waarover hij beschikt niet kan besluiten dat de examenonderdelen, rekening houdend met de motivering – uitgewerkt in het door de faculteit aangeleverde dossier dat de interne beroepsinstantie in zijn besluitvorming betreft - op onrechtmatige wijze of kennelijk onredelijk geëvalueerd zouden zijn. Evenmin kan de Raad, niettegenstaande de animositeit die bij verzoekende partij leeft, vaststellen dat sprake is van een oneerlijke en subjectieve puntentoekenning in hoofde van mevrouw [R.].

De Raad overweegt tenslotte dat uit de deelname aan een examenonderdeel niet noodzakelijk het recht op de kans op slagen voortvloeit indien men voor een ander examenonderdeel (met een zware ‘weging’) afwezig blijft. Uit voormelde overwegingen leidt de Raad af dat het verzoek niet gegrond is.

BESLISSING

De Raad verwerpt het beroep.

Dit arrest is uitgesproken te Brussel, in openbare terechtzitting van 9 mei 2016, door de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbepalingen, IIe Kamer, samengesteld uit:

Bertel De Groote, kamervoorzitter

Daniël Cuypers bijzitter

Henri Verhaaren bijzitter

bijgestaan door

Freya Gheysen secretaris

De secretaris

Freya Gheysen

De voorzitter

Bertel De Groote

Tegen dit arrest is een beroep bij de Raad van State mogelijk overeenkomstig artikel 14, § 2 van de gecoördineerde wetten op de Raad van State en het Koninklijk Besluit van 30 november 2006 tot vaststelling van de cassatieprocedure bij de Raad van State. Dit beroep dient schriftelijk en aangetekend te gebeuren binnen de dertig dagen na kennisgeving van deze beslissing en ondertekend te zijn door een advocaat. Bij het beroep moeten zijn gevoegd een kopie van het aangevochten arrest, de bijgevoegde stukken dienen genummerd en geïnventariseerd te zijn, en zes eensluidend verklaarde afschriften van het beroep.

Zitting van 20 april 2016

Arrest nr. 2.889 van 20 april 2016 in de zaak 2016/067

In zake: [REDACTED]

tegen: [REDACTED]

I. Voorwerp van de vordering

Het beroep, ingesteld op 29 februari 2016, strekt tot nietigverklaring van de studievoortgangsbepaling van 9 februari 2016 en van de beslissing van de interne beroepsinstantie van 24 februari 2016.

II. Verloop van de rechtspleging

Verwerende partij heeft een antwoordnota ingediend en verzoekende partij heeft een wederantwoordnota ingediend.

De partijen zijn opgeroepen voor de terechtzitting, die heeft plaatsgevonden op 20 april 2016.

Voorzitter van de Raad Jim Deridder heeft verslag uitgebracht.

De verzoekende partij en de heer [REDACTED], die verschijnt voor de verzoekende partij, en de heer [REDACTED], die verschijnt voor de verwerende partij, zijn gehoord.

III. Feiten

Verzoekster is in het academiejaar 2015-2016 ingeschreven in de opleiding Bachelor in de Farmaceutische Wetenschappen.

Tot het curriculum behoort het opleidingsonderdeel '[REDACTED]'.

Het examencijfer bestaat enerzijds uit de beoordeling van praktijkoefeningen en anderzijds een theoretisch examen. Het examendeel over ‘[REDACTED]’ werd afgenomen door professor [V.], terwijl het deel over ‘[REDACTED]’ werd afgenomen door prof. [N.]. Het examen is mondeling, met een schriftelijke voorbereiding en met open vragen.

Verzoekster bekommt een examencijfer van 8/20.

Dit is de eerste bestreden beslissing.

De examenresultaten worden op 9 februari 2016 bekend gemaakt. Op 12 februari 2016 tekent verzoekster tegen dit examencijfer intern beroep aan. Zij zet daarin het volgende uiteen:

“Wat betreft het deel van professor [V.]:

Professor [V.] was uiterst onbeleefd gedurende mijn examen in vergelijking met zijn houding ten opzichte van andere studenten, wat bij mij al de indruk wekte dat er in zijn quoterings van objectiviteit weinig sprake was. Hij liet me ook niet rustig mijn examen voorbereiden zoals de andere studenten, hij kwam reeds zeer vroeg aan mij vragen of ik al klaar was, waardoor ik verschrikkelijk opgejaagd werd, wat mijn concentratie niet ten goede kwam.

Bovendien heeft hij mijn laatste vraag zelfs niet bekeken tijdens het examen. Na de voorlaatste vraag maakte hij al duidelijk dat hij het examen wenste af te ronden. Hij heeft deze vraag pas bekeken op het inzagemoment en is toen plots in het rood beginnen verbeteren op mijn examenkopij (uit schrik voor een beroepsprocedure?).

Tijdens het inzagemoment op vrijdag 12 februari gaf hij toe mij voor bepaalde vragen te weinig punten gegeven te hebben. Zelfs na dit te vermelden weigerde hij mij deze punten ook effectief bij te geven.

Ik meen louter op basis van wat ik op het examenkopij geschreven heb minstens aanspraak te maken op een 17/30 voor het deel van professor [V.]. Dit is gemakkelijk na te kijken door de beroepscommissie. Hij heeft mij immers zeer lage punten gegeven op vragen waar mijn antwoord volledig juist was en er slechts 1 voorbeeld ontbrak. Uit het inzagemoment bleek dat hij bovendien helemaal geen rekening hield met mijn correcte antwoorden op zijn bijvragen.

Wat betreft het deel van professor [N.]:

Professor [N.] gaf tijdens het examen de indruk dat mijn antwoorden niet perfect waren, maar dat deze wel voldoende waren. Bij inzage van het deel van professor [V.] deelde hij me mee dat ik slechts een 8/20 heb gekregen voor haar deel. Hij wilde me geen inzage verlenen in haar deel en zei dat ik hiervoor een afspraak met haar moest maken. Nochtans werden de 2 delen samengeteld voor een uiteindelijk cijfer, dus vond ik dat ik er mocht vanuit gaan dat ik na een afspraak te maken voor de inzage van dit examen een recht van inzage zou hebben in beide delen.

Ik contacteerde professor [N.] na mijn afspraak met professor [V.] om alsnog een afzonderlijke afspraak te maken, welke zij niet meer wilde toestaan. Uit mijn onverklaarbaar lage cijfer en de weigering om mij inzage of zelfs schriftelijke toelichting te verstrekken, leid ik af dat professor [N.] iets te verbergen heeft, waardoor ik niet enkel een beroep tegen professor [V.] maar tevens een beroep tegen professor [N.] wens in te stellen.

Gelet op bovenstaande, wat mijns inziens voldoende motivering moet inhouden om op zijn minst mijn beroep diepgaander te bestuderen, blijf ik ter uwer beschikking om op een mondelinge zitting mijn argumenten meer gedetailleerd toe te lichten.”

De interne beroepsinstantie hoort verzoekster op 15 februari 2016, en komt vervolgens op 24 februari 2016 tot de beslissing om het beroep ongegrond te verklaren:

“De beoordeling van dit opleidingsonderdeel bestond enerzijds uit de beoordeling van praktijkoefeningen via een pass/fail systeem en anderzijds een theoretisch examen. Het deel van het examen over "....." werd afgenomen door prof. [V.], terwijl het deel over "....." werd afgenomen door prof. [N.]. U verklaarde dat uw betwisting specifiek betrekking had op het theoretisch examen.

Met betrekking tot het eerste deel van het examen, verklaarde u dat u het examen niet rustig had kunnen voorbereiden. U zei dat nadat u anderhalf uur het examen had kunnen voorbereiden, prof. [V.] u had aangesproken met de vraag of u nog niet klaar was om aan het mondeling examen deel te nemen. [Daarna] voelde u zich door hem geïnterrompeerd en opgejaagd. U vermoedde dat dit wellicht kon te maken hebben met het feit dat u niet in de lessen aanwezig geweest was. U vermeldde verder dat tijdens het inzagemoment prof. [V.] bij de laatste vraag nog bijkomende notities gemaakt had. Naar uw aanvoelen betekende dit dat deze vraag nog niet verbeterd was tijdens het examen en dat de punten dus niet objectief tot stand gekomen waren. Volgens uw informatie was het ook zo dat tijdens het inzagemoment prof. [V.] zou hebben toegegeven dat u voor bepaalde vragen te weinig punten had gekregen. U verwees hierbij naar vraag 21 naar een vraag over de "therapeutische marge" en naar een vraag waarbij een syndroom gevraagd werd. Nadien werden de punten voor deze vragen echter niet meer aangepast.

Met betrekking tot het deel van professor [N.] had u de indruk dat uw antwoorden niet perfect, maar wel voldoende waren. Tijdens het feedbackgesprek met prof. [N.] was echter gebleken dat u op dit deel slechts 8/20 behaald had. U had nadien nog contact opgenomen met prof. [N.] om ook bij haar een afspraak te kunnen maken voor een inzagemoment. U verklaarde in eerste instantie dat zij geweigerd zou hebben om u deze feedback te geven. U verklaarde dat u hieruit afleidde dat zij wel degelijk iets te verbergen had. Tijdens het gesprek verduidelijkte u echter dat prof. [N.] u in eerste instantie gevraagd had waarom u niet op het voorziene feedbackmoment was. U zei dat u hierop nog een bijkomende mail naar haar gestuurd had, waarop u echter geen reactie meer zou ontvangen hebben.

In opvolging van uw beroep heb ik bijkomende motivering opgevraagd bij uw faculteit.

U behaalde 12/30 voor het examendeel van prof. [V.] en 7,5/20 voor het deel van prof. [N.]. Dit leverde een globaal eindresultaat van 19.5150 of 7.8/20, hetgeen werd afgerond tot 8/20.

Prof. [V.] lichtte op de eerste plaats toe dat het examen als een mondeling examen met schriftelijke voorbereiding werd georganiseerd. U noch enige andere student werd hierbij verplicht om het examen mondeling te komen verdedigen vooraleer de voorziene tijd (die in het begin van het examen werd afgesproken en ook op het bord werd vermeld) verstreken was. Om praktische redenen werd wel gevraagd om een zekere spreiding van het mondeling gedeelte mogelijk te maken. U heeft hierbij minstens anderhalf uur voorbereidingstijd gekregen.

Alle deelpunten werden tijdens het examen toegekend. Op geen enkel moment heeft prof. [V.] tijdens het feedbackmoment toegezegd dat bepaalde deelpunten nog zouden worden aangepast. Met betrekking tot de vragen die u vermeldde tijdens ons gesprek blijkt dat:

- voor vraag 2 reeds een maximale score (2/2) behaalde;
- uw schriftelijk antwoord voor vraag 5 met betrekking tot 'therapeutische marge' grotendeels correct was. M.b.t. de marge waarin het geneesmiddel werkzaam is (d.w.z. de marge tussen minimale inhibitorische concentratie (MIC) en zijn toxische concentratie) heeft u foutief geantwoord op een aantal vragen tijdens het mondelinge examen waardoor u een score van 1/2 behaalde;
- u op vraag 8 "wat is het toxisch shock syndroom" enkel vermeld heeft welke bacterie dit toxine produceert maar niet wat het effect is van deze productie op het functioneren van het menselijk lichaam. Ook voor dit antwoord kreeg u 1/2.

Prof. [N.] verduidelijkte op de eerste plaats de e-mail communicatie die u met haar had over het feedbackmoment. Zij ontving van u op vrijdag 12/2 om 18u59 een e-mail waarin u haar vroeg om met haar een feedbackgesprek te kunnen hebben op 15/2 of 16/2. Ze reageerde hierop onmiddellijk en informeerde bij uw waarom u niet aanwezig geweest was op de georganiseerde feedbackmomenten die reeds waren doorgegaan. U heeft hier inderdaad omstreeks 21 uur nog op geantwoord, waarbij u via email toelichting vroeg. Aangezien prof. [N.] uw examenkopij niet bij haar thuis had, had ze hierop slechts na het weekend kunnen reageren. Op 13 februari tekende u echter reeds beroep aan. Op basis van deze mailcorrespondentie blijkt dan ook geenszins dat prof. [N.] zou geweigerd hebben om deze feedback te geven.

In antwoord op vraag 1 van dit examendeel reproduceerde u een aantal elementen uit de cursus. Voor heel belangrijke vaccintypes kende u echter het werkingsprincipe niet (min 1 punt). U vermeldde evenmin voorbeelden (min 1 punt). Daarenboven blijkt uit uw antwoord dat u het immunologisch werkingsprincipe niet begrepen hebt (min 1 punt).

Bij vraag 2 blijkt dat u de namen van geneesmiddelen kent, maar niet het werkingsprincipe (min 2 punten). U heeft de kern van de HCV problematiek niet door (geen vaccin = min 1 punt; probleem bij IV druggebruikers of transfusiepatiënten dus bloedcontact vermijden = min 1 punt).

Uit uw antwoord op vraag 3 blijkt dat u non-self herkenning correct begrepen heeft. Dit is echter niet het geval voor de immuunrespons door NK cellen (min 1 punt). U begreep evenmin dat virus-geïnfecteerde cellen door Tc-cellen herkend worden, hetgeen een basismechanisme is (min 1 punt). Macrofagen horen hier niet thuis (min 0.5 punt).

Bij vraag 4 vermeldde u correcte elementen. U maakte echter ook redeneringsfouten ("carrier-principe dient voor eiwit-vaccins maar niet voor eiwit-geneesmiddelen") (min 1 punt) en vergat bepaalde elementen ("lichaamsvreemdheid", "zuiverheid") (min 1 punt).

Het antwoord op vraag 5 werd afgelezen als een letterlijke vertaling van de Engelse tekst, zonder dat u deze tekst mondeling kon toelichten. Op die manier was het niet duidelijk dat u de tekst begreep (min 2 punten).

Op basis van deze informatie stel ik vast dat prof. [V.] en prof. [N.] in voldoende mate het door u behaalde examenresultaat motiveren en uw opmerkingen met betrekking tot het examenverloop weerleggen. Dit examenpunt werd correct vastgesteld en wordt dan ook niet meer gewijzigd."

Dit is de tweede bestreden beslissing.

IV. Ontvankelijkheid

Standpunt van partijen

Verwerende partij betwist niet de ontvankelijkheid van het beroep.

Ambtshalve wijst de Raad erop dat artikel 104, achtste lid van het onderwijs- en examenreglement van verwerende partij luidt als volgt:

"De interne beroepsprocedure leidt tot:

- a) de gemotiveerde afwijzing van het beroep op grond van onontvankelijkheid of ongegrondheid;
- b) een nieuwe beslissing door de beroepsinstantie.

Deze afwijzing of nieuwe beslissing wordt aan de student per e-mail ter kennis gebracht binnen een termijn van vijftien kalenderdagen die ingaat op de dag na deze waarop het intern beroep is ingesteld. Hiervoor wordt het mailadres gebruikt dat door de student werd opgegeven bij het indienen van het beroep."

Ter zitting stelt verzoekende partij dat volgens haar beide beslissingen in rechte aanvechtbaar blijven. Verwerende partij daarentegen is van oordeel dat uit het OER volgt dat enkel de beslissing op intern beroep voor de Raad kan worden aangevochten.

Uit artikel 104 OER volgt dat de beroepsinstantie volheid van bevoegdheid heeft. Haar beslissing komt daardoor in de plaats van de initiële studievoortgangsbepaling, die op haar beurt uit het rechtsverkeer verdwijnt en derhalve niet meer het voorwerp kan uitmaken van een beroep.

Het beroep is enkel ontvankelijk in de mate dat het is gericht tegen de tweede bestreden beslissing (verder: de bestreden beslissing).

V. Wat betreft de bewijsmiddelen

1. Gebruik van een audio-opname

Standpunt van partijen

Verzoekende partij voert aan dat professor [V.] tijdens het inzagemoment heeft toegegeven verzoekster voor een aantal vragen te weinig punten te hebben gegeven en dat hij weigerde dit recht te zetten.

Verzoekster stelt dat zij hiervan een geluidsopname beschikbaar heeft.

In haar *antwoordnota* repliceert verwerende partij dat niet kan worden opgemaakt naar welke opname verzoekster verwijst, maar dat alleszins het onderwijs- en examenreglement in artikel 99, §3 verbiedt dat van onderwijsactiviteiten dergelijke opnames zonder toestemming van de titularis worden gemaakt.

Indien, zo stelt verwerende partij, het zou gaan om opnames die gemaakt werden tijdens het feedbackgesprek, is het hierbij ook zo dat dit feedbackgesprek volwaardig deel uitmaakt van deze onderwijsactiviteiten, en dat de betrokken professoren [V.] en [N.] op geen enkele manier toestemming hebben gegeven om een opname te maken. Zo verzoekende partij dit toch heeft gedaan, betekent dit – nog steeds volgens verwerende partij – een inbreuk op de privacy van de

betrokkenen. Verwerende partij besluit dat eventuele argumenten op basis van deze opnames geen deel kunnen uitmaken van de huidige beroepsprocedure.

Verzoekende partij insisteert in haar *wederantwoordnota* op het gebruik van de opname, en zet ter zake het volgende uiteen.

“Wat betreft de beweerde “nieuwe middelen”

Wat betreft de ontvankelijkheid van het beroep valt op te merken dat geen argumenten worden opgeworpen die niet reeds deel uitmaakten van de interne beroepsprocedure. Zowel de lijst met de “foutief gequoteerde vragen”, als de geluidsopname maakten reeds deel uit van het interne beroep.

Het feit dat aan dr. [G.] werd meegedeeld over deze lijst te beschikken en vervolgens puntje voor puntje deze opmerkingen verduidelijkt te hebben tijdens het persoonlijk gesprek aangaande het interne beroep op 15 februari 2016, moet volstaan om dit middel niet als nieuw te beschouwen. Het feit dat de heer [G.] het onderzoek met de professoren beperkte tot 3 kernvragen, wijst op een manifeste onwil om een gedegen onderzoek te voeren naar de kennelijke onredelijkheid van de quoteringwijze van deze professoren.

Tevens werd aan de heer [G.] tijdens het vermelde gesprek op 15 februari 2016 meegedeeld dat ik over een opname beschikte waarin professor [V.] toegaf een aantal vragen verkeerdelijk in mijn nadeel gequoteerd te hebben. Dr. [G.] heeft nooit melding gemaakt van het feit dat deze opnames ontoelaatbaar zouden zijn en ontkent het bestaan van deze opnames te weten, hoewel dit door mij werd meegedeeld bij de verdere uiteenzetting van mijn middelen tijdens ons gesprek dd. 15 februari 2016.

Zelfs indien deze geluidsopname niet toelaatbaar zou worden bevonden als bewijsmateriaal, kan het moeilijk door verweerders als problematisch worden beschouwd om deze ter zitting te laten beluisteren, zij het als feitelijke elementen, waarvan de Raad zelf de bewijswaarde beoordeeld. Deze opname werd immers gemaakt zonder verzoek aan professor [V.] omdat hij deze foutieve quotering nooit zou hebben toegegeven indien hij ervan op de hoogte was dat het gesprek werd opgenomen.

Als professor [V.] zoals hij beweert niets te verbergen heeft, is er geen enkele reden waarom deze opname niet zou mogen worden afgespeeld ter zitting, ongeacht de bewijswaarde die hieraan wordt toegekend.

Daarenboven valt deze opname niet onder het recht op privacy zoals beweerd. Het gaat in casu niet over persoonsgebonden informatie die enkel professor [V.] aanbelangt, maar het gaat over informatie die noodzakelijk is om aan te tonen dat de quotering kennelijk onredelijk is.

Bovendien is het recht op privacy zoals blijkt uit het EVRM (en de Grondwet) geen absoluut recht, maar slechts een relatief recht, wat wil zeggen dat afwijkingen hierop zijn toegelaten indien proportioneel en noodzakelijk. Gelet op bovenvermelde kan worden aangenomen dat de proportionaliteit voldaan is. Als de heer [V.] beweert niets te verbergen te hebben in verband met een foutieve quoterings kan worden aangenomen dat het geen onevenredige inbreuk zou maken op zijn privacy om deze opname af te spelen ter zitting.

Bovendien is de noodzakelijkheid om deze opname af te spelen duidelijk, gelet op het feit dat het een belangrijk element is, alsook het enige waarin professor [V.] zelf toegeeft dat ik een hogere quoterings had verdiend. Naast deze opname blijft immers alleen nog de vergelijking van het examenkopij met de modelantwoorden over, waaruit zal blijken dat de quoterings van professor [V.] kennelijk onredelijk is.

Beoordeling

Artikel 99,§3 van het onderwijs- en examenreglement van verwerende partij luidt als volgt:

“De studenten hebben geen recht op het maken van geluids- of beeldopnamen van de onderwijsactiviteiten, tenzij hierover een specifieke afspraak is gemaakt met de titularis van het opleidingsonderdeel. Het opnamemateriaal kan enkel gebruikt worden voor didactische doeleinden voor de student zelf of de studentengroep van het lopende academiejaar. Commercieel gebruik is uitgesloten, evenals het opnemen van examens voor eender welk gebruik. Een student die het materiaal gebruikt zonder rekening te houden met deze afspraken wordt onderworpen aan de sancties van het tuchtreglement. De studenten kunnen zich niet verzetten tegen het maken van opnamen van onderwijsactiviteiten die de docent gebruikt voor simultane uitzending en/of plaatsing op leerplatformen. Zij kunnen wel vragen niet persoonlijk in beeld te worden gebracht.”

Eerder reeds (RStvb. 28 september 2015, nr. 2.356), heeft de Raad overwogen dat het niet-zakelijk karakter van de opname en een verbod tot het maken van opnames van onderwijsactiviteiten in het onderwijs- en examenreglement, ertoe kan leiden dat een geluidsopname van een feedbackgesprek uit de debatten kan worden geweerd.

Of de Raad er in dit dossier kan toe worden gebracht tot eenzelfde conclusie te komen is niet aan de orde, nu de geluidsopname zich niet bij de neergelegde stukken bevindt. De Raad wijst ter zake op de bepalingen van artikel II.295, §1 van de Codex Hoger Onderwijs:

“De verzoeker kan aan het verzoekschrift de overtuigingsstukken toevoegen die hij nodig acht.

De verzoeker kan naderhand slechts bijkomende overtuigingsstukken aan het dossier laten toevoegen, voor zover deze bij de opmaak van het verzoekschrift nog niet aan de verzoeker bekend waren. De verzoeker bezorgt in dat geval onverwijld een kopie van de bijkomende overtuigingsstukken aan het bestuur.”

In haar wederantwoordnota geeft verzoekende partij uitdrukkelijk aan dat de geluidsopname reeds aan bod is gekomen in de interne beroepsprocedure. Het betreft derhalve een stuk dat aan verzoekster bekend was bij de opmaak van haar verzoekschrift.

Verzoekster heeft de geluidsopname niet als stuk samen met haar verzoekschrift neergelegd – noch materieel, noch door ernaar te verwijzen in haar inventaris – zodat het stuk thans niet meer bij de debatten kan worden betrokken (zie ook RStvb. 17 december 2015, nr. 2.737), tenzij met instemming van de verwerende partij. Die instemming is niet voorhanden.

De geluidsopname wordt uit de debatten geweerd.

2. Getuigenverhoor

Standpunt van partijen

Verzoekende partij vraagt in haar beroepsschrift dat de twee betrokken docenten aanwezig zouden zijn, met inbegrip van de examenkopij.

In haar *antwoordnota* gaat verwerende partij niet in op dit verzoek.

Beoordeling

Artikel II.304 van de Codex Hoger Onderwijs bepaalt dat de partijen schriftelijk en op gemotiveerde wijze kunnen vragen dat bepaalde getuigen door de Raad worden ondervraagd. De Raad beslist soeverein over de toelaatbaarheid van een getuigenverhoor en maakt van zijn beslissing melding in de uitspraak.

Het mag als vaste rechtspraak van de Raad worden beschouwd dat een getuigenverhoor enkel nuttig kan zijn indien daaruit concreet bewijs kan volgen dat de bestreden beslissing onregelmatig of kennelijk onredelijk is. Bovendien is, zoals hierboven reeds aangegeven,

vereist dat de meest gerede partij voldoende duidelijk uiteenzet welke toelichting zij van de getuigen wenst te bekomen en waarover er getuigenis zou moeten worden afgelegd.

Verzoeksters vraag zoals in het beroepsschrift geformuleerd, beantwoordt niet aan die vereisten. De vraag wordt verworpen.

VI. De middelen

Eerste middel

Verzoekende partij steunt een eerste middel op het redelijkheidsbeginsel en het onpartijdigheidsbeginsel.

Zij stelt dat professor [V.] haar tijdens het examen kwam opjagen om zijn deel sneller te doen afleggen dan de tijd waarop de studenten recht hadden, en dat hij zijn humeur verloor toen verzoekster daar niet op inging. Volgens verzoekster was de docent zeer onbeleefd en is het voor haar duidelijk dat hij niet objectief was en haar veel strenger beoordeelde dan de andere studenten. De docent zou de laatste vraag van het examen zelfs niet hebben verbeterd.

In haar *antwoordnota* herhaalt verwerende partij wat reeds in de beslissing op intern beroep is uiteengezet, namelijk dat professor [V.] geen enkele student – en dus ook verzoekster niet – heeft verplicht om het mondelinge examen aan te vatten vooraleer de voorbereidingstijd verstreken was.

Verder zet verwerende partij het volgende uiteen:

“Het examen startte om 8 u. terwijl het einde van het examen – zoals mondeling aangekondigd en eveneens op het bord vermeld – voorzien was voor 12u30. Bij de start van het examen kregen alle studenten de examenvragen, zowel voor het deel “” als voor het deel “”. Voor de mondeling verdediging konden de studenten zodra ze klaar waren, vanaf 10 u langskomen, respectievelijk bij prof. [V.] en prof. [N.]. Deze mondelinge verdediging duurde 15 tot 20 min (per docent). Dit betekent dat de studenten bijna 4 uur de tijd hadden om de twee examendelen voor te bereiden. Zoals eerder reeds vermeld heeft prof. [V.] om praktische redenen een aantal studenten aangesproken, met de uitnodiging om reeds te starten met het mondelinge gedeelte. Geen enkele student – en dus ook deze student niet – werd echter verplicht om het examen op dat ogenblik reeds mondeling te komen

verdedigen. De betrokken studente heeft eerst examen afgelegd bij prof. [V.] en vervolgens bij prof. [N.]. Zelf verduidelijkte ze tijdens het gesprek in het kader van het interne beroepsgesprek dat prof. [V.] haar omstreeks 10u30 voor het eerst had aangesproken. Dit betekent dan ook dat zij op dat ogenblik in principe reeds geruime tijd gekregen had om het examen voor te bereiden. Het feit dat zij op dat ogenblik liet weten nog niet klaar te zijn met deze voorbereiding, heeft op geen enkele manier consequenties gehad voor de beoordeling van dit examen. Tijdens het gesprek en evenmin via dit bezwaarschrift, vermeldt ze enig concreet feit die haar opmerkingen hierover zouden staven.”

In haar *wederantwoordnota* blijft verzoekende partij bij haar standpunt dat zij niet met de vereiste objectiviteit is beoordeeld. Zij betwist de beoordeling die ter zake in de bestreden beslissing is gemaakt.

“De heer [G.] vermeldt in de antwoordnota dat ik onvoldoende aangeef op welke wijze professor [V.] mij onheus behandeld heeft en uit welke omstandigheden ik afleid dat er weinig sprake was van objectiviteit gedurende het examen.

Het argument dat professor [V.] zagezegd aan meerdere studenten de vrijblijvende mogelijkheid bood om het examen reeds na anderhalf uur te komen afleggen strookt niet met de werkelijkheid. Professor [V.] kwam dit eerst aan mij vragen en toen ik hem meldde dat ik nog niet klaar was, verscheen er een duidelijke trek van ergernis op zijn gezicht.

Nochtans was de tijd die voorzien was om beide examens af te leggen 4 à 5 uur. Ik was echter begonnen aan het deel van professor [N.], zodat ik daarna rustig kon werken aan het deel van professor [V.]. Ik ben dan ook het deel van professor [N.] eerst gaan afleggen, wat foutief vermeld staat op pagina 5 van de antwoordnota.

Toen professor [V.] aan mij kwam vragen om zijn deel af te leggen na amper anderhalf uur, dat ik voornamelijk had besteed aan de voorbereiding van het deel van professor [N.], kwam dit dan ook zeer onbeleefd over en vooral zijn reactie toen ik hem meldde nog niet klaar te zijn. Het lijkt mij dan ook niet meer dan logisch dat de vraag om dit examen vervroegd te komen afleggen eerst wordt gesteld aan de studenten die met zijn deel begonnen zijn.”

Beoordeling

Zoals de Raad eerder reeds meermaals heeft overwogen (zie recent RStvb. 3 september 2015, nr. 2.303; RStvb. 29 oktober 2015, nr. 2.541; RStvb. 17 december 2015, nr. 2.737. Zie ook RvS 7 oktober 2010, nr. 207.973, [REDACTED]) wordt uitgegaan van een vermoeden van objectiviteit en deskundigheid in hoofde van de examinerator. Dit vermoeden is weerlegbaar, maar van de verzoekende partij wordt verwacht dat zij daartoe overtuigende argumenten aanvoert.

Verzoekende partij levert dat bewijs niet. Dat verzoekster de vraag van prof. [V.] om eventueel het mondeling examen aan te vatten als onbeleefd heeft ervaren, kan bezwaarlijk aan de docent worden toegerekend, en wat diens reactie betreft komt verzoekster niet verder dan een perceptie aan haar zijde.

Het middel is niet gegrond.

Tweede middel

Standpunt van partijen

Verzoekende partij doet gelden dat professor [V.] de laatste vraag van haar examen niet had verbeterd, en dat hij slechts bij het inzagemoment aantekeningen heeft aangebracht.

Verder zou professor [V.] – volgens verzoekende partij – hebben toegegeven dat verzoekster te laag werd gequoteerd, terwijl hij ook na het intern beroep is blijven weigeren om dit recht te zetten.

Verwerende partij repliceert in haar *antwoordnota* het volgende:

“Zoals reeds vermeld in de interne beroepsbeslissing gebeurde de beoordeling van alle vragen tijdens het mondelinge examen, op basis van de mondeling toelichting van de voorbereiding. Dat de docent tijdens het feedbackgesprek de feedback die hij mondeling gegeven heeft voor de zekerheid ook noteert op de schriftelijke voorbereiding, impliceert op geen enkele wijze dat die vraag niet beoordeeld zou zijn geweest tijdens het mondelinge examen. Integendeel, het getuigt van zorgvuldigheid dat een docent een schriftelijk spoor wenst van communicatie die hij mondeling gegeven heeft. Sowieso kan hetgeen gebeurd is tijdens een feedbackgesprek de rechtsgeldigheid van de eerdere examenbeoordeling niet aantasten. Dat een vraag tijdens het mondelinge examen “niet verbeterd zou zijn” en dat er “een willekeurig cijfer” op zou zijn gegeven, berust dan ook louter op een foutief aanvoelen van de student, strookt niet met de feiten, en wordt door de betrokken docent ook formeel ontkend. Voor zover als nodig, kan er overigens nog op worden gewezen dat de student op de laatste vraag van het examen van professor [V.] een deelscore van 1/2 behaalde zodat zij geen belang heeft bij dit middel: zelfs bij een deelscore van 2/2 op deze vraag, zou de gemiddelde totaalscore van de student voor het gehele examen onveranderd 8/20 blijven.”

Beoordeling

De Raad kan er niet om heen dat verzoekster voor haar beweringen geen enkel bewijs voorlegt.

Het valt nochtans aan verzoekster toe om de Raad ervan te overtuigen dat de bestreden beslissing niet kan overtuigen, bijvoorbeeld door stukken met betrekking tot de feedback of het examen voor te leggen.

In die omstandigheden kan het middel niet gegrond worden bevonden.

Derde middel

Standpunt van partijen

In wat als een derde middel kan worden beschouwd, stelt verzoekende dat professor [N.] tijdens het examen de indruk gaf dat verzoeksters antwoorden weliswaar niet perfect, maar wel voldoende waren.

Verzoekster verwijt ook aan professor [N.] dat zij geen datum opgaf om het examen te komen inkijken en evenmin bereid was om de puntenverdeling via e-mail door te zenden. Uit de bestreden beslissing, zo voegt verzoekende partij eraan toe, blijkt nog steeds geen duidelijke puntenverdeling.

Tot slot werd volgens verwerende partij in de interne beroepsprocedure nagelaten een onderzoek te voeren naar de redelijkheid van de quoterings.

In haar *antwoordnota* repliceert verwerende partij als volgt:

“De student stelt dat zij nog steeds onvoldoende informatie zou hebben over de concrete puntenverdeling. Het examengedeelte over ‘[REDACTED]’ van prof. [V.] bestond uit 15 vragen, die telkens op een totaal van 2 punten beoordeeld werden. De student behaalde hierbij volgende resultaten: 0,5 – 2 – 0,5 – 0,5 – 1 – 1,5 – 0 – 1 – 0 – 1 – 1,5 – 1 – 0 – 0,5 – 1. Op deze manier behaalde zij de deelscore van 12/30 voor dit examendeel, waarnaar in de interne beroepsbeslissing verwezen werd. Eveneens zoals vermeld in de interne beroepsbeslissing bestond het examendeel ‘[REDACTED]’ van prof. [N.] uit 5 vragen. Deze vragen werden op een gelijk aantal punten beoordeeld

(m.a.w. telkens 4 punten). De student behaalde hierbij volgende resultaten: 1 – 1 – 1,5 – 2 – 2. Dit leidde tot de deelscore van 7n5/20 die vermeld werd in de interne beroepsbeslissing. De student voerde tijdens het interne beroep niet aan dat deze puntenverdeling, waarbij elke vraag van het examen een gelijk gewicht heeft, kennelijk onredelijk zou zijn. Enkel argumenteerde zij dat zij op specifieke vragen inhoudelijk te streng werd gesanctioneerd. De beslissing van de interne beroepscommissie is dan ook op die grieven dieper ingegaan.”

en

“Ze herhaalt eveneens haar opmerking over prof. [N.], als zou zij niet bereid geweest zijn om de puntenverdeling door te sturen. Zoals vermeld in de interne beroepsbeslissing stuurde zij de eerste mail hierover door op vrijdagavond om 18u59 (zie bijlage 2 – mail). Reeds om 19u11 stuurde prof. [N.] haar een eerste reactie. Aangezien prof. [N.] de examenkopij van de student niet bij haar thuis had, kon zij niet onmiddellijk de puntenverdeling via e-mail doorsturen. De student tekende echter reeds de volgende dag beroep aan, waarbij zij stelde dat de docent “weigerde” om inzage te geven en de docent ervan beschuldigde “iets te verbergen te hebben”.”

In haar *wederantwoordnota* reageert verzoekster nog als volgt:

“Professor [N.] heeft nergens een duidelijke aankondiging geplaatst van het feedbackmoment waarover zij spreekt.

Het kon trouwens overduidelijk uit mijn initiële mail worden afgeleid dat ik graag het gehele opleidingsonderdeel wenste in te kijken omdat ik zeer onaangenaam verrast was door de quoterings. Hieruit kon dan ook worden afgeleid dat indien ik geen of toereikende motivering zou krijgen bij mijn quoterings ik hiervoor een intern beroep zou instellen.

Het kan evenmin aan mij verweten worden dit beroep reeds op zaterdag 13 februari te hebben ingesteld en op deze wijze professor [N.] geen kans gegeven te hebben om mij verdere toelichting te verstrekken. Professor [N.] had mijn mail gezien en stelde geen nieuwe datum voor om mij inzage te verlenen. Hierdoor kon ik ervan uitgaan dat professor [N.] niet bereid was mij verdere toelichting te geven. Ik kon onmogelijk nog langer wachten op een potentieel antwoord van professor [N.] gelet op het feit dat de interne beroepstermijn verstreek op zondag 14 februari.”

Beoordeling

De Raad verwijst naar wat verzoekende partij ter zake heeft opgeworpen in het intern beroep. Daarop is door de bestreden beslissing een antwoord gegeven. Zo is in de bestreden beslissing aangegeven hoe de scores tot stand zijn gekomen en omwille van welke redenen punten in mindering werden gebracht.

Deze motieven worden door verzoekende partij niet inhoudelijk bekritiseerd.

Het valt nochtans aan verzoekster toe om de motieven van de bestreden beslissing te bestrijden en concreet aan te tonen waarom die motieven hetzij niet kunnen volstaan, hetzij berusten op verkeerde assumpties. Daartoe komt verzoekende partij evenwel niet.

Dat er geen duidelijke puntenverdeling is gegeven, is een middel dat in het interne beroep niet is opgeworpen, zodat het thans niet op ontvankelijke wijze voor het eerst kan worden aangevoerd.

Het middel is, in zoverre ontvankelijk, ongegrond.

Vierde middel

Standpunt van partijen

Verzoekende partij voert aan dat zij ter ondersteuning van haar beroep een lijst bijvoegt met alle vragen waarop de puntenverdeling, naar haar inziens, niet correct is.

Verwerende partij betwist in haar *antwoordnota* de ontvankelijkheid van dit middel:

“De student stuurde via haar huidig bezwaarschrift een lijst door met z.g. “foutief gequoteerde vragen”. We stellen op de eerste plaats vast dat de lijst in deze vorm niet werd voorgelegd tijdens de interne beroepsprocedure. Het is dan ook niet duidelijk in welke mate deze opmerkingen overeenkomen met de opmerkingen die zij vermeldde in het kader van de interne beroepsprocedure. Tijdens het eerdere gesprek verwees zij b.v. naar “vraag 2”, waarvan nadien dan echter bleek dat zij hierop een maximale score behaald had. Vastgesteld moet worden dat ten aanzien van de examenvragen die zij tijdens het gesprek in het kader van haar intern beroep concreet betwistte, de interne beroepsbeslissing een nadere motivering heeft opgevraagd vooraleer zij motiveerde waarom de beoordeling noch kennelijk onredelijk, noch partijdig was voor die vragen. Voor zover de student in het verzoekschrift voor Uw Raad nieuwe examenvragen vermeldt die zij eveneens betwist, betreft het een nieuw middel dat onontvankelijk is.”

In haar *wederantwoordnota* betwist verzoekende partij dat het om nieuwe argumenten zou gaan.

“Wat betreft de ontvankelijkheid van het beroep valt op te merken dat geen argumenten worden opgeworpen die niet reeds deel uitmaakten van de interne beroepsprocedure. Zowel de lijst met de “foutief gequoteerde vragen”, als de geluidsopname maakten reeds deel uit van het interne beroep.

Het feit dat aan dr. [G.] werd meegedeeld over deze lijst te beschikken en vervolgens puntje voor puntje deze opmerkingen verduidelijkt te hebben tijdens het persoonlijk gesprek aangaande het interne beroep op 15 februari 2016, moet volstaan om dit middel niet als nieuw te beschouwen. Het feit dat de heer [G.] het onderzoek met de professoren beperkte tot 3 kernvragen, wijst op een manifeste onwil om een gedegen onderzoek te voeren naar de kennelijke onredelijkheid van de quoteringswijze van deze professoren.”

Beoordeling

In tegenstelling tot wat verzoekende partij stelt, kan de thans voorgelegde lijst met betwiste quoterings niet worden beschouwd als behorend tot de interne beroepsprocedure.

Van een student wordt in een interne beroepsprocedure verwacht dat hij niet enkel duidelijk maakt welke stukken hij bij zijn beroep wil betrekken, maar die stukken ook daadwerkelijk aan de beroepsinstantie overmaakt, bij gebreke waaraan deze laatste er immers moeilijk rekening mee kan houden.

Te dezen blijkt uit niets dat de “lijst met verkeerd gequoteerde vragen” door verzoekende partij werd meegedeeld in het intern beroep. Het verzoekschrift op intern beroep verwijst niet uitdrukkelijk naar deze lijst, noch blijkt het bestaan ervan impliciet uit de opgeworpen middelen. Verzoekende partij voegde evenmin een inventaris bij haar intern beroep.

Het middel dat steunt op deze ‘lijst’ wordt voor het eerst in de huidige procedure opgeworpen en is om die reden onontvankelijk.

BESLISSING

De Raad verwierpt het beroep.

Dit arrest is uitgesproken te Brussel, in openbare terechtzitting van 20 april 2016, door de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbepalingen, I^e Kamer, samengesteld uit:

Jim Deridder,	voorzitter van de Raad
Piet Versweyvelt	bijzitter
Henri Verhaaren	bijzitter
bijgestaan door	
Melissa Thijs	secretaris

De secretaris

Melissa Thijs

De voorzitter

Jim Deridder

Tegen dit arrest is een beroep bij de Raad van State mogelijk overeenkomstig artikel 14, § 2 van de gecoördineerde wetten op de Raad van State en het Koninklijk Besluit van 30 november 2006 tot vaststelling van de cassatieprocedure bij de Raad van State. Dit beroep dient schriftelijk en aangetekend te gebeuren binnen de dertig dagen na kennisgeving van deze beslissing en ondertekend te zijn door een advocaat. Bij het beroep moeten zijn gevoegd een kopie van het aangevochten arrest, de bijgevoegde stukken dienen genummerd en geïnventariseerd te zijn, en zes eensluidend verklaarde afschriften van het beroep.

Arrest nr. 2.890 van 20 april 2016 in de zaak 2016/084

In zake: [REDACTED]

tegen: [REDACTED]

I. Voorwerp van de vordering

Het beroep, ingesteld op 7 maart 2016, strekt tot nietigverklaring van beslissing van de academische raad van 22 februari 2016 waarbij het intern beroep van verzoeker ten dele gegrond wordt verklaard.

II. Verloop van de rechtspleging

Verwerende partij heeft een antwoordnota ingediend en verzoekende partij heeft een wederantwoordnota ingediend.

De partijen zijn opgeroepen voor de terechtzitting, die heeft plaatsgevonden op 20 april 2016.

Voorzitter van de Raad Jim Deridder heeft verslag uitgebracht.

Advocaat [REDACTED] en advocaat [REDACTED], die verschijnen voor de verwerende partij, zijn gehoord.

III. Feiten

Verzoeker is sinds het academiejaar 2014-2015 ingeschreven als doctoraatsstudent in de faculteit Letteren en Wijsbegeerte.

Verzoekers promotor verleent een positief advies voor herinschrijving in het academiejaar 2015-2016, met het oog op de verdediging van het proefschrift.

Op 10 juni 2015 legt verzoeker zijn doctoraatsproefschrift neer, met verzoek tot de verdediging ervan. De doctoraatscommissie beraadslaagt hierover op 10 september 2015 en neemt unaniem de beslissing om het proefschrift niet toe te laten tot de openbare verdediging. Aan de commissie voor de doctoraatsopleiding wordt verzocht om de rector te adviseren een herinschrijving te weigeren. Uit de notulen van de beraadslaging blijkt het volgende:

“Promotor: prof. Dr. [K.C.]

Het document dat aanvankelijk voorlag was erg gebrekkig. Er werden duidelijke afspraken gemaakt. Er is een lichte verbetering op het vlak van taal, maar ze blijft niet academisch. Geen kritische bespreking van de literatuur aangewezen door de promotor. Over een periode van zes maanden ongeveer 120 e-mails. Slechts met ongeveer 5% van de opmerkingen door de promotor gegeven rekening gehouden. Er werd niet gefocust op één thema zoals gesuggereerd door de promotor. De doctorandus toont zich niet bereid voorgestelde verbeteringen uit te voeren.

Voorstel: niet toelaten tot openbare verdediging.

Prof. dr. [P.K.]

In deze vorm is het niet acceptabel. Gebruikt logische operatoren die niet bestaan. Het is niet duidelijk waarheen de doctorandus wil. De taal is onvoldoende.

Voorstel: niet toelaten tot openbare verdediging.

Prof. dr. [R.V.]

De logische uitwerking is ondermaats. Gedachtenexperimenten zijn ‘tegenfeitelijk’, maar de promovendus gebruikt de semantiek voor *counterfactuals* niet (geen kritische benadering van de bestaande literatuur). De aangewende logica is onvoldoende. Geen kritische literatuurstudie uitgevoerd omtrent het centrale thema (“gedachtenexperimenten zijn argumenten”).

Voorstel: niet toelaten tot openbare verdediging.

Prof. dr. [J.P.V.B.]

Na grondige analyse van hoofdstuk 16 (zie verslag) blijkt herwerking niet mogelijk. De bestaande literatuur inzake de formalisering van gedachtenexperimenten.

Voorstel: niet toelaten tot openbare verdediging.

Prof. dr. [B.V.K.]

Eens met de vorige vaststellingen en besluiten.

Voorstel: niet toelaten tot openbare verdediging.

Prof. dr. [T.D.M.]

Voorstel: niet toelaten tot openbare verdediging (e-mail, d.d. 09/09/2015).

De doctorandus wordt gehoord. Gedurende tien minuten geeft hij een presentatie (in het Engels). Elk (aanwezig) lid van de jury stelt achteraf één vraag. De doctorandus beantwoordt de vragen op onbevredigende wijze.”

Bij brief van 10 september 2015 wordt de beslissing van de doctoraatsjury aan verzoeker meegedeeld, samen met de uitvoerige verslagen van de leden van de doctoraatsjury.

In een e-mail van 13 september 2015 laat verzoeker weten dat hij het met deze beslissing niet eens is, dat hij niet geïnteresseerd is in een nieuwe inschrijving, dat hij bezwaren en klachten heeft tegen de beslissing en dat hij om een interventie van de ombudspersoon verzoekt opdat het proefschrift alsnog publiek kan worden verdedigd.

Op 20 september 2015 antwoordt de ombud dat hij de argumenten van verzoeker aan de voorzitter van de examenjury heeft voorgelegd en dat deze laatste er geen aanleiding in ziet om de eerder genomen beslissing te herzien.

De onderzoeksraad beslist op 23 september 2015 om de beslissing strekkende tot weigering van de herinschrijving te bevestigen.

Op 9 oktober 2015 dient verzoeker bij de academische raad een intern beroep in tegen de beslissing van de doctoraatscommissie.

Daarin – de hierna volgende cijfers verwijzen naar de randnummers van verzoekers intern beroep – stelt verzoeker vooreerst (1) dat er een ‘nieuw feit’ is, met name de publicatie van een bijdrage omtrent gedachtenexperimenten, waarvan verzoeker meent dat het een zwaarwegende factor kan zijn in een positieve beoordeling van zijn proefschrift. Daarnaast (2) is verzoeker van oordeel dat er verschillende procedurefouten zijn gemaakt. Vervolgens (3) uit verzoeker kritiek op de voorzitter van de doctoraatscommissie en (4) op een van de juryleden, (5) op het verloop van de private doctoraatsverdediging, (6) op het woordgebruik in de juryverslagen en (7) op de inhoud van de juryverslagen. Verzoeker doet ook gelden (8) dat de leden van de doctoraatscommissie mogelijk vooringenomen zijn en hij acht (9) het gelijkheidsbeginsel geschonden. Verder (10) vraagt verzoeker een uitstel voor het indienen van de ‘credit validation form’, (11) voert hij aan dat hij “nog meer schendingen van behoorlijkheidsbeginselen kan melden”, en (12) neemt hij het doctoraatsreglement op de korrel. Verzoeker stelt vervolgens (13) dat de juryleden partijdig en onvoldoende onafhankelijk zijn en (14) dat het normaal is dat de ingeleverde tekst nog geen academische, wetenschappelijke editie is.

Ogenschojnlijk buiten de als rechtsmiddelen bedoelde argumenten blijkt uit het intern beroep nog dat (15) verzoeker informeert naar eventuele bijkomende examengelden, dat hij (16) de voorkeur geeft aan een spoedige en informele behandeling van zijn klachten en bezwaren en dat hij (17) hoopt dat de herziening kan plaatsvinden “in een vriendelijke, collegiale en

coöperatieve sfeer”. Al dan niet als voorafname op dit laatste, werpt verzoeker nog op (18) dat de beoordeling van de doctoraatscommissie getuigt van een nationalistische ondertoon en (19) dat niet alleen de promotor schuld treft omdat ook de voorzitter van de doctoraatscommissie een kwade hand in een en ander heeft gehad. Verzoeker besluit met de aankondiging dat nadere motivering volgt en bij wijze van uitsmijter maakt hij de academische raad attent op verschillende taal- en typefouten die hij in de juryverslagen meent te hebben kunnen ontwaren.

Op 3 november 2015 hoort de commissie voor geschillen betreffende de doctoraatsvoortgang, die aan de academische raad een bindend advies moet geven, de promotor. Hiervan wordt een omstandig verslag opgemaakt (stuk 10 administratief dossier). Uit het advies van deze commissie (stuk 11 administratief dossier) blijkt dat het horen van verzoeker niet kon doorgaan:

“De doctorandus maakte zijn stukken over op 2 november 2015 (stuk 18). Het verhoor van de doctorandus werd initieel voorzien op 3 november. Op diens verzoek op 27 oktober 2015 werd het verhoor uitgesteld (stuk 16). Op de nieuwe datum, 19 november 2015, liet de doctorandus een uur voor het verhoor weten voor een tweede maal niet aanwezig te kunnen zijn (stuk 19).

(...)

De Commissie voorzag gelet op de twee voorgestelde data waar de doctorandus niet op is ingegaan en het feit dat hij zijn grieven in de stukken 7, 12 en 13 omstandig uiteenzette, geen nieuwe datum voor een hoorzitting.”

Vervolgens gaat de commissie in op alle argumenten die verzoeker in zijn intern beroep heeft opgeworpen. De Raad verwijst ter zake naar het desbetreffende stuk.

Bijzondere vermelding verdienen de overwegingen met betrekking tot de voortgangsrapportering:

“De doctorandus geeft aan verrast te zijn over het negatief advies van de promotor op de interne verdediging van het doctoraat gezien het positieve voortgangsverslag van de promotor in mei (Grief 2a stuk 7).

De Commissie stelt vast uit het voortgangsverslag van de promotor (stuk 3) dat er een positieve beoordeling werd gegeven. De promotor geeft in haar verhoor aan dat ze zich ‘gestalkt’ voelde door de doctorandus. Op het ogenblik van het voortgangsverslag evalueerde ze zonder het proefschrift nogmaals door te nemen om na te gaan of de annotaties en bemerkingen die ze doorgaf herwerkt werken:

‘Ik vulde het voortgangsrapport van april in op basis van de gesprekken en de veronderstelling dat gesuggereerde aanpassingen werden doorgevoerd. Maar ik kon ze niet verifiëren. Ik kon niet meer volgen door het grote aantal e-mails, het aandringen via e-mail en gsm en de niet aflatende vragen tot formele en structurele

wijzigingen, m.b.t. interinstitutioneel, later interdisciplinair doctoraat; m.b.t. het reglement van het doctoraat aan de [verwerende partij]; m.b.t. de papieren versies.’ (stuk 14)

De Commissie stelt de moeilijke relatie met de doctorandus en het ‘stalkgedrag’ vast in de intensiteit van het e-mailverkeer. 175 e-mails werden uitgewisseld tussen promotor en doctorandus (p.1 stuk 15).

De promotor geeft verder in haar verhoor aan dat ze op regelmatige tijdstippen de tekortkomingen van het proefschrift aangaf. Ze staat dit met verschillende e-mails (stuk 15 p. 6-9).

‘31/12/2014 Uw tekst varieert van niveau (taal en coherentie);

25/1/2015 U moet een academische schrijfstijl hanteren die duidelijk is;

26/1/2015 Een Engelse taal die door een native speaker/reader als duidelijk en vlot leesbaar wordt beoordeeld is wel een vereiste aan de [verwerende partij] (...)

Maar vermits opmerkingen over de schrijftaal van uw doctoraat u erg storen, zal ik dus stoppen met de taal van uw doctoraatstekst te verbeteren. Ik wou u enkel behoeden voor een mogelijke afwijzing omwille van de taal;

16/04/2015: Ik blijf vragen hebben bij de veralgemening van uw kritiek op de westerse filosofie. In dit werk wordt geargumenteed voor een ecologisch pragmatism (sic) doch in de hele thesis wordt geen enkel ecologische filosoof vermeld;

30/04/2015 Deze promotor heeft het op zich genomen u te begeleiden met uw doctoraat. U heeft op deze promotor voortdurend druk gelegd en kritiek geuit om een onderzoek dat ontwikkeld werd over meerdere jaren, er zo snel mogelijk door te jagen.

En nu heeft u kritiek over een positief vorderingsverslag.

Uw onderzoek i.v.m. het doctoraat is positief beoordeeld in dit verslag. Op het einde van het verslag staat expliciet geschreven dat dit verslag een weergave is van de korttijds begeleiding en dat het onderzoeken het neerschrijven van uw proefschrift ten einde is en dat u kan neerleggen en verdedigen.

(...)

Nog even vermelden dat een vorderingsverslag erover gaat of een doctoraatsstudent nog mag ingeschreven worden volgend jaar, of hij daarvoor voldoende vordering heeft gemaakt en hoe het onderzoek het komende jaar er zal uitzien. In dit geval is uw doctoraatsonderzoek ten einde en is het verder aan een commissie om zich uit te spreken over de kwaliteit, vorm en resultaat van dat onderzoek.’ (stuk 15 p. 50).

De promotor haalt tijdens het verhoor aan dat de doctorandus niet receptief is voor de opmerkingen van de promotor (stuk 14):

‘Ik kreeg het steeds moeilijker met (...) het tegenwringen tegen elke mogelijke opmerking of commentaar.

(...)

Bij de lezing in het kader van de beoordeling kwam ik tot de vaststelling dat veel van mijn opmerkingen niet werden opgenomen, in tegendeel werden deze delen die ik aangeraden had weg te laten zelfs uitgebreid. Wel voegde hij op mijn suggestie een ‘state of the art’ in.

(...)

Ik had met de doctorandus samen gezeten in het verleden en feedback per e-mail verstuurd. De antwoorden van de doctorandus besloegen 6 tot 9 bladzijden waarin hij zei de nodige aanpassingen te hebben uitgevoerd.

(...)

De doctorandus luistert naar input of opmerkingen maar vecht die daarna dan onmiddellijk weer aan. Ook zelfs nu stuurt hij weer geüpdate versies door: enerzijds vecht hij de beslissing in beroep aan, anderzijds stuurt hij nu berichten naar de juryleden met enkele wijzigingen en waarbij hij vindt dat ze hun mening moeten herzien (en hij moet slagen met minstens 'cim laude').

(...)

Tijdens de bevraging door de juryleden (tijdens de interne verdediging) werd duidelijk dat de doctorandus zijn eigen idee heeft over alles. De doctorandus kon ook maar vaag of zeer onvolledig antwoorden op de vragen. Doordringen lijkt niet mogelijk.'

De promotor verwijst voor een greep uit deze geponeerde weerspanning naar de e-mails van de doctorandus (stuk 15).

De Commissie heeft begrip voor de verbazing van de doctorandus. Het voortgangsverslag dient een correcte beoordeling van de voortgang van het doctoraat weer te geven. Het voortgangsverslag is een instrument om de moeilijke samenwerking, de gebrekkige kwaliteit van een doctoraat en andere problemen aan te kaarten. De Commissie beschouwt dit grief als gegrond."

en de beoordeling van de grieven inzake de motivering:

"De doctorandus geeft in verschillende van zijn grieven aan dat de beoordeling van de juryleden niet voldoende werd gemotiveerd, onjuistheden bevatten en als kwetsend werden ervaren. (Grief 6, 7, 11, 14 stuk 7).

De Commissie stelt vast dat de inhoudelijke beoordelingen van de juryleden omstandig werden gemotiveerd. Ze kon in deze beoordelingen tevens geen ongepaste formuleringen vaststellen. De Commissie trekt ook de wetenschappelijke beoordeling van de juryleden niet in twijfel daar dit niet tot de bevoegdheid van deze Commissie behoort.

De Commissie stelt echter vast dat de beslissing een herinschrijving te weigeren niet gemotiveerd is (stuk 5). Dit tast de regelmatigheid van de beslissing aan."

Alle andere grieven van verzoeker worden door de commissie ongegrond bevonden. Het advies van de commissie luidt als volgt:

"De beslissing van de Onderzoeksraad van 12 september 2015 betreffende de weigering tot herinschrijving van de doctorandus te vernietigen en conform artikel 33, §2, 2° van het Centraal reglement voor de toekenning van de academische graad van doctor goedgekeurd door de raad van bestuur [van] 30 juni 2015, een herwerking van het proefschrift toe te laten:

‘Indien de doctoraatsjury beslist dat het doctoraatsproefschrift moet worden bijgewerkt, wordt de procedure geschorst en wordt er vanaf de indiening van het bijgewerkte doctoraatsproefschrift gehandeld overeenkomstig artikel 32.’”

In zitting van 22 februari 2016 beslist de academische raad van verwerende partij om het voormelde advies te bekrachtigen, het hierboven geciteerde oordeel tot het zijne makend.

Deze beslissing wordt aan verzoeker meegedeeld bij aangetekend schrijven d.d. 3 maart 2016.

IV. Ontvankelijkheid

Verzoeker richt zijn beroep vooreerst “in principe” tegen de beslissing op intern beroep van 3 maart 2016.

De Raad neemt aan dat wordt bedoeld: de beslissing van 22 februari 2016 die op 3 maart 2016 aan verzoeker werd betekend. Het is de Raad verder niet duidelijk wat verzoeker met de toevoeging “in principe” beoogt te duiden. Aangenomen wordt dat verzoeker zijn beroep daarmee niet aan bepaalde voorwaarden heeft willen onderwerpen.

Verwerende partij betwist, *ratione materiae*, niet de ontvankelijkheid van het beroep in de mate dat het tegen de beslissing van 22 februari 2016 is gericht, een beoordeling die door de Raad wordt bijgevalen.

Wel onzegt verwerende partij aan verzoeker het rechtens vereiste belang om zich tegen die beslissing te keren. Immers, verzoeker beoogde én verkreeg de mogelijkheid tot herwerking van zijn proefschrift, met vervolgens de kans op een nieuwe beoordeling.

Deze exceptie overtuigt niet. In zijn intern beroep heeft verzoeker aangegeven dat hij zich richt tegen de beslissing om geen publieke verdediging toe te laten op basis van de destijds voorliggende tekst van het proefschrift. Dit is blijkens verzoekers beroep bij de Raad nog steeds wat hij (onder meer) aan de bestreden beslissing verwijt. Verzoeker heeft het recht te doen gelden dat de beslissing om zijn proefschrift niet geschikt te bevinden voor een publieke verdediging, onregelmatig is op grond van vormgebreken of inbreuken op de beginselen van behoorlijk bestuur. Door verzoeker de kans op herwerking te bieden, wordt geen volledige genoegdoening gegeven aan verzoekers vordering. Verzoeker, die toegang tot een publieke

verdediging zonder voorafgaande herwerking nastreeft, geeft derhalve blijk van het rechtens vereiste belang en het beroep is in dat opzicht ontvankelijk.

In tweede orde vraagt verzoeker om de tekst van zijn doctoraatsproefschrift als “academisch acceptabel” te aanvaarden, en dit minstens ‘cum laude’, ondergeschikt (“eventueel althans”) om het proefschrift te aanvaarden *“inclusief (a) Corrigenda, (b) antwoorden op kritiek in juryverslagen, (c) een inmiddels in een internationaal Engelstalig tijdschrift gepubliceerd deel van het onderzoek (...) en (d,e) inmiddels vervaardigde manuscripten van komende publicaties (...)”*.

Ter zake zet verwerende partij uiteen dat het opnieuw beoordelen van het proefschrift niet tot de bevoegdheid van de Raad behoort, en dat bovendien de herwerking van het proefschrift reeds door de bestreden beslissing werd toegestaan.

Krachtens artikel II.292 Codex Hoger Onderwijs kan de Raad, zo hij het beroep ontvankelijk en gegrond bevindt, de bestreden beslissing vernietigen. Zoals de Raad reeds talloze malen onder de aandacht heeft gebracht, verbiedt artikel II.291, tweede lid Codex Hoger Onderwijs dat de Raad daarbij zijn appreciatie over de verzoekende partij in de plaats stelt van deze van de instelling of haar organen. De Raad is derhalve niet bevoegd om een bestreden beslissing te hervormen (RStvb.3 maart 2010, nr. 2010/005) of om te beslissen dat een student moet worden (her)ingeschreven (RStvb. 1 december 2010, nr. 2010/116). *A fortiori* is de Raad niet bevoegd om een verzoekende partij eigener gezag geslaagd te verklaren (RStvb. 18 november 2010, nr. 2010/106).

De Raad is dan ook zeer verwonderd in verzoekers wederantwoordnota het volgende te lezen: *“Vraag of de Raad het proefschrift mede academisch zou kunnen herbeoordelen is voorgelegd aan het secretariaat en positief beantwoord. Anders dan vertegenwoordigers van verwerende partij, bestaan de commissies van de Raad niet uitsluitend uit juristen maar ook uit universitaire academici, hoogleraren enz.”* Zoals aan verzoeker meermaals door het secretariaat is duidelijk gemaakt, verlenen noch het secretariaat noch de Raad juridisch advies, laat staan dat aan verzoeker zou zijn meegedeeld dat de Raad in de beoordeling van de instelling zou treden – *quod non*.

De Raad is derhalve niet bevoegd om de tekst van verzoekers doctoraatsproefschrift als “academisch acceptabel” te verklaren, aangezien de Raad zich daardoor in de plaats zou stellen van de organen van verwerende partij. In die mate is het beroep onontvankelijk. Hetzelfde lot ondergaat de ondergeschikte vraag om het proefschrift aanvaardbaar te verklaren mits de toevoegingen en wijzigingen die verzoeker aanhaalt.

In derde orde wil verzoeker “de vraag voorleggen” of hij eenmaal dan wel tweemaal collegegeld moet betalen wanneer hij in één (academisch) jaar promoveert. Hij verwijst ter zake naar zijn inkomenssituatie.

Dit is geen rechtsmiddel tegen de bestreden beslissing, zodat de Raad niet bevoegd is zich daarover uit te spreken.

V. Het procedureverloop

In zijn wederantwoordnota stelt verzoeker het volgende:

“Schrijver dezes verzoekt bij dezen om een deskundiger en betrouwbaarder vertegenwoordiger van wederpartij [verwerende partij], Rectoraat en Adviescommissie van Academische Raad dan [advocatenkantoor dat voor verwerende partij optreedt] daar deze juristen aantoonbaar niet alleen iedere filosofische competentie missen, maar bovendien fouten maken in weergave van zaken in de intern en extern beroep procedures, en dus onbetrouwbaar blijken (...)

N.a.v. incidenten in de verkiezingsstrijd in VS bijv. uitspraken van conservatieve kandidaten als Trump of Carter, heeft schrijver dezes een beter beeld gekregen van sentimenten die zich mede in de jury van zijn doctoraatsproefschrift hebben kunnen voordoen. Dit soort van sentimenten als Donald Trump’s politiek-incorrecte beledigingen van nagenoeg ieder Amerikaans volksdeel dienen echter niet positief beoordeeld te worden – zoals mede Trump’s Republikeinse en Democratische collega’s en nagenoeg ieder Amerikaans commentaar meermalen communiceren! Schrijver dezes komt hierdoor tot een negatiever oordeel inzake promotor, voorzitter en jury.”

Wat verzoeker aldus uiteenzet is niet te begrijpen als een grief tegen de bestreden beslissing en valt overigens buiten de bevoegdheid van de Raad. Het komt overigens aan verwerende partij toe – en uitsluitend aan haar – om haar raadsman te kiezen.

Verder werpt verzoeker op dat hij aan de Raad een verlenging van de termijn voor het indienen van de wederantwoordnota heeft verzocht, alsook een verdaging van de zittingsdatum

tot eind juli 2016. Verzoeker acht meer bepaald een termijn van acht dagen voor de wederantwoordnota te kort en meent over een termijn van twee weken tot een maand te moeten kunnen beschikken. Ter adstructie van zijn vragen wijst verzoeker op de beginselen van behoorlijk bestuur en de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens.

Verzoeker zij er vooreerst op gewezen dat de decreetgever in artikel II.302, §1 Codex Hoger Onderwijs heeft bepaald dat de partijen een termijn van ten minste twee dagen (48 uur) dienen te krijgen om de antwoordnota, respectievelijk wederantwoordnota aan de Raad en de wederpartij over te maken.

Te dezen is in de procedurekalender van 23 maart 2016 aan verzoeker een termijn gelaten van acht dagen (van 31 maart tot 8 april 2016) om in replek op de antwoordnota van de verwerende partij, een wederantwoordnota in te dienen. Daarmee is ruimschoots tegemoet gekomen aan het voorschrift van artikel II.302, §1 Codex Hoger Onderwijs. Verzoeker maakt op geen enkele wijze aannemelijk waarom hij over een nog langere termijn had moeten kunnen beschikken om dienstig voor zijn belangen te kunnen opkomen. De Raad stelt overigens vast dat verzoeker er wel degelijk in geslaagd is om binnen de toegewezen termijn een – omstandige – wederantwoordnota in te dienen.

Daarnaast wijst de Raad erop dat een spoedige behandeling van de beroepen tot de essentie van de rechtspleging voor de Raad behoort. De decreetgever heeft in artikel II.308 Codex Hoger Onderwijs een ordetermijn van vijftien kalenderdagen na de inschrijving van het beroep vooropgesteld. Verzoekers vraag tot uitstel van de zitting naar eind juli 2016 – een vraag die door verzoeker in zijn wederantwoordnota op geen enkele wijze wordt beargumenteerd – is met die rechtspleging niet verzoenbaar.

Ten slotte heeft verzoeker via e-mail op 16 april 2016 via het secretariaat van de Raad gevraagd of er, indien geen uitstel wordt verleend, een telefoonconferentie kan worden georganiseerd zodat hij op die manier aan de zitting kan participeren.

De Raad begrijpt de wens van verzoeker, maar wijst er vooreerst op dat de procedure voor de Raad in hoofdzaak schriftelijk is (cf. artikel II.306, §1 Codex Hoger Onderwijs) zodat de Raad zijn beoordeling steunt op de stukken en de uitgewisselde antwoordnota en wederantwoordnota.

Bovendien voorziet noch het Gerechtelijk Wetboek, noch de Codex Hoger Onderwijs noch het huishoudelijk reglement van de Raad in de mogelijkheid van een teleconferentie of een videoconferentie. Ten slotte wijst de Raad erop dat hij vooralsnog niet over de technische outillering beschikt om met afdoende waarborgen een teleconferentie of videoconferentie te integreren in een zitting. Het verzoek kan derhalve niet worden ingewilligd.

VI. De middelen

Voorafgaand aan de beoordeling van de middelen, wijst de Raad op het volgende.

Artikel II.294, §2, eerste lid, van de Codex Hoger Onderwijs schrijft voor dat het verzoekschrift minstens een feitelijke omschrijving van de ingeroepen bezwaren bevat. De decreetgever heeft aangegeven dat aldus geen overdreven formalisme wordt beoogd en dat het volstaat dat de verzoeker een eventueel summier doch duidelijk aangegeven onregelmatigheid aanbrengt, zonder dat deze beweerde onregelmatigheid juridisch moet worden gekwalificeerd. Het is evenwel evident dat dergelijk middel niet kan bestaan uit een loutere bewering of mededeling of uit het uiten van twijfel. (*Parl. St.* VI. Parl. 2003-2004, nr. 1960/1, 25).

Middelen die worden ingeroepen bij wege van eenvoudige verwijzing naar de interne beroepsprocedure zijn in principe onontvankelijk (RStvb. 27 oktober 2010, nr. 2010/077; RStvb. 21 april 2015, nr. 2015/030; RStvb. 21 april 2015, nr. 2015/031). De Raad aanvaardt doorgaans wel dat de aan het verzoekschrift gehechte stukken bij het beroep worden betrokken (RStvb. 1 september 2014, nr. 2014/126; RStvb. 21 april 2015, nr. 2015/030; RStvb. 21 april 2015, nr. 2015/031.) op voorwaarde dat dan minstens daaruit een rechtsmiddel kan worden opgemaakt (RStvb. 17 februari 2014, nr. 2014/005; RStvb. 21 november 2014, nr. 2014/406). In elk geval is het zo dat het voorwerp van het debat voor de Raad wordt gevormd door de beslissing op intern beroep, en dat het dus aan de verzoekende partij toevalt om in de eerste plaats tegen dié beslissing middelen te ontwikkelen.

Te dezen heeft verzoeker op 4 maart 2016 een verzoekschrift gericht aan de Raad, waarin het voorwerp van het beroep wordt omschreven en waarin wordt verwezen naar een motivering in bijlage. Als bijlage aan de brief zijn gehecht: (i) de beslissing op intern beroep van de academische raad, (ii) een ‘motivering extern beroep’ en (iii) een inkomensverklaring.

In het licht van het bovenstaande, beschouwt de Raad derhalve als middelen in de huidige procedure, datgene wat verzoeker uiteenzet in zijn brief en in het stuk ‘motivering extern beroep’.

Standpunt van partijen

In de ‘motivering extern beroep’ werpt verzoeker het volgende op:

“Motivering extern beroep

1- Hoewel het resultaat van het intern beroep positief is en standpunt van doctoraatscommissie dat studie niet voortgezet mag worden wordt vernietigd, is van juridisch adviseur [A.V.S.] begrepen dat mede beroep ingesteld kan worden om te verzoeken de tekst van het doctoraatsproefschrift *Semantics of Thought Experiments* zonder herwerking te accepteren als academisch acceptabel, en zelfs ten minste cum laude.

2- Het intern beroep vernietigt het standpunt van de doctoraatsjury en stelt aanvullend herwerking van de tekst voor die dan door dezelfde commissie opnieuw beoordeeld zou kunnen worden. Schrijver dezes heeft dezelfde tekst samen met antwoorden op de kritiek in de juryverslagen, Corrigenda en (aanstaande) publicaties al herhaald voorgelegd aan de commissie met verzoek te heroverwegen, maar er is tot nu toe nog geen antwoord gekomen.

3- Nu echter niet alleen een deel van de tekst van *Three Global Cross-cultural Thought Experiment Analyses* is gepubliceerd (nl. analyses van Ibn Sīnā’s *Flying Man* in *Journal of Islamic Philosophy*), maar er ook positieve evaluaties zijn ontvangen van *frans/Form/Ação* n.a.v. een bewerking van Ch. 6 over René Descartes’ *Cogito* tot artikel, meent schrijver dezes dat de neergelegde tekst academisch zeker kan volstaan.

Tijdens de PhD Workshops aan [verwerende partij] in 2014-2015 is meermalen vernomen dat publicatie van een deel van het onderzoek in een internationaal Engelstalig tijdschrift – als het in New Jersey geredigeerde *Journal of Islamic Philosophy* in feite is – een zeer goede reden—zo niet garantie—is dat het onderzoek academisch volstaat.

Het is merkwaardig dat de voorzitter van de doctoraatscommissie van 10 september 2015 niet bereid bleek in te gaan op het bemiddelingsvoorstel zoals gedaan door ombudspersoon [...] om het onderzoek n.a.v. de publicatie in JIP, welke tien dagen na de private doctoraatsverdediging verscheen, alsnog positief te evalueren.

Een tegenargument zou kunnen zijn dat de Ibn Sīnā analyse deel uitmaakt van het Addendum, maar met positieve evaluatie door *redactie van Trans/Form/Ação* van een deel van de dissertatietekst, hoofdstuk 6, en toezegging dat het artikel over het *Cogito* eind 2016, begin 2017 gepubliceerd kan worden, is deze tegenwerping weggenomen.

Overigens is de voorgestelde thought experiment theorie nagenoeg gelijk voor, zeg, westerse en niet-westerse thought experiments, dus de analyse en interpretatie van

Ibn Sīnā's Flying Man zijn gebaseerd op dezelfde theorie als uiteengezet in de dissertatietekst.

4- Zoals op meer plaatsen vermeld in de dissertatietekst zijn over het onderzoek werkcolleges gegeven aan Chongqing University in het eerste semester van 2013-2014, Logic and Argumentation: Thought Experiments Capital Selecta. Het voorstel tot deze 'elective course' is goedgekeurd door decanen en staf van Chongqing University nav een PPT presentatie aan het eind van 2012-2013.

Er zijn twee werkcolleges gegeven aan twee groepen van tweedejaarsstudenten uit diverse faculteiten van CQU. De thought experiment teksten van Martin Luther King Jr. en Albert Einstein bleken het populairst en er zijn meerdere presentaties gehouden over deze onderwerpen (resp. I Have a Dream, en Elevator en Chasing a Beam of Light).

De colleges zijn voorbereid en begeleid met hulp van collega's als profs. Mila Fedotoff, Weixue Li [...] en teacher assistant Xiao Li [...]. Tijdens de colleges is niet alleen gedoceerd over het thought experiment onderzoek, maar voor de begeleiding en evaluatie van English writing PPTs van de studenten is bovendien een syllabus Academic English (College English 4) ontwikkeld.

Er zijn twee presentaties gehouden aan CQU—een lezing 'Scientific Methodology and Critical Thinking' als deel van een serie lezingen door gastdocenten Engels, en een lezing over Zhuangzi's Butterfly Dream als een introductie tot een van de colleges van prof. Weixue Li over Dao De Jing. Aan de informele wens van doceerervaring is op deze wijze tegemoetgekomen; bovendien is schrijver dezes hierdoor veel beter bekend met de thought experiment teksten en in de dissertatie voorgestelde analyses en interpretaties dan verondersteld door sommigen van de juryleden die aannamen dat de dissertatietekst in isolement is ontstaan.

5- Eventueel kan de formele tekst van het proefschrift worden aangevuld met de Corrigenda en publicatie van artikel over Ibn Sīnā's Flying Man in Journal of Islamic Philosophy. Ook indien schrijver dezes geslaagd was geweest volgens de doctoraatscommissie, hadden een paar corrigenda aan de neergelegde tekst toegevoegd kunnen worden zoals gebruikelijk bij proefschriften. Schrijver dezes meent dat de tekst van het proefschrift ook zonder Corrigenda begrijpelijk en correct is; de Corrigenda sluiten slechts een paar door de juryleden veronderstelde misinterpretaties van een aantal passages van het proefschrift uit.

6- Het is mogelijk dat er nog relatief veel typo's in de tekst voorkomen, maar uit meerdere bronnen kan blijken dat dit geen probleem hoeft te zijn. Indien [verwerende partij] of Raad of een ander financiering kan verzorgen, dan kan de tekst alsnog wetenschappelijk worden gepubliceerd, bij welke wetenschappelijke uitgave kleine foutjes en typo's hersteld kunnen worden als deel van gebruikelijke wetenschappelijke redactie van wetenschappelijke uitgeverijen als [uitgeverij].

7- Aanvullende steun voor het onderzoek kan worden gevonden in het feit dat nu niet slechts een analyse van Three Global Cross-cultural Thought Experiment Analyses is gepubliceerd, maar dat mede thought experiment analyse van Zhuangzi's Butterfly Dream positief is beoordeeld door referenten van Journal of Chinese Philosophy, en een bijdrage over dit onderzoek een van de komende jaren in JCP kan verschijnen.

8- Publicaties van mondiaal cross-culturele analyses confirmeren uiteraard de thought experiment theorie zoals voorgesteld in het proefschrift en maken een meer universele strekking van de theorie aannemelijk die in de tekst van het proefschrift nog slechts wordt verondersteld.

Het is niet slechts comparative philosophy (vergelijkende wijsbegeerte), maar de publicaties zijn crossculturele confirmaties van de in de PhD thesis voorgestelde thought experiment theorie.

9- Indien niet puur administratief als o.g.v. het positief resultaat van het intern beroep op [verwerende partij], dan zou een herbeoordeling plaats kunnen vinden middels een nieuwe, mogelijk interuniversitaire doctoraatscommissie, waarin academici en filosofen zitting kunnen nemen met wie schrijver dezès tijdens de jaren van het onderzoek contact heeft gehad. Bijv. profs. Daniel Cohnitz (University of Tartu, University Utrecht) en Weixue Li (Chongqing University, Lenzhou University) hebben interesse getoond in de doctoraatsjury zitting te nemen.

[Verwerende partij] juridisch adviseur [A.V.S.] stelt voor de doctoraatscommissie zoals geformeerd door promotor [K.C.] opnieuw te laten oordelen over correcties en aanvullingen, maar schrijver dezès sluit niet uit dat een herbeoordeling door dezelfde commissie opnieuw negatief zou kunnen zijn. Dit wordt nader gemotiveerd aan mw. [V.S.] en de motivering—alsook meer stukken in de zaak — kunnen worden nagezonden.

10- Deels kunnen gelijke grieven opnieuw worden ingediend — zie stuk 7 van intern beroep — daar slechts twee van een tiental grieven zijn toegekend (zie 3.3 en 3.8 in beslissing van [verwerende partij] Academische Raad d.d. 3 maart 2016). Niettemin is de toekenning van deze twee grieven (niet nakoming van gewekte verwachtingen door promotor, ontbreken van motivering van negatieve uitslag van private doctoraatsverdediging) voldoende het onderzoek opnieuw te doen beoordelen.

11- Wat betreft vraag of tweemaal of slechts eenmaal collegegeld betaald dient te worden bij promotie binnen een jaar — informatie van [verwerende partij] is hier niet eensluidend over, het staat bijv. niet in het Doctoraatsreglement.

Daar schrijver dezès een zeer laag inkomen heeft (zie B60 verklaring in bijlagen, inkomensverklaring 2014, verzamelinkomen E 1280), wordt bij dezen bovendien verzocht om vrijstelling van betaling van collegegeld, zekere de tweede maal.

Het inkomen is zo laag vanwege de economische 'gap' tussen eerste en tweede/derde wereld—de inkomens van (Ass.)-Profs., Lecturers. English Teachers in China zijn beduidend lager dan in Europa en bevinden zich in feite onder de Europese (BE/NL) armoedegrens.”

In haar *antwoordnota* repliceert verwerende partij als volgt (voetnoten zijn weggelaten):

a) Uw Raad kan het proefschrift niet beoordelen

1. Verwerende partij begrijpt het verzoekschrift zo dat verzoekende partij aan Uw Raad vraagt om zijn doctoraatsproefschrift inhoudelijk te beoordelen, en dit te accepteren als academisch acceptabel, en dit ten minste *cum laude*.

2. Het komt evenwel helemaal niet aan de Raad toe om, in de plaats van het bevoegde bestuur, een inhoudelijk oordeel over het proefschrift te vellen.

Op te merken valt daarenboven dat de inhoudelijke beoordeling van het proefschrift niet het voorwerp heeft uitgemaakt van het intern beroep dat leidde tot de hier bestreden beslissing (zie ook stuk nr. 11, p. 10). Deze beoordeling komt enkel de doctoraatsjury toe, samengesteld uit personen met de daartoe vereiste expertise.

3. Als jurisdictioneel orgaan komt het de Raad niet toe om beslissingen zoals de beslissing van de doctoraatsjury en de bestreden beslissing te toetsen aan hun opportuniteit. De Raad is enkel bevoegd om de wettigheid van de voor hem bestreden beslissingen te toetsen. In gevallen waarin het bestuur over beleidsvrijheid beschikt, zoals te dezen ontegensprekelijk het geval is, wordt enkel een "marginale toetsing" van die beleidsvrijheid aanvaard, waaraan bezwaarlijk kan worden verweten dat het jurisdictioneel orgaan zich daarmee in de plaats van het bestuur zou hebben gesteld. Die marginale toetsing maakt het voor een jurisdictioneel orgaan zoals de Raad mogelijk onredelijke administratieve rechtshandelingen te sanctioneren, doch slechts wanneer die onredelijkheid zo evident is dat het oordeel van de (administratieve) rechter met een algemeen gedeelde rechtsovertuiging overeenstemt", *i.e.* wanneer hij zich gesteld vindt tegenover oordelen, waartoe geen redelijk denkend mens bij een afweging van de betrokken belangen had kunnen geraken.

In de woorden van de Raad:

"De Raad herinnert eraan dat het niet aan hem toekomt zijn appreciatie in de plaats te stellen van de bevoegde instanties van verwerende partij en hij enkel mag nagaan of de beslissing op een wettige wijze is tot stand gekomen en de bevoegde instanties binnen de grenzen van hun beoordelingsbevoegdheid, niet kennelijk onredelijk hebben gehandeld".

en,

"Wat het resultaat zelf betreft, herinnert de Raad eraan dat hij zijn appreciatie betreffende de waarde van een kandidaat niet in de plaats mag stellen van het bestuur van de instelling of van enig orgaan dat werkt onder de verantwoordelijkheid van het bestuur. Een examencommissie en een examenjury zijn organen die werken onder de verantwoordelijkheid van het bestuur".

4. Uit de vaste rechtspraak van de Raad blijkt dat de Raad zich niet in de plaats mag stellen van het bevoegde bestuur. En precies dergelijke indeplaatsstelling vormt het doel van het beroep van verzoekende partij.

De vraag van verzoekende partij om acceptatie van het proefschrift, minstens *cum laude*, dient op grond van het voorgaande dan ook te worden afgewezen als niet-ontvankelijk, nu dit niet tot de bevoegdheid van Uw Raad behoort.

5. Uw Raad kan enkel nagaan of de bestreden beslissing van de Academische Raad niet kennelijk onredelijk is. En dat is geenszins het geval, zoals hieronder zal worden aangetoond.

Met verwerende partij moet vooreerst worden vastgesteld dat de commissie voor geschillen betreffende doctoraatsvoortgang, waarvan het advies als basis geldt voor de bestreden beslissing, een zeer grondig onderzoek heeft gevoerd naar de toedracht van het dossier. Alle door verzoekende partij in het kader van het intern beroep opgeworpen grieven werden uitgebreid onderzocht en beantwoord in het advies.

De commissie stelde daarbij vast dat twee van de door verzoekende partij ingeroepen grieven als gegrond moeten worden geacht. Meer bepaald volgde de commissie de redenering van verzoekende partij dat hij in zijn vertrouwen was geschonden door de tegenstrijdigheid van het eindoordeel van de jury met het positieve voortgangsverslag van de promotor (zie stuk nr. 11). Daarnaast stelde de commissie vast dat de weigering tot herinschrijving zoals geadviseerd door de doctoraatsjury en bevestigd door de Onderzoeksraad niet werd gemotiveerd, wat de regelmatigheid van deze beslissing aantast.

Gelet op voormelde vaststellingen, adviseerde de commissie om de beslissing tot weigering van herinschrijving te vernietigen en verzoekende partij toe te laten zijn proefschrift te herwerken (stuk nr. 11). De overige door verzoekende partij opgeworpen grieven werden op gemotiveerde wijze door de commissie als ongegrond verklaard, terecht, zoals hieronder zal blijken. De Academische Raad volgde het advies van de commissie en besliste gelijklozend (stuk nr. 12 a)).

6. De andere door verzoekende partij in het kader van het intern beroep opgeworpen grieven werden door de commissie voor geschillen betreffende doctoraatsvoortgang geheel terecht afgewezen als grond voor vernietiging van de beslissing van de doctoraatsjury. Deze grieven, waarnaar door verzoekende partij impliciet in zijn beroep voor Uw Raad wordt verwezen, kunnen bovendien ook niet leiden tot een vernietiging van de bestreden beslissing.

26.1. Zo haalde verzoekende partij ter gelegenheid van zijn intern beroep aan dat de mogelijkheid om beroep in te stellen niet was vermeld in de beslissing tot weigering van herinschrijving. De commissie stelde vast dat verzoekende partij geen belang had bij dat middel, daar er geen termijn is voorzien om dergelijk beroep in te stellen en er dus geen schade kon zijn ontstaan (zie stuk nr.11).

De thans bestreden beslissing vermeldt uitdrukkelijk de beroepsmogelijkheid bij Uw Raad (stuk nr. 12 a)).

26.2. Vervolgens beweerde verzoekende partij slecht te zijn begeleid door zijn promotor, prof. dr. [C.]. De commissie stelde echter vast dat uit het uitvoerig e-mailverkeer tussen verzoekende partij en zijn promotor, de vier gesprekken van telkens twee tot drie uur en de regelmatige feedback op de tekst van het proefschrift, blijkt dat prof. dr. [C.] haar begeleidingstaak naar behoren heeft vervuld en er derhalve geen sprake is van gebrekkige begeleiding (zie stuk nr. 11).

Nergens wordt door verzoekende partij aangetoond dat er daadwerkelijk sprake zou zijn geweest van een gebrekkige begeleiding door prof. dr. [C.]. Uit het verhoor van prof. dr. [C.] (stuk nr. 10) en het overzicht van het e-mailverkeer tussen verzoekende partij en diens promotor (stuk nr. 2, p. 1) blijkt integendeel dat de promotor verzoekende partij nauwgezet opvolgde en van feedback voorzag.

26.3. Ook het middel van verzoekende partij volgens hetwelk een schending van de onpartijdigheid zou voorliggen en waarbij hij de samenstelling van de jury aanklaagt, werd door de commissie op gemotiveerde wijze verworpen. Er werd terecht vastgesteld dat verzoekende partij geen precieze feiten of concrete aanwijzingen aanhaalde die de aangevoerde partijdigheid zouden aantonen (zie stuk nr. 11).

Ter gelegenheid van huidig beroep voor Uw Raad faalt verzoekende partij evenzeer in het aanbrengen van concrete aanwijzingen van enige partijdigheid in hoofde van de juryleden (zie ook *infra*, randnr. 17-21).

26.4. Verder haalde verzoekende partij aan dat de verlenging van de termijn door de doctoraatsjury voor de beoordeling van het neergelegde proefschrift niet regelmatig is geschied. De commissie stelde echter ondubbelzinnig vast uit de stukken, de aanwezigheid van verzoekende partij op de interne verdediging en het niet vooraf aanvechten van die verlenging dat verzoekende partij perfect op de hoogte was van de verlenging en hiermee ook uitdrukkelijk instemde (zie stuk nr. 11).

Het bovenstaande wordt door verzoekende partij in zijn beroep voor Uw Raad niet betwist.

26.5. Verzoekende partij stelde eveneens in het intern beroep dat de private verdediging niet correct verliep en hij hiervoor zeer weinig tijd had gekregen. De commissie besloot evenwel dat geen aanwijzingen bestonden dat de verdediging anders was verlopen dan voor andere doctorandi (zie stuk nr. 11), en meende – terecht – dat dit geen grondslag kon vormen voor vernietiging van de beslissing van de doctoraatsjury.

Verzoekende partij brengt geen argumenten in tegen dit oordeel.

26.6. Ook wierp verzoekende partij een schending van het gelijkheidsbeginsel op omdat studenten die het volledige studietraject van bachelor en master aan de [verwerende partij] hebben afgelegd, een voordeel zouden hebben voor het behalen van een doctoraat aan de [verwerende partij]. De commissie verwierp dit argument bij gebrek aan concrete en precieze gegevens vanwege verzoekende partij die deze bewering staven (zie stuk nr. 11).

Ook voor Uw Raad faalt verzoekende partij in de bewijslast om zijn bewering te staven.

26.7. Tenslotte werden de verzoeken van verzoekende partij omtrent de ‘*credit validation form*’, het voorstel tot het opstellen van een stijlhandboek voor het schrijven van doctoraten aan de [verwerende partij], de vrijstelling van college- en

examengelden en de informele behandeling van de zaak terecht als irrelevant beschouwd door de commissie daar dergelijke verzoeken buiten haar bevoegdheid liggen (zie stuk nr. 11).

Uw Raad is hiertoe evenmin bevoegd, zie *infra* randnrs. 14 en 16.

7. De verwijzing door verzoekende partij naar de motieven ontwikkeld in zijn verzoekschrift ter ondersteuning van zijn intern beroep levert, gelet op het voorgaande, geen grond tot vernietiging van de thans bestreden beslissing.

8. In zijn beroep verwijst verzoekende partij naar antwoorden op kritieken in de juryverslagen, Corrigenda en “(aanstaande) publicaties” (sic) die hij heeft overgemaakt aan de leden van de doctoraatsjury, en verbaast hij zich verder over het gebrek aan heroverweging door de doctoraatsjury van diens beslissing.

Verwerende partij herhaalt hierbij (zie *supra*, randnr. 14) dat de bestreden beslissing verzoekende partij juist toelating verleent om zijn doctoraatsproefschrift te herwerken. Het logische gevolg hiervan is dan ook, onder meer, dat verzoekende partij de antwoorden op de kritiek geformuleerd in de juryverslagen en verder de door hemzelf aangebrachte Corrigenda zou verwerken in de tekst van zijn eigenlijke proefschrift, opdat het zo herwerkte proefschrift opnieuw ter beoordeling kan worden voorgelegd aan de doctoraatsjury. Het komt, zoals gezegd, niet aan Uw Raad toe om deze aanvullingen en corrigenda te beoordelen.

Wat de (aanstaande) publicaties die verzoekende partij aanvoert betreft, stelt verwerende partij vooreerst vast dat de publicatie in de *Journal of Islamic Philosophy* pas na de beoordeling door de doctoraatsjury ter kennis werd gebracht en derhalve niet terzake dienend is. Verzoekende partij beaamt *in se* deze laattijdigheid in zijn e-mail d.d. 14 november 2015 (zie stuk nr. 13):

“[...] is schrijver dezes [...] niet geslaagd voor private doctoraatsverdediging van PhD research Semantics of Thought Experiments.

Schrijver dezes heeft daarop als reactie op vragen en opmerkingen tijdens de verdediging en in jury- en commissieverslagen een inmiddels gepubliceerd deel van het onderzoek doorgezonden, een beperkt aantal corrigenda voorgesteld en inhoudelijk uitgebreid op de juryverslagen geantwoord [...].” (nadruk toegevoegd)

Prof. dr. [C.] heeft bij e-mail van 21 september 2015 verzoekende partij uitdrukkelijk ter kennis gebracht dat de nieuwe stukken formeel irrelevant waren, gezien de reeds beëindigde procedure (zie stuk nr. 14). Er was dus, zoals reeds door ombudsman prof. dr. [D.] bij e-mail van 20 september 2015 meegedeeld (zie stuk nr. 7, p. 1), geen grond tot herziening van de genomen beslissing. Echter, met verwerende partij moet worden vastgesteld dat middels de bestreden beslissing een herziening van de beslissing van de doctoraatsjury opnieuw tot de mogelijkheden behoort. De Academische Raad liet verzoekende partij immers toe zich met een herwerkt proefschrift opnieuw tot de jury te wenden.

Opgemerkt dient te worden dat verzoekende partij overigens volstrekt hypothetische publicaties aanhaalt in zijn verzoekschrift. Zo stelt verzoekende partij in de motivering van zijn beroep uitdrukkelijk:

“[...] toezegging dat het artikel over het Cogito eind 2016, begin 2017 gepubliceerd kan worden [...]”. (markering toegevoegd)

en,

“[...] dat mede thought experiment analyse van Zhuangzi’s Butterfly Dream positief is beoordeeld door referenten van Journal of Chinese Philosophy, en een bijdrage over dit onderzoek een van de komende jaren in JCP kan verschijnen.” (markering toegevoegd)

9. Verzoekende partij beweert verder eveneens:

“Tijdens de PhD Workshops aan [verwerende partij] in 2014-2015 is meermalen vernomen dat publicatie van een deel van het onderzoek in een internationaal Engelstalig tijdschrift--als het in New Jersey geredigeerde Journal of Islamic Philosophy in feite is--een zeer goede reden—zo niet garantie—is dat het onderzoek academisch volstaat.” (nadruk toegevoegd)

Dit argument volgens hetwelk dergelijke publicatie een “zeer goede reden—zo niet garantie—is dat het onderzoek academisch volstaat” is vooreerst als onontvankelijk te verwerpen. Ter gelegenheid van zijn intern beroep stelde verzoekende partij immers slechts dat:

“Tijdens PhD Workshops aan [verwerende partij] in 2014-2015 is begrepen dat een publicatie van een deel van het onderzoek in een internationaal Engelstalig academisch (in dit geval filosofisch) journal een zwaarwegende factor kan zijn in een positieve beoordeling van het PhD onderzoek.” (nadruk toegevoegd)

Van “zwaarwegende factor” breidt verzoekende partij voor het eerst in graad van beroep voor Uw Raad zijn argument uit tot “zeer goede reden – zo niet garantie”. In die mate is dit argument van verzoekende partij onontvankelijk.

Voor het overige is het argument van verwerende partij volstrekt ongegrond. In de eerste plaats blijft verwerende partij geheel in gebreke enig bewijs van deze beweringen bij te brengen. Verder moet duidelijk zijn dat, niettegenstaande een publicatie in een Engelstalig internationaal tijdschrift inderdaad een belangrijk element *kan* zijn, dit in geen geval een doorslaggevend element is. Hoe dan ook, dient het doctoraatsproefschrift ter (inhoudelijke en vormelijke) beoordeling van een doctoraatsjury te worden voorgelegd, waarbij het voorhanden zijn van één of meerdere publicaties in internationale tijdschriften slechts één van de beoordelingsgronden voor die jury betreft.

10. Ten overvloede, wijst verwerende partij erop dat verzoekende partij zelf in zijn intern beroep (zie stuk nr. 8, p. 11, randnr. 14), waarnaar hij verwijst in zijn verzoekschrift ter ondersteuning van onderhavig beroep, het volgende erkent:

“Promotor heeft in zekere zin gelijk dat de huidige tekst nog niet een academische, wetenschappelijke editie is, maar dat kan ook niet van deze draft worden verwacht.” (nadruk toegevoegd)

Dit toont duidelijk aan dat verzoekende partij zich zelfs bewust is van het onafgewerkte karakter van zijn neergelegde doctoraatsproefschrift en, derhalve, de onmogelijkheid van een geslaagde openbare verdediging. De verwijzing van verzoekende partij in zijn verzoekschrift naar de mogelijkheid tot een beperkte verbetering van typfouten en kleine onvolkomenheden ter gelegenheid van een redactionele aanpassing met het oog op een publicatie, doet daaraan geen afbreuk. De beslissing van de Academische Raad tot toelating tot herwerking van het doctoraatsproefschrift kan in die omstandigheden enkel als een meer dan redelijke beslissing worden beschouwd.

11. Het feit tenslotte, dat verzoekende partij over zijn doctoraal onderzoek werkcolleges heeft gegeven en een syllabus heeft ontwikkeld is tenslotte irrelevant voor de beoordeling door Uw Raad. Dit toont misschien aan dat verzoekende partij over de nodige kennis met betrekking tot zijn onderzoek beschikt (hetgeen ook logisch is, gelet op de lange duur van het onderzoek), maar zegt niets over de kwaliteit van het proefschrift zelf.

12. Gelet op het voorgaande, is de bestreden beslissing niet onredelijk, laat staan kennelijk onredelijk.

13. Het middel is ongegrond.

b) Met betrekking tot de vraag om slechts eenmalig collegegeld te betalen

14. Verzoekende partij verzoekt om vrijstelling van betaling van collegegeld. Verwerende partij meent dat het niet aan Uw Raad toekomt om zich hierover uit te spreken.

15. Artikel II.285, tweede lid van de Codex Hoger Onderwijs omschrijft de bevoegdheid van Uw Raad als volgt:

“De Raad doet als administratief rechtscollege uitspraak over de beroepen die door studenten of personen op wie de beslissing betrekking heeft, worden ingesteld tegen studievoortgangsbeslissingen, na uitputting van de in afdeling 2 bedoelde interne beroepsprocedure. De Raad doet als administratief rechtscollege uitspraak over de verzoeken die studenten in uitvoering van artikel II.204 rechtstreeks bij hem indienen om hun leerkrediet aan te passen omdat ze zich in een overmachtsituatie bevonden en de instelling voor hen geen aangepaste examenregeling heeft geboden.”

Wat moet worden begrepen onder studievoortgangsbeslissing wordt omschreven in artikel I.3, 69° Codex Hoger Onderwijs:

“69° studievoortgangsbeslissing: 1 van de volgende beslissingen:

a) een examenbeslissing, zijnde elke beslissing die, al dan niet op grond van een deliberatie, een eindoordeel inhoudt over het voldoen voor een opleidingsonderdeel, meer opleidingsonderdelen van een opleiding, of een opleiding als geheel;

- b) een examentuchtbeslissing, zijnde een sanctie opgelegd naar aanleiding van examenfeiten;*
- c) de toekenning van een bewijs van bekwaamheid, dat aangeeft dat een student op grond van eerder verworven competenties of eerder verworven kwalificaties bepaalde competenties heeft verworven;*
- d) de toekenning van een vrijstelling, zijnde de opheffing van de verplichting om over een opleidingsonderdeel, of een deel ervan, examen af te leggen;*
- e) een beslissing waarbij het volgen van een schakel- en/of voorbereidingsprogramma wordt opgelegd en waarbij de studieomvang van dergelijk programma wordt vastgesteld;*
- f) het opleggen van een maatregel van studievoortgangsbewaking, bedoeld in artikel II.245;*
- g) het weigeren van het opnemen van een bepaald opleidingsonderdeel in het diplomacontract waarvoor de student die een geïndividualiseerd traject volgt, zich nog niet eerder heeft ingeschreven;*
- h) een beslissing inzake gelijkwaardigheid van een buitenlands diploma van hoger onderwijs met een Vlaams diploma van hoger onderwijs genomen krachtens artikel II.256”.*

Samen met verwerende partij kan alleen maar worden vastgesteld dat het verzoek van verzoekende partij niet onder het begrip studievoortgangsbeslissing kan worden begrepen en derhalve niet behoort tot de bevoegdheid van Uw Raad.

16. Het middel is onontvankelijk.

c) Met betrekking tot de samenstelling van de doctoraatsjury

17. Tenslotte vraagt de verzoekende partij een herbeoordeling door een nieuwe (mogelijks interuniversitaire) doctoraatscommissie.

18. Met verwerende partij moet worden vastgesteld dat verzoekende partij middels de bestreden beslissing een herkansing krijgt. Deze beslissing kan, zoals hiervoor aangetoond, niet als kennelijk onredelijk worden beschouwd. Zo faalt verzoekende partij, zoals ook aangetoond, in zijn bewijslast als zou de doctoraatsjury waarvoor verzoekende partij op 10 september 2015 is verschenen vooringenomen of partijdig zijn. Er bestaat geen enkele grondslag om de bestreden beslissing te vernietigen.

De Raad kan weliswaar bij het vellen van arresten voorwaarden stellen overeenkomstig artikel II.292, §1, eerste lid, 2° en tweede lid van de Codex Hoger Onderwijs, maar enkel ingeval van vernietiging van de bestreden beslissing, hetgeen *in casu* geenszins aan de orde is.

19. Ten overvloede wijst verwerende partij erop dat dit verzoek van verzoekende partij vreemd overkomt vermits zijn promotor prof. dr. [C.] heeft vastgesteld dat de meeste leden van de jury destijds werden gesuggereerd door verzoekende partij en hij bovendien in zijn doctoraatsproefschrift lovend spreekt over bepaalde leden van de jury.

Wat dat laatste betreft stelt verzoekende partij in zijn doctoraatsproefschrift (zie stuk nr. 15) onder meer het volgende:

“[...] we hereby thank Prof. [P.K.] and Prof. [T.d.M.] for their many questions that have guided this academic presentation [...].”¹

en,

“The research has benefited from talks with Prof. [T.d.M.] [...] with regard to contents, and promoter Prof. Kathleen [C.] [...] with regard to philosophical foundations and style, academic teaching for Chongqing University and participation in PhD Workshops and events of [verwerende partij].”

en,

“We had a couple of informal talks wherein Prof. [d.M.] gave many valuable suggestions and references [...].”

20. Zelfs indien Uw Raad *per impossibile* zou overgaan tot een vernietiging van de bestreden beslissing, is er, gelet op het voorgaande, geen enkele reden waarom een anders samengestelde jury over het doctoraatsproefschrift zou moeten oordelen.

21. Het middel is ongegrond.”

In zijn *wederantwoordnota* dupliceert verzoeker het volgende (verschillende taal- en typfouten zijn in de weergave verbeterd):

I.1- Het wederantwoord richt zich nog steeds tegen jury- en commissieverslagen, niet tegen Rector en Adviescommissie, zoals de Antwoordnota nog vooral steun vindt in de beklagde private doctoraatsverdediging waarvan het negatief resultaat inmiddels terecht is gecorrigeerd door Rectoraat en Adviescommissie van Academische Raad van [verwerende partij].

I.2- Schrijver dezes stemt in met ongedaan making van de negatieve uitslag van doctoraatsjury van 10 september 2015 zoals in resultaat van intern beroep vermeld, maar inmiddels niet meer direct met de wijze waarop de thesis herbeoordeeld zou dienen te worden—nl. door dezelfde jury.

I.3- T.a.v. inventarislijst van 15 items van de verwerende partij is tijdens intern beroep aan [verwerende partij] reeds in een vroeg stadium meegedeeld dat deze onvolledig is. Het bevat niet de teksten zoals door schrijver dezes later zijn toegevoegd aan het dossier van het intern beroep en in navolgende email aan jury- en commissieleden zijn gezonden tijdens behandeling van het intern beroep, zoals

¹ Pagina 18 neergelegd doctoraatsproefschrift “*Semantics of Thought Experiments*”. Vrij vertaald: *“[...] we bedanken hierbij prof. Peter Krischenmann en prof. Tim de Mey voor hun vele vragen die deze academische presentatie de weg hebben gewezen [...].”*

- Antwoorden op kritiek in jury- en commissieverslagen
- *Corrigenda*
- publicatie *Journal of Islamic Philosophy* (JIP) over Ibn Sina's *Flying Man*
- manuscript *Trans/Form/Acao* (TFA) over René Descartes' *Cogito*
- manuscript *Journal of Chinese Philosophy* (JCP) over Zhuangzi's *Butterfly Dream*
- Antwoord aan [A.V.S.] (tav o.m. opvattingen ombudspersoon [J.D.])
- bovendien *Addendum Three Global Cross-cultural TE Analyses* dat reeds tegelijk met de formele dissertatietekst *Semantics of Thought Experiments* is neergelegd

Dit is opnieuw een ernstige nalatigheid daar in deze stukken reeds de antwoorden gevonden kunnen worden op kritiek op het proefschrift.

Indien men deze stukken had gelezen was negatief resultaat van private verdediging onnodig geweest (JIP publicatie vond slechts een week na private verdediging plaats en is in bemiddeling door ombudspersoon [J.D.] al voorgesteld als aanvulling) alsook beslissing tot herwerking (daar het onderzoek met deze stukken reeds herwerkt is).

II.4- Misschien stemt mr. [V.S.] in met aanvulling van dossier met de door schrijver dezes voorgestelde additionele stukken, maar zij stelt voor het opnieuw door dezelfde commissie te laten beoordelen.

Schrijver dezes heeft erop geantwoord dat hij de nieuwe stukken reeds heeft toegezonden aan commissie en geen enkel antwoord heeft ontvangen.

Bovendien beklaagt promotor zich erover dat schrijver dezes de stukken aan de jury heeft gezonden en heeft een vroegtijdige bemiddeling door ombudspersoon geen resultaat gehad.

II.5- Schrijver dezes acht het niet uitgesloten dat dezelfde jury weer negatief over de doctoraatsthesis zou kunnen oordelen en meent dat dit voorkomen dient te worden.

Motivering van deze visie

II.5A-*Er is geen toenadering gekomen van de promotor noch van voorzitter*

Gezien het verhoor deelt prof. [C.] opvattingen van schrijver dezes nog steeds niet, beklaagt zich onnodig over email correspondentie (spreekt zelfs van 'stalken') en toezenden van nieuwe stukken aan commissie.

Als wederantwoord kan schrijver dezes hier nieuwe kritiek op promotor aan toevoegen

- al in het eerste gesprek heeft promotor de door schrijver dezes voorgestelde internationale samenstelling van promotiecommissie afgewezen op financiële gronden (wat achteraf onjuist kan blijken daar participatie via bijv. Skype niet uitzonderlijk duur is)
- er is in 2015 niet een werkbepreking geweest, slechts de lezing voor Center for Logic and Philosophy of Science (bijv. niet ter voorbereiding of nabespreking van private doctoraatsverdediging)
- in plaats van zich te verontschuldigen voor haar nalatigheid beklaagt promotor zich over schrijver dezes' vele e-mails in het verhoor
- deels in herhaling, nalatigheid in herhaling

- niet doorzenden van hoofdstuk aan ACTo voor taalbeoordeling hoewel promotor zeer over 'de taal' klaagt
- niet invullen van formulier voor vrijwillig wetenschappelijk medewerker; schrijver dezes is o.m. door secretaraat van faculteit hiertoe geadviseerd
- niet invullen van formulier voor [verwerende partij] publicatiegrant

Schrijver dezes wil promotor verzoeken zich althans te verontschuldigen voor suggestie van stalken en meer wijzen waarop zij de correspondentie persoonlijk neemt. Promotor beklaagt zich over aandringen z.s.m. af te studeren; schrijver dezes heeft dit verzoek inmiddels laten vallen omdat het blijkbaar averechts werkt (schrijver dezes kan nu voorstellen dat [verwerende partij] desgewenst publicatie van delen van het onderzoek mag afwachten tot, zeg, 2016-2017, en eventueel langer indien er bericht van journals komt dat publicatie is uitgesteld). Schrijver dezes had alleen in 2014-2015 vrij genomen voor studie, maar had al werk gepland voor 2015-2016, dat hij vanwege intern beroep een semester heeft kunnen uitstellen, maar niet langer, en schrijver dezes eerste verantwoordelijkheid ligt nu bij het werk voor Yulin Normal University, o.m. beoordeling van Chinees Engels en internationale uitwisseling van studenten.

Noch is er enige toenadering gekomen van de voorzitter prof. [G.C.], zo blijkt uit bemiddelingspoging van ombudspersoon [J.D.]. De bemiddelingspoging wordt afgewezen op het formele argument dat de jury inmiddels ontbonden is. Merk op dat het weinig formeel is in een A4 ten minste twee grote schrijffouten te maken en in een beslissing niet de mogelijkheid van beroep, klachten enz. te vermelden, zoals voorzitter heeft gedaan in het onderhavige geval.

II.5B- *Taalgebruik*

Schrijver dezes herhaalt dat hij klachten van internationale en Chinese studenten aan [verwerende partij] deelt o.m. van Chinese studenten dat hun Engels gediscrimineerd wordt t.a.v. bijv. meer Aziatische studenten, dat tijdens cursussen Academic English wordt meegedeeld dat academisch Engels van Chinese studenten niet goed is, enz.

Schrijver dezes kan de kritiek op zijn taalgebruik van doctoraatscommissie nu herformuleren als gemotiveerd door slechts Vlaams Engels en Duits Engels o.m. daar er niet een native English speaker in commissie deelnam en de kritiek van de commissie niet wordt gedeeld door referenten, editors en redactieraden van ten minste drie journals, JIP, TFA, JCP. Schrijver dezes herhaalt dat editors van JIP native English speakers zijn en constructies als 'as after' zonder problemen accepteren als Academic English. De kritiek in jury- en commissieverslagen wordt gecompenseerd door de positieve beoordeling door referenten, editors en redactieraden van ten minste drie filosofische tijdschriften, JIP, TFA, JCP.

Bovendien, Academic English is schrijver dezes' academisch werk; hij kan dan ook de meeste taaladviezen van de jury gemotiveerd counteren. Door de taalkritiek zo prominent te maken in de juryverslagen, lijkt de jury het werk van TEFL/ESL (Teaching of English as a Foreign Language/English as a Second Language) in twijfel te willen trekken alsook de internationale en multiculturele verbanden waarin deze teachers werken.

II.5C- *Mogelijk grote filosofische meningsverschillen*

Afgezien van de taalkritiek, zijn er mogelijk grote meningsverschillen met bijv.

prof. [J.P.V.B.] en mogelijk meer academici van [verwerende partij].

II.5C1- Aan het eind van private doctoraatsverdediging concludeert voorzitter na bespreking van Descartes' *Cogito* dat schrijver dezes idealist zou zijn.

Dit is niet juist; schrijver dezes bespreekt TE uit veel disciplines en zijn verdediging van geldigheid van TE impliceert niet direct steun van schrijver dezes aan bijv. mentalisme en idealisme.

Het is goed mogelijk dat sommigen van de juryleden sterke voorstanders zijn van materialisme in philosophy of mind en dat zij daarom niet met TE in philosophy of mind zouden kunnen instemmen.

II.5C2- Het is goed mogelijk dat juryleden niet alleen anti-Papist zijn, anti-religie, maar mede anti-mentalistic en anti-idealist. Volgens ombudspersoon [J.D.] zouden zij dat bijv. de vrijheid hebben de teksten af te wijzen en te vragen om herbewerking volgens door jury gesteunde 'aanvaardbare' theorieën.

Zoals echter reeds aangegeven in correspondentie met mr. [V.S.] is schrijver dezes niet voornemens zijn opinie te gaan herzien en hij meent dat dit ook niet van doctorandi verlangd mag worden. Schrijver dezes heeft reeds het voorbeeld gegeven van antiracisme--schrijver dezes is niet voornemens antiracistische passages te gaan herzien omdat de juryleden er niet mee in zouden stemmen.

Het gaat bijv. om schrijver dezes' positieve evaluatie van Martin Luther King Jr.'s *I Have a Dream*, kernargument geldig volgens syllogisme Barbara, wat kritiek van aperte racisten als C.S. Peirce ontkracht (aanvullend argument ter verdediging van MLK Jr.'s core argument, zie *Corrigenda*, onder 1). Het gaat bijv. om schrijver dezes' kritiek op John Searle's *Chinese Room*. Enz.

Volgens promotor is schrijver dezes hierdoor gepreoccupeerd; dit is niet het geval, schrijver dezes wil slechts in het proefschrift ondubbelzinnig duidelijk maken dat racisme tegenwoordig niet acceptabel meer is. Hier lijken juryleden niet mee in te stemmen en zij vinden schrijver dezes opvatting niet 'vigerend academische standaarden' ([d.M.]--zij openen hiermee de deur naar hernieuwde academisch intreding van racisme, wat internationaal gezien volstrekt onwenselijk is.

Schrijver dezes kan veeleer concluderen dat beledigen van bijv. niet-Vlamingen, niet-Amerikanen, allochtonen een preoccupatie van racistische politici is in zowel België als VS. Deze p[re]occupatie levert soms veel stemmen op en de juryleden verdedigen het door er geen kritiek op toe te staan. (Recent voorbeeld, de vele beledigingen van Donald Trump die zowel door Republikeinen als Democraten tout court worden verworpen en bekritiseerd).

II.5C3- Schrijver dezes' enige publicatie betreft een TE van een Islamitsch wijsgeer, Ibn Sina. Het is goed mogelijk dat academici van [verwerende partij] zoals meer academici heden ten dage tenderen naar anti-Islam, en daarom weinig overtuigd kunnen worden door deze publicatie. Sommigen leggen wellicht het begrip 'vrijheid' in [...] antireligieus, heden ten dage in het bijzonder anti-Islam, uit, maar dan dient men toch te begrijpen dat vrijheid niet mogelijk is zonder tolerantie en dat internationale verdragen voorzien in clausules inzake 'freedom of faith,' 'freedom of religion' enz.

In de dissertatie wordt opgemerkt dat de vele holy books inmiddels als o.i.v. voornoemde verdragen geredigeerd zijn ter correctie van racistische, sexistische passages enz. Ten overvloede spreekt het voor zich dat terrorisme niet te maken heeft met Islam, dat veelal mede-Moslims slachtoffer zijn van zgn. Islamitisch

terrorisme dat grotendeels in Islamitische landen plaatsvindt (bijv. Irak, Afghanistan, Syrië) als gevolg van verschillen van mening binnen Islam, en voor zover het ook in niet-Islamitische delen van de wereld plaatsvindt, het mogelijk wordt gemaakt door internationale criminele circuits die mede werkzaam zijn in wapenhandel, corruptiepraktijken, politieke opposities, drugs and women trafficking enz. Terrorisme is misdaad ('crime') en religies inclusief Islam beogen tegengaan van misdaad (e.g. 'Thou shall not kill' in Ten Commandments).

II.5C4- Zoals meer internationale studenten heeft schrijver dezes meermalen meegedeeld dat hij voor [verwerende partij] heeft gekozen omdat [...] en dat aan [verwerende partij] meer Europese filosofie en opvattingen verwacht mogen worden dan in bijv. NL.

Mogelijk menen sommigen van de juryleden dat [verwerende partij] vooral, zo niet uitsluitend, uitdrukking dient te geven aan onderzoek en gevoelens namens Vlaamse Gemeenschap i.p.v. het Europese, internationale karakter van onderzoek aan [verwerende partij] te benadrukken. Schrijver dezes heeft een groot verschil geconstateerd tussen leden van Center for Logic and Philosophy of Science en deelnemers aan PhD Workshops--de eersten nagenoeg alle Vlamingen, voertaal op de PhD Day van 12 januari 2016 was Vlaams; de tweede veelal internationale studenten uit meer landen van Europa en delen van de wereld, daarbij een door schrijver dezes in het proefschrift verdedigde global cross-culturele variëteit representerend, voertaal was Engels.

Het proefschrift verdedigt onderzoek en belangen van de tweede groep, niet van de eerste, en is veeleer internationaal getint dan specifiek Vlaams.

M.a.w. het is mogelijk dat er onoverbrugbare filosofische meningsverschillen zijn tussen schrijver dezes en althans sommigen van de juryleden; daarom is herbeoordeling door dezelfde jury niet wenselijk.

II.5C5- Samengevat, schrijver dezes kan inhoudelijk niet met oordelen en adviezen van de jury instemmen, (C51) hetzij vanwege zijn ervaring als teacher of English as a foreign language in o.m. China, Frankrijk en Saoedi-Arabië, (C52) hetzij vanwege mogelijke discrepantie met filosofische opvattingen van juryleden.

C5.1- Schrijver dezes heeft inmiddels meer en gevarieerder ervaring in begeleiden van Academic English en Business English aan universiteiten en in bedrijfsleven en kan niet instemmen met de taaladviezen van jury die vooral gemotiveerd zijn in slechts twee varianten van internationaal Engels, nl. Vlaams (mogelijk inclusief Nederlands) Engels en Duits Engels (vanwege bijdrage van prof. [K.] aan commissie).

C5.2- Veel TE dateren van jaren 90 en 00. In deze decennia zijn internationaal en in VS theorieën en praktijken ontwikkeld waar juryleden wellicht niet mee instemmen; schrijver dezes bespreekt de TE niet om de achterliggende stromingen te verdedigen, maar omdat ze bekend zijn als TE; instemming met geldigheid van TE betekent voor schrijver dezes niet zonder meer steun aan theorie waarin het TE wordt gebruikt. Het is goed mogelijk dat deze theorieën haaks staan op filosofische overtuigingen van juryleden en dat zij daarom mede de besproken TE verwerpen. Volgens beklagde opvatting van ombu[d]sman [J.D.] zouden juryleden zich niet van hun persoonlijke preoccupaties en voorkeuren (inclusief persoonlijk taalinzichten als van promotor) hoeven te distantieëren, en indien men aan dit

principe wil vasthouden, heeft een herbeoordeling door dezelfde jury nauwelijks enige zin.

II.5C6- Schrijver dezes heeft zelf voorgesteld een eventuele herbeoordeling door dezelfde jury te laten voorafgaan door een onderzoek van een bemiddelaar bijv. om te bezien of jury overweegt weer tot een negatieve uitslag te komen.

Noch Raad voor betwistingen, noch [de raadsman van verwerende partij] gaan op dit voorstel in. Schrijver dezes staat echter in eerste instantie een positieve herbeoordeling door de Raad voor betwistingen voor, een herbeoordeling waarvoor geen bijzondere expertise nodig is nl.

1-- vaststelling dat er een voorstel van *Corrigenda* is en dat het aantal corrigenda zo klein is dat daarvoor niet de gehele thesis heruitgegeven hoeft te worden

2--vaststelling dat er een publicatie is waarvan [verwerende partij] Bibliotheek bovendien binnenkort een papieren exemplaar kan ontvangen

3--vaststelling dat er twee aanstaande publicaties zijn

4--vaststelling met deze Wederantwoordnota dat de gedragingen van promotor, voorzitter en jury--waardoor de eerste PhD failure in de geschiedenis van [verwerende partij] heeft kunnen plaatsvinden--in feite meer laakbaar zijn dan voorheen werd verondersteld als bijv. in advies van Adviescommissie voor geschillen betreffende doctoraatsopvolging. Schrijver dezes verzoekt bij dezen aan de Raad om nu te kunnen concluderen dat bijv. begeleiding van promotor prof. [C.] inderdaad gebrekkig was en dat promotor de PhD failure vooraf heeft geënceneerd i.s.m. meer medewerkers van [verwerende partij], mogelijk gemotiveerd door nationalistische en politiek onaanvaardbare overtuigingen (als van bijv. Donald Trump tav 'political correctness').

II.5C7- Ter illustratie

Er blijken veelal niet volledig geëxpliciteerde meningsverschillen over kritiek op western centrism, welke kritiek de juryleden uiteindelijk niet wensen te onderschrijven, bijv. erkenning van misstanden door het westen, Europa en Noord-Amerika, begaan als slavernij (Noord-Amerika) en Holocaust (Europa).

Afgezien van de antiracistische passages, kunnen er meningsverschillen zijn over het progressieve karakter van het doctoraatsproefschrift.

Bijv. TE worden gedefinieerd als 'problem-solving devies', paradoxen en sofistiek worden niet beschouwd als TE.

Ter illustratie een paar citaten uit het proefschrift over 'sophistry' en 'paradoxes'

(i)

.... Different from sophistry and paradoxes they [Zen and Chan meditations] are indeed used as devices of problem-solving, they yield psychological and spiritual results that have been confirmed by medical investigations and quite different from sophistry they are noncommercial and aim at redemption from deception etc. instead of adding to it. (*Semantics of Thought Experiments*, p. 19)

(ii)

However, we consider paradoxes sort of sophistry and rather devised to deceive, mislead, possibly showing limits of rational reasoning than to solve any problem. (p. 46)

(iii)

Only in couple of cases we have noticed *prima facie* false and irrelevant premises viz. in Edmund Gettier's 1963 double TE against what Gettier calls JTB (Justified True Belief) account of knowledge and we can conclude that his examples don't refute JTB but are rather trivial and sophistry e.g. indeed because premises are false or irrelevant and, so, inference illicit. However, Gettier's 1963 *JTB* TE can easily be validated as an argument on an extended JTB+G analysis (G e.g. no-Gettier problem condition) whereby JTB epistemology survives Gettier's possible 'skeptical scenario.'

Next, we don't agree on any TE theory that associates TE with any kind of sophistry as paradoxes (or 'skeptical scenarios' ...) as TE are first and foremost mental devices of problemsolving. (p. 102-103)

(iv)

We analyze Einstein's *Chasing a Beam of Light* (*CABOL* e.g. Einstein 1949/1969, 1956) as a (seeming) Paradox TE of Universal Instantiation but are opposed to common generic paradox analyses of TE as

1- Paradox seems a sort of intellectualist word magic, a wonderful panacea that heals no one. 2- Paradoxes if they are not seeming but apparent inconsistencies breach logical principle of *tertium non datur* which we want to hold on to as a rule of principle as long as there are no necessary reasons to deviate from it.

3- Paradoxes may be considered examples of sophistry and we want to hold on to TE as primarily semantic devices of problem-solving instead of problem creating, deception and the like.

4- For various reasons paradox analyses will play into the hands of opponents of TE. 5- On the other hand, it is indeed possible to skillfully resolve paradoxes by logical reconstruction, but if so they are no real, deep paradoxes, inconsistencies anymore. (p. 107)

(v)

.... On analysis Einstein's *Chasing a Beam of Light* TE appears a *Paradox TE*, which we consider a subbranch of *Theoretical* or *Complex TE*, and quite different from paradoxes. Since there is no reason to consider E[xperiments] paradoxes and no reason to consider paradoxes philosophical tools of analysis and clarification, we are no proponent of paradox theories of TE and we would like to exclude paradoxes and more sophistry from our TE identifications and research as these often fallacious and deceiving techniques aren't usually devised and applied with the aim of problem-solving. (p. 344-345)

(vi)

15.3 Paradoxes and TE

Mere Paradoxes can't be considered genuine TE for a couple of reasons.

First, they may be *prima facie* valid but on *secunda facie* reflection they soon turn out to be invalid and unsound. In this sense they are both a seeming contradiction and a real contradiction as after the two main senses of the word paradox.

Second, as eventual overt contradictions they contradict the law of excluded middle. Though somewhere else we propose a conceivability test with a gradualistic plausibility value (*P*) varying from $P=0$ to $P=1$, we see no reason not to hold on to primary logical principle of noncontradiction in question on how TE hook upon the external world.

Third, many paradoxes in the history of philosophy and science are conundrums that don't aim at any particular problem-solving but are rather sophistry, exercises of logic and imagination. If they may have shown a positive effect on the progress of science, it is accidental, not planned and in a new way unforeseen by the paradox conceivers. E.g. Zeno's paradoxes of motion are more readily resolved by modern physics while they may remain principal and perpetual conundrums in the field of logic.

Einstein's *Beam of Light* TE is not a paradox but a *Paradox* TE that, among other things, triggers hidden Principle of Relativity and relates to postulate of constancy of speed of light. It appears only assessable on extended development of the logical analysis. Because it hooks upon an image from objective imagination, viz. a flying man or flying humanoid, it is an OI TE (TE from Objective Imagination—see e.g. Section 3.4.3). (p. 373)

(vii)

Rhetorics 'Rhetoric is the literary technology of persuasion, for good or for ill.' (Quine 1987,

183-185) With regard to TE we trace it back to Aristotle enthymemes as rhetorical syllogisms. While we accept rhetorics, we won't sophistry as TE are devices of problem solving contrarily to sophistry's art of skillful deceiving. (p. 436)

Schrijver dezes ziet geen reden deze opvattingen--althans als werkhypothese van het onderzoek naar semantiek van gedachte-experimenten om sofismen en paradoxen niet in het onderzoek te betrekken en niet te definiëren als TE--niet te handhaven.

III- Reactie op Antwoordnota dd. 31 maart 2016 van [verwerende partij]

III.1- Schrijver dezes heeft al meermalen te kennen gegeven een filosofische beoordeling van het proefschrift te preferen boven een bijv. juridische. Deze kan plaatsvinden middels publicaties--en heeft al plaatsgevonden

1.1 met als concreet resultaat een in JIP gerealiseerde publicatie van een tekst inzake analyse van Ibn Sina's *Flying Man* in het *Addendum Three Global Cross-cultural TE Analyses*; het argument dat deze tekst niet deel uitmaakt van het formele proefschrift kan worden gecounterd met

1.1.1 er is discussie geweest met promotor en voorzitter of *Addendum* er wel of niet bij zou horen en uiteindelijk is besloten het niet tot de formele proefschrift tekst te rekenen omdat het 'te veel lezen' zou zijn (u begrijpt dat dit niet een filosofisch argument is).

1.1.2 in de analyse van Ibn Sina wordt de theorie van het proefschrift toegepast en het artikel is daarom te begrijpen als een exemplificatie van de in het proefschrift verdedigde *Extensive Argument* (incl *Extensice Logic*) *TE Theory*.

1.1.3 Bovendien wordt in het artikel modale logica toegepast bijv. zoals ontleend aan Saul Kripke en publicatie impliceert steun aan modale logica en in het bijzonder Saul Kripke's *Possible Worlds Semantics*, steun die onder de juryleden klaarblijkelijk ontbreekt.

1.1.4 Publicatie sanctioneert schrijver dezes' gebruik van Academic English, te meer daar het een journal is dat uitgeven wordt in New Jersey VS en het beoordeeld is door native English speakers.

1.2 Twee meer delen van het onderzoek zijn al goedgekeurd voor publicatie in twee meer filosofische journals en men kan de uitwerking van deze delen nalezen in de manuscripten voor TFA en JCP, welke desgewenst de bondiger weergave van de analyses in proefschrift (Ch 6, Descartes' *Cogito*) en *Addendum* (Zhuangzi's *Butterfly Dream*) kunnen vervangen.

III.2- Filosofie is een basaler en fundamenteeler wetenschap dan recht en het is wetenschappelijk aanvaard recht te beoordelen vanuit filosofie, maar niet zozeer filosofie vanuit recht. De academische vernauwing die hiermee gepaard gaat is niet gewenst, te meer daar het vaak voorkomt dat praktisch recht meer basale filosofischjuridische principes schendt zoals bijv. gematerialiseerd in internationale verdragen, bijv. de notie van 'fair trial'.

III.3- In plaats van de dissertatie door juristen van [raadsman van verwerende partij] te doen beoordelen had men meer filosofen bereid kunnen vinden bijv. middels een interuniversitaire jury zoals voorgesteld in verzoek aan de Raad met bijv. Daniel Cohnitz (University of Tartu, University Utrecht) en Weixue Lee (Chongqing University, Lenzhou University). Het is nog steeds mogelijk dit voorstel uit te voeren.

III.4- De opvattingen en zienswijzen van een universiteit kunnen niet samengevat worden door twee advocaten, zoals de beoordeling van de juryleden niet de opinie van [verwerende partij] Wijsbegeerte kan samenvatten. Het laatste is reeds gebleken door verwerping van de uitslag van private doctoraatsverdediging door [verwerende partij] Rectoraat en Adviescommissie van Academische Raad in intern beroep.

Er wordt gehoopt dat in extern beroep besloten kan worden tot een herbeoordeling zoals door schrijver dezes, verzoeker voorgesteld (zie bijv. III.1), zo de Raad al niet direct kan besluiten tot een positieve herbeoordeling daar de nieuwe of aanvullende herbeoordeling door wijsgerige academische journals al heeft plaatsgevonden in een reeds gepubliceerde publicatie en twee positieve beoordelingen tot publicatie door twee tijdschriften aangewezen filosofische referenten.

III.5- Schrijver dezes gaat niet inhoudelijk in op de 'vrije vertalingen' van de juristen van [raadsman van verwerende partij] daar zij de filosofische en linguïstische expertise missen om deze vertalingen te verrichten.

De juristen hebben geen idee waar het proefschrift inhoudelijk over gaat, beheersen niet het logisch vocabulair (zoals prof. [C.] al tijdens een van de eerste gesprekken aangaf de logische symbolisme niet te beheersen) en ze zijn derhalve in principe incompetent om uit het proefschrift te citeren of het te beoordelen.

III.6- Deze juristen behoren bij uitstek tot een 'elite' waar filosofen als Noam Chomsky en Ludwig Wittgenstein niet mee te maken willen hebben. Filosofie gaat niet over deze elite, maar om 'ordinary people'--zie bijv. schrijver dezes' kritiek op o.m. Hilary Putnam's scientisme.

Dit is een volgende reden waarom de juristen niet geschikt zijn in het voeren van verdediging van [verwerende partij] in dezen.

III.7- Ter aanvullende verdediging van bijv. religie en verwerping van commerciële advocatuur kan worden opgemerkt dat deze juristen doorgaans geen reden zien misstanden als terrorisme te veroordelen, ze zouden het zelfs nihilistisch en sofistich kunnen aanmoedigen omdat het hen meer werk en geld oplevert.

Dit is een bekend argument tegen skepticisme en sofisme dat mede in de dissertatie speelt en dat a fortiori geldt voor juridisch redeneren van commerciële advocatuur.

III.8- Bij dezen maakt schrijver dezes de Raad attent op hautaine houding van (o.m.) deze juristen en denigrerende houding t.o. 'student' bijv. in het gebruik van 'aankloppen' en 'volstrekt hypothetische publicaties'.

8.1- Student heeft inmiddels jarenlang ervaring als teacher of English as a foreign language in ten minste drie landen en twee continenten. Dit kan niet onvermeld blijven in schrijver dezes' beoordeling van kritiek op zijn taalgebruik. (Zie bijlage, TEFL resume)

8.2- Schrijver dezes merkt op dat het extern beroep schrijver dezes niets oplevert in financiële zin, hem slechts tijd en geld kost, en dat deze hautaine juristen nu verdienen aan een betoog tegen een teacher of English met een inkomen onder de armoedegrens--dit is ongepast en bevestigt de economische gap tussen eerste en tweede/derde wereld waarop schrijver dezes reeds heeft gewezen tijdens de private doctoraatsverdediging. In plaats van de arrogantie te matigen wordt het slechts versterkt--zie negatieve uitslag private doctoraatsverdediging, zie verhoor promotor (met ongefundeerde verwijten aan adres van student om haar nalatigheid te maskeren), zie hautaine houding van deze juristen.

De hautaine houding representeert in dezen western centrism, Vlaams nationalism en een Vlaams doctoraatsreglement, daar de juristen o.g.v. hun nationale wetgeving--zoals eerder jury o.g.v. hun Vlaamse gevoelens--student denigrerend wensen te benaderen zoals de Raad mogelijk wenst te eisen dat de teksten Antwoordnota en Wederantwoordnota in het Vlaams worden aangeleverd, terwijl Engels voorgeschreven dient te zijn o.m. daar het onderzoek in het Engels is uitgevoerd.

Deze hautaine houding is geen toeval, maar gebruikelijk tegenover internationale studenten en vooral Chinese studenten beklagen zich erover daar het hen op dit moment wellicht meer treft dan anderen (dit komt mede door het relatief groot aantal Chinese studenten).

Bovendien beklagen ook nationale studenten zich soms over de kwaliteit van de academische beoordeling aan Vlaamse universiteiten.

8.3- Voor 'volstrekt hypothetische publicaties' --zie onder.

III.9- T.a.v. 5- Citaten uit juryverslagen—zie Antwoorden op kritiek in jury- en commissieverslagen o.m.

T.a.v. prof. [V.] o.m.

Juryleden zijn niet bekend met ‘zero article’.

T.a.v. prof. [C.] o.m.

Schrijver dezes is niet voornemens de antiracistische passages aan te passen. Anders dan prof. [C.] suggereert in bijv. haar klagende verhoor, kunnen deze passages haar niet zozeer hinderen als racistische passages niet-Vlamingen of allochtonen hinderen.

T.a.v. prof. [D.M.] o.m.

De heldere probleemstelling is nota bene in samenwerking met prof. [D.M.] ontwikkeld.

1-- Het ontbreekt niet aan een heldere probleemstelling--zie proefschrift, 0.3 ‘Aim and Research Question’, p. 32, ‘Summary/Samenvatting’, p. 446, bijv.

Doelstelling, Onderzoeksvraag

Doelstelling en onderzoeksvraag van *Semantics of TE* (*Semantiek van Gedachte-experimenten*) zoals geformuleerd met hulp van prof. [T.d.M.] (EUR Rotterdam)—

Het doel van de dissertatie is het ontwikkelen van een (mogelijk unificerende, maar nietreductionistische) theorie van TE inclusief methodologieën, manuals, logische symbolisme, technische termen, definities, taxonomieën etc. welke aantoonbaar effectief is in het identificeren, analyseren en interpreteren van TE zoals zij zich verhouden tot het dagelijks leven en de takken van kennis, filosofie, mathematica, geesteswetenschappen en natuurwetenschappen.

(*Semantics of Thought Experiments*, p. 446)

Concept ‘unified theory’ is ontleend aan prof. [D.M.].

2- Prof. [D.M.] lijkt vergeten te zijn dat hij aan de formulering van de probleemstelling heeft bijgedragen.

Prof. [D.M.] uit kritiek van jaren her, die schrijver dezes toen al--en nu opnieuw-- heeft beantwoord.

Tav prof. [K.] o.m.

Tekst inzake *Prisoner's Dilemma* is iets gewijzigd middels een *Corrigendum*.

De correcties die ingevoerd zijn in de passage zijn echter niet relevant voor de conclusie van de section over het PD, zie *Semantics of Thought Experiments*, 4.6.1.1 ‘Prisoner’s Dilemma’, p. 164-165, en *Corrigenda*, onder 3, e.g..

p 164--please, replace last 14 lines by next 14 lines (quote is the same). This possible reinterpretation of von Neumann, Morgenstern 1953 *TGEB*, however, does not change the purport of Section 4.6.1.1.

(*Corrigenda*, ad 3)

T.a.v. prof. [V.B.] o.m.

[V.B.] heeft de tekst nagenoeg volledig gelezen, maar uit zijn detailkritiek maakt schrijver dezes op dat filosofische visies ver uiteen liggen, hoewel er een gezamenlijke interesse is voor logica.

T.a.v. prof. [V.K.] o.m.

Schrijver dezes heeft redenen te betwijfelen of prof. [V.K.] het hele proefschrift volledig en goed heeft gelezen.

In Antwoorden op kritiek in jury- en commissieverslagen is reeds geantwoord dat line of argument is weergegeven in Summary, Abstract, Tables of Contents enz.

Tijdens de private verdediging leek prof. [V.K.] geen kritiek op western centrism te accepteren als erkenning van misstanden als slavernij (Noord-Amerika) en Holocaust (Europa).

T.a.v. prof. [C.] o.m.

Prof. [C.] ontbreekt in het overzicht; t.a.v. prof. [C.] kan worden opgemerkt dat zijn commissieverslag van een A4 een aantal schrijffouten bevat, waardoor een paar zinnen onleesbaar worden in weergave van de positie van prof. [J.P.V.B.].

Zoals de Adviescommissie van de Academische Raad van [verwerende partij] terecht constateert is de negatieve uitslag niet gemotiveerd, bijv. de propositie dat doctorandus alle vragen van de jury onbevredigend beantwoord zou hebben.

Wat betreft de kritiek op taal--zie bijv. Antwoorden op kritiek, juryverslag prof. [K.], nu aangevuld met de constatering dat de critici, juryleden zelf niet native English speakers zijn, waardoor hun kritiek een groteske zelf-kritiek wordt, gecorrigeerd door bijv. JIP die formuleringen als 'as after' van schrijver dezes overneemt alsook zijn toepassing van de in VS bekende modale logica van Saul Kripke.

In aanvulling op Antwoorden op kritiek in jury- en commissieverslagen—

Tav kritiek van [V.B.] en [V.K.] dat de inleidende hoofdstukken (deel van Preliminaries, Introductions) relatief lang zijn—dit is niet ongebruikelijk in filosofische teksten daar in de inleidende hoofdstukken begrippen gedefinieerd worden, taxonomieën geïntroduceerd worden enz.

De citaten uit de juryverslagen in de Antwoordnota zijn selectief—schrijver dezes verwijst naar de tekst van zijn intern beroep en Antwoorden op kritiek in jury- en commissieverslagen voor een meer omvattende bespreking. De beoordelingen van de meeste juryleden zijn positief, tot een wending tegen het einde van de verslagen waarin men plots negatief besluit met een afwijzing van het onderzoek. Niettemin meent schrijver dezes dat deze wending dermate onbehoorlijk is dat beter een nieuwe jury overwogen kan worden i.p.v. dezelfde jury om een herbeoordeling te vragen (zie mede onder, discriminatiemechanismen), te meer daar de juryleden nog niet hebben gereageerd op hen gezonden aanvullingen tijdens de intern beroep procedure.

III.10- Antwoord op IIA (11 t.e.m. 14)—Ontvankelijkheid van het extern beroep

10.1- Dit is nogmaals toegelicht in II Strekking van het beroep (zie boven), zoals het reeds toegelicht was in het extern beroep verzoekschrift--

Schrijver dezes stemt uiteraard in met ongedaanmaking van negatieve uitslag van private doctoraatsverdediging, maar niet met het voorstel tot herwerking n.a.v. adviezen van dezelfde commissie o.m. omdat het in nieuwe stukken reeds is herwerkt en schrijver dezes niet in kan stemmen met vele beoordelingen en adviezen van de commissie (zie II.5 boven als ontleend aan o.m. Antwoorden op kritiek in juryverslagen).

10.2- Verwerende partij legt dit weer uit als wens van doctorandus het proefschrift ‘zo snel mogelijk positief beoordeeld te zien’.

Dit is niet juist—het verzoek is gebaseerd op de kwal van het onderzoek welke reeds bewezen is onafhankelijk van de [verwerende partij] jury in het werkcollege voor Chongqing University over het TE onderzoek, in communicatie met meer TE filosofen (bijv. Robert Kirk, David Chalmers), in een reeds gerealiseerde publicatie en in twee uitnodigingen tot publicatie in filosofische tijdschriften.

Bovendien, indien de suggestie van de verwerende partij juist zou zijn, zou schrijver dezes bijv. niet hebben verzocht om uitstel van de onderhavige wederantwoordtermijn en verplaatsing van zitting naar juli 2016.

10.3- Verder stelt schrijver dezes eventueel een nieuwe alternatieve doctoraatsjury voor met o.m. [D.C.] en [W.L.]. De [verwerende partij] jury lijkt om al dan niet persoonlijke redenen gekant tegen het onderzoek (zie onder, verschillende vormen van discriminatie) en de juryleden hebben niet aan schrijver dezes te kennen gegeven het opnieuw te willen beoordelen.

Bovendien kan de Raad o.g.v. de door schrijver dezes aanvullend geleverde stukken al concluderen dat aan geschreven en ongeschreven normen ter beoordeling van een academisch proefschrift is voldaan.

10.4- *Het komt vaker voor in rechte dat een beroep zich richt tegen slechts een deel van een beslissing (terwijl met een ander deel wordt ingestemd) en deze omstandigheid is dan ook geenszins reden het beroep niet-ontvankelijk te verklaren.*

III.11- Antwoord op IIB (15 t.e.m. 41)—Gegrontheid van het extern beroep

De verwerende partij lijkt drie onderdelen van het extern beroep ongegrond verklaard te willen zien. Ze betwijfelen of de Raad competent is het proefschrift te beoordelen (IIB3a--21-33), ze maken een paar opmerkingen over collegegelden (IIB3b--34-36) en ze willen voorstel van een evt. nieuwe, internationale jury ondermijnen (IIB3c—37-41).

III.12 Antwoord op IIB3a ‘de Raad kan het proefschrift niet beoordelen’

12.1--Nog minder dan de Raad of Rectoraat of Adviescommissie komt het twee juristen toe te beslissen over een filosofisch proefschrift. De [incompetentie] die zij anderen toedichten geldt in de eerste plaats henzelf. Schrijver dezes heeft een vakinhoudelijke herbeoordeling voorgesteld die inmiddels reeds heeft plaatsgehad, de Raad hoeft de resultaten ervan nog slechts te bevestigen.

Overigens lijkt een Rectoraat en een permanente Adviescommissie met leden van vicerectoraat onderzoek en onderwijs competent om een proefschrift te beoordelen en er is geen reden de competentie van het intern beroep te betwijfelen.

12.2—T.a.v. 23- In termen van het citaat van de Raad kan beargumenteerd worden dat het voorstel van herbeoordeling door dezelfde jury ‘kennelijk onredelijk’ is—zie bijv. II.5.

12.3—T.a.v. 24- Hoewel het in II.B3a zou gaan om (on)gegrondheid van het verzoek van schrijver dezes is hier weer sprake van (on)ontvankelijkheid.

Schrijver dezes heeft dergelijke inconsistenties in opbouw van het betoog al opgemerkt in het juryverslag van promotor.

Vraag of de Raad het proefschrift mede academisch zou kunnen herbeoordelen is voorgelegd aan het secretariaat en positief beantwoord. Anders dan vertegenwoordigers van verwerende partij, bestaan de commissies van de Raad niet uitsluitend uit juristen maar ook uit universitaire academici, hoogleraren enz.

12.4—Tav 25—zie 12.2.

12.5—T.a.v. 26.2- Het advies van de intern beroep procedure constateert terecht dat er in 2015 geen werkbeprekingen meer zijn geweest met promotor. Daarmee kan in redelijkheid worden geconcludeerd dat de begeleiding door promotor onvoldoende was. Prof. [C.] beklaagt zich ten onrechte en onbehoorlijk over de vele e-mails en heeft op de meeste ervan niet gereageerd; vaak reageerde ze pas bij--op advies van secretariaat--(tweede of derde) herhaling met vermelding van 'URGENT.' Meer internationale PhD studenten hebben klachten over email communicatie met begeleiders—zie 17e onder.

De verwerende partij legt hier het advies van het intern beroep incorrect uit. Het is helaas gebruikelijk in de commerciële advocatuur dat uitspraken uitsluitend gedaan worden om belangen te vertegenwoordigen, in plaats van om een stand van zaken in de werkelijkheid weer te geven (zoals gebruikelijk in filosofie, semantiek).

Er wordt door verzoekende partij *wel* aangetoond dat de begeleiding gebrekkig was—zie bijv. II.5A boven en verzoekschrift van intern beroep.

De derde zin van 26.2

Nergens wordt door verzoekende partij aangetoond dat er daadwerkelijk sprake zou zijn geweest van een gebrekkige begeleiding door prof. dr. [C.]. (Antwoordnota, p. 14)

kan inhoudelijk gebaseerd zijn op het advies van de Adviescommissie, maar in hetzelfde advies zijn indicaties te vinden dat prof. [C.] niet voldeed als promotor bijv.

Er vonden vier gesprekken van twee tot drie uur plaats op 19/09/2014, 05/11/2014, 07/11/2014, 12/01/2015 (lezing en één uur bespreking).

(Advies Commissie voor geschillen betreffende doctoraatsvoortgang, p. 5)

12.5.1- '[T]wee tot drie uur' is een afronding naar boven,

12.5.2- maar 'één bespreking' op 12 januari 2015 geldt alle leden van Center for Logic and Philosophy of Science, voor wie schrijver dezes die dag een lezing over nietklassieke logica's heeft gehouden inzake het PhD onderzoek, niet alleen prof. [C.], die schrijver dezes slechts kort in de gang heeft gesproken na afloop van de lezing; dit kort onderhoud in de gang kan niet doorgaan voor een 'werkbepreking'. Verder citerend uit het Advies-

De promotor bevestigt dat verder in 2015 geen 'real time' gesprekken meer plaats hebben gevonden omwille van de moeizame ontmoetingen en de vraag van de doctorandus om naar China te gaan (...). De promotor werkte de begeleiding verder af via mail en een schriftelijke annotatie van het doctoraat in .pdf formaat. (*Ibid.*)

12.5.3-- Schrijver dezes weet niet waarom de ontmoetingen 'moeizaam' waren volgens prof. [C.]. Een afspraak ging niet door omdat prof. [C.] plots in een

ziekenhuis opgenomen bleek voor een soort van routine-onderzoek, en schrijver dezes begrijpt niet waarom deze afspraak niet vooraf is afgezegd.

12.5.4-- Schrijver dezes heeft echter herhaald aangedrongen op een voorbespreking van de private verdediging, waar prof. [C.] ten onrechte en onbehoorlijk nooit op in is gegaan. Ook heeft schrijver dezes vooraf afspraken willen maken voor een nabespreking, welke nooit heeft plaatsgevonden.

12.5.5-- Prof. [C.] blijft hier dus zeer duidelijk in gebreke; zeker wanneer men beseft dat zij toen al vermoedde dat de uitslag van de private verdediging negatief zou kunnen worden. Indien promotor dit toen al vermoedde en indien promotor wenste— zoals het een goed promotor betaamt--dat de uitslag van de private verdediging positief zou dienen te zijn, dan had zij toen dienen aan te dringen op een gesprek, bijv. een voorbespreking zoals verzocht door schrijver dezes. Dit heeft zij echter niet gedaan, schrijver dezes heeft aangedrongen op een voorbespreking, maar promotor is er ten onrechte en onbehoorlijk niet op ingegaan.

12.5.6- Promotor heeft per e-mail begeleid, maar heeft nagelaten een formulier te tekenen (op verzoek van doctorandus) voor redactie van een hoofdstuk door ACTo, wat zij wel had dienen te doen ter nadere staving van haar meermalen beleden opvatting dat schrijver dezes academisch Engels niet voldeed.

12.5.7- Noch heeft promotor ooit een formulier ingevuld waardoor schrijver dezes vrijwillig wetenschappelijk medewerker kan worden; dit was geadviseerd door o.m. secretariaat van Faculteit Letteren en Wijsbegeerte en schrijver dezes heeft het haar meermalen verzocht.

12.5.8- Promotor brengt deze kwesties niet ter sprake in haar verslagen of verhoor. Daaruit kan worden geconcludeerd worden dat

12.5.8.1- prof. [C.] nalatig was als promotor

12.5.8.2- prof. [C.] wil maskeren en verbergen dat zij nalatig handelde als promotor.

12.5.9- Het blijkt mede uit het verhoor—promotor [C.] beklaagt zich hierin over de vele e-mails, legt het zelfs uit als ‘stalken’--en hieruit kan worden opgemaakt dat ze niet op alle e-mails heeft geantwoord.

12.5.10- Schrijver dezes hoopt nu toch—met additionele verwijzing naar II.5A en voorgaande schrijven zoals het intern beroepschrift—‘aangetoond’ te hebben ‘dat er daadwerkelijk sprake’ is ‘geweest van een gebrekkige begeleiding door prof. dr. [C.] (vgl. Antwoordnota, p. 14).

Daarmee kan mede de constatering in het Advies van de Adviescommissie van [verwerende partij] Academische Raad

Hieruit besluit de Commissie dat de promotor haar begeleidingstaak naar behoren heeft vervuld en er geen sprake kan zijn van een gebrekkige begeleiding.

(Advies Commissie ..., p. 6)

bij dezen worden ontkend. De begeleiding was gebrekkig en dergelijke gebrekkige begeleiding vindt vaker in de internationale PhD fase plaats dan in de veelal nationale Master's of Bachelor's fase.

12.5.11- *Bovendien kan promotor [C.] verweten worden de negatieve uitslag van de private verdediging bewerkstelligd te hebben als bijv. vooraf gepland. Indien promotor zich zorgen had gemaakt over de uitslag, had promotor zelf aangedrongen op een werkbespreking ter voorbereiding van de verdediging.*

Promotor heeft dit echter niet gedaan en heeft geen goede redenen gehad niet in te gaan op voorstellen tot voorbespreking zoals meermalen gedaan door doctorandus.

12.6- Tav 26.3- In Antwoord aan [A.V.S.] wordt aangetoond hoe opvattingen van ombudspersoon tot partijdigheid kunnen leiden, schending van beginsel van gelijkheid, positieve discriminatie van [verwerende partij] studenten in PhD fase, negatieve discriminatie van PhD studenten die Bachelor's en Master's niet aan [verwerende partij] hebben gehaald.

Het blijkt mede uit de juryverslagen—immers niet één van de juryleden gaat in op schrijver dezes' innovatieve toepassing van Saul Kripke's *Possible Worlds Semantics*, welke modale theorie aan [verwerende partij] blijkbaar minder gangbaar is, maar internationaal een zeer grote reputatie heeft. Ook prof. [K.] lijkt er niet mee bekend, hoewel zijn collega prof. W.R. de Jong over Kripke doceerde aan VU Amsterdam.

Noch gaan de juryleden in op bijv. Hilary Putnam's *Twin Earth* of Robert Kirk's en David Chalmers' *Zombies*, welke in de doctoraatsdissertatie een belangrijke plaats innemen.

Zo deze voorbeelden niet schending van het principe van gelijkheid illustreren, tonen ze aan dat de bespreking van de dissertatie in de juryverslagen althans weinig volledig is.

12.7—T.a.v. 26.6—zie bijv. 12.6 en 17c.

12.8—T.a.v. 27- Schrijver dezes neemt aan dat het criterium van een deel van het onderzoek in een internationaal Engelstalig tijdschrift gepubliceerd hebbend ontleend is aan de praktijk want het staat niet vermeld in het [verwerende partij] Doctoraatsreglement. Niettemin is het herhaald meegedeeld tijdens de PhD Workshops aan [verwerende partij], en daarmee is schrijver dezes gerechtigd het als een zwaarwegende factor of volgens sommigen garantie te vermelden.

In ieder geval weerlegt het een van de impliciete argumenten van promotor dat taal voorwaarde is voor publicatie en geldt nu het omgekeerde argument dat een publicatie in een internationaal Engelstalig tijdschrift indiceert dat de taal volstaat.

12.9—T.a.v. 28- Hier noemt verwerende partij een paar van de stukken die in hun dossier ontbreken. Indien de verwerende partij de Antwoorden op kritiek in jury- en commissieverslagen gelezen zou hebben, dan had men de beledigende en incorrecte passages uit de juryverslagen niet hoeven te herhalen in het begin van de Antwoordnota.

De antwoorden op kritiek in jury- en commissieverslagen zijn reeds verwerkt in de *Corrigenda*. Met de meeste kritiek en adviezen kan schrijver dezes immers niet instemmen en dat maakt het aantal corrigenda nav de kritiek zeer beperkt. Aan de digitale versie van het proefschrift kan de PDF van *Corrigenda* worden toegevoegd. En de *Corrigenda* kunnen dubbelzijdig geprint worden op A4 papier en aan de gedrukte versies van het proefschrift, bijv. het exemplaar in de [verwerende partij] bibliotheek, worden toegevoegd--daarmee is de herbewerking dan afgerond.

De komende publicaties zijn uiteraard niet 'volstrekt hypothetisch', en deze woorden zijn slechts een volgende denigrerende samenvatting van de verdiensten van het doctoraatsonderzoek. Ze zijn niet hypothetisch omdat de teksten waaruit nu twee manuscripten zijn voortgekomen 1e- zijn toegezonden aan tijdschriften

2e- zijn na betrekkelijk lange tijd gereviewd door tijdschriften

3e- zijn in deze gevallen positief gereviewd door referenten iom redacties 4e- zijn ogv de referentieverslagen licht gewijzigd bijv. door style manual van het tijdschrift toe te passen;

5e- vervolgens zijn de manuscripten opnieuw toegezonden en er zijn ontvangstbevestigingen ontvangen; ingeval van TFA wordt verwacht dat het artikel over Descartes' *Cogito* eind 2016, begin 2017 gepubliceerd kan worden, ingeval van JCP kan uitgegaan worden van een paar jaar voor realisatie van de publicatie van analyse van Zhuangzi's *Butterfly Dream*.

Bovendien zijn de manuscripten niet hypothetisch omdat ze als PDF file zijn toegezonden aan verschillende instanties--ze zijn toegezonden aan [verwerende partij] jury, aan [verwerende partij] Rectoraat ivm intern beroep en aan Studievoortgang ivm extern beroep.

12.10- T.a.v. 30- Met de geciteerde zin wil schrijver dezes slechts aangeven dat de tekst nog niet is uitgegeven door een wetenschappelijke uitgeverij (als [uitgeverij]), bijv. omdat promotor weigert een formulier voor een publicatiegrant in te vullen (zie II.5A). Publicatie door een wetenschappelijke uitgeverij is echter geen voorwaarde voor neerlegging van een doctoraatsproefschrift aan [verwerende partij]; eventueel kan na de verdediging besloten worden tot wetenschappelijke uitgave, maar het is geenszins verplicht (zie [verwerende partij] Doctoraatsreglement).

De zin na het citaat ('... dat de verzoekende partij zich zelfs bewust is van ... de onmogelijkheid van een geslaagde openbare verdediging...') is klare nonsens en indiceert slechts dat [raadsman van verwerende partij] niet voldoende bekend is met de inhoud van [verwerende partij] Doctoraatsreglement, of de praktijk van PhD procedures aan [verwerende partij]. *Schrijver dezes verzoekt bij dezen om een betrouwbaarder vertegenwoordiger van wederpartij.*

12.11- T.a.v. 31- Doceren over het onderzoek is een tweede ongeschreven vereiste voor doctoraatsopleidingen (een eerste is publiceren over het onderzoek in internationaal Engelstalige tijdschriften).

Inderdaad kan een publicatie--beter dan verwijzing naar doceerervaring--bewijzen dat bijv. het academisch Engels en de schrijfstijl academisch aanvaardbaar zijn, maar doceerervaring over het onderzoek is een volgende factor in een positieve beoordeling van het onderzoek *Semantics of Thought Experiments*, welke tot nu toe nog niet meegewogen is.

12.12--*De Raad kan het proefschrift beter beoordelen dan de juristen van [raadsman van verwerende partij] omdat in de beoordelingscommissies van de Raad naast juristen mede academici van universiteiten plaatsnemen. Een ondeskundig oordeel van ondeskundigen dat de Raad mogelijk ondeskundig is, is grotesk en weinig overtuigend.*

De Raad kan echter wel constateren dat de door schrijver dezes geleverde aanvullende stukken—zie o.m. II.3 boven en 13.4 onder--reëel en concreet zijn (i.p.v. bijv. 'volstrekt hypothetische publicaties'). Als bewijs van werkcollege aan Chongqing University over het onderzoek zijn referentiebrieven geleverd. Meer bewijzen van meer aanvullende stukken kunnen desgewenst worden geleverd.

III.13 Antwoord op IIB3b 'Met betrekking tot de vraag om slechts eenmalig collegegeld te betalen'

13.1- De vraag naar betaling van collegegeld heeft direct te maken met het tweede onderdeel van de beslissing van Rectoraat en Adviescommissie van Academische Raad dat in extern beroep wordt betwist nl. voorstel tot herwerking van doctoraatsonderzoek . Inderdaad staat in de tekst van het resultaat van intern beroep niets vermeld inzake collegegelden.

Men zou echter kunnen vermoeden dat herwerking gratis is en wel als compensatie van aangedaan onrecht, nl. de onbehoorlijke en onterechte negatieve uitslag van private doctoraatsverdediging, de gebrekkige begeleiding door promotor, het incorrecte gedrag van voorzitter enz.

13.2- Bij dezen wordt aan het verzoek tot vrijstelling van betaling van collegegeld tijdens herwerking en terugbetaling van eenmaal collegegeld een motivering toegevoegd die impliciet was in het verzoekschrift—nl. dat het om compensatie voor geleden schade en verloren tijd kan gaan.

13.3—Zoals reeds meermalen is opgemerkt staat ook in [verwerende partij Doctoraatsreglement niets vermeld over tweemaal collegegeld betalen wanneer in een jaar wordt afgestudeerd. Nu het resultaat van de private doctoraatsverdediging van 10 september 2015 ongedaan is gemaakt, is het redelijk en billijk mede het collegegeld voor de doctoraatsverdediging terug te storten.

13.4—Indien de Raad nadere herbewerking niet nodig acht kan het inmiddels reeds herwerkte proefschrift bestaan uit

13.4.1- proefschrift in sensu lato (10 parts)

13.4.1.1- *Semantics of Thought Experiments* (paper, PDF)

13.4.1.2- *Addendum Three Global Cross-cultural Thought Experiment Analyses* (PDF)

13.4.1.3- Jury- en commissieverslagen private doctoraatsverdediging 10 september 2016 (PDF, possib. paper)

13.4.1.4- CP Hertogh 2015, 'Ibn Sina's *Flying Man*—Logical Analyses of a (Religious) Thought Experiment,' *Journal of Islamic Philosophy*, 9: 54-74. (PDF, possib.

photocopy from paper edition)

13.4.1.5- Antwoord op kritiek in jury- en commissieverslagen (PDF)

13.4.1.6- *Corrigenda* (PDF, A4 to paper edition of 13.4.1.1)

13.4.1.7- Intern beroep verzoekschrift, intern beroep uitspraak (PDF, possib. paper)

13.4.1.8- Extern beroep verzoekschrift, extern beroep uitspraak (PDF, possib. paper)

13.4.1.9- manuscript Descartes' *Cogito*, TFA

13.4.1.10- manuscript Zhuangzi's *Butterfly Dream*, JCP

13.4.2- proefschrift in sensu stricto (6 parts)

13.4.2.1- *Semantics of Thought Experiments* (paper, PDF)

13.4.2.2- *Addendum Three Global Cross-cultural Thought Experiment Analyses* (PDF)

13.4.2.3- CP Hertogh 2015, 'Ibn Sina's *Flying Man*—Logical Analyses of a (Religious) Thought Experiment,' *Journal of Islamic Philosophy*, 9: 54-74. (PDF, possib.

photocopy from paper edition)

- 13.4.2.4- *Corrigenda* (PDF, A4 to paper edition of 13.4.2.1)
- 13.4.2.5- manuscript Descartes' *Cogito*, TFA
- 13.4.2.6- manuscript Zhuangzi's *Butterfly Dream*, JCP

Toelichting

Wanneer de manuscripten daadwerkelijk gepubliceerd zijn in TFA en JCP, kunnen 13.4.1.9, 13.4.1.10, 13.4.2.5, 13.4.2.6 worden vervangen door PDF en fotokopieën van de door TFA en JCP gerealiseerde publicaties.

Dissertatie in *sensu stricto* is uitsluitend Engels, *sensu lato* bevat mede NL teksten. 13.4.1.3 en 13.4.1.5 kunnen interessant zijn voor m.n. [verwerende partij] Wijsbegeerte studenten.

Indien de Raad verrichte herwerking goedkeurt als een academisch proefschrift van, zeg, cum laude waardering kunnen (aanvullingen op de) proefschriften in beider vorm overlegd worden aan [verwerende partij] en [verwerende partij] bibliotheek.

13.5- *In deze interpretatie is het proefschrift op verzending na gereed en lijkt het schrijver dezès dat hem eenmaal collegegeld gerestitueerd kan worden.*

III.14 Antwoord op IIB3c 'Met betrekking tot de samenstelling van de doctoraatsjury'

14.1- T.a.v. 38- Schrijver dezès meent inmiddels dat jury, zo niet vooringenomen en partijdig, dan toch te onbekend met besproken en toegepaste literatuur en abstractieniveau, en mogelijk te verschillend in basale filosofische overtuigingen is om het proefschrift nogmaals te beoordelen in de zin van positief beoordelen. De kans is aanwezig dat de jury weer tot een negatieve uitslag besluit.

14.2- Schrijver dezès heeft in eerste instantie een meer internationale jury voorgesteld met Daniel Cohnitz (University of Tartu, University Utrecht) en Weixue Lee (Chongqing University, Lenzhou University). Dit voorstel is door promotor als om financiële redenen afgewezen. Het is inmiddels eenvoudiger—en naar normen van promotor goedkoper--te realiseren omdat Daniel Cohnitz nu (mede) voor Universiteit Utrecht werkt.

14.3- T.a.v. 39- Schrijver dezès verwijst inderdaad naar de meeste juryleden in de doctoraatstekst. Dit geldt a fortiori t.a.v. [J.P.V.B.]. Het verbaast zeer dat prof. [V.B.] aan de ene kant adviseert een promotor te zoeken aan [verwerende partij], en aan de andere kant, jaren later, als jurylid, negatief adviseert t.a.v. het proefschrift. Schrijver dezès verklaart het nu vanuit blijkbaar uiteenlopende filosofische overtuigingen, hoewel er de gezamenlijk interesse is voor logica. Niettemin is deze teleurstellende ervaring een belangrijke reden een nieuwe jury te zoeken voor herbeoordeling, zo dit al nodig is, en schrijver dezès meent dat het niet noodzakelijk is daar de Raad de voortgang ook zelf kan beoordelen op grond van feiten als een publicatie en manuscripten n.a.v. toezeggingen tot publicaties.

14.4- Niet acceptatie van de internationale, mogelijk interuniversitaire nieuwe jury betekent een herhaling van de eerste onbehoorlijke zet van promotor [C.] —afwijzen van gelijk voorstel in eerste telefoongesprek. Schrijver dezès betwijfelt nu

— en betwijfelde toen al — of participatie van juryleden middels bijv. Skype inderdaad zo kostbaar is als prof. [C.] doet vermoeden.

14.5- Herbeoordeling door dezelfde jury is in principe mogelijk, maar het ziet ernaar uit dat noch doctorandus noch jury hier veel baat bij zullen hebben en in het bijzonder lijken promotor, voorzitter en juryleden weinig genegen tot herbeoordeling. Indien ze hadden willen herbeoordelen, hadden zij het al kunnen doen door te antwoorden op de nieuwe stukken hen geëmaild na de private verdediging. Volgens [A.V.S.] kunnen ze nu min of meer gedwongen worden te herbeoordelen, maar zoals reeds geantwoord aan mr. [V.S.], het is filosofisch relevanter filosofen te vragen die werkelijk geïnteresseerd zijn in het onderzoek en vanaf het begin positief hadden willen adviseren.

Ook bij een interuniversitaire, internationale nieuwe jury kan het een [verwerende partij] proefschrift blijven.

14.6- Tot slot, de eenvoudigste weg blijft bekrachtigen van de voortgang van afgelopen semester door academische acceptatie van het proefschrift--inclusief aanvullingen--door de Raad iom [verwerende partij].

Het is immers niet nodig extra zware eisen te stellen aan doctorandus door hem mogelijk door dezelfde jury te laten vragen het onderzoek nogmaals te herwerken, daar dit neer zou komen op negatieve discriminatie (zie onder, 17).

CONCLUSIES

15--Conclusies

15.1-- Het verzoek van de verzoekende partij is redelijk, billijk, controleerbaar, relevant en geloofwaardig;

15. 2-- bovendien--CONTRA Antwoordnota van [raadsman van verwerende partij] — het verzoek is ontvankelijk (zie III.11, 12) en gegrond (zie III.11, 13, 14),

15.3- zodat de Raad het verzoek kan toekennen en alsnog o.g.v. door verzoeker geleverde nieuwe en reeds herwerkte onderdelen van het onderzoek (als n.a.v. bijv. kritiek in jury- en commissieverslagen, en uitnodigingen van filosofische journals) de negatieve uitslag van de doctoraatsjury in positieve zin kan herzien tot een academische herbeoordeling van ten minste cum laude als na ongedaan making van de negatieve studievoortgangsbeslissing van de private doctoraatsverdediging van 10 september 2015 in navolging van advies in intern beroep van Rectoraat en Adviescommissie van Academische Raad van [verwerende partij].

16--De negatieve beoordeling van het doctoraatsproefschrift door de [verwerende partij] jury noch de Antwoordnota van [raadsman van verwerende partij] reflecteren de visies van [verwerende partij] en de internationale filosofische gemeenschap o.m.

16a-- omdat schrijver dezes met velen van de internationale filosofische gemeenschap heeft samengewerkt o.m.

16a1—middels herhaalde email correspondentie—TE filosofen zijn om feedback gevraagd inzake de passages in het proefschrift over hun werk, wat inhoudelijk reacties heeft opgeleverd van Robert Kirk en David Chalmers inzake *Zombies*,

welke aan de doctoraatstekst zijn toegevoegd (zie *Semantics of Thought Experiments*, 0.2. Introduction, ‘Email Correspondence’, p. 28)

16a2—met Tamar Gendler die een lijst van TE filosofen heeft geëmaild waaruit een internationale doctoraatscommissie samengesteld kan worden; zo veel werk en tijd het kostte om in NL en later aan [verwerende partij] geïnteresseerden te vinden voor begeleiding of plaatsneming in de doctoraatscommissie, zo weinig energie heeft het gekost om van de lijst van zo’n tien TE filosofen twee filosofen bereid te vinden in de jury plaats te nemen

16a3—met staf, wetenschappelijk en onderwijzend personeel, studenten van Chongqing University, waar een werkcollege is gegeven over het onderzoek (zie *Semantics of Thought Experiments*, 0.2. Introduction, ‘Chongqing University—Quantitative Research, Logic and Argumentation’, p. 29-30)

16a4—met filosofische tijdschriften o.m. JIP, TFM, JCP

16b—omdat juristen niet kunnen oordelen over een filosofisch proefschrift (nergens in de nota wordt inhoudelijk op het proefschrift ingegaan, het ontbreekt de juristen aan filosofische competentie)

17--De redenen van de negatieve uitslag van de jury zijn veeleer te vinden in de werking van *meerdere onbehoorlijke discriminatiemechanismen*

17c—negatieve discriminatie van niet-[verwerende partij] studenten en theorieën aan [verwerende partij] in doctoraatsfase (schending gelijkheidsbeginsel—zie bijv. Antwoord aan [A.V.S.], discriminerende opvattingen van ombudspersoon [J.D.]--bijv. onbekendheid met het werk van Saul Kripke;

bijv. geheel niet ingaan op *Zombies* waar schrijver dezes notabene over heeft gecorrespondeerd met David Chalmers en Robert Kirk

17d—discriminatie van werkervaring in China als teacher of English as a foreign language daar Chinees Engels negatief wordt gediscrimineerd aan [verwerende partij] notabene door de nonnative English speakers van [verwerende partij] onderwijs- en onderzoeksstaf

17e—discriminatie van internationale studenten in PhD fase (begeleiding is minder intensief en waarschijnlijk in meer gevallen onvoldoende)

17f—conservatieve en nationalistische houding ten aanzien van progressieve verworvenheden als political correctness, antidiscriminatie, welke grenst aan racisme en in iedere geval onbehoorlijke reactie op antiracism; ontkenning van toenemende internationalisering en pluriformiteit van de studentenpopulatie

17g—ongewenste voorkeur voor de Vlaamse taal (in plaats van voor het Engels als internationale wetenschapstaal), een voorkeur die althans niet door schrijver dezes wordt gedeeld; in plaats van het onderzoek goed te keuren wenst men het af te wijzen waardoor aanvullende procedures nodig zijn, die als juridische procedures in het Vlaams gevoerd dienen te worden

17h—in plaats van een Europese en internationale houding treft schrijver dezes vanaf het begin bij promotor een nationale, Vlaamse houding aan; dit weerspiegelt zeker niet de algemene reputatie van [verwerende partij] en [stad] en schrijver dezes heeft in de loop van het intern beroep een aantal aanbevelingen gedaan hoe althans de filosofische vakgroep kan internationaliseren, veelal in navolging van ontwikkelingen in meer afdelingen van [verwerende partij] als de PhD Workshops

17i--tot slot kan men zich afvragen of de jury op 10 september 2016 en mogelijk bij het schrijven van de juryverslagen serieus was zoals betwijfeld kan worden of Donald Trump serieus is, of serieus genomen dient te worden; schrijver dezes betwijfelt dit t.a.v. prof. [V.B.] (s sofistische grappen?), prof. [C.] (immoreel geklaag

over ‘de taal’ en antiracistische passages enz. alsof het om een Vlaams-Engels taalgevoelen zou gaan), prof. [C.] (ten minste twee grote schrijffouten in een A4, niet erkennen van recht op hoger beroep), prof. [V.K.] (heeft hij de tekst van het proefschrift volledig en goed gelezen?), prof. [D.M.] (heeft hij notie genomen van recente veranderingen in het proefschrift? neemt hij notie van veranderingen in de studentenpopulatie?), prof. [V.] (merkwaardig toeval dat de vertegenwoordiger van [andere hogeronderwijsinstelling] een filosoof genaamd Bishop noemt), prof. [K.] (er komen een paar opmerkelijke verwarringen voor in zijn juryverslag, en zijn ‘terrible’ voor beoordeling van taalgebruik van proefschrift is indien serieus, althans onbeleefd en zelfs naar de strekking van zijn betoog een overdrijving)

Schrijver dezes doet opnieuw een beroep op de internationale en Europese tendenties in de Brusselse gemeenschap om de door sommige medewerkers van [verwerende partij] geuite nationalistische gevoelens te transcenderen en zonder herbeoordeling door de beklagde jury direct over te gaan tot positieve herbeoordeling van het onderzoek inclusief aanvullingen waartoe naast de voornoemde supplementen zeker ook het *Addendum* gerekend kan worden.

Nationalisme en onvermogen gemeenschapsgevoelens te transcenderen kunnen het gevolg zijn van skepticism, nihilisme en sofisme, welke houdingen schrijver dezes een aantal maal heeft aangetroffen in de juryverslagen en die van oudsher kenmerkend zijn voor de (commerciële) advocatuur.”

Beoordeling

Zoals hierboven reeds is uiteengezet, kan verzoeker slechts op ontvankelijke wijze tegen de bestreden beslissing opkomen in de mate dat die verzoekers intern beroep ten dele niet gegrond heeft verklaard, met name voor zover verzoeker in hoofddorde aanvoerde dat de doctoraatscommissie een positief advies had moeten verlenen om tot openbare verdediging van het proefschrift over te gaan.

De Raad brengt tevens in herinnering dat niet alle middelen die in de loop van de procedure aan de Raad worden voorgelegd, ontvankelijk zijn. Een middel dat niet in de interne beroepsprocedure werd opgeworpen, kan niet op ontvankelijke wijze voor het eerst worden aangevoerd in de procedure voor de Raad, tenzij het middel betrekking heeft op de wijze waarop de interne beroepsprocedure is verlopen of op elementen waarvan de verzoekende partij pas kennis kon nemen na inzage van het administratief dossier, of wanneer het middel raakt aan de openbare orde. Zijn derhalve niet ontvankelijk: middelen die in het intern beroep niet werden opgeworpen en voor het eerst voorkomen in het verzoekschrift voor de Raad of in de wederantwoordnota, of middelen die wel voorkomen in het intern beroep en in de wederantwoordnota, maar niet in het verzoekschrift voor de Raad (cf. RStvb. 27 april 2015, nr. 2015/047; RStvb. 13 oktober 2015, nr. 2.463).

Waar verzoeker doet gelden (randnummers 3, 7 en 8) dat ondertussen publicaties zijn verschenen die gerelateerd zijn aan het voorbereide proefschrift (en die de daarin voorkomende stellingen zouden onderschrijven), spreekt verzoeker niet tegen dat dit een element is dat dateert van nà de beslissing van de doctoraatscommissie en dus *ipso facto* ook van nà het ogenblik waarop verzoeker zijn tekst heeft afgesloten.

De Raad stelt vast dat de bestreden beslissing geen enkele motivering bevat betreffende deze grief, die verzoeker ook in zijn intern beroep reeds had opgeworpen. Tegelijk stelt de Raad evenwel vast dat verzoeker zich niet beroept op een schending van de formele motiveringsplicht – welke niet van openbare orde is en dus door de Raad niet ambtshalve kan worden aangevoerd – en dat hij enkel het redelijkheidsbeginsel op zijn argument betreft.

Ter zake dient verwerende partij inhoudelijk dan ook te worden bijgevalen in haar stelling dat het elementen betreft waarmee door de doctoraatscommissie geen rekening kon worden gehouden. In de mate dat deze publicaties *post factum* positief afkleuren op verzoekers proefschrift, valt het aan de doctoraatscommissie toe om daarover te oordelen in het raam van de procedure zoals zij overeenkomstig de bestreden beslissing dient te worden voortgezet.

In de mate dat wat verzoeker onder randnummer 4 van zijn extern beroep uiteenzet moet worden begrepen als argumenten die moeten doen besluiten dat zijn proefschrift kwalitatief volstond om publiek te worden verdedigd, herhaalt de Raad dat hij niet in de plaats van de bevoegde organen van de verwerende partij kan treden om de inhoudelijke beoordeling over te doen. Met zijn uiteenzetting slaagt verzoeker er voor het overige niet in de Raad te overtuigen dat op grond van die argumenten alleen kan worden besloten tot de kennelijke onredelijkheid – te begrijpen als: geen enkele normaal en voorzichtig handelende doctoraatscommissie zou in dezelfde omstandigheden tot een dergelijke beslissing kunnen komen – van de beoordeling van de leden van de doctoraatscommissie en vervolgens die van de academische raad. De Raad bedenkt daarbij dat wat verzoeker uiteenzet met betrekking tot gegeven werkcolleges en presentaties, niet van aard is om de inhoudelijke kritieken van de leden van de doctoraatscommissie aan het wankelen te brengen.

Wat verzoeker aanvoert onder randnummer 5 (aanvulling van het proefschrift met ‘corrigenda’ e.d.) kan niet leiden tot de nietigverklaring van de bestreden beslissing, aangezien

ook dit wijzigingen betreft aan het oorspronkelijke proefschrift waarover de doctoraatscommissie en vervolgens de bestreden beslissing zich hebben uitgesproken, en het de Raad niet toekomt de beoordeling over te doen, laat staan van een ondertussen gewijzigde of aangevulde tekst.

In randnummer 6 stelt verzoeker dat het geen probleem mag vormen dat er nog relatief veel typefouten in de tekst voorkomen.

Het komt de Raad voor dat opmerkingen ter zake niet het dragend motief vormen waarop de ongunstige beslissing van de doctoraatscommissie was gesteund, zodat het zonder belang is of verzoeker ter zake al dan niet wordt bijgetreden.

Verder moet de Raad verzoeker teleurstellen: de Raad is geen agentschap dat kan instaan voor het aanzoeken van financiering ten behoeve van – bijvoorbeeld – wetenschappelijke publicaties.

In randnummer 9 stelt verzoeker dat de herbeoordeling zou kunnen plaatsvinden met een anders samengestelde doctoraatsjury. De Raad zou daartoe enkel kunnen verplichten indien een middel, gesteund op het onpartijdigheidsbeginsel, gegrond wordt bevonden. Dat vereist dat verzoeker ervan kan overtuigen dat de beoordeling door de doctoraatscommissie niet op een objectieve, onbevooroordeelde en onpartijdige wijze is geschied.

In zijn intern beroep heeft verzoeker heel wat opmerkingen in die zin gemaakt. Zo deed verzoeker niet alleen gelden dat er onnodig kwetsende en beledigende taal werd gebruikt in de juryverslagen (randnummer 6 van het intern beroep), hij voerde ook uitdrukkelijk aan dat de juryleden mogelijk vooringenomen zijn (randnummer 8 van het intern beroep) en dat er sprake is van partijdigheid en een gebrek aan onafhankelijkheid (randnummer 13 van het intern beroep).

De bestreden beslissing heeft op deze argumenten geantwoord. Zo dit niet tot verzoekers genoegdoening ware gebeurd, dan had het op de weg van verzoeker gelegen zijn grieven staande te houden en de bestreden beslissing ter zake te bekritisieren. In zijn verzoekschrift leest de Raad ter zake evenwel enkel dat verzoeker niet uitsluit dat een herbeoordeling door dezelfde commissie opnieuw negatief zou kunnen zijn. Voor zover dit al kan worden beschouwd als een duidelijke kritiek op grond van het onpartijdigheidsbeginsel, slaat dit enkel op de nieuwe beoordeling die in uitvoering van de bestreden beslissing moet worden gemaakt. Verzoeker uit

in zijn verzoekschrift op geen enkele wijze kritiek omtrent de objectiviteit van de beoordeling door de doctoraatscommissie d.d. 10 september 2015.

In de mate dat verzoeker in zijn wederantwoordnota alsnog terugkomt op de plicht tot objectieve en onbevooroordeelde behandeling, moet worden gesteld dat het dan nieuwe middelen zijn die niet in het verzoekschrift waren opgenomen en derhalve onontvankelijk zijn.

In randnummer 10 beroept verzoeker zich op het vertrouwensbeginsel, waar hij aanvoert dat er gerechtvaardigde verwachtingen zijn geschapen door de positieve beoordeling van de promotor en het ontbreken van enige motivering van de negatieve uitslag van de interne verdediging.

De terugkoppeling die de promotor heeft gegeven in het voortgangsverslag is voor de beroepsinstantie de aanleiding geweest om de initiële beslissing van de doctoraatscommissie te hervormen.

De verwachtingen die in hoofde van verzoeker zouden zijn gewekt, maken evenwel van het ingediende proefschrift en de interne verdediging ervan geen kwalitatief beter werk dan hoe het door de doctoraatscommissie is beoordeeld. De kritiek kan er derhalve niet toe leiden dat verzoeker tot een publieke verdediging moest worden toegelaten, en dus ook niet tot de nietigverklaring van de bestreden beslissing in de mate dat zij die eis van verzoeker niet heeft ingewilligd.

In de mate dat verzoeker in zijn beroepsschrift thans nog aanvoert dat deze grieven voldoende zijn om het onderzoek opnieuw te doen beoordelen, komt het de Raad voor dat dit precies is wat verzoeker ook met de bestreden beslissing heeft verkregen.

In zijn wederantwoord voert verzoeker nog tal van middelen aan, hetzij hernemend wat in het intern beroep reeds was aangevoerd, hetzij geheel nieuw. Zij hebben met elkaar gemeen dat zij niet voorkomen in verzoekers verzoekschrift tot inleiding van de huidige procedure, en derhalve onontvankelijk zijn.

BESLISSING

De Raad verwerpt het beroep.

Dit arrest is uitgesproken te Brussel, in openbare terechtzitting van 20 april 2016, door de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbepalingen, I^e Kamer, samengesteld uit:

Jim Deridder,	voorzitter van de Raad
---------------	------------------------

Piet Versweyvelt	bijzitter
------------------	-----------

Henri Verhaaren	bijzitter
-----------------	-----------

bijgestaan door

Melissa Thijs	secretaris
---------------	------------

De secretaris

Melissa Thijs

De voorzitter

Jim Deridder

Tegen dit arrest is een beroep bij de Raad van State mogelijk overeenkomstig artikel 14, § 2 van de gecoördineerde wetten op de Raad van State en het Koninklijk Besluit van 30 november 2006 tot vaststelling van de cassatieprocedure bij de Raad van State. Dit beroep dient schriftelijk en aangetekend te gebeuren binnen de dertig dagen na kennisgeving van deze beslissing en ondertekend te zijn door een advocaat. Bij het beroep moeten zijn gevoegd een kopie van het aangevochten arrest, de bijgevoegde stukken dienen genummerd en geïnventariseerd te zijn, en zes eensluidend verklaarde afschriften van het beroep.

Arrest nr. 2.891 van 20 april 2016 in de zaak 2016/085

In zake: [REDACTED]

tegen: [REDACTED]

I. Voorwerp van de vordering

Het beroep, ingesteld op 11 maart 2016, strekt tot nietigverklaring van de studievoortgangsbepaling van 12 februari 2016 en van de beslissing van de interne beroepscommissie van 22 februari 2016.

II. Verloop van de rechtspleging

Verwerende partij heeft een antwoordnota ingediend en verzoekende partij heeft een wederantwoordnota ingediend.

De partijen zijn opgeroepen voor de terechtzitting, die heeft plaatsgevonden op 20 april 2016.

Voorzitter van de Raad Jim Deridder heeft verslag uitgebracht.

Advocaat [REDACTED] (*loco* advocaat [REDACTED]), die verschijnt voor de verwerende partij, is gehoord.

III. Feiten

Verzoeker is in het academiejaar 2015-2016 ingeschreven in de opleiding Bachelor in de Multimedia en de Communicatietechnologie.

Bij de eerste examenkans voor het opleidingsonderdeel ‘[REDACTED]’ krijgt verzoeker als examenresultaat: ‘onvolledig’.

Dit is de eerste bestreden beslissing.

Tegen dit examenresultaat tekent verzoeker intern beroep aan, dat op 17 februari 2016 wordt ontvangen.

De centrale klachtencommissie verklaart het beroep diezelfde dag ontvankelijk, waarna het dossier wordt overgemaakt aan de departementale examencommissie (beroepscommissie).

De beroepscommissie behandelt verzoekers beroep in zitting van 22 februari 2016 en verklaart het ongegrond.

Dit is de tweede bestreden beslissing.

IV. Ontvankelijkheid

Standpunt van partijen

Verwerende partij werpt een exceptie van onontvankelijkheid op.

Zij stelt dat het verzoekschrift van verzoeker niet is ondertekend en derhalve op grond van artikel II.294, §2 van de Codex Hoger Onderwijs onontvankelijk is.

Ondergeschikt stelt verwerende partij dat het beroep bij de Raad laattijdig is, nu de tweede bestreden beslissing op 1 maart 2016 aan verzoeker ter kennis is gebracht.

In zijn *wederantwoordnota* stelt verzoeker wat de ondertekening betreft dat hij zich niet herinnert of hij zijn beroepsschrift heeft ondertekend, maar dat hij aanneemt dat het beroep correct is ingesteld aangezien de Raad zijn “verzoek heeft aanvaard en de procedure heeft opgestart”.

Inzake de beweerde laattijdigheid van het beroep, repliceert verzoeker dat hij zijn beroep wel degelijk heeft ingesteld binnen vijf kalenderdagen na de ontvangst van de tweede bestreden beslissing, een ontvangst die verzoeker situeert op 7 maart 2016.

Beoordeling

Artikel II.294, §2 van de Codex Hoger Onderwijs luidt als volgt:

“§2. De beroepen worden ingesteld bij wijze van verzoekschrift, waarin ten minste een feitelijke omschrijving is opgenomen van de ingeroepen bezwaren.
Het verzoekschrift wordt gedagtekend en, op straffe van onontvankelijkheid, ondertekend door de verzoeker of zijn raadsman.”

Samen met verwerende partij stelt de Raad vast dat het verzoekschrift van verzoekende partij niet is ondertekend.

Deze vaststelling volstaat om de exceptie gegrond te verklaren en tot de onontvankelijkheid van het beroep te besluiten.

Het feit, door verzoeker aangehaald, dat de Raad na ontvangst van het verzoekschrift een procedurekalender heeft toegezonden, leidt niet tot een andere conclusie. De procedureregels die op de Raad van toepassing zijn, voorzien immers niet in een versnelde of vereenvoudigde rechtspleging die toelaat een onontvankelijk beroep te onttrekken aan de normale procesgang, die erin bestaat dat de partijen hun nota's uitwisselen – daarin begrepen de mogelijkheid in hoofde van de verzoekende partij om redenen aan te voeren die ertoe moeten doen besluiten dat haar niet ondertekend verzoekschrift toch ontvankelijk –, de zaak op een zitting wordt vastgesteld voor een tegensprekelijke behandeling en de Raad ten slotte een arrest wijst.

BESLISSING

De Raad verwerpt het beroep.

Dit arrest is uitgesproken te Brussel, in openbare terechtzitting van 20 april 2016, door de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbeslissingen, I^e Kamer, samengesteld uit:

Jim Deridder,	voorzitter van de Raad
Piet Versweyvelt	bijzitter
Henri Verhaaren	bijzitter
bijgestaan door	
Melissa Thijs	secretaris

De secretaris

Melissa Thijs

De voorzitter

Jim Deridder

Tegen dit arrest is een beroep bij de Raad van State mogelijk overeenkomstig artikel 14, § 2 van de gecoördineerde wetten op de Raad van State en het Koninklijk Besluit van 30 november 2006 tot vaststelling van de cassatieprocedure bij de Raad van State. Dit beroep dient schriftelijk en aangetekend te gebeuren binnen de dertig dagen na kennisgeving van deze beslissing en ondertekend te zijn door een advocaat. Bij het beroep moeten zijn gevoegd een kopie van het aangevochten arrest, de bijgevoegde stukken dienen genummerd en geïnventariseerd te zijn, en zes eensluidend verklaarde afschriften van het beroep.

Zitting van 22 april 2016

Arrest nr. 2.900 van 25 april 2016 in de zaak 2016/068

In zake: [REDACTED]

Tegen: [REDACTED]

I. Voorwerp van de vordering

Het beroep, ingesteld op 29 februari 2016, strekt tot nietigverklaring van de beslissing van de interne beroepsinstantie van 18 februari 2016 waarbij het intern beroep van verzoekster ontvankelijk, doch ongegrond werd verklaard.

II. Verloop van de rechtspleging

Verwerende partij heeft een antwoordnota ingediend. Verzoekende partij heeft een wederantwoordnota ingediend.

De partijen zijn opgeroepen voor de terechtzitting, die heeft plaatsgevonden op 22 april 2016.

Kamervoorzitter Karla Van Lint heeft verslag uitgebracht.

III. Feiten

Verzoekster is in het academiejaar 2015-2016 ingeschreven in de opleiding “Vorbereidingsprogramma [REDACTED]” en in de opleiding “[REDACTED]”.

Zij diende een aanvraag in om haar studieprogramma van het tweede semester aan te passen, doch de Commissie Bijzondere Inschrijvingen heeft deze aanvraag afgewezen.

Verzoekende partij stelde op datum van 15 februari 2016 een intern beroep in bij de interne beroepsinstantie van de onderwijsinstelling.

Bij beslissing van de interne beroepsinstantie op datum van 18 februari 2016 werd het intern beroep ontvankelijk, doch ongegrond verklaard.

De interne beroepsbeslissing stelde dat de studente haar studieprogramma voor het academiejaar 2015-2016 niet meer mag aanpassen. De interne beroepsinstantie stelt het volgende:

“1. Artikels 4.3.1 en 4.3.6 van het onderwijs- en examenreglement

4.3.1 Het studieprogramma in een opleiding dient door de student uiterlijk op 1 oktober in het studenteninformatiesysteem te worden geregistreerd, rekening houdende met de richtlijnen van de betrokken faculteit en de beschikbaarheid van voldoende leerkrediet. De faculteit kan tot en met 31 oktober toestaan dat de student het studieprogramma registreert en/of aanpast in het studenteninformatiesysteem, rekening houdende met de richtlijnen van de betrokken faculteit en de beschikbaarheid van voldoende leerkrediet.

4.3.6 Ingevolge onverenigbaarheden die na 31 oktober worden vastgesteld in de collegeroosters van het tweede semester, ingevolge studieadvies op basis van de examenresultaten van het 1ste semester of ingevolge een inschrijving voor het tweede semester, kan de student opleidingsonderdelen van het 2de semester in het studieprogramma registreren, conform de facultaire richtlijnen tot uiterlijk 28 februari.

2. Volgende feitelijke elementen worden door de Commissie Bijzondere Inschrijvingen als argumenten aangehaald:

Onze faculteit laat wijzigingen enkel toe onder volgende vereisten: overlapping in collegeroosters, studieadvies of het ontbreken/fundamentele wijziging van de beschrijving van een opleidingsonderdeel op het ogenblik van/sinds de registratie van het studieprogramma, zoals weergegeven in het Onderwijs en Examenreglement. We bekeken je aanvraag in het kader van studieadvies. Je behaalde zwakke resultaten in de januarizittijd. Hierdoor zijn we niet bereid een uitbreiding van je studieprogramma toe te staan. Het is eerst en vooral belangrijk om te slagen voor de vakken van het voorbereidingsprogramma. Indien je niet slaagt voor het voorbereidingsprogramma, mag je volgend jaar je thesis niet opnemen. Indien je voor het voorbereidingsprogramma bovendien niet meer dan 60% van de opgenomen studiepunten haalt, val je volgend jaar onder studievoortgangsbewaking. Je mag dan niet combineren met de master en indien je dat jaar opnieuw niet slaagt voor 60%, zal je uitgesloten worden voor verdere inschrijving.”.

De beslissing op intern beroep werd per e-mail en bij aangetekend schrijven van 18 februari 2016 aan verzoekende partij overgemaakt.

Bij aangetekend schrijven van 29 februari 2016 diende verzoekende partij een verzoekschrift in bij de Raad.

IV. Ontvankelijkheid - tijdigheid

Standpunt van de partijen

Verwerende partij merkt in haar *antwoordnota* op dat de beslissing dateert van 18 februari 2016 en het verzoek bij de Raad van 1 maart 2016. Ze benadrukt dat verzoekster zelf toegeeft dat ze te laat was. Hiervoor verwijst verzoekster in haar verzoekschrift naar een kopie van een ziekenhuisverslag als reden waarom zij bij het instellen van het beroep niet binnen de vervaltermijn van vijf dagen is gebleven. Verwerende partij stelt dat het tijdig instellen van het beroep een grondvoorwaarde is voor de ontvankelijkheid van het extern beroep bij de Raad. Ze merkt op dat ze alle begrip heeft voor de moeilijke omstandigheden waarin verzoekster zich bevond om het beroep zelf in te stellen, maar volgens haar had verzoekster dit perfect wel tijdig door een raadsman kunnen laten doen.

In haar *wederantwoordnota* stelt verzoekster dat het door verwerende partij vanzelfsprekend vinden dat studenten een raadsman onder de arm kunnen nemen onterecht is. Volgens haar is het voor een instituut zoals verwerende partij evident dat de juridische dienst dit soort zaken volbrengt, maar voor een student is dit niet zo.

Beoordeling

Krachtens artikel II.294, §1 van de Codex Hoger Onderwijs moet een beroep bij de Raad worden ingesteld binnen een vervaltermijn van vijf kalenderdagen, die ingaat de dag na die van ‘kennisname’ van de interne beroepsbeslissing. Deze termijn is van openbare orde en wordt door de Raad ambtshalve onderzocht.

Het begrip ‘kennisname’ gaat verder dan het loutere meedelen door de onderwijsinstelling en vereist dat de student zich effectief op de hoogte stelt van de beslissing. *In casu* blijkt niet uit het dossier, noch uit de in de loop van de procedure meegedeelde informatie dat verzoekster ‘effectief’ kennis heeft genomen van de inhoudelijke beslissing op 18 februari 2016. Verwerende partij brengt hiertoe ook niet het nodige bewijs. Uit het dossier blijkt met zekerheid

dat verzoekster de beslissing van de interne beroepsinstantie heeft ‘gelezen’ op 26 februari 2016. Het ingestelde extern beroep van 29 februari 2016 is derhalve tijdig.

V. Ontvankelijkheid - voorwerp

Standpunt van de partijen

In haar *antwoordnota* stipt verwerende partij aan dat verzoekster met haar verzoekschrift geen beroep tot heroverweging van de interne beroepsbeslissing indient, maar dat zij de Raad rechtstreeks vraagt om het studieprogramma aan te passen. Ze benadrukt dat de Raad hiertoe niet bevoegd is.

Verzoekende partij stelt in haar *wederantwoordnota* dat het idee dat haar aanvraag tot heroverweging van de beslissing van verwerende partij te verwerpen valt op basis van een mogelijk fout te interpreteren onderwerp, haar kortzichtig lijkt. Ze benadrukt dat ze haar beroep zo goed en volledig mogelijk heeft opgesteld binnen haar kennis en wetenschap over juridische zaken en met behulp van de site van de Raad.

Beoordeling

Artikel II.294, §2, eerste lid van de Codex Hoger Onderwijs schrijft voor dat het verzoekschrift minstens een feitelijke omschrijving van de ingeroepen bezwaren bevat. De decreetgever heeft ook aangegeven dat geen overdreven formalisme wordt beoogd. De in het extern beroep geformuleerde bezwaren moeten ook inhoudelijk geschreven zijn ten aanzien van de beslissing die op intern beroep werd genomen.

In casu stelt de Raad vast dat verzoekster in haar bijkomende motivatiebrief, die als bijlage bij haar verzoekschrift was gevoegd, verwijst naar het feit dat haar aanvraag op intern beroep geweigerd is. Daarna gaat ze in op de redenen voor haar gebrekkige studievoortgang in de examenperiode van januari, wat aangehaald wordt in de interne beroepsbeslissing. Naar het oordeel van de Raad heeft verzoekster op voldoende wijze haar bezwaren specifiek ten aanzien van de interne beroepsbeslissing duidelijk gemaakt.

Het beroep is ontvankelijk.

VI. De middelen

A. Eerste middel

Uit het verzoekschrift kan worden opgemaakt dat de verzoekende partij zich in een enig middel beroept op de schending van het redelijkheidsbeginsel, gecombineerd met het motiveringsbeginsel.

Standpunt van partijen

Verzoekende partij stelt dat ze van keuzevakken en bijgevolg specialisatie wil veranderen ten gevolge van een betere kennis van de onderwerpen. Ze benadrukt dat ze zich bij het begin van het academiejaar heeft ingeschreven voor één keuzevak in het tweede semester uit de specialisatie '.....'. Ze is dus nog niet met een specialisatie gestart in het eerste semester. Verzoekende partij stipt aan dat ze doorheen het eerste semester een beter inzicht heeft gekregen in de keuzevakken en specialisaties, waardoor zij beseft heeft dat de specialisatie '.....' een betere aansluiting vormt op haar voorgaande studies en betere antwoorden biedt op haar verwachtingen en toekomstperspectieven die ze had toen ze aan de opleiding begon.

Verzoekende partij werpt op dat ze sinds het begin van het tweede semester alle keuzevakken van '.....' is beginnen volgen en dat ze merkte dat deze haar motiveerden en dat ze na haar studies in gelijkaardige branches terecht wil komen. Volgens haar was ze er bij het begin van haar opleiding niet van op de hoogte dat het veranderen van keuzevakken en specialisatie gebonden is aan drie strikte voorwaarden. Ze beseft dat ze hieraan niet voldoet.

Verder wil verzoekende partij benadrukken dat al haar taken gedurende het eerste semester punctueel in orde waren en dat ze in januari op persoonlijk vlak heel wat te verwerken heeft gehad, waardoor ze aan vier examens niet heeft deelgenomen. Ze merkt ook op dat ze al sinds oktober 2015 naar de psychologische dienst gaat om met de persoonlijke stressfactoren om te gaan, en dat ze er rotsvast van overtuigd is dat ze haar slechte resultaten van januari in tweede zit zal kunnen goedmaken. Ze stipt eveneens aan dat ze haar oorspronkelijke aanvraag om drie opleidingsonderdelen in te wisselen heeft aangepast naar een aanvraag om twee opleidingsonderdelen te wijzigen.

Tenslotte stelt verzoekende partij dat ze door deze beslissing niet zal kunnen afstuderen in januari 2017, zoals ze in samenspraak met de assistente van de opleiding had besproken. Als ze deze wijziging wel mag doorvoeren heeft ze in academiejaar 2016-2017 alleen haar thesis en twee bijkomende opleidingsonderdelen af te werken. Ze benadrukt dat ze vanaf volgend

academiejaar zelf verantwoordelijk is voor haar financiële toestand, waardoor ze haar aandacht zal moeten spreiden over school en werk.

In haar antwoordnota gaat verwerende partij niet in op de grond van de zaak. Verzoekende partij komt hier in haar wederantwoordnota ook niet op terug.

Beoordeling

Verzoekster diende een aanvraag in om haar studieprogramma van het tweede semester aan te passen, doch verweerder heeft deze aanvraag afgewezen. Verzoekster acht deze weigeringsbeslissing kennelijk onredelijk omdat de instelling geen rekening heeft gehouden met de bijzondere omstandigheden van haar dossier. Zij roept in dit verband de volgende bijzondere omstandigheden in die samengevat luiden: (1) zij was niet op de hoogte van het feit dat aanpassingen van keuzevakken in het tweede semester beperkt werden; (2) zij heeft intussen vastgesteld dat andere keuzevakken inhoudelijk beter aansluiten bij haar interesses en beroepsperspectieven/verwachtingen; (3) haar persoonlijke problemen zijn intussen onder controle waardoor zij in de tweede zittijd verwacht goede resultaten te behalen; (4) het aangepaste studieprogramma laat haar toe het volgend academiejaar sneller af te studeren (in januari), wat noodzakelijk is gezien zij het volgende academiejaar werk en studie moet combineren.

De Raad kan zijn beoordeling of appreciatie omtrent de waarden of verdiensten van de student niet in de plaats stellen van die van het bestuur, maar ziet wel toe of de betwiste beslissing op regelmatige wijze tot stand is gekomen en binnen de grenzen van de redelijkheid ligt. Deze appreciatiebevoegdheid van de Raad is niet anders wat betreft voorliggende studievoortgangsbeslissing betreffende het weigeren van een aanpassing van het curriculum.

De Raad stelt op basis van het dossier vast dat de interne beroepsinstantie de weigering om het gevraagde curriculum door te voeren heeft gebaseerd op het feit dat verzoekster in de januarizittijd een slechte studievoortgang heeft gemaakt. Zij heeft zich hiertoe gebaseerd op de artikels 4.3.1 en 4.3.6 van het onderwijs- en examenreglement en het facultair reglement, dat bepaalt dat een weigering van een dergelijke aanvraag kan gebaseerd worden op het studievoortgangsdossier van de student.

De faculteit bepaalt namelijk drie mogelijkheden op grond waarvan een aanpassing van het curriculum in het tweede semester nog kan doorgevoerd worden: overlapping in collegeroosters, het ontbreken/fundamentele wijziging van de beschrijving van een opleidingsonderdeel op het ogenblik van/sinds de registratie van het studieprogramma, of studieadvies. Verweerder heeft derhalve reglementair gehandeld.

De Raad stelt ook vast dat verzoekster niet ontkent dat zij zich niet bevindt in de eerste twee mogelijkheden tot aanpassing van haar studieprogramma en dat deze regeling bij aanvang van het academiejaar aan de studenten was bekend gemaakt via het OER. Verzoekster diende in principe dus op de hoogte te zijn van deze beperkte mogelijkheden tot aanpassing van haar curriculum bij de start van het academiejaar. De Raad acht het ook niet kennelijk onredelijk om een inhoudelijke aanpassing van het curriculum na het eerste semester afhankelijk te stellen van de *in casu* voorgeschreven drie mogelijkheden.

De Raad stelt verder dat bij de beoordeling van een vraag tot aanpassing, *in casu* een inhoudelijke aanpassing en uitbreiding van een studieprogramma, het niet onredelijk is dat verwerende partij rekening houdt met de geboekte studievoortgang tijdens het eerste semester. Hierbij moet zij echter ook oog hebben voor de omstandigheden uit het dossier die een gebrek aan studievoortgang kunnen verklaren enerzijds, en met de informatie over de wijze waarop verzoekende partij in de toekomst meent een voldoende studievoortgang te kunnen boeken, *in casu* meer garanties op het beter presteren tijdens de tweede en derde zitting, anderzijds.

In voorliggend dossier stelt de Raad vast dat het interne beroepsschrift van verzoekster in dit verband enkel zeer algemeen stelt dat zij reeds een jaar naar een psychologische dienst van de universiteit gaat om haar stress onder controle te houden. De Raad stelt verder vast dat verzoekster niet ontkent dat zij in januari zwakke resultaten heeft behaald. De Raad stelt ook vast dat de door verzoekster ingediende aanvraag *in fine* een verzwaring van haar studieprogramma met 6 studiepunten omvat. Zij meldt dat zij nadien haar aanvraag heeft aangepast naar twee opleidingsonderdelen. Dit blijkt echter niet uit het dossier en houdt nog steeds een verzwaring in van drie studiepunten. De Raad stelt verder vast dat de door verzoekster ingeroepen omstandigheid (stresstoestand) en de bewering dat zij in de tweede zitting beter zal presteren zeer algemeen en niet onderbouwd zijn. Ook aan de Raad komen ze niet voldoende overtuigend over.

In het licht van deze overwegingen is de Raad van oordeel dat de interne beroepsinstantie reglementair heeft gehandeld en dat het niet kennelijk onredelijk is, gezien de zwakke studievoortgang tijdens het eerste semester en het ontbreken van garanties op een meer succesvolle studievoortgang tijdens de tweede examenkans, om een uitbreiding en aanpassing van het curriculum te weigeren.

De Raad stelt ten overvloede dat verzoekster volgend academiejaar de mogelijkheid heeft om de keuzevakken inhoudelijk nog aan te passen en te opteren voor vakken die beter bij haar interesses en beroepsverwachtingen aansluiten.

Het middel is niet gegrond.

BESLISSING

De Raad verwerpt het beroep.

Dit arrest is uitgesproken te Brussel, in openbare terechtzitting van 25 april 2016, door de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbeslissingen, IIIe Kamer, samengesteld uit:

Karla Van Lint,	kamervoorzitter
-----------------	-----------------

Jean Goossens	bijzitter
---------------	-----------

Jan Geens	bijzitter
-----------	-----------

bijgestaan door

Melissa Thijs	secretaris
---------------	------------

De secretaris

Melissa Thijs

De voorzitter

Karla Van Lint

Tegen dit arrest is een beroep bij de Raad van State mogelijk overeenkomstig artikel 14, § 2 van de gecoördineerde wetten op de Raad van State en het Koninklijk Besluit van 30 november 2006 tot vaststelling van de cassatieprocedure bij de Raad van State. Dit beroep dient schriftelijk en aangetekend te gebeuren binnen de dertig dagen na kennisgeving van deze beslissing en ondertekend te zijn door een advocaat. Bij het beroep moeten zijn gevoegd

een kopie van het aangevochten arrest, de bijgevoegde stukken dienen genummerd en geïnterpreteerd te zijn, en zes eensluidend verklaarde afschriften van het beroep.

Arrest nr. 2.895 van 22 april 2016 in de zaak 2016/069

In zake: [REDACTED]

Tegen: [REDACTED]

I. Voorwerp van de vordering

Het beroep, ingesteld op 1 maart 2016, strekt tot nietigverklaring van de studievoortgangsbepaling waarbij aan de verzoekster een score van 9 op 20 werd toegekend voor het opleidingsonderdeel '[REDACTED]'.

II. Verloop van de rechtspleging

Verwerende partij heeft een antwoordnota ingediend.

De partijen zijn opgeroepen voor de terechtzitting, die heeft plaatsgevonden op 22 april 2016.

Kamervoorzitter Karla Van Lint heeft verslag uitgebracht.

III. Feiten

Verzoekster is in het academiejaar 2015-2016 ingeschreven in de opleiding "Bachelor in de chemie (afstudeerrichting: biochemie)".

Voor het opleidingsonderdeel "[REDACTED]" bekomt verzoekende partij een examencijfer van 9/20.

Verzoekende partij stelde geen regelmatig intern beroep in bij de interne beroepsinstantie van de onderwijsinstelling.

Bij aangetekend schrijven van 1 maart 2016 diende verzoekende partij een verzoekschrift in bij de Raad.

IV. Ontvankelijkheid van het verzoekschrift

Standpunt van partijen

In zijn *antwoordnota* stelt verweerder dat verzoekster heeft nagelaten om, alvorens beroep bij de Raad in te stellen, op regelmatige wijze het intern beroep in te stellen en uit te putten. Er werd door verzoekster immers geen klacht ingesteld ten aanzien van de algemeen directeur - voorzitter van de interne beroepscommissie - zoals voorzien in artikel 22.7 van het Onderwijs- en Examenreglement (stuk 1 verweerder). De mogelijkheid tot het aantekenen van intern beroep en de modaliteiten hiervoor worden tevens vermeld in de bestreden studievoortgangsbepaling (stuk 3 verweerder). Het door verzoekster ingestelde beroep bij de Raad is volgens verweerder dan ook onontvankelijk.

Met een e-mail van 8 april 2016 deelt verzoekende partij vervolgens het volgende mee aan de Raad: *“Na rijp beraad hebben wij besloten om mijn klacht over de studievoortgangsbepaling zoals geformuleerd in mijn aangetekend schrijven van 1 maart 2016 in te trekken. Voorafgaand aan het aangetekend schrijven heb ik blijkbaar een stap in de interne beroepsprocedure overgeslagen. Na overleg met mijn contactpersonen zijn we overeengekomen om de zaak alsnog intern in het departement op te lossen.”*

Beoordeling

De Raad beschouwt de kennisgeving van verzoekende partij als een afstand van beroep.

Er zijn geen redenen om die afstand niet toe te staan.

BESLISSING

De Raad stelt de afstand vast.

Dit arrest is uitgesproken te Brussel, in openbare terechtzitting van 22 april 2016, door de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbepalingen, IIIe Kamer, samengesteld uit:

Karla Van Lint, kamervoorzitter

Jean Goossens bijzitter

Jan Geens bijzitter

bijgestaan door

Melissa Thijs secretaris

De secretaris

Melissa Thijs

De voorzitter

Karla Van Lint

Tegen dit arrest is een beroep bij de Raad van State mogelijk overeenkomstig artikel 14, § 2 van de gecoördineerde wetten op de Raad van State en het Koninklijk Besluit van 30 november 2006 tot vaststelling van de cassatieprocedure bij de Raad van State. Dit beroep dient schriftelijk en aangetekend te gebeuren binnen de dertig dagen na kennisgeving van deze beslissing en ondertekend te zijn door een advocaat. Bij het beroep moeten zijn gevoegd een kopie van het aangevochten arrest, de bijgevoegde stukken dienen genummerd en geïnventariseerd te zijn, en zes eensluidend verklaarde afschriften van het beroep.

Arrest nr. 2.894 van 22 april 2016 in de zaak 2016/078

In zake: [REDACTED]

Tegen: [REDACTED]

I. Voorwerp van de vordering

Het beroep, ingesteld op 3 maart 2016, strekt tot nietigverklaring van de studievoortgangsbepaling van 12 februari 2016 waarbij aan de verzoeker een score van 6 op 20 werd toegekend voor het opleidingsonderdeel ‘[REDACTED]’ (eerste bestreden beslissing) en de beslissing van de interne beroepsinstantie van 1 maart 2016 waarbij het intern beroep van verzoeker ontvankelijk, doch ongegrond werd verklaard (tweede bestreden beslissing).

II. Verloop van de rechtspleging

Verwerende partij heeft een antwoordnota ingediend. Verzoekende partij heeft een wederantwoordnota ingediend.

De partijen zijn opgeroepen voor de terechtzitting, die heeft plaatsgevonden op 22 april 2016.

Kamervoorzitter Karla Van Lint heeft verslag uitgebracht.

Advocaat [REDACTED], die verschijnt voor de verwerende partij, is gehoord.

III. Feiten

Verzoeker is in het academiejaar 2015-2016 ingeschreven in de opleiding “Bachelor in de energietechnologie”.

Voor het opleidingsonderdeel “[REDACTED]” bekomt verzoekende partij een examencijfer van 6/20.

Verzoekende partij stelde op datum van 16 februari 2016 een intern beroep in bij de interne beroepsinstantie van de onderwijsinstelling.

Bij beslissing van de interne beroepsinstantie op datum van 1 maart 2016 werd het intern beroep ontvankelijk, doch ongegrond verklaard.

De interne beroepsbeslissing stelde dat het OPO '■■■■■' (8 studiepunten) uit 2 onderwijsleeractiviteiten (OLA) bestaat, met name '■■■■■' (4 studiepunten) en '■■■■■' (4 studiepunten). Verzoeker behaalde voor de OLA ■■■■■ (examen) 6/20 en voor de OLA ■■■■■ (labosessies) 18/20, waardoor het resultaat voor het OPO overeenkomstig artikel 65 OER gebracht werd op het laagst behaalde deelresultaat, zijnde 6/20.

Verzoeker behaalde op zijn examen 7/22, omgerekend 6/20. De interne beroepsinstantie geeft vervolgens een overzicht per vraag van hoe deze score is samengesteld. Uit de verbeter sleutel en de vergelijkingstabel met punten die andere studenten op het examen behaalden, blijkt dat het examen correct en voor alle studenten op gelijke wijze verbeterd werd. De toegekende score van 6/20 is naar het oordeel van de interne beroepsinstantie zeer billijk. Zo kreeg verzoeker bijvoorbeeld voor opgave 1 nog 1/3 voor zijn werkwijze, terwijl alle deeluitlekomsten fout zijn. De interne beroepsinstantie ziet niet in om welke reden verzoeker een hogere quotering zou verdienen. De interne beroepsinstantie heeft verzoeker hierover ondervraagd, maar kreeg hierop geen duidelijk antwoord.

Verder stelde de interne beroepsinstantie dat inderdaad niet kan ontkend worden dat de puntenverdeling tussen de onderscheiden examenvragen niet vermeld werd op de examenkopij. Dit maakt echter geen verplichting uit. De interne beroepsinstantie is van mening dat de punten op een evenwichtige manier verdeeld werden over het aantal vragen, zonder dat bepaalde vragen daarbij een gewicht kregen dat onevenredig zou zijn met de inhoud van het antwoord dat hierop moest worden gegeven. Verzoeker heeft op alle vragen geantwoord en blijkt hiervoor over voldoende tijd te hebben beschikt, nu hij hierover – net zo min als de andere studenten – zijn beklag niet gemaakt heeft. Het moet voor verzoeker aan de hand van de gestelde vragen dan ook voldoende duidelijk geweest zijn op welke wijze er geciteerd zou worden. Verzoeker toont niet aan dat het niet vermelden van de puntenverdeling zijn resultaat op welke wijze dan ook heeft beïnvloed.

Tevens stelt de interne beroepsinstantie dat het inderdaad te betreuren valt dat een aantal lessen zijn weggefallen, omwille van de (onvoorziene vertraging bij) de opstart van een nieuw labo en het (aangekondigde) vaderschapsverlof van de docent. De opleiding geeft toe dat de

communicatie naar de studenten toe over het wegvallen van deze lessen beter/duidelijker/snelser had gekund. Dit neemt echter niet weg dat alle leerstof die op het examen getoetst werd tijdens de lessen aan een normaal tempo aan bod is gekomen. Omwille van het wegvallen van een aantal lessen werd de hoeveelheid leerstof beperkt in vergelijking met voorgaande jaren. Een heel aantal van de principes die tijdens de colleges aan bod zijn gekomen, zijn tijdens de labozittingen opnieuw uitgelegd en aangetoond. De studenten hadden daarbij steeds de mogelijkheid om bijkomende vragen te stellen. Meer nog, de docent heeft een hele reeks oefeningen met oplossingen op Toledo geplaatst. Verzoeker heeft op geen enkel ogenblik laten blijken dat hij de inhoud van de cursus niet begreep en/of niet in staat was de oefeningen zelfstandig op te lossen. Bovendien onderstreept de interne beroepsinstantie dat andere studenten er met dezelfde lessen blijkbaar wel in slaagden een goed examen af te leggen: 67% van de studenten was geslaagd voor het examen, waarbij het gemiddelde 12/20, de mediaan 13/20, de hoogste score 18/20 en de laagste score 4/20 bedroeg. Het slaagpercentage is vergelijkbaar met dat van vorig academiejaar. De interne beroepsinstantie is dan ook van oordeel dat het wegvallen van een aantal lessen niet als oorzaak gezien kan worden van het feit dat verzoeker niet geslaagd is voor het examen. Indien verzoeker meer zorgvuldigheid aan de dag zou gelegd hebben bij het invullen van zijn examen, waren de punten die hij behaalde wellicht hoger geweest.

Wat betreft de uitleg bij de PowerPointpresentaties en het ontbreken van de cursus, benadrukt de interne beroepsinstantie nogmaals dat de getoetste leerstof voldoende uitgebreid aan bod is gekomen, zowel tijdens de hoorcolleges als tijdens de labosessies. Het behoorde de studenten toe om tijdens de hoorcolleges nota's te nemen van de uitleg die mondeling bij de slides gegeven werd en vragen te stellen wanneer er bepaalde zaken voor hen niet duidelijk zouden geweest zijn. De vragen die op het examen gesteld werden, zijn billijk in verhouding tot de gegeven leerstof. Veel van de vragen komen letterlijk terug in de slides of zijn oefeningen waarvan de oplossing op Toledo geplaatst werd en waarbij enkel de getallen in de opgave gewijzigd werden.

De interne beroepsinstantie is dan ook van oordeel dat het examenresultaat op een zorgvuldige, redelijke en gemotiveerde wijze tot stand is gekomen.

De beslissing op intern beroep werd bij aangetekend schrijven van 1 maart 2016 aan verzoekende partij overgemaakt.

Bij aangetekend schrijven van 3 maart 2016 diende verzoekende partij een verzoekschrift in bij de Raad.

IV. Ontvankelijkheid

Verwerende partij betwist niet de ontvankelijkheid van het beroep.

Ambtshalve wijst de Raad erop dat artikel 101 van het onderwijs- en examenreglement van verwerende partij luidt als volgt:

“De interne beroepsprocedure leidt tot:

- a) de gemotiveerde afwijzing van het beroep op grond van onontvankelijkheid of ongegrondheid;
- b) een nieuwe beslissing door de interne beroepsinstantie.

De beslissing wordt aan de student per e-mail ter kennis gebracht. Hiervoor wordt het mailadres gebruikt dat door de student werd opgegeven bij het indienen van zijn beroep.”.

Uit artikel 101 OER volgt dat de beroepsinstantie volheid van bevoegdheid heeft. Haar beslissing komt daardoor in de plaats van de initiële studievoortgangsbeslissing, die op haar beurt uit het rechtsverkeer verdwijnt en derhalve niet meer het voorwerp kan uitmaken van een beroep.

Het beroep is enkel ontvankelijk in de mate dat het is gericht tegen de tweede bestreden beslissing (verder: de bestreden beslissing).

V. De middelen

A. Eerste middel

Uit het verzoekschrift kan worden opgemaakt dat de verzoekende partij zich in een eerste middel beroept op een schending van het redelijkheidsbeginsel en het zorgvuldigheidsbeginsel, in combinatie met het motiveringsbeginsel.

Standpunt van partijen

Verzoeker stelt dat door de frequente afwezigheid van de docent [P.] de leerstof onvoldoende aan bod gekomen is in de lessen. De docent was geregeld afwezig gedurende het ganse semester en de laatste weken les zijn ook nog weggevallen. Hiervan werd telkens aangifte gedaan op het

opleidingssecretariaat en bij de ombudsdienst. De interne beroepsinstantie beweert dat er blijkbaar wel studenten in slagen om een goed examen af te leggen, ondanks het feit dat er veel lessen niet zijn doorgegaan. Bij deze uitspraak wordt er volgens verzoeker geen rekening gehouden met het niveau van de studenten. Studenten die het moeilijker hebben, hebben doorgaans meer nood aan de lessen waarin de leerstof aan bod komt.

Verder meldde de docent aan de studenten dat er een les ging plaatsvinden waarin de oefeningen aan bod zouden komen, waarin uitleg gegeven zou worden en vragen gesteld konden worden. Verzoeker stelt dat deze les nooit heeft plaatsgevonden, ondanks aandringen door de studenten. Er is louter een oplossing (zonder uitleg) geplaatst op het digitale leerplatform Toledo.

Doordat er geen puntenindeling aanwezig was op het examen, was het verder onduidelijk op welke manier er gequoteerd zou worden.

Verder stelt verzoeker dat de oplossing van vraag 1c nergens te vinden is in de cursus (PowerPointpresentaties).

Verzoeker stelt tevens dat de studenten via geen enkel medium (ECTS-fiche, hoorcollege, Toledo...) werd meegedeeld welke onderdelen van de leerstof belangrijk waren en over welke vaardigheden de student diende te beschikken met als doel een goed examen te kunnen afleggen.

Verder poneert verzoeker dat er onvoldoende uitleg werd gegeven bij de presentaties. Er bestaat geen cursus voor dit vak, enkel powerpoint-presentaties (deels gemaakt door de studenten vorig academiejaar). De interne beroepsinstantie beweert dat de getoetste leerstof voldoende uitgebreid aan bod is gekomen, zowel tijdens de hoorcolleges als tijdens de labosessies. Verzoeker is het niet eens met deze bewering. Doordat er veel lessen zijn weggevallen is de leerstof onvoldoende aan bod gekomen, ondanks het feit dat er hoofdstukken zijn weggevallen. Uit de ECTS-fiche blijkt dat er slechts 1 hoofdstuk is weggevallen, nl. "[REDACTED]".

Wat betreft de afwezigheid van de docent, stelt verweerder in zijn *antwoordnota* dat het te betreuren valt dat een aantal lessen zijn weggevallen, omwille van de (onvoorziene vertraging bij) de opstart van een nieuw labo en het (aan de studenten aangekondigde) vaderschapsverlof van de docent. De opleiding gaf op de hoorzitting toe dat de communicatie naar de studenten toe over het wegvallen van deze lessen nog beter/duidelijker/sneller had gekund. Dit neemt

echter niet weg dat alle leerstof die op het examen getoetst werd tijdens de lessen aan een normaal tempo aan bod is gekomen. Omwille van het wegvallen van een aantal lessen werd de hoeveelheid leerstof beperkt in vergelijking met voorgaande jaren (het hoofdstuk '■■■■■' is niet aan bod gekomen tijdens de lessen en werd daarom niet bevraagd). Een heel aantal van de principes die tijdens de colleges aan bod zijn gekomen, zijn tijdens de labozittingen opnieuw uitgelegd en aangetoond. De studenten hadden daarbij steeds de mogelijkheid om bijkomende vragen te stellen. Meer nog, de docent heeft een hele reeks oefeningen met oplossingen op Toledo geplaatst. Verzoeker heeft op geen enkel ogenblik laten blijken dat hij de inhoud van de cursus niet begreep en/of niet in staat was de oefeningen zelfstandig op te lossen. Bovendien onderstreept verweerder dat andere studenten er met dezelfde lessen blijkbaar wel in slaagden een goed examen af te leggen: 67% van de studenten was geslaagd voor het examen, waarbij het gemiddelde 12/20, de mediaan 13/20, de hoogste score 18/20 en de laagste score 4/20 bedroeg. Het slaagpercentage is vergelijkbaar met dat van vorig academiejaar. Verweerder besluit dan ook dat het wegvallen van een aantal lessen niet als oorzaak gezien kan worden van het feit dat verzoeker niet geslaagd is voor het examen. Indien verzoeker meer zorgvuldigheid aan de dag zou gelegd hebben bij het invullen van zijn examen, waren de punten die hij behaalde wellicht hoger geweest.

Wat betreft de extra oefensessie die niet is doorgegaan, stelt verweerder dat dit een nieuw middel betreft dat voor het eerst wordt opgeworpen in het extern beroepsschrift. Het middel is bijgevolg onontvankelijk. Volledigheidshalve stelt verweerder dat er in de les 2 of 3 oefeningen klassikaal werden opgelost, de overige oefeningen dienden de studenten thuis op te lossen (de numerieke uitkomsten staan onderaan iedere opgave vermeld). Gezien er geen extra oefensessie is gekomen, hebben de studenten gevraagd om de uitgewerkte oplossingen op Toledo te plaatsen. Dit is ook gebeurd. De studenten konden op het examen verder gebruik maken van een formularium (lijst van te gebruiken formules) om de oefeningen op te lossen. Het argument van verzoeker houdt hierdoor weinig steek, gezien hij de oefening qua logica correct heeft opgelost, maar een verkeerde formule uit het formularium heeft gekozen. Verzoeker begrijpt de oefening dus wel, maar heeft niet nauwkeurig genoeg gewerkt. Verzoeker heeft bij de nabespreking moeten toegeven dat hij de verkeerde formule gekozen had, maar lijkt hier nu zonder enige motivering op terug te willen komen. De op het examen bevraagde oefeningen kwamen rechtstreeks uit de opgaven die op Toledo geplaatst werden. De meeste studenten hebben deze oefeningen dan ook correct kunnen oplossen, ook zonder dat een extra oefensessie werd ingelast. Verzoeker heeft de docent ook nooit gecontacteerd om verdere uitleg bij de

oefeningen te vragen. Het besluit is opnieuw dat het niet doorgaan van de extra oefeningensessie niet als oorzaak kan gezien worden voor het feit dat verzoeker niet geslaagd is voor het examen. Indien verzoeker meer zorgvuldigheid aan de dag zou gelegd hebben bij het invullen van zijn examen, waren de punten die hij behaalde wellicht hoger geweest.

Verder stelt verweerder dat inderdaad niet kan ontkend worden dat de puntenverdeling niet vermeld werd op het examen. Dit maakt echter geen verplichting uit. Verweerder stelt dat de punten op een evenwichtige manier verdeeld werden over het aantal vragen, rekening houdend met de aandacht die aan elk onderwerp tijdens de lessen gegeven werd en zonder dat bepaalde vragen daarbij een gewicht kregen dat onevenredig zou zijn met de inhoud van het antwoord dat hierop moest worden gegeven. Verzoeker heeft op alle vragen geantwoord en blijkt hiervoor over voldoende tijd te hebben beschikt, nu hij hierover – net zo min als de andere studenten – zijn beklag niet gemaakt heeft. Het moet voor verzoeker aan de hand van de gestelde vragen dan ook voldoende duidelijk geweest zijn op welke wijze er gequoteerd zou worden. Verzoeker toont niet aan dat het niet vermelden van de puntenverdeling zijn resultaat op welke wijze dan ook heeft beïnvloed.

Verder beweert verzoeker dat het antwoord op vraag 1c nergens te vinden zou zijn in de cursus. Verweerder stelt dat dit een nieuw middel is, dat voor het eerst wordt opgeworpen in het extern beroepschrift. Het middel is bijgevolg onontvankelijk. Volledigheidshalve stelt verweerder dat vraag 1c betrekking heeft op het concept ‘dynamic breaking’, toegepast op een asynchrone machine. In de powerpoint presentatie staat het concept uitgelegd voor een DC machine. In de lessen is het concept aan bod gekomen. Het schema werd ook meermaals op bord gezet. Hoewel de vraag dus niet letterlijk uit de powerpoint presentaties kwam, mag van studenten toch verwacht worden dat ze niet enkel het concept ‘dynamic breaking’ kunnen uitleggen, maar ook de nodige transfer kunnen maken om dit toe te passen op de situatie van een asynchrone machine.

Tevens beweert verzoeker dat aan de studenten via geen enkel medium gezegd zou zijn welke onderdelen van de leerstof belangrijk waren en over welke vaardigheden de studenten dienden te beschikken om een goed examen te kunnen afleggen. Verweerder stelt dat dit een nieuw middel is, dat voor het eerst wordt opgeworpen in het extern beroepschrift. Het middel is bijgevolg onontvankelijk. Volledigheidshalve stelt verweerder dat, in tegenstelling tot hetgeen verzoeker tracht voor te houden, de leerstofinhoud duidelijk wordt opgelijst in de ECTS-fiche

en de te kennen leerinhoud ook blijkt uit de informatie die geplaatst werd op Toledo (powerpoint-presentaties van de verschillende lessen en voorbeeldoefeningen). De theorie die op het examen getoetst werd, komt uit de leerstof die aan bod is gekomen tijdens de lessen. Het spreekt daarnaast voor zich dat wanneer er oefeningen op Toledo geplaatst worden, er van de studenten verwacht kan worden dat zij deze oefeningen correct kunnen oplossen.

Tenslotte stelt verzoeker dat er onvoldoende uitleg werd gegeven bij de presentaties en dat er naast de powerpoint presentaties geen uitgeschreven cursus van het opleidingsonderdeel bestaat. Verweerder benadrukt nogmaals dat de getoetste leerstof voldoende uitgebreid aan bod is gekomen, zowel tijdens de hoorcolleges als tijdens de labosessies. Het behoorde de studenten toe om tijdens de hoorcolleges nota's te nemen van de uitleg die mondeling bij de slides gegeven werd en vragen te stellen wanneer er bepaalde zaken voor hen niet duidelijk zouden geweest zijn. Het feit dat de powerpoints deels tot stand zijn gekomen door middel van een groepswork van de studenten van vorig academiejaar, is volstrekt irrelevant. De powerpoints werden nagezien en waar nodig herwerkt door de docent en geven een goede samenvatting van de leerstof die tijdens de lessen op basis van deze powerpoints aan bod is gekomen. De vragen die op het examen gesteld werden, zijn billijk in verhouding tot de gegeven leerstof. Veel van de vragen komen letterlijk terug in de slides of zijn oefeningen waarvan de oplossingen op Toledo geplaatst werden en waarbij enkel de getallen in de opgave gewijzigd werden.

In zijn *wederantwoordnota* stelt verzoeker dat de leerstof niet aan een normaal tempo aan bod is gekomen in de lessen, door de frequente afwezigheid van de docent. Er is slechts 1 hoofdstuk weggevallen, terwijl de docent vaak afwezig was. Het wegvallen van de vele lessen is volgens verzoeker dan ook absoluut de reden voor zijn tegenvallend resultaat. Indien de docent tijdens alle lessen aanwezig was geweest, zou verzoeker een betere score behaald hebben.

Verder betwist verzoeker de bewering van verweerder dat de studenten zouden gevraagd hebben om de uitgewerkte oplossingen op Toledo te plaatsen. Volgens verzoeker klopt dit niet. De docent heeft gezegd dat er een extra les zou georganiseerd worden waarin de oefeningen klassikaal zouden opgelost worden. Om onduidelijke redenen is ook deze les niet doorgegaan. De docent heeft wel de oplossingen van de oefeningen op Toledo geplaatst, maar het volstaat volgens verzoeker niet om op deze wijze te doceren. Mocht de docent meer aanwezig geweest zijn, zouden de oefeningen beter gekend zijn en zou verzoeker de fouten die hij gemaakt heeft, misschien niet gemaakt hebben. Dat er blijkbaar wel studenten in slagen om de oefeningen

correct op te lossen beschouwt verzoeker niet als een geldig argument, omdat sommige studenten nood hebben aan extra uitleg en duiding.

Verder stelt verzoeker dat het voor zich spreekt dat er heel wat verwarring ontstaat bij de studenten indien er geen puntenindeling aanwezig is op het examen. Het is immers een kleine moeite voor de docent om deze erbij te plaatsen. Bijvoorbeeld bij vraag 2 en vraag 5 is het onduidelijk waar de nadruk op ligt en hoeveel punten er bij een bepaald deelantwoord kunnen gesprokkeld worden.

Wat betreft het antwoord op vraag 1c stelt verzoeker dat, aangezien het schema niet aan bod komt in de theoriecursus, hij er dan ook vanuit gaat dat dit concept minder belangrijk is. Dit valt dan ook uit zijn antwoord af te leiden, waarin één detail niet aanwezig is. De oplossing die te vinden is in het administratief dossier, is nooit op deze manier aan bod gekomen in de lessen. Wat er wél aan bod is gekomen, is het schema dat verzoeker als oplossing geeft.

Tevens stelt verzoeker dat in de ECTS-fiche nergens te lezen valt over welke vaardigheden de student dient te beschikken om voor deze OLA te slagen. Er staat enkel de inhoud van de OLA te lezen, in tegenstelling tot de ECTS-fiches van andere vakken waarin duidelijk vermeld wordt waarop zal getoetst worden, alsook over welke vaardigheden de studenten dienen te beschikken.

Verder gaat verzoeker niet akkoord met het standpunt van verweerder dat de leerstof voldoende uitgebreid aan bod is gekomen. Dit komt door het wegvallen van veel lessen door de frequente afwezigheid van de docent. Het betreft een opleidingsonderdeel van 8 studiepunten, het zwaarste vak van de bacheloropleiding. Volgens verzoeker mag er dan toch wel een degelijke cursus voorhanden zijn. Dit is volgens hem geen goede manier van doceren. Een cursus dient ook niet door studenten te worden geschreven, gezien zij niet over de nodige kennis beschikken.

Tot slot stelt verzoeker dat er onder de studenten een groot ongenoegen heerst inzake de manier van doceren van docent [P]. Dit is trouwens niet het eerste jaar dat dit zo is; het probleem doet zich dus al langer voor. Dit kan onder meer blijken uit de docentenevaluaties, waarbij studenten docenten evalueren.

Beoordeling

1. Verzoeker gaat niet akkoord met de beoordeling van 6/20 voor het opleidingsonderdeel '■■■■■'. De Raad stelt vooreerst vast dat verzoeker enkel de beoordeling van 6/20 op het theoretisch gedeelte 'schriftelijk examen' betwist en niet het resultaat van 18/20 op de laboprestaties, noch de weging en verdeling van de punten tussen beide onderwijsactiviteiten of de wijze waarop de totaalscore conform artikel 65 van het OER tot stand is gekomen.

In het extern beroep beroept verzoeker zich ook niet langer op het niet correct zijn van de evaluatie *an sich*, met name de toegekende scores in het licht van het gegeven modelantwoord.

Verzoeker beperkt zich *in fine* tot de onzorgvuldige wijze van doceren, feedback geven, informeren en begeleiden door de docent van het betreffende opleidingsonderdeel. In dit verband ontwikkelt verzoeker diverse middelonderdelen.

2. De Raad kan zijn beoordeling of appreciatie omtrent de waarden of verdiensten van de student niet in de plaats stellen van die van het bestuur, maar ziet er wel op toe of de betwiste beslissing op regelmatige wijze tot stand is gekomen en binnen de grenzen van de redelijkheid ligt.

De Raad herinnert eraan dat een negatieve evaluatie niet onrechtmatig wordt omwille van een gebrekkige begeleiding en feedback, behoudens uitzonderlijke omstandigheden waarvan de directe impact op de negatieve evaluatie duidelijk is.

Dit houdt in principe in dat het gebrek aan informatie, begeleiding of feedback zo apert is dat het voor de student in de gegeven omstandigheden redelijkerwijze niet mogelijk is om te slagen en dat de gemeten competenties anders zijn dan wanneer de student zich in normale omstandigheden zou hebben kunnen voorbereiden.

Bij het beoordelen van de aangeleverde informatie en de voorziene begeleiding houdt de Raad ook rekening met de aard van het opleidingsonderdeel. *In casu* betreft het een regulier opleidingsonderdeel waarvan de werkvorm een hoorcollege is, getoetst aan de hand van een schriftelijk kennisexamen.

De vraag die *in casu* rijst, in het licht van de hierna geformuleerde middelonderdelen, is of de student over de 'noodzakelijke' informatie beschikte en of er essentiële feedback en toelichting

via de hoorcolleges werd gegeven. Verzoeker moet *in casu* ook voldoende concreet een belangenschade aantonen.

3. Het *eerste middelonderdeel* betreft de frequente afwezigheid van de docent, waardoor de leerstof onvoldoende aan bod is gekomen. Verzoeker stelt dat er voor studenten die het moeilijker hebben ook meer nood is aan lessen waarin de leerstof wordt toegelicht.

De Raad stelt op basis van het dossier vast - wat ook niet ontkend wordt door verweerder - dat er meerdere lessen zijn weggevallen ten dele als gevolg van het vaderschapsverlof van de docent en de late opstart van een nieuw labo.

De Raad stelt vast dat in de ECTS-fiche (zie stuk 1 van verweerder) is aangegeven dat de leerstof voor de betreffende leeractiviteit via hoorcolleges wordt aangebracht. Verweerder stelt dat de leerstof die getoetst werd op het examen wel normaal aan bod is gekomen tijdens de lessen en dat ingevolge de afwezigheid van de docent een hoofdstuk uit de leerstof is geschrapt. Verweerder wijst er ook op dat de principes ten dele opnieuw aan bod zijn gekomen tijdens de labozittingen.

De Raad betreurt het feit dat de docent *in casu* is afgeweken van het normale lessenschema. De Raad moet wel vaststellen dat als gevolg hiervan een gedeelte van de te kennen leerstof is weggevallen en dat verzoeker ook niet concreet aantoont welke leerstof onvoldoende aan bod is gekomen en welke vragen op het examen niet aan bod zijn gekomen tijdens de hoorcolleges.

De Raad ziet ook in dat het feit dat, omwille van afwezigheid van een docent, studenten meer aangewezen zijn op zelfstudie een euvel is dat zwaarder kan wegen voor bepaalde studenten die zich in bijzondere omstandigheden bevinden. Verzoeker brengt echter buiten deze algemene stellingname geen concrete bijzondere persoonlijke omstandigheid aan waardoor deze mogelijk meer intensieve zelfstudie hem specifiek zou hebben benadeeld. De Raad stelt verder vast dat verzoeker zelf geen initiatief heeft genomen om bijkomende toelichting te vragen. De Raad stelt ook vast dat verzoeker hoge punten heeft behaald op de labozittingen (18/20), waaruit logischerwijze volgt dat hij de onderliggende principes wel begrijpt. Uit het verbeterde examen (zie stuk 13 van verweerder) blijkt wel dat verzoeker de theorie nog onvoldoende beheerst (vb. toepassing van de verkeerde formules uit het ter beschikking gestelde formularium) en dat hij onvoldoende nauwkeurig heeft gewerkt.

Uit het dossier blijkt naar het oordeel van de Raad onvoldoende concreet het oorzakelijk verband tussen de handelswijze van de docent die meermaals afwezig was en het slechte presteren van verzoeker op het examen. Dit kan evengoed het gevolg zijn geweest van een niet voldoende grondige studie en voorbereiding op het examen. Verzoeker brengt ook niet aan dat er een bijzondere omstandigheid is waardoor de minder intensieve toelichting tijdens de hoorcolleges hem meer benadeeld heeft dan de overige studenten. Buiten de algemene melding van de studenten via de ombudsdienst en het studentensecretariaat heeft verzoeker nagelaten zelf enig initiatief te nemen om de noodzaak van bijkomende toelichting in zijn geval aan te kaarten. Temeer daar het een opleidingsonderdeel betreft dat via hoorcolleges kennis aanbrengt bij de studenten - waar individuele begeleiding van het leerproces zoals in het kader van een stage niet *ipso facto* vereist is - is de Raad van oordeel dat de student zelf het initiatief dient te nemen ingeval hij bijkomende ondersteuning nodig acht.

De beweringen van verzoeker zijn te algemeen en eventuele bijzondere persoonlijke omstandigheden zijn niet aangebracht, zodat verzoeker naar het oordeel van de Raad niet in voldoende mate een concrete belangenschade (beïnvloeding van de toegekende score) als gevolg van de afwijking aan het lessenschema aantoont.

Het middelonderdeel is niet gegrond.

Het *tweede middelonderdeel*, dat hierbij aansluit, betreft het ontbreken van de extra oefensessie, die werd vervangen door het plaatsen van de oefeningen met de oplossing op Toledo.

De Raad stelt vast dat deze concrete grief niet is aangebracht in kader van het intern beroepsschrift (zie stuk van verzoeker) en derhalve als nieuw aangebrachte grief niet ontvankelijk is. Voor zover deze grief aansluit bij het eerder behandelde middelonderdeel dat de onvoldoende zorgvuldige begeleiding van de docent aankaart, verwijst de Raad naar het niet gegrond verklaren van het eerste middelonderdeel.

Het *derde middelonderdeel* van verzoeker betreft het niet meedelen van de verdeling van de punten tussen de verschillende vragen die op het schriftelijk examen werden gesteld. Door de afwezigheid van de puntenindeling op het examen was het volgens verzoeker onduidelijk op welke wijze er gequoteerd zou worden. De Raad benadrukt dat een docent een ruime autonomie

heeft bij het opstellen van het examen en de vraagstelling, het relatieve gewicht van vragen en de wijze waarop die vragen dienen te worden beantwoord, voor zover de grenzen van de redelijkheid niet worden overschreden.

De Raad acht het belangrijk dat het gewicht dat wordt gegeven aan de verschillende onderwijsactiviteiten kenbaar wordt gemaakt aan de student en dat hierbij rekening gehouden wordt met het belang van de leerinhoud en de studietijd die aan een opdracht wordt besteed.

In casu betreft de grief meer specifiek de verdeling van de punten (in totaal op 22) tussen de verschillende vragen op één leeractiviteit met een schriftelijk examen. De Raad stelt vast dat deze puntenverdeling niet op het examen zelf is aangeduid (zie stuk 13 van verweerder). De Raad stelt ook vast dat de puntentoekenning wel evenwichtig is gebeurd in functie van de inhoudelijk verwachte antwoorden (zie stukken 14 en 15 van verweerder met verbeter sleutel en modelantwoord). Het eerste luik theorie staat op 18 punten en bestaat uit 5 vragen waarop respectievelijk een score van 5; tweemaal 4; 2 en 3 punten kan behaald worden. Het tweede luik met oefeningen staat op 4 punten. Er worden in dit deel vier berekeningen verwacht, waarvoor telkens 1 punt wordt toegekend. De bewering van verzoeker dat het bij vragen 2 en 5 onduidelijk is waarop de nadruk ligt en hoeveel punten er gesprokkeld kunnen worden bij de deelantwoorden, overtuigt de Raad niet. Op vraag 2 werd op een totaal van vier punten een schema verwacht dat op twee punten staat en de mededeling van de kwadranten en het spanningsverloop, wat telkens op één punt staat. Dit lijkt de Raad een logische en ook te verwachten puntenverdeling. Vraag 5 staat in totaal op 3 punten: enerzijds staan op de “doelstelling” twee punten en anderzijds staat op het “koppel toerental karakteristieken” één punt, wat in het licht van de omvang van het verwachte antwoord logisch is.

Deze puntenverdeling lijkt de Raad voldoende evenwichtig en redelijk en derhalve ook voorspelbaar voor de studenten.

Het niet opgeven van de puntenverdeling op het examen heeft *in casu* niet tot gevolg dat de genomen examenbeslissing onredelijk zou zijn. Verzoeker geeft ook niet concreet aan hoe de niet-vermelding van de puntenverdeling zijn behaalde resultaten op de diverse vragen heeft beïnvloed.

Het middelonderdeel is niet gegrond.

Verzoeker klaagt in een *vierde middelonderdeel* dat er onvoldoende informatie is gegeven tijdens de presentaties, te meer daar er geen cursus bestaat van het vak en er enkel PowerPoint presentaties werden meegedeeld.

De Raad stelt vast dat de ECTS-fiche *in casu* vermeldt dat als studiemateriaal een cursus via Toledo ter beschikking wordt gesteld. Op basis van het dossier blijkt dat diverse PowerPoint presentaties (zie stukken 2 tot 6 van verweerder) ter beschikking werden gesteld die bij de vijf verschillende onderdelen van de leerstofinhoud horen. Er werden ook uitgebreid opgaven met oplossingen AC-DC en DC-DC convertoren op Toledo ter beschikking gesteld, alsook een formularium en materiaal ter zelfstudie.

De Raad noteert ook dat er een geschreven cursus door studenten was samengesteld op basis van de hoorcolleges en dat er verwacht wordt dat studenten notities maken aan de hand van de door de docent gereviseerde PowerPointpresentaties tijdens de hoorcolleges.

Gezien de eerder technische leerinhoud van dit opleidingsonderdeel, lijkt het aangeleverde leerstofmateriaal de Raad voldoende uitgebreid om de studenten in staat te stellen een succesvol examen af te leggen. Verzoeker toont ook niet concreet aan waar door het ontbreken van de lessen de leerstof niet voldoende in het aangeleverde materiaal aan bod is gekomen.

Het middelonderdeel is niet gegrond.

Verzoeker brengt verder ook concreet in zijn extern beroepsschrift aan dat het antwoord op vraag 1c nergens terug te vinden is in de cursus (PowerPoint presentaties) en wijst op het gebrek aan mededeling - via de ECTS-fiche, Toledo of tijdens de hoorcolleges - welke onderdelen van de leerstof belangrijk zijn en welke vaardigheden konden verwacht worden.

Met verweerder stelt de Raad vast dat dit nieuwe argumenten betreffen die in het kader van het middel omtrent de onzorgvuldige informatie en feedback niet in de interne beroepsprocedure werden aangekaart, terwijl niets verzoeker belette om dit te doen.

Deze middelonderdelen zijn bijgevolg niet ontvankelijk.

Het middel in al zijn onderdelen is, voor zover ontvankelijk, niet gegrond.

BESLISSING

De Raad verwerpt het beroep.

Dit arrest is uitgesproken te Brussel, in openbare terechtzitting van 22 april 2016, door de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbepalingen, IIIe Kamer, samengesteld uit:

Karla Van Lint,	kamervoorzitter
-----------------	-----------------

Jean Goossens	bijzitter
---------------	-----------

Jan Geens	bijzitter
-----------	-----------

bijgestaan door

Melissa Thijs	secretaris
---------------	------------

De secretaris

Melissa Thijs

De voorzitter

Karla Van Lint

Zitting van 27 april 2016

Arrest nr. 2.916 van 2 mei 2016 in de zaak 2016/073

In zake: [REDACTED]

Tegen: [REDACTED]

I. Voorwerp van de vordering

Het beroep, ingesteld op 2 maart 2016, strekt tot nietigverklaring van de studievoortgangsbepaling van 10 februari 2016 waarbij aan de verzoekster een score van 7 op 20 werd toegekend voor het opleidingsonderdeel ‘[REDACTED]’ (eerste bestreden beslissing) en de beslissing van de interne beroepsinstantie van 26 februari 2016 waarbij het intern beroep van verzoekster deels gegrond werd verklaard (tweede bestreden beslissing).

II. Verloop van de rechtspleging

Verwerende partij heeft een antwoordnota ingediend. Verzoekende partij heeft geen wederantwoordnota ingediend.

De partijen zijn opgeroepen voor de terechtzitting, die heeft plaatsgevonden op 27 april 2016.

Kamervoorzitter Bertel De Groote heeft verslag uitgebracht.

De heer [REDACTED], die verschijnt voor de verwerende partij, is gehoord.

III. Feiten

Verzoeker is in het academiejaar 2015-2016 ingeschreven in de opleiding “Bachelor in de Wijsbegeerte, optie Rechten”.

Voor het opleidingsonderdeel “[REDACTED]” bekomt verzoekende partij een examencijfer van 7/20.

Verzoekende partij stelde op datum van 14 februari 2016 een intern beroep in bij de vicerector studentenbeleid van de onderwijsinstelling.

Bij beslissing van de vicerector studentenbeleid op datum van 26 februari 2016 werd het intern beroep deels gegrond verklaard.

De interne beroepsbeslissing stelde dat er bijkomende motivering werd opgevraagd bij de faculteit. De interne beroepsinstantie moet hierbij in de eerste plaats vaststellen dat, in tegenstelling tot hetgeen verzoekster verklaarde tijdens een gesprek, het niet zo is dat haar oorspronkelijk examenrooster niet zou voldaan hebben aan de bepalingen van artikel 19 van het Onderwijs- en Examenreglement (OER). De examens waren in haar oorspronkelijk examenrooster gepland op de volgende data:

- Donderdag 21/01: [REDACTED] (14u)
- Vrijdag 22/01: [REDACTED] (9u)
- Zaterdag 23/01: [REDACTED] (9u)

Dit betekent dat reeds in het oorspronkelijk examenrooster deze examens op aparte dagen voorzien waren. Op 23 september 2015 diende verzoekster toch een aanvraag in bij de ombuds om deze examens anders te kunnen spreiden. Op 12 oktober 2016 liet de ombuds verzoekster weten dat zij het examen van het opleidingsonderdeel '[REDACTED]' kon afleggen op 1 februari 2016.

De interne beroepsinstantie moet dan ook vaststellen dat de verplaatsing van het examen niet bedoeld was om te kunnen garanderen dat verzoekster gebruik kon maken van haar recht op een examenrooster met één examen per dag, maar wel het gevolg was van haar individuele aanvraag om dit examen te verplaatsen. Artikel 65 OER bepaalt dat bij een dergelijke individuele verplaatsing van het examen de vorm van het examen anders kan zijn dan standaard is vastgelegd. Dit betekent dan ook dat de vorm van het examen dat verzoekster aflegde (*in casu* essayvraag + 5 open vragen) niet in tegenstelling was met de bepalingen van het OER. Via de e-mail van de examenombuds werd verzoekster 6 dagen vóór het examen op de hoogte gebracht van de examenvorm die zou gehanteerd worden, zodat verzoekster haar studiestrategie indien nodig hierop ook kan afstemmen. Professor [D.] bevestigde bovendien dat het examen qua moeilijkheidsgraad gelijkwaardig was aan het examen dat werd afgenomen op 22 januari 2016. De haalbaarheid van het examen op 1 februari 2016 blijkt bovendien uit de studieresultaten van de medestudent die hetzelfde studietraject volgt en waar verzoekster naar verwijst.

Wat de inhoudelijke motivering van het examen betreft, blijkt dat het antwoord van verzoekster op de essayvraag een duidelijke structuur vertoonde. Verzoekster vermeldde echter niet de theorieën die in de lessen aan bod gekomen waren (ideologie, psychologie, publieke opinie) noch de manier waarop deze op de vraag moesten worden toegepast. Haar antwoord op vraag 1 met betrekking tot de speltheorie van Eskridge bleef onevenwichtig en onduidelijk. Bij vraag 2 moest verzoekster het begrip “veto-speler” toepassen op het Belgisch Grondwettelijk Hof en het Belgisch politiek systeem. Het antwoord van verzoekster bleek echter weinig concreet. Ze lichtte niet toe welk aspect van het systeem wordt gemodelleerd noch wie de veto-spelers zijn. In haar antwoord op vraag 4 beschreef verzoekster de theorieën van Kelsen en Hart foutief als “normatief”; de verwachte vergelijking tussen Amerikaans realisme en de positivistische theorieën van Kelsen en Hart werd ook niet uitgevoerd. Bij vraag 4 gaf verzoekster bijna geen argumenten voor haar antwoord. De literatuur (Eisenberg) en de theorieën die in de les werden bestudeerd, werden evenmin vermeld. Het antwoord voor vraag 6 bleef beperkt tot een kritiek op de docent, wiens analyse van het werk van Ronald Dworkin verzoekster als ‘fout’ beoordeelt, zonder hiervoor argumenten aan te bieden.

Verzoekster behaalde volgende deelscores:

- Essayvraag: 3/5
- Vraag 1: 1/3
- Vraag 2: 1,5/3
- Vraag 3: 0/3
- Vraag 4: 0,5/3
- Vraag 5: 0,5/3

Dit resulteerde in een globaal resultaat van 6,5/20, hetgeen werd afgerond tot 7/20.

De interne beroepsinstantie moet hierbij op de eerste plaats vaststellen dat het examen op een correcte manier georganiseerd werd en dat professor [D.] het punt dat verzoekster behaalde op het examen van 1 februari 2016 in voldoende mate motiveert. Anderzijds is het echter ook zo dat, aangezien de datum voor het examen van verzoekster reeds werd vastgelegd op 12 oktober 2015, de bekendmaking van de specifieke examenvorm op 25 januari 2016 vrij laattijdig gebeurde. De interne beroepsinstantie kan dan ook niet uitsluiten dat deze laattijdige bekendmaking implicaties heeft gehad voor de voorbereiding van verzoekster op het examen. De interne beroepsinstantie beslist dan ook dat verzoekster voor dit opleidingsonderdeel de

kans krijgt om opnieuw examen af te leggen. Conform de communicatie die zij op 25 januari 2016 ontving, zal dit examen als combinatie van een essayvraag en 5 open vragen georganiseerd worden. Teneinde te garanderen dat verzoekster voldoende tijd heeft om zich hierop voor te bereiden, zal dit examen ten vroegste twee weken nadat zij definitief bevestigd heeft dat ze hieraan wil deelnemen, georganiseerd worden. Het resultaat dat verzoekster behaalt op dit nieuwe examen zal vervolgens in haar studievoortgangsdossier worden ingeschreven als examenresultaat voor de eerste examenperiode 2015-16. De interne beroepsinstantie wil hierbij wel benadrukken dat indien verzoekster ervoor kiest om effectief gebruik te maken van deze nieuwe examenkans, het eerder behaalde resultaat geschrapt wordt. Dit betekent dan ook dat verzoekster op geen enkele manier aanspraak kan maken op een behoud van de rechten die verbonden zijn aan het eerder behaalde resultaat.

Verzoekster wordt verzocht om uiterlijk op 1 maart 2016 per mail te laten weten of zij gebruikt wenst te maken van de nieuwe examenkans.

De beslissing op intern beroep werd bij schrijven van 26 februari 2016 aan verzoekende partij overgemaakt.

Bij aangetekend schrijven van 2 maart 2016 diende verzoekende partij een verzoekschrift in bij de Raad.

IV. Ontvankelijkheid

De Raad onderzoekt, desnoods ambtshalve, de ontvankelijkheid van het beroep.

De Raad wijst erop dat artikel 104 van het onderwijs- en examenreglement van verwerende partij luidt als volgt:

“De interne beroepsprocedure leidt tot:

- a) de gemotiveerde afwijzing van het beroep op grond van onontvankelijkheid of ongegrondheid;
- b) een nieuwe beslissing door de interne beroepsinstantie.

Deze afwijzing of nieuwe beslissing wordt aan de student per e-mail ter kennis gebracht binnen een termijn van vijftien kalenderdagen die ingaat op de dag na deze waarop het intern beroep is ingesteld. Hiervoor wordt het mailadres gebruikt dat door de student werd opgegeven bij het indienen van het beroep.”

Uit artikel 104 OER volgt dat de beroepsinstantie volheid van bevoegdheid heeft. Haar beslissing komt daardoor in de plaats van de initiële studievoortgangsbepaling, die op haar beurt uit het rechtsverkeer verdwijnt en derhalve niet meer het voorwerp kan uitmaken van een beroep.

Het beroep is enkel ontvankelijk in de mate dat het is gericht tegen de tweede bestreden beslissing (verder: de bestreden beslissing).

V. De middelen

A. Eerste middel

Uit het verzoekschrift kan worden opgemaakt dat de verzoekende partij zich in een eerste middel beroept op een schending van het redelijkheidsbeginsel, in combinatie met het motiveringsbeginsel.

Standpunt van partijen

Verzoekster verwijst naar het feit dat zij het modeltraject volgt van de bacheloropleiding Wijsbegeerte, optie Rechten. Art. 19 van het OER geeft verzoekster bijgevolg recht op een “volgbaar les- en examenrooster”. Verzoekster verwijst naar haar examenrooster voor het eerste semester voor de opleidingsonderdelen ‘[REDACTED]’ (21 januari om 14h), ‘[REDACTED]’ (22 januari om 9h) en ‘[REDACTED]’ (23 januari om 9h). Artikel 19 OER spreekt over een maximum van één examen per dag. Indien dit geïnterpreteerd wordt in de zin dat er slechts één examen kan aanvangen per etmaal, is bovenstaande regeling volgens verzoekster in strijd met het OER en is een aanpassing van het examenrooster geboden. Indien men één examen per dag interpreteert als één examen per kalenderdag, is met bovenstaand examenrooster strikt genomen geen probleem. Toch stelt verzoekster zich de vraag of dit examenrooster strookt met de finaliteit van artikel 19 OER, zijnde een haalbare examenregeling te creëren voor studenten in een modeltraject. Het betreft drie schriftelijke examens van verplichte opleidingsonderdelen uit de derde opleidingsfase. Deze zijn samen goed voor 20 studiepunten. De marge die zich in deze regeling tussen de examens bevindt is volgens verzoekster ook onvoldoende om de examens uitgerust en voorbereid te kunnen afleggen.

Vandaar dat verzoekster, in naam van alle studenten in de opleiding, op 23 september 2015 via het online ombudsformulier van dit examenrooster melding heeft gemaakt aan de

ombudspersoon van de faculteit. Op 12 oktober 2015 werd door de ombudspersoon [T.C.] via mail meegedeeld dat er beslist was om voor de studenten in de opleiding een ander examenmoment te organiseren voor het opleidingsonderdeel ‘[REDACTED]’. De studenten Wijsbegeerte zouden het examen dan afleggen op 1 februari 2016. Voor de overige studenten (voornamelijk studenten Rechten) die het opleidingsonderdeel aflegden, bleef het examenmoment van 22 januari 2016 ongewijzigd. Er is bij de mededeling van de verplaatsing volgens verzoekster op geen enkele manier sprake geweest van mogelijke implicaties die deze aanpassing kon veroorzaken met betrekking tot het examen of de examenvorm.

Volgens de afspraken die in het begin van het semester gemaakt werden tijdens de colleges, de ECTS-fiche van het opleidingsonderdeel en de syllabus op Toledo zou het examen ‘[REDACTED]’ er als volgt uitzien: 1 essayvraag (5 punten) en 35 meerkeuzevragen met giscorrectie (15 punten). Op 25 januari 2016, minder dan een week voor het examen, werden de studenten door ombudspersoon [T.C.] per mail op de hoogte gebracht van een ‘lichte wijziging’ omtrent de examenvorm: de meerkeuzevragen werden vervangen door een vijftal specifieke open vragen (3 punten per vraag). Verzoekster en een medestudent hebben dezelfde dag nog melding gemaakt van hun bezorgdheden omtrent deze beslissing. In antwoord daarop spreekt [M.B.], ombuds van de faculteit Rechten, op 27 januari 2016 van een individuele verplaatsing zoals beschreven in artikel 65 OER. Verzoekster stelt dat haar situatie echter niet onder een ‘individuele verplaatsing’ valt en zij trekt de legitimiteit van deze beslissing bijgevolg sterk in twijfel. Het feit dat de opleiding ‘Wijsbegeerte met optie Rechten’ slechts twee studenten telt, heeft volgens verzoekster niet tot gevolg dat het over een individuele of uitzonderingssituatie gaat, gezien het aantal studenten in een opleiding niet als uitzondering wordt vermeld in artikel 19 OER. Daar verzoekster student is in een modeltraject en de aanpassing in het examenrooster geen individuele verplaatsing betreft, had zij recht op een examen onder de afgesproken vorm. Dat het examenmoment samenvalt met wat voor andere studenten die het opleidingsonderdeel aflegden als inhaalmoment moest dienen, impliceert volgens verzoekster niet dat haar examen een inhaalexamen is waarop de uitzonderingsregels of die voor individuele gevallen van toepassing zijn.

Verder stelt verzoekster zich vragen bij de motieven die ertoe geleid hebben de examenvorm voor haarzelf en de medestudent te wijzigen. Artikel 65 OER vermeldt dat de vorm van een examen bepaald wordt naargelang de doelstellingen van het opleidingsonderdeel en de onderwijsmethode. De ombudspersoon van de faculteit rechten, [M.B.], schreef echter in

antwoord op de bezorgdheden van verzoekster dat *‘de inspanning die het opstellen van een examen met zich meebrengt, zich voor slechts enkele studenten niet terugbetaalt’*. Verzoekster stelt dat dergelijke kwantitatieve benadering volgens haar voorbijgaat aan elke finaliteit van evaluatie en onderwijs. Ondanks de bewoordingen van artikel 65 OER, vertelden professor [D.] en zijn assistenten verzoekster tijdens de exameninzage dat ze hun examenvorm kiezen op basis van het aantal studenten dat het examen aflegt. Verzoekster stelt dat elk didactisch gegrond argument langs de kant van verweerder ontbreekt, hoewel het OER dit duidelijk oplegt.

Daarnaast werd verzoekster tijdens de inzage op 15 februari 2016 ook verteld dat er gewoonweg geen tijd was om een examen op te stellen onder de afgesproken vorm en dus vanuit praktische overwegingen besloten was tot wijziging daarvan. Verzoekster wijst erop dat het gewijzigde examenmoment reeds in oktober 2015 vastlag en men dus meer dan 3 maanden de tijd had om het examen op te stellen. Verzoekster stelt dat zij tevens vernomen heeft dat de examenvragen op het examen van 22 januari 2016 voor een aanzienlijk deel letterlijk overeenkwamen met examenvragen van voorgaande academiejaren, die op voorhand met verbeter sleutel op Toledo beschikbaar waren. Verzoekster is van oordeel dat de wijziging van de examenvorm vooral een gemakkelijksoplossing was, die in het licht van een kwaliteitsvolle evaluatie niet verdedigbaar is.

Verder voelt verzoekster zich deloyaal behandeld wat betreft de voorbereiding van het examen, de afname ervan en de gehanteerde verbetermethode. In tegenstelling tot de studenten die het examen op 22 januari 2016 hebben afgelegd onder de afgesproken examenvorm, was verzoekster niet op dezelfde wijze voorbereid en was dat gezien de omstandigheden zelfs niet mogelijk. Zo wijst verzoekster erop dat haar geen voorbeeldvragen met antwoord werden gegeven, noch concrete aanwijzingen over het beantwoorden van open vragen. Daarnaast waren de betrokken professor noch zijn assistent aanwezig op het examen om vragen te beantwoorden. Dat er andere studenten binnen de beperkte groep die het examen onder gewijzigde vorm heeft afgelegd wél goede punten halen, is volgens verzoekster geen afdoende indicatie van duidelijkheid of representativiteit van het examen.

Verder wijst verzoekster erop dat zij pas op 25 januari 2016 kennis nam van de examenvorm, nadat alle lessen reeds waren afgelopen en haar studieplanning reeds was opgesteld. Zo kon zij haar examen tevens niet correct voorbereiden. Ook stelt verzoekster dat de wijziging van de examenvorm bij de beoordeling in haar nadeel heeft gespeeld. Bij meerkeuzevragen wordt

passieve kennis getest en kan men door falsificatie antwoorden uitsluiten. Voor een examen met open vragen is volledigheid, actieve reproductie of het zelf aandragen van argumenten daarentegen wél vereist. Verzoekster stelt dat de inhoud van beide examens bijgevolg niet overeenstemde. Zij verliest punten op aspecten die kenmerkend zijn voor open vragen. Door de gewijzigde examenvorm wegen er criteria door in de evaluatie die bij een meerkeuze-examen nooit aan bod zouden komen.

Verzoekster verwijst tevens naar de discrepantie in de door haar behaalde punten op het afgesproken, legitieme deel van het examen (de essayvraag) ten opzichte van de open vragen. Bovendien ligt haar resultaat voor dit opleidingsonderdeel niet in de lijn van haar andere resultaten afgelopen semester.

Tijdens de exameninzage heeft verzoekster de professor tevens gevraagd welke antwoorden hij voor ogen had. Verzoekster had niet het gevoel dat hij voor de open vragen een duidelijk modelantwoord voor ogen had. Op haar eigen examen kreeg zij weinig feitelijke feedback. Bij een open vraag over het verschil tussen twee rechtstheorieën scoort zij 0/3. Haar medestudent heeft op deze vraag een antwoord gegeven dat volgens haar inhoudelijk op hetzelfde neerkomt. 0/3 lijkt haar dan ook disproportioneel. Wanneer zij de professor om uitleg vraagt, wordt de pagina van haar examen gewoon omgeslagen en worden haar vragen genegeerd. Bij de vraag naar de gewenste oplossing verwees de professor vaak naar antwoorden van andere studenten. Verder stelt verzoekster dat, toen zij tijdens het inzagemoment vroeg naar de gewijzigde examenvorm, ze bedreigd en geïntimideerd werd door assistent [W.W.] om geen beroep aan te tekenen.

Naar aanleiding van het intern beroep is verzoekster een nieuwe examenkans aangeboden onder – alweer – de gewijzigde vorm. Dit is niet het gepaste gevolg dat verzoekster wenste te bekomen. Zij stelt dat deze voorgestelde oplossing niet tegemoet komt aan haar bezorgdheden. Zo behoudt zij haar bedenkingen met betrekking tot de legitimiteit van de beslissing tot wijziging van de examenvorm. Zij stelt dat haar situatie geen individuele verplaatsing uitmaakt. Ook stelt zij dat het oorspronkelijke examenrooster – hoe men artikel 19 OER ook interpreteert – *in concreto* onhaalbaar en niet volgbaar was. Verzoekster houdt vol dat zij recht had op een examen onder de afgesproken vorm. Daar de nieuwe examenkans die haar aangeboden werd naar aanleiding van het intern beroep opnieuw onder gewijzigde vorm plaatsvindt, blijft de ongelijke behandeling t.a.v. studenten die het examen onder de afgesproken vorm aflegden,

bestaan. De beslissing tot wijziging van de examenvorm bleek bovendien een praktische gemakkelijksoplossing, waarvoor elk didactisch gegrond argument ontbrak. Tenslotte wil verzoekster een beroep doen op ieders redelijkheid. Volgens haar is de huidige situatie op elke billijke grond onverdedigbaar.

In zijn *antwoordnota* stelt verweerder dat men op de eerste plaats moet vaststellen dat, in tegenstelling tot haar intern beroepsschrift, verzoekster nu wel duidelijk vermeldt dat in het oorspronkelijk examenrooster de drie betrokken examens op drie verschillende dagen georganiseerd werden. Verweerder stelt dat het een incorrecte interpretatie is van artikel 45 van het OER dat het – zoals verzoekster beweert – de bedoeling zou geweest zijn om een examenrooster met maximaal één examen per etmaal te garanderen. Artikel 45 OER spreekt immers expliciet over het examineren van “niet meer dan *één plichtopleidingsonderdeel per dag*”. Op geen enkele manier garandeert dit artikel volgens verweerder dus het recht op een tijdsperiode van 24 uur tussen twee examens. Artikel 19 OER biedt slechts één garantie aan de student wat het examenrooster betreft, namelijk dat de examenregeling voor alle plichtopleidingsonderdelen niet meer dan één examen per dag zal inhouden. Verweerder stelt dat de Raad reeds in het verleden heeft geoordeeld (RvStvb nr . 2015/531) dat een dergelijke regeling dient te worden begrepen als één examen per kalenderdag en niet als één examen per 24u. Dit betekent dan ook dat de verplaatsing van het examen enkel het gevolg is van de individuele aanvraag van verzoekster op 23 september 2015. Op geen enkele wijze werd aan de studenten een examenrooster voorgesteld dat niet conform het OER zou zijn geweest, en verweerder is dan ook niet overgegaan tot een aanpassing van het officiële rooster t.a.v. alle studenten. In tegenstelling tot hetgeen verzoekster vermeldt, is hierbij dus nooit sprake geweest van een “onhaalbaar examenrooster”. De inspanningen van de ombudspersoon om toch een examenverplaatsing mogelijk te maken, zijn dan ook enkel bedoeld om op die manier te komen tot een meer optimaal gespreid rooster, louter vanuit *goodwill* t.a.v. de twee studenten die de vraag stelden (zie e-mail ombudspersoon dd. 12 oktober 2015).

Artikel 65 OER bepaalt duidelijk dat in het geval van een dergelijke individuele examenverplaatsing, de examenvorm wel degelijk kan worden aangepast. Bij beslissingen over dergelijke aanpassingen kan wel degelijk rekening gehouden worden met de praktische omstandigheden en het aantal studenten waarvoor dit examen bedoeld is. Het opstellen van duidelijke en valide meerkeuzevragen is een arbeidsintensief proces, dat enkel mogelijk is voor grote groepen studenten. Dat de examenvorm met open vragen op geen enkele didactische

grond zou steunen, is volstrekt onwaar. Verweerder benadrukt dat het examen van 1 februari 2016 waaraan verzoekster deelnam, een bestaand examenmoment was waarop werkstudenten en andere studenten uit de Rechtsfaculteit die omwille van bijzondere omstandigheden niet aan het examen op 22 januari 2016 konden deelnemen, het vak aflegden. T.a.v. de groep van werkstudenten had de docent reeds voor het academiejaar de pedagogische keuze gemaakt om het examen via open vragen af te nemen. Verweerder stelt dat de open vragenmethode een pedagogisch perfect verantwoorde examenmethode voor het betrokken opleidingsonderdeel is.

Het feit dat verzoekster in haar aanvraag dd. 23 september 2015 ook verwijst naar een medestudent in dezelfde situatie, doet volgens verweerder niets af van het individuele karakter van deze aanvraag. Het aantal studenten dat bij de ombudspersoon een verplaatsing vraagt is niet relevant, enkel dat de student het officieel examenrooster verkreeg en nadien zelf aan de ombudspersoon gevraagd heeft om een examen te mogen verplaatsen. Dat een medestudent dezelfde vraag heeft gesteld, doet daar niets aan af: beide studenten werden uiteindelijk een individuele verplaatsing toegestaan door de ombudspersoon.

Belangrijk blijft dat ook bij eventuele aanpassingen het examen inhoudelijk zoveel mogelijk gelijkwaardig blijft. Dit was volgens verweerder wel degelijk het geval. De vragen hadden betrekking op dezelfde examenmaterie die aan bod kwam tijdens het examen van 22 januari 2016. Het goede examen van de medestudent is hier een goede indicatie van. Verder stelt verweerder dat een gelijke behandeling enkel gegarandeerd kan worden aan studenten die zich ook in eenzelfde situatie bevinden. De twee studenten die dit opleidingsonderdeel volgden in het kader van de opleiding ‘Wijsbegeerte, optie Rechten’ hebben het examen afgelegd op 1 februari 2016. Geen van de studenten die het examen hebben afgelegd op 22 januari 2016 was ingeschreven voor deze opleiding, zodat hier geen nuttige vergelijking kan worden gemaakt. Dat de studenten die het examen op 22 januari 2016 aflegden voorbeelden hebben gekregen van meerkeuzevragen en studenten die het examen op 1 februari 2016 aflegden niet, is bijgevolg het logisch gevolg van het feit dat zij zich in een verschillende situatie bevonden. Hoe dan ook heeft de student geen absoluut recht om vooraf modelvragen te bekomen, en het ontbreken daarvan maakt de beoordeling niet automatisch kennelijk onredelijk.

Verzoekster werd daardoor evenmin deloyaal behandeld. Dat de beantwoording en verbetering van een examen met open vragen zijn eigen methodiek kent, is evident. Bij een opleidingsonderdeel in de derde fase van de bacheloropleiding wordt verwacht dat een student

deze examenvorm beheerst. De redenering van verzoekster dat een meerkeuzevraag enkel passieve kennis zou testen is niet correct: om door falsificatie antwoorden te kunnen uitsluiten, zal de student wel degelijk ook actieve kennis moeten kunnen oproepen in zijn/haar geheugen. Wel kan verzoekster gevolgd worden waar zij aanhaalt dat zij onvoldoende tijd heeft gehad om haar examenvoorbereiding op deze examenvorm af te stemmen, maar deze grief werd middels de bestreden beslissing geremedieerd door verzoekster een nieuwe examenkans met langere voorbereidingstijd aan te bieden. Aan het feit dat de docent niet aanwezig was tijdens het examen, werd opnieuw verholpen door een nieuwe examenkans aan te bieden.

Verder stelt verweerder dat de ECTS-fiche van het opleidingsonderdeel ook niet het recht garandeert op een examen dat bestaat uit een essayvraag en 35 meerkeuzevragen. De informatie op de ECTS-fiche over de examenvorm bevat een nevenschikkende opsomming en vermeldt ‘open vragen’ en ‘meerkeuzevragen’. Dit betekent dan ook dat het examen kan bestaan uit open vragen, meerkeuzevragen of een combinatie van beide.

Het feit dat er verschillen bestaan tussen de deelscores van verzoekster op de essayvraag en op andere vragen, neemt niet weg dat in de interne beroepsbeslissing duidelijk wordt aangegeven op welke concrete aspecten de antwoorden van verzoekster onvolledig bleven. Zij weerlegt dit niet. Verzoekster argumenteert ook hoe de examenvorm een invloed zou gehad hebben op haar voorbereiding. Specifiek met betrekking tot de rechtstreekse voorbereiding op het examen en de antwoordstrategie is de interne beroepsinstantie haar echter in deze argumentatie gevolgd. Via de beroepsbeslissing kreeg verzoekster het recht om opnieuw examen af te leggen. Op basis van het examen van 1 februari 2016 en de feedback over dit examen, had verzoekster reeds informatie over de vraagstelling en de antwoorden die verwacht werden. Verzoekster besliste echter zelf om hier niet op in te gaan.

Tenslotte meent verweerder dat zowel door de eerdere beslissing van de ombudspersoon om, ondanks het feit dat dit niet strikt reglementair vereist was, toch een examenverplaatsing toe te staan als door de beslissing van de interne beroepsinstantie om voor verzoekster een nieuwe examenkans te voorzien, omwille van het feit dat in haar specifieke situatie de bekendmaking van de specifieke examenvorm laattijdig gebeurd was, reeds in redelijke mate tegemoet is gekomen aan de opmerkingen van verzoekster over het examenverloop.

Beoordeling

Artikel 19 van het OER van verwerende partij bepaalt dat de student die een opleiding volgt onder de vorm van een modeltraject, de garantie krijgt dat hij voor alle plichtopleidingsonderdelen van de opleiding een volgbare uurroosterregeling krijgt en een examenregeling met niet meer dan één examen per dag.

De Raad stelt vast dat, niettegenstaande tussen de elkaar opvolgende examens niet noodzakelijk minstens 24 uur ligt, het initieel aan verzoekende partij meegedeelde examenrooster aan deze voorwaarde voldoet.

Daarnaast stelt de Raad vast dat verzoekende partij op 23 september 2015 een bericht heeft gestuurd aan “Ombuds HIW”. In dit bericht geeft zij aan dat zij met een medestudent [N.D.] in de derde bachelorfase zit van de opleiding Wijsbegeerte met optie rechten. Zij kaart het examenrooster aan en geeft hierbij mee dat er met het examenrooster strikt reglementair geen probleem is. Zij vervolgt hierbij als volgt:

“... maar gezien de uiteenlopendheid van de vakinhouden in combinatie met hun korte opeenvolging, gezien het feit dat wij beiden het aanbevolen standaardtraject volgen, gezien de ambitie en het doel om deze vakken op een redelijke en geslaagde manier af te leggen, lijkt ons dit geen aangewezen examenrooster. Wij zouden dan ook willen vragen of hieraan, op welke wijze dan ook, aanpassingen mogelijk zijn”.

Verzoekende partij vervolgt dat [N.D.] en zijzelf bereid zijn om naar mogelijke voorstellen te luisteren en flexibel te zijn indien er zich een oplossing aandient. Verzoekende partij krijgt van [H.V.], die vervolgens contact opneemt met de ombudspersoon van de rechtsfaculteit, de belofte dat naar een oplossing zal gezocht worden voor hen – t.t.z. verzoekende partij en [N.D.]. Uit de daarop volgende communicatie blijkt, naar het oordeel van de Raad, een communicatie tussen twee studenten, die weliswaar de enigen blijken in het betrokken modeltraject van de derde bachelorfase van de opleiding Wijsbegeerte met optie rechten, die beiden in afzonderlijke mails – weliswaar soms in beider naam sprekend - contact opnemen met de universitaire diensten. Deze antwoordden aan wie de vraag stuurde en verwijzen hierbij soms naar beide voormelde studenten, doch niet naar de studenten in een opleiding.

Niettegenstaande verzoekende partij in deze briefwisseling wijst op het feit dat overeenkomstig art. 51 OER examenspreiding niet automatisch de mogelijkheid voor afwijkingen van de gebruikte werk- en examenvormen impliceert, oordeelt de Raad dat de betrokken bepaling

examenspreiding buiten de gewone examenperiodes betreft, waarvan *in casu* geen sprake blijkt. Veeleer is sprake van een individuele verplaatsing van een examen, als bedoeld in art. 65 OER, waarbij de vorm van het examen anders kan zijn dan standaard vastgelegd. Het feit dat de twee individuele verplaatsingen *de facto* beide/alle studenten in de derde bachelorfase van de opleiding Wijsbegeerte optie rechten betreffen, verandert hieraan ten gronde niets.

De Raad, die begrip heeft voor het feit dat verzoekende partij initieel en niet op een met het OER strijdige wijze examen had op drie elkaar opvolgende dagen voor drie opleidingsonderdelen, moet dan ook vaststellen dat de verplaatsing van het examen “.....” voor verzoekende partij, alsmede voor [N.D.], naar 1 februari 2016 als een in art. 65 van het OER bedoelde verplaatsing gekwalificeerd dient te worden. De wijziging in de examenvorm tast de rechtmatigheid van de examenbeoordeling dan ook niet *ipso facto* aan.

Dit neemt niet weg dat verzoekende partij, alsmede [N.D.], zoals verwerende partij erkent, eerst op 25 januari 2016, laattijdig, geïnformeerd zijn over de concrete wijziging in de examenvorm van het examen waarvoor verzoekende partij op 12 oktober 2015 een andere examendatum is aangeboden (namelijk 1 februari 2016). Dit heeft de interne beroepsinstantie, zoals de Raad vaststelt, ertoe aangezet verzoekende partij een nieuwe examenmogelijkheid aan te bieden in de eerste examenkans van het academiejaar 2015-2016. Verzoekende partij is evenwel niet op dit aanbod ingegaan.

Waar verzoekende partij aanhaalt dat zij overeenkomstig art. 19 OER recht heeft op een volgbaar examenrooster, merkt de Raad op dat het bedoelde artikel het in zijn lezing veeleer heeft over “een volgbare uurroosterregeling” en een examenregeling met niet meer dan één examen per dag. Aldus volgt de Raad het argument van verzoekende partij dat op grond van art. 19 OER focust op een “volgbare” examenregeling, niet.

Tevens dient art. 45 OER te worden aangehaald. De bepaling verduidelijkt dat enkel studenten die een modeltraject volgen, de garantie hebben van een examenreeks waarin niet meer dan één plichtopleidingsonderdeel per dag wordt geëxamineerd.

De Raad merkt tevens op dat de ECTS-fiche van het betrokken opleidingsonderdeel bij “Evaluation” als volgt bepaalt:

“Type: Examen tijdens de examenperiode

Type of questions: Meerkeuzevragen, open vragen”.

Naar het oordeel van de Raad impliceert de aldus omschreven evaluatiewijze niet dat het examen, waarvan de vorm bij toepassing van art. 65 van het OER trouwens gewijzigd kan worden, meerkeuzevragen moet bevatten. Waar verzoekende partij het heeft over examenafspraken betreffende en de syllabus van het betrokken opleidingsonderdeel alsmede de afspraken tijdens het college, moet de Raad vaststellen in het dossier geen elementen te kunnen aantreffen die deze documenteren.

Met betrekking tot het argument dat verzoekende partij put uit de passage uit het bericht van 27 januari 2016 van [M.B.] die stelt dat de keuze om de examenvorm (gedeeltelijk) te wijzigen onder andere ingegeven was door de werklast die een meerkeuze-examen met zich meebrengt, stelt de Raad vast dat deze overweging niet hoeft te leiden tot de vaststelling dat de gekozen examenvorm (1 essayvraag en 5 open vragen) niet langer in overeenstemming zou zijn met de doelstellingen van het opleidingsonderdeel en de onderwijsmethode. De in de ECTS-fiche van het betrokken opleidingsonderdeel geformuleerde “objectifs” (*Acquis d'apprentissage: Familiarité avec les éléments fondamentaux du discours théorique (définition, concept, proposition, hypothèse, donnée, falsifiabilité...; Savoir évaluer de façon critique et nuancée les résultats d'une recherche empirique; Comprendre les implications de l'indétermination du langage et des normes juridiques; Familiarité avec les grands auteurs de la théorie du droit; Connaissance des principaux modèles explicatifs de la décision juridictionnelle; Comprendre les fondements de la théorie des choix rationnels (rational choice theory) telle qu'appliquée à l'analyse du comportement des acteurs du droit; Connaissance des notions de base de la théorie des jeux : stratégie dominante, équilibre de Nash, théorie des joueurs de veto, winset...; Savoir distinguer l'utilisation rhétorique de l'utilisation analytique du langage dans le domaine du droit; Connaissance des notions de base de la communication politique appliquée au droit : auditoire, framing, cherry-picking...; Connaissance du français universitaire)*) zijn, evenmin als de onderwijsmethode, onverenigbaar met de uiteindelijke examenvorm. Aldus heeft het gegeven dat bij de bepaling van de examenvorm rekening wordt gehouden met het aantal studenten dat het examen dient af te leggen, niet noodzakelijk tot gevolg dat de examenvorm onverenigbaar is met art. 65 van het OER. Daarenboven is het moeilijk vol te houden dat de examenvorm van het examen op 1 februari 2016 niet in overeenstemming zou zijn met de doelstellingen van het opleidingsonderdeel, nu verzoekende partij aansluit bij een andere examengroep die over hetzelfde opleidingsonderdeel geëxamineerd werd.

Ook het feit dat aan verzoekende partij, als gevolg van de andere examenvorm, geen voorbeeldvragen en voorbeeldexamens met verbeter sleutel zijn aangeboden, heeft niet tot gevolg dat de evaluatie *ipso facto* zijn rechtmatigheid verliest. Dat voor de meerkeuzevragen van het examen waaraan verzoekende partij op 22 januari 2016 had kunnen deelnemen, voorbeeldvragen ter beschikking werden gesteld, betekent niet dat de instelling verplicht is soortgelijke informatie ter beschikking te stellen met betrekking tot het examen in de vorm waarin verzoekende partij het op 1 februari 2016, als gevolg van een haar verleende faciliteit, heeft afgelegd. Precies deze faciliteit laat de Raad niet toe hierin een ongelijke behandeling van verzoekende partij te erkennen.

De Raad, die trouwens - omwille van de autonomie waarover de hoger onderwijsinstelling ter zake beschikt - voldoende terughoudendheid aan de dag moet leggen bij zijn oordeel over de evaluatiewijze, vindt in het dossier bovendien geen elementen die toelaten uitspraak te doen over de moeilijkheden die verzoekende partij beweert te hebben ondervonden bij het inschatten van de vragen. Dat de lesgever niet aanwezig was op het examen om toelichting te verschaffen is weliswaar te betreuren, doch leidt, rekening houdend met de elementen van het dossier die de Raad in zijn oordeel kan betrekken, niet tot de onrechtmatigheid van de aangevochten evaluatie.

Dat het examen van 22 januari 2016 vragen zou hebben bevat van afgelopen jaren – wat de Raad niet kan vaststellen – leidt er *in casu* evenmin toe dat de examenvorm de regelmatigheid van het examen in het gedrang brengt.

De Raad kan verzoekende partij volgen waar zij aanvoert dat het ogenblik waarop de gewijzigde examenvorm haar werd meegedeeld, haar niet toeliet haar studiemethode en aanpak hieraan aan te passen. Evenwel moet de Raad vaststellen dat de interne beroepsinstantie besliste dat verzoekende partij, precies omwille van de korte tijd waarover zij beschikte om bij het studeren de examenvorm te betrekken, een nieuwe examenkans (die betrekking heeft op de eerste examenperiode) wordt aangeboden. In deze context merkt de Raad ook op dat de in het kader van het intern beroep aan verzoekende partij aangeboden nieuwe examenkans, met voldoende voorbereidingstijd, tegemoet kan komen aan het door verzoekster ontwikkelde argument dat de wijziging van de examenvorm bij de beoordeling in haar nadeel heeft gespeeld, nu naar haar oordeel bij meerkeuzevragen passieve kennis wordt getest en men door falsificatie antwoorden

kan uitsluiten, zodat men niet wordt beoordeeld op volledigheid, actieve reproductie of het zelf aandragen van argumenten.

Dat de score op de essayvraag merkelijk hoger is dan de score die verzoekende partij behaalde op de vijf open vragen en dat het globale resultaat voor het betrokken opleidingsonderdeel niet in de lijn ligt van de andere resultaten van verzoekende partij in het afgelopen semester, zoals verzoekster aangeeft, leidt er volgens de Raad, op basis van de concrete elementen van het dossier, niet noodzakelijk toe dat de evaluatie niet stand kan houden. De Raad merkt evenwel het belang op van een tijdige mededeling van de aangepaste examenvorm en verwijst wat dit betreft andermaal naar de door verwerende partij aangeboden nieuwe examenkans.

De Raad herinnert eraan bij het argument dat verzoekende partij put uit de naar haar oordeel twijfelende, onduidelijke en weinig consistente uitleg van de docent tijdens de feedback dat opmerkingen betreffende de feedback in beginsel de evaluatie niet in het gedrang brengen. Wat de vergelijking van de antwoorden van verzoekende partij met deze van haar medestudent, die op het examen 20/20 behaalde, betreft, dient de Raad, in het bijzonder binnen de marge van de bevoegdheid waarover hij beschikt, vast te stellen dat hij over onvoldoende elementen beschikt om uit deze vergelijking besluiten te kunnen trekken betreffende de aan verzoekende partij toegekende score. Dat een medestudent op vragen waarvoor verzoekende partij slecht scoorde een maximale score behaalde, laat de Raad evenmin toe, rekening houdend met zijn beoordelingsruimte en de beschikbare gegevens, te besluiten dat de beoordeling van verzoekende partij, zoals zij aangeeft, buitenproportioneel is.

Wat de door verzoekende partij beweerde intimidatie tijdens de feedback betreft, dient de Raad vast te stellen geen andere aanwijzingen dan de bewering van verzoekster in het verzoekschrift te kunnen aantreffen. Tevens stelt de Raad vast dat verzoekende partij een verzoekschrift heeft ingediend. Bij de behandeling van het verzoekschrift heeft verwerende partij loyaal meegewerkt.

Wat de examenvorm betreft, wenst de Raad nogmaals aan te stippen dat uit het dossier niet blijkt dat de examendatum werd verplaatst omwille van een onregelmatigheid met betrekking tot de initieel aangekondigde examendatum. Dat twee studenten, die samen de totale populatie uitmaken van een examengroep, beiden een nieuwe examendatum hebben gevraagd en in hun communicatie naar elkaar verwezen hebben, heeft niet tot gevolg dat de aan verzoekende partij

– zoals ook aan haar medestudent – toegekende nieuwe examendatum geen individueel karakter zou hebben.

Uit de aan verzoekster gestelde vragen op het examen kan de Raad, mede rekening houdend met zijn beperkte appreciatieruimte, niet concluderen dat deze niet in overeenstemming zijn met de inhoud van het opleidingsonderdeel en de ermee beoogde competenties, zoals deze onder meer blijken uit de betrokken ECTS-fiche.

De Raad stelt vast dat de gewijzigde examenvorm – in overeenstemming met art. 65 van het OER – laattijdig aan verzoekende partij is meegedeeld, maar merkt op dat de interne beroepsinstantie hiermee rekening heeft gehouden bij de behandeling van het intern beroep. De Raad merkt op dat de ombudspersoon van de rechtsfaculteit verzoekende partij het volgende heeft meegedeeld (mail van 27 januari 2016): *“Belangrijker en relevanter is uiteraard dat het substantiële doel van het examen ongewijzigd blijft, nl. het inhoudelijk kennisniveau van studenten peilen. De betrokken docent en assistenten zijn zich hiervan zeer bewust. Ik begrijp dat je je afvraagt of de wijziging in vorm het doel doorkruist, maar professor [D.] en zijn assistent hebben me gegarandeerd dat ze er alles aan doen opdat de wijziging van de vorm geen inhoudelijke consequenties met zich brengt.”*

De Raad merkt op in het dossier geen overtuigende elementen aan te treffen waaruit blijkt dat de gewijzigde examenvorm - rekening houdend met de op het examen aan verzoekende partij gestelde vragen, die perfect aansluiten bij de inhoudsomschrijving in de ECTS-fiche - niet in overeenstemming zou zijn met de uit voormelde mail blijkende waarborg.

Aldus, en rekening houdend met art. 65 OER, kan de Raad het argument van verzoekende partij dat ook de haar nieuw geboden examenkans (onder gewijzigde vorm) een niet te verantwoorden ongelijke behandeling t.a.v. haar inhoudt, niet bijtreden.

In zoverre de verzoekende partij hierbij de laattijdigheid van de mededeling van de examenvorm betreft, dient de Raad te verwijzen naar zijn eerdere overwegingen. De Raad herneemt dat de afwezigheid van de professor op het examen en de beweerde afwezigheid van voorbeelden van open vragen als dusdanig niet tot de onrechtmatigheid van de aangevochten beslissing leiden. Dat bij de beslissing de examenvorm te wijzigen in het kader van de individuele examenverplaatsing praktische overwegingen hebben meegespeeld, hoeft er niet

toe te leiden dat deze beslissing didactisch niet langer te verantwoorden is (en niet in overeenstemming zou zijn met art. 65 van het OER en de betrokken ECTS-fiche).

Tenslotte kan de Raad, anders dan verzoekende partij aanhaalt, niet beslissen dat de aangevochten beslissing onredelijk, laat staan kennelijk onredelijk zou zijn, temeer daar de interne beroepsinstantie verzoekende partij een nieuwe examenmogelijkheid met bijkomende voorbereidingstijd heeft geboden. Daarbij houdt de Raad rekening met het feit dat de examenverplaatsing naar 1 februari 2016 een individuele tegemoetkoming vormde, met betrekking tot een examen waarvan de initiële examendatum conform het OER was bepaald, op vraag van verzoekende partij om haar over extra voorbereidingstijd te laten beschikken. In die zin kan de gewijzigde examenvorm, onder meer ook tegen de achtergrond van de formulering van de betrokken ECTS-fiche, niet als kennelijk onredelijk worden beschouwd.

Het middel is niet gegrond.

BESLISSING

De Raad verwerpt het beroep.

Dit arrest is uitgesproken te Brussel, in openbare terechtzitting van 2 mei 2016, door de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbepalingen, Ite Kamer, samengesteld uit:

Bertel De Groote, kamervoorzitter

Jan Geens, bijzitter

Piet Versweyvelt, bijzitter

bijgestaan door

Melissa Thijs, secretaris

De secretaris

Melissa Thijs

De voorzitter

Bertel De Groote

Tegen dit arrest is een beroep bij de Raad van State mogelijk overeenkomstig artikel 14, § 2 van de gecoördineerde wetten op de Raad van State en het Koninklijk Besluit van 30 november 2006 tot vaststelling van de cassatieprocedure bij de Raad van State. Dit beroep dient schriftelijk en aangetekend te gebeuren binnen de dertig dagen na kennisgeving van

deze beslissing en ondertekend te zijn door een advocaat. Bij het beroep moeten zijn gevoegd een kopie van het aangevochten arrest, de bijgevoegde stukken dienen genummerd en geïntariseerd te zijn, en zes eensluidend verklaarde afschriften van het beroep.

Arrest nr. 2.917 van 2 mei 2016 in de zaak 2016/074

In zake: [REDACTED]

Tegen: [REDACTED]

I. Voorwerp van de vordering

Het beroep, ingesteld op 2 maart 2016, strekt tot nietigverklaring van de beslissing van de interne beroepsinstantie van 26 februari 2016 waarbij het intern beroep van verzoeker ontvankelijk, doch ongegrond werd verklaard.

II. Verloop van de rechtspleging

Verwerende partij heeft een antwoordnota ingediend. Verzoekende partij heeft een wederantwoordnota ingediend.

De partijen zijn opgeroepen voor de terechtzitting, die heeft plaatsgevonden op 27 april 2016.

Kamervoorzitter Bertel De Groote heeft verslag uitgebracht.

De heer [REDACTED], die verschijnt voor de verwerende partij, is gehoord.

III. Feiten

Verzoeker is in het academiejaar 2015-2016 ingeschreven in de opleiding “Master in Architecture”.

Voor het opleidingsonderdeel “[REDACTED]” bekomt verzoekende partij een examencijfer van 8/20.

Verzoekende partij stelde op datum van 11 februari 2016 een intern beroep in bij de interne beroepsinstantie van de onderwijsinstelling.

Bij beslissing van de interne beroepsinstantie op datum van 26 februari 2016 werd het intern beroep ontvankelijk, doch ongegrond verklaard.

De interne beroepsbeslissing stelde dat de studente in haar intern beroepschrift drie argumenten aanhaalt. Om hierop te antwoorden werd aan de betrokken docent [C.P.] gevraagd om het gegeven cijfer te verduidelijken. In de evaluatiefiche wordt voor het proces een score ‘dubbel min’ gegeven, voor de inhoud kreeg de studente een score ‘min’ en voor presentatie ‘plus’ (telkens keuze uit ‘dubbel min’ / ‘min’ / ‘plus-minus’ / ‘plus’ / ‘dubbel plus’). Bij deze scores werden er telkens ook nog enige opmerkingen toegevoegd. Daarnaast heeft de docent nog een overzicht aangereikt waarop de opmerkingen op het project van de studente doorheen het semester worden weergegeven.

De interne beroepsinstantie gaat vervolgens in op de drie door studente aangehaalde argumenten. Zo wees de studente in eerste instantie op haar actieve deelname aan de studioactiviteiten. De interne beroepsinstantie merkt op dat aanwezig zijn tijdens en deelnemen aan de studioactiviteiten een voorwaarde is om het examen te mogen afleggen. Ze benadrukt dat het feit dat de studente aanwezig was op (bijna) alle studiosessies en dat ze er actief aan deelnam, niet automatisch leidt tot het slagen voor het opleidingsonderdeel. Ook het feit dat het finale project beantwoordt aan de formele vereisten van de oefening leidt niet automatisch tot het slagen voor het opleidingsonderdeel.

De studente stelde in een tweede argument dat ze de opmerkingen van de betrokken docent [C.P.] geïmplementeerd heeft en dat ze tot aan de presentatie het gevoel kreeg dat haar project voldoende was. De interne beroepsinstantie verwijst zowel naar een positieve opmerking als naar enkele negatieve opmerkingen/waarschuwingen in het overzicht dat de docent haar had overgemaakt. Volgens haar zijn deze opmerkingen in overeenstemming met deze op de evaluatiefiche. De interne beroepsinstantie benadrukt dat de opmerkingen, zoals opgelijst door de docent [C.P.], duidelijk aangeven dat een aantal problemen die uiteindelijk geleid hebben tot het niet slagen voor het opleidingsonderdeel reeds bij het begin van het project aanwezig waren en ook aangehaald werden door de docent. Ze merkt op dat het de student is die het project maakt en dat deze hierbij ondersteund wordt door de docent.

Het derde argument betreft dat de studente van mening is dat ze een goede keuze gemaakt heeft bij de ontwikkeling van haar project, maar dat deze onvoldoende behandeld is geweest bij de evaluatie. De interne beroepsinstantie wil vooreerst de door de studente aangehaalde passage

uit de opdracht in zijn context plaatsen. Volgens haar blijkt uit de algemene beschrijving van de opdracht dat het project niet het ontwerpen van een autonoom, contextloos gebouw betrof. Ze benadrukt dat de hele oefening betrekking heeft op een specifieke site en op de relatie van het project op deze site. Volgens haar hebben heel wat opmerkingen betrekking op onvolkomenheden in het project van de studente op dit niveau. De interne beroepsinstantie merkt verder op dat er geen tegenstrijdigheid bestaat tussen de omschrijving van het opleidingsonderdeel in de ECTS-fiche, de ontwerpopgave, de opmerkingen van [C.P.] en de opmerkingen op de evaluatiefiche.

De interne beroepsinstantie benadrukt verder dat de rol van de interne beroepsprocedure erin bestaat om te controleren of het gekregen cijfer op een correcte manier bekomen werd. Volgens haar is de motivering die gegeven werd door [C.P.] (de betrokken docent) in overeenstemming met het cijfer (8/20) dat de studente bekomen heeft. Ze merkt tenslotte op dat de studente in haar intern beroepsschrift geen specifieke, concrete omstandigheden aanhaalt die kunnen veronderstellen dat het cijfer niet op een correcte manier bepaald is.

De beslissing op intern beroep werd bij schrijven van 26 februari 2016 aan verzoekende partij overgemaakt.

Bij aangetekend schrijven van 2 maart 2016 diende verzoekende partij een verzoekschrift in bij de Raad.

IV. Ontvankelijkheid

Verwerende partij betwist de ontvankelijkheid van het verzoekschrift niet.

De Raad ziet evenmin redenen om zulks ambtshalve te doen. Het beroep is ontvankelijk.

V. De middelen

A. Enig middel

Uit het verzoekschrift kan worden opgemaakt dat de verzoekende partij zich in een enig middel beroept op een gebrekkige begeleiding, alsook op de schending van het redelijkheidsbeginsel, gecombineerd met het motiveringsbeginsel.

Standpunt van partijen

Verzoekende partij verwijst vooreerst naar de argumenten die ze ook reeds in haar intern beroepschrift had aangehaald, met name dat (1) het eindproject compleet was en voldeed aan alle eisen gesteld door de ECTS-fiche, alsook dat alle problematische kwesties die aangehaald werden door de docent werden aangepast doorheen het semester, (2) ze geen duidelijke informatie heeft gekregen dat haar project van zo een laag niveau was dat dit zou kunnen leiden tot het niet slagen voor het opleidingsonderdeel en (3) ze zich genegeerd voelde tijdens de presentatie van haar project. Ze benadrukt vervolgens dat volgens haar het lage eindresultaat niet samenhangt met het werk dat ze heeft geleverd, als je rekening houdt met het advies van de docent, waaruit bleek dat de presentatie en het grafische aspect van het project zeer goed waren, net zoals de inspanning die ze leverde. Wat de keuze die verzoekster gemaakt heeft bij de ontwikkeling van haar project betreft, merkt ze op dat het een strikt architectonische opgave is (in tegenstelling tot een van de andere mogelijkheden, met name het ontwikkelen van een strikt stedelijk project - uitzoomen) en dat ze altijd deze doelstelling in gedachten heeft gehouden bij het werken aan haar project. Verder is ze van mening dat haar ontwerp goed was en gericht was op de architectonische aspecten, ondanks de suggestie van docent [C.P.] tijdens het feedbackmoment dat ze meer een “stedenbouwkundig ontwerper” zou moeten zijn. Volgens haar werden deze meningsverschillen over de juistheid van haar project ook uitgelegd volgens de verkeerde classificatie van het project (stedelijke schaal – uitzoomen).

Daarnaast stelt verzoekende partij dat ze vele verdraaiingen van de werkelijkheid terugvond in de toelichting bij haar score, en dan meer bepaald bij het proces van de individuele consultaties met de docent. Ze verwijst naar de lijst met commentaren die ze gekregen heeft op haar project. Volgens haar bewijst de tweede opmerking in week 9 dat de docent al van bij de start een beroep doet op een foutieve interpretatie van de opdracht. Ze benadrukt dat het gebouw dat ze ontworpen heeft net veel voordelen geeft voor de bewoners. Verder merkt ze op dat ze voortdurend bezig was met het aanpassen van haar ontwerp aan de commentaren die ze kreeg van haar docent. Ze stelt dat de docent nooit heeft gezegd dat ze niet goed bezig was en dat ze dus extra consultaties moest doen vóór het verlot. Ze heeft er dan ook voor gekozen om dit niet te doen omdat het volgens de prof enkel was voor studenten die in de problemen zaten met hun ontwerp. Wat de opmerking bij week 14 betreft, werpt verzoekende partij op dat de afstand tussen de consultaties veranderde van één maand naar twee en een halve week omdat de kerstvakantie in de academische kalender van verwerende partij gezien wordt als een periode van studiepauze zodat er geen verplichtingen mogen worden verwacht tijdens deze periode. Ze stipt ook nog aan dat ze nergens heeft meegedeeld dat ze “altijd” aanwezig was en actief

meedeed in “alle” ontwerpessies met de docenten. Ze was immers tweemaal afwezig wegens ziekte.

Vervolgens haalt ze een aantal opmerkingen van de docent aan die, volgens haar, door haar aangepast werden, doch deze aanpassingen werden later, tijdens de finale presentatie, gezien als fouten in het ontwerp. Daarna gaat ze nog dieper in op drie van de gegeven opmerkingen. Zo wordt vooreerst opgemerkt dat de contextuele analyse te veel gefocust was op één bepaald gebied en dat de student niet in staat was om de mogelijkheden te ontwikkelen in de beginfase van het project. Verzoekende partij benadrukt dat haar project de uitbreiding was van een breder, stedenbouwkundig strategieconcept dat ze ontwikkeld heeft in groep, voordat de individuele consultaties begonnen waren. Nadat ze gekozen had voor het ontwikkelen van een gebouw, heeft ze een individuele benadering ontwikkeld, verbonden met bepaalde stedenbouwkundige problemen binnen de wijk. Volgens haar is het niet omdat haar manier van ontwerpen (later) strikt architecturaal was, dat ze geen rekening heeft gehouden met de toepasselijkheid van haar gebouw in het gebied. Zo heeft ze kleine architecturale structuren ontworpen om het gebouw te verbinden met het nabijgelegen park, heeft ze een nieuw park ontworpen en heeft ze nagedacht over de toegankelijkheid van de site met nieuw ontworpen wegen. Wat de opmerking betreft dat verzoekende partij gefaald heeft om de opmerkingen van de docent op te nemen in verband met de integratie in de context van de 20ste-eeuwse gordel van Antwerpen, stelt verzoekende partij dat deze informatie bewijst dat in de evaluatie van haar verwacht werd om een stedelijke strategie uit te werken. Ze benadrukt dat de strategie op de stad en zijn gordel ontwikkeld was in een vorig project en dat in de individuele projecten ‘zoom in’ gebruikt zou moeten worden indien daarvoor gekozen werd. Ze verwijst ook naar een opmerking van een andere docent [T.O.] en stelt dat haar stedelijke benadering, aangepast aan het gebouw zelf, niet veranderd is, vermits dit goedgekeurd was door beide docenten. In de derde opmerking waarop verzoekster ingaat stelt de docent dat het architecturale ontwerp niet relevant is voor de site en volledig de interface tussen interieur en exterieur negeert. Volgens verzoekende partij bewijst dit dat haar project verkeerdelijk als zoom out geclassificeerd werd. Ze benadrukt dat ze reeds tijdens de eerste voorlegging de docent informeerde over haar idee voor een gebouw. Voor haar lijkt het alsof de docent volledig de basis van het project verkeerd begrepen heeft.

Verzoekende partij stipt verder aan dat de interne beroepsbeslissing niet verduidelijkte waarom ze haar evaluatiefiche (‘Student Evaluation Report Card’) niet mocht zien, wanneer zij ernaar

gevraagd heeft tijdens het feedbackmoment. Ook vroeg de docent tweemaal naar haar land van afkomst, de eerste keer tijdens de finale presentatie en de tweede keer tijdens het feedbackmoment. Ze stelt dat de docent na het beantwoorden van deze vraag suggereerde dat ze geen opmerkingen kon maken over de kwesties van het gebouw omdat er in haar land zo geen voorbeelden te vinden zijn. Ze voelde zich onderschat en oneerlijk behandeld. Verder merkt ze op dat er geen interesse getoond werd tijdens de besprekingen gerelateerd aan architecturale kwesties. Volgens haar was de samenwerking met de docent het meest problematisch wanneer het ging om de plannen van het gebouw, wat een van de belangrijkste zaken is bij architecturale ontwerpen. Dit versterkte haar indruk dat de evaluatiemethodes van de docent strikt verbonden zijn met stads- en landschapsontwerp, niet met architecturaal ontwerp. Ze wil hierbij benadrukken dat op de website van verwerende partij vermeld staat dat haar campus meer gefocust is op de architecturale aanpak van ontwerpen, terwijl bij een andere campus de nadruk ligt op stedenbouw. Bovendien verwijst de naam van de cursus ‘[REDACTED]’ ook niet naar een strikte stedelijke aanpak in ontwerptechnieken.

Daarna stelt verzoekende partij dat ze tijdens het feedbackmoment met de docent haar situatie besproken heeft. De docent vertelde haar dat haar studie met een jaar verlengd zal worden bij een negatief punt, maar zei dat het zo niet moest eindigen. Volgens haar stelde hij voor om tijdens het tweede semester een aantal werken door te sturen via e-mail, om te bewijzen dat ze ook een stedelijke ontwerper kan zijn. Ze ging hier niet op in. Tijdens dit feedbackmoment stelde de docent haar ook voor om in de toekomst een docent te kiezen die meer architecturaal aangelegd is, zoals [M.D.], [T.O.]. Verzoekende partij benadrukt dat elke docent de keuze van de student moet respecteren, of het nu een architecturale of stedenbouwkundige benadering is. Ze merkt op dat studenten slechts een kleine invloed hebben op de keuze van de docent waarmee ze willen werken.

Tenslotte stelt verzoekende partij dat ze nog altijd het gevoel heeft dat de evaluatie onbetrouwbaar was en beperkt was tot een kwestie van smaak, architecturale voorkeur, en geen betrekking had op de juistheid van het project of de inspanning die in het project is gestoken. In haar *antwoordnota* stipt verwerende partij aan dat verzoekende partij in ‘[REDACTED]’ begeleid en geëvalueerd werd door [C.P.] en dat hij op reviews en op de eindevaluatie werd bijgestaan door andere docenten die aan het opleidingsonderdeel verbonden zijn. Verwerende partij benadrukt dat [C.P.] en [R.J.] aanwezig waren bij de eindpresentatie en dat na alle presentaties tijdens een “calibratiemoment” de projecten en de scores van de verschillende atelierteams overlopen

werden om een gelijkwaardige beoordeling van alle projecten te waarborgen. Verwerende partij verwijst vervolgens naar een mededeling van 16 december waarin de coördinator van het opleidingsonderdeel [T.O.] toelichting geeft bij review 4 (de eindevaluatie van 12 januari 2016), naar de evaluatiefiche van verzoekende partij en naar de toelichting die docent [C.P.] gaf bij de evaluatiefiche op vraag van de interne beroepsinstantie.

Verder merkt verwerende partij op dat aanwezigheid in en de actieve deelname aan de lesactiviteiten voor [REDACTED] een voorwaarde is om toegelaten te worden tot het examen (de eindevaluatie). De ECTS-fiche vermeldt ook het volgende (in toepassing van art. 46, §2 OER): *“The student has to attend at least 80% of the contact hours. He/she has to participate during the educational sessions.”*. Verwerende partij benadrukt dat aanwezigheid en deelname aan de lesactiviteiten een voorwaarde zijn om aan het examen te kunnen deelnemen, doch dat dit op zichzelf geen voldoende basis is om te slagen voor een opleidingsonderdeel. Volgens haar werd het feit dat verzoekende partij voldeed aan de aanwezigheidsplicht nooit betwist, noch is het een element in de samenstelling van de score. Verwerende partij merkt op dat docent [C.P.] aangaf dat verzoekende partij een aantal kansen voor (niet verplichte) begeleiding voorbij heeft laten gaan, wat geen directe invloed had op het cijfer of de motivatie. Hierbij stipt verweerder nog aan dat het voldoen aan de vormvereisten van de output van de oefeningen op zichzelf niet tot een geslaagd cijfer leidt.

Vervolgens verwijst verwerende partij naar een voorbeeld van positieve commentaar en naar enkele voorbeelden van negatieve commentaar uit de toelichting die de docent aan de interne beroepscommissie heeft gegeven. Volgens haar stemmen deze opmerkingen ook overeen met de motivatie op de evaluatiefiche. Verwerende partij stelt dat de commentaren aangeven dat een aantal van de problemen in het ontwerp reeds vroeg in de ontwerpfase aanwezig waren en dat de student erop gewezen werd door de atelierbegeleider. Ze benadrukt dat het ontwerpproces in een ateliercontext gebaseerd is op de wisselwerking van ontwerpvoorstellen door de student en de opmerkingen en vragen van de atelierbegeleider. Volgens haar is de student de enige auteur van zijn project en kan het ontwerpproces nooit het louter implementeren van voorstellen van de begeleider zijn. Verwerende partij stipt aan dat de opmerkingen tijdens de begeleiding zowel over problemen in de architecturale vormgeving als over problemen in de relatie van het ontworpen gebouw met zijn omgeving ging en dat de commentaren herhaaldelijk wijzen op fundamentele problemen bij de basiskeuzes van het architecturale ontwerp. Volgens haar wijzen zowel de motivatie van het cijfer als de

commentaren gedurende de ontwikkeling van het project op positieve elementen, maar ook op de belangrijke fouten en beperkingen van het project.

Daarnaast stelt verwerende partij dat de studenten in de loop van de oefening een vervolgtraject konden kiezen en dat verzoekende partij koos voor het in detail ontwerpen van een sleutelgebouw. Volgens haar verwacht de student – terecht – dat met deze keuze rekening wordt gehouden bij de beoordeling. Verwerende partij verwijst naar de tekstpassage in de context van de ontwerpopdracht. Ze benadrukt dat uit de opdrachtliche blijkt dat de opdracht niet bestaat uit het ontwerpen van een autonoom, contextloos gebouw, vermits de hele oefening op een specifieke site werkt alsook op de relatie van het architecturale project met de site. Zo schrijft de opdrachtliche ook niet voor dat het architecturale project (bij “zoom in”) een solitair wordt zonder relatie met de omgeving, maar, integendeel, is de hele opbouw van de opdracht erop gericht te ontwerpen met de specifieke, ruimere site (de wijk) voor ogen. Ze merkt op dat het architecturale ontwerp maar zin heeft in zijn context. Verwerende partij verwijst in dit verband ook naar de studiegids. Volgens haar geeft de opdrachtoomschrijving duidelijk aan dat de zoom-in-opdracht gekoppeld is aan de voorgaande ontwerpstappen op “intermediate level”. Ze merkt op dat noch in de begeleiding, noch in de beoordeling het project behandeld werd als een stedenbouwkundig project. Verwerende partij benadrukt dat verschillende van de opmerkingen in de motivatie specifiek gaan over problemen met de inplanting en ontwerpkeuzes in relatie tot de omgeving, wat normale architecturale vraagstukken zijn, die niet in tegenspraak zijn met het focussen op een sleutelgebouw in de wijk. Ze is van mening dat de ECTS-fiche, de ontwerpopdracht, de studiegids, de opmerkingen van [C.P.] en de motivatie op de evaluatiefiche niet tegenstrijdig zijn.

Verwerende partij merkt daarna op dat de docent [C.P.] stelt dat de evaluatiefiche tijdens het feedbackgesprek in detail werd besproken. Verzoekende partij vroeg om een kopie, maar die werd haar niet gegeven door de docent, wat in overeenstemming is met het OER, vermits art. 88 en 98 OER bepalen dat kopieën van evaluatiefiches, examenkopijen, etc. dienen te worden aangevraagd bij de facultaire dienst studentenondersteuning. Verwerende partij stelt bovendien dat hetgeen gebeurd is tijdens het feedbackmoment de rechtmatigheid van de examenbeoordeling niet in het gedrang kan brengen. Volgens haar kwamen de rechten van verdediging van verzoekende partij ook niet in het gedrang.

Waar verzoekende partij aanhaalt dat de atelierbegeleider tweemaal gevraagd heeft naar haar land van herkomst, wijst verwerende partij erop dat dit element niet naar voor werd gebracht tijdens de interne beroepsprocedure (noch in de brief, noch in het persoonlijk gesprek met de decaan), zodat dit argument thans niet meer op ontvankelijke wijze kan worden aangebracht. Volgens haar is er hoe dan ook geen sprake van enige vorm van vooringenomenheid bij de beoordeling, en wordt zulks ook op geen enkele wijze bewezen door verzoekster. Ze benadrukt dat de instroom in de Engelstalige Master of architecture heel divers is, zodat het op zich niet vreemd is om te informeren naar de achtergrond van de student. Volgens haar is de culturele bagage van een student evident heel belangrijk in de communicatie over architectuur en stad. Ze stipt aan dat het belangrijk is te weten wat de achtergrond is van waaruit de student redeneert en ontwerpt, en dat de docent bij verzoekende partij trachtte uit te zoeken hoe het komt dat zijn opmerkingen over de stedelijke context geen respons vinden bij de student.

Ook het element dat de docent verzoekende partij het voorstel deed om in het tweede semester een aantal werken via e-mail door te sturen werd volgens verweerder niet naar voor gebracht tijdens de interne beroepsprocedure (noch in de brief, noch in het persoonlijk gesprek met de decaan), zodat dit argument niet meer op ontvankelijke wijze kan worden aangebracht. Volgens haar heeft dit element ook geen relevantie met betrekking tot de beoordeling van haar huidig resultaat. Verwerende partij merkt op dat verzoekende partij correct werd ingelicht over het feit dat het examenresultaat voor dit opleidingsonderdeel definitief was. Verzoekster had immers op 9 februari 2016 een gesprek met de studietrajectbegeleider, waar de gevolgen van het niet slagen voor [REDACTED] besproken werden en waar uitgelegd werd dat de score definitief was. Verwerende partij benadrukt dat verzoekster geen gebruik heeft gemaakt van het facultair georganiseerde feedbackmoment op maandag 8 februari 2016, waar [C.P.] aanwezig was. Het feedbackgesprek vond op haar vraag plaats op 12 februari.

Tenslotte merkt verwerende partij op dat ook het element dat de docent verzoekende partij voorgesteld heeft om in de toekomst een docent te kiezen die meer architecturaal aangelegd is, niet naar voor gebracht werd tijdens de interne beroepsprocedure (noch in de brief, noch in het persoonlijk gesprek met de decaan), zodat dit argument niet meer op ontvankelijke wijze kan worden aangebracht. Ze benadrukt dat het opleidingsonderdeel bestaat uit verschillende fases waarbij verzoekster tijdens het eerste deel – een groepswork – niet rechtstreeks begeleid werd door [C.P.], maar door andere leden van het team van begeleiders. Verwerende partij verwijst ook naar de studio gids ("*introduction: objectives and content*") om aan te duiden dat de opdracht door het team werd opgesteld en gedragen en dat er binnen de groep van

atelierbegeleiders verschillen zijn in achtergrond binnen het domein van de architectuur. Verwerende partij stelt dat in week 7, na het deel groepswork en op een moment waarop de conceptvorming rond de ontwerpopdracht is afgerond of op zijn minst een duidelijke contour heeft gekregen, de individuele studenten werden toegewezen aan een begeleider. Verwerende partij benadrukt dat het vervolgproject van verzoekster het in detail ontwerpen van een sleutelgebouw, zoals ze zelf gekozen had, behelsde. Volgens haar zijn locatie, interactie met de directe en de ruimere omgeving essentiële en onlosmakelijke aspecten van het architectuurontwerp. Verwerende partij stipt aan dat deze commentaar gedeeld werd door de andere docenten. Op reviews en op de eindevaluatie werd [C.P.] immers bijgestaan door andere docenten die aan het opleidingsonderdeel verbonden zijn. Zo waren bij de eindpresentatie [C.P.] en [R.J.] aanwezig. Ze merkt nog op dat op de dag van de eindevaluatie er op regelmatige tijdstippen zgn. “calibratiemomenten” werden voorzien, waarbij de projecten en de scores van de verschillende atelierteams werden overlopen, zodat een andere docent als begeleider niets had veranderd aan de beoordeling.

In haar *wederantwoordnota* stipt verzoekende partij vooreerst aan dat ze tijdens het feedbackmoment gevraagd heeft of ze haar ‘student evaluation card’ mocht zien. Vermits ze dit document voor de eerste maal te zien heeft gekregen tijdens het gesprek met de decaan, kan ze niet zeker zijn dat het voordien al bestond. Verder merkt ze op dat verwerende partij pas in haar antwoordnota aangeeft dat zij ‘bijna’ altijd aanwezig was. Vervolgens benadrukt verzoekster dat docent [C.P.] niet haar eerste, doch wel haar derde keuze was om mee samen te werken tijdens de individuele sessies en dat nooit werd meegedeeld aan de studenten dat deze keuze het cijfer dat ze zouden behalen tijdens de finale evaluatie zou kunnen beïnvloeden. Daarnaast heeft docent [C.P.] volgens haar gezegd dat de gebouwen die in haar land ontworpen worden, niet open genoeg zijn, en dat hij enkel negatieve elementen aanhaalde. Verzoekster stelt bovendien dat de mening van de docent omtrent haar architecturale houding niet professioneel is, doch wel subjectief.

Vervolgens haalt verzoekende partij aan dat docent [C.P.] haar zeker wel aangeboden heeft om hem een aantal projecten via e-mail over te maken om te bewijzen dat ze een stadsontwikkelaar is. Ze merkt ook op dat, in tegenstelling tot wat in de antwoordnota vermeld wordt, ze zelf niet reageerde nadat docent [C.P.] opmerkingen omtrent haar land van afkomst maakte. Voor haar is het feit dat de docent kon liegen in een officiële procedure zeer teleurstellend.

Tenslotte stelt verzoekende partij dat zij in haar verzoekschrift op extern beroep ervoor gekozen heeft om haar argumentatie wat meer in detail uit te werken. Volgens haar kon ze door meerdere feiten aan te halen, het gevoel dat ze ervaren heeft in het intern beroep beter duiden. Zo stipt ze nog aan dat ze tijdens de afspraak met de decaan haar argumentatie niet volledig heeft kunnen uiteenzetten.

Beoordeling

De Raad herinnert eraan zijn oordeel niet in de plaats te kunnen stellen van de evaluatie van de prestaties van verzoekende partij doch slechts de regelmatigheid van de evaluatie te kunnen beoordelen. Tevens kan de Raad onderzoeken of verwerende partij bij het nemen van de aangevochten beslissing betreffende de evaluatie van “” niet kennelijk de grenzen van de redelijkheid te buiten is gegaan.

De Raad stelt in eerste instantie vast dat de interne beroepsbeslissing terecht aangeeft dat verzoekende partij aan (bijna) alle studiobijeenkomsten heeft deelgenomen en actief meewerkte, doch dat hieruit, overeenkomstig de omschrijving van het opleidingsonderdeel, niet kan worden afgeleid dat verzoekende partij de eindcompetenties bereikte die met het opleidingsonderdeel worden beoogd.

In het opleidingsonderdeel staan vier reviews centraal. In “Review 4” wordt studenten gevraagd in te zoomen dan wel uit te zoomen om de leefbaarheid van de in de voorafgaande review(s) ontwikkelde strategieën aan te tonen. Verzoekende partij opteerde ervoor in te zoomen op een sleutelgebouw. Naar het oordeel van verzoekende partij is bij de eindevaluatie onvoldoende rekening gehouden met deze keuze.

Rekening houdend met de plaats van deze opdracht – die blijkens de opdrachtschrijving niet los mag worden gekoppeld van de andere opdrachten in het kader van het opleidingsonderdeel en de opbouw waarbinnen zij als stappen passen – in het opleidingsonderdeel, de doelstellingen van het opleidingsonderdeel en de contextomschrijving oordeelt de Raad, binnen de beoordelingsmarge waarover hij beschikt, dat uit het concrete dossier niet blijkt dat de aangevochten beoordeling – die de Raad onder meer gestaafd ziet in opmerkingen betreffende inplanting van het gebouw waarop student ‘inzoomde’ op de opdracht-site – haaks staat op de keuze van verzoekende partij, waarvan de beoordelende docent op de hoogte was.

De Raad dient verzoekende partij hierbij nogmaals te herinneren aan het feit dat het hem niet toekomt zich in de plaats te stellen van de aangevochten beoordeling en deze inhoudelijk te appreciëren. Relevant is daarentegen dat de Raad in het dossier elementen aantreft waaruit een voldoende motivering van de score, in het licht van de beoogde eindcompetenties en de beoordeelde opdracht, blijkt.

De Raad kan respect opbrengen voor de keuze die verzoekende partij in het kader van “Review 4” heeft gemaakt, alsmede voor het feit dat zij haar toekomstige carrière sterk met het architecturale wenst te verbinden. De Raad erkent ook het recht van verzoekende partij op deze keuze. Deze keuze maakt, tegen de achtergrond van het specifieke opleidingsonderdeel waar de betwisting betrekking op heeft, volgens de Raad de opmerkingen van de evaluator – zoals onder meer het feit dat hij verzoekende partij, blijkens het verzoekschrift, tijdens het feedbackmoment zou hebben gesuggereerd meer een “stedenbouwkundig ontwerper” en minder “architecturaal” te zijn – niet irrelevant. De Raad kan de verzoekende partij, rekening houdend met al deze elementen, niet bijtreden in de bewering dat haar project ten onrechte is uitgelegd volgens de verkeerde classificaties.

De Raad slaat bij zijn beoordeling acht op de beoordeling van het werk van verzoekende partij in functie van de diverse leerresultaten en merkt op dat de opmerkingen bij de score *in globo* contextelementen betreffen. De keuze van verzoekende partij om “in te zoomen” staat er, onafgezien van de kwaliteit van het ontwerp van het gebouw op zich, niet aan in de weg dat de beoogde leerresultaten en de toelichting bij de scoring hiervoor in belangrijke mate de inplanting van de gebouwen in de omgeving betreffen. Dat de negatieve beoordeling van het werk van verzoekende partij vooral hierop betrekking heeft, betekent niet dat haar keuze in het kader van “Review 4” niet gerespecteerd is. Rekening houdend met alle informatie die verzoekende partij ter beschikking is gesteld in het kader van het opleidingsonderdeel “” is de Raad er niet van overtuigd dat verzoekende partij door dit referentiekader voor de beoordeling in redelijkheid verrast kan zijn.

Ook de tussentijdse commentaren die verzoekende partij in de loop van het semester in het kader van het opleidingsonderdeel zijn gegeven, wijzen op onvoldoende aandacht voor de wisselwerking tussen gebouwen en hun specifieke context, en zijn aldus niet tegenstrijdig met de beoordeling. Dat verzoekende partij verklaart voortdurend bezig te zijn geweest met het aanpassen van haar ontwerp aan de commentaren van de docent hoeft, zo stelt de Raad vast,

niet te betekenen dat aan de opmerkingen tegemoet is gekomen. De Raad leest in de evaluatie trouwens ook niet dat het gebouw dat verzoekende partij ontwierp op zich, doch veeleer de relatie ervan met de omgeving, aanleiding heeft gegeven tot de negatieve beoordeling. De Raad is hierbij van oordeel dat het inzoomen op het gebouw geen afbreuk doet aan het feit dat op het niveau van het gebouw de relatie met de context een centrale rol moet krijgen. De Raad herinnert hierbij onder meer aan de opdrachtomschrijving en de leerdoelen van het opleidingsonderdeel. De Raad kan verzoekende partij dan ook niet bijtreden in het argument dat bij de begeleiding en beoordeling van haar werk onevenredig grote aandacht is besteed aan stads- en landschapsontworp en niet aan haar architecturaal ontwerp. De Raad leest in de evaluatiefiche immers niet dat het architecturaal design niet in de beoordeling is betrokken, maar dat een goed architecturaal design aandacht moet hebben voor de “interface” tussen interieur en exterieur en dat de stedelijke en architecturale taal in overeenstemming moet zijn met de dichte en ruimere context. Onder meer op deze punten schiet de verzoekende partij duidelijk te kort, zodat de beoordeling ook de grenzen van de redelijkheid niet te buiten gaat.

In zoverre de Raad in de argumenten van verzoekende partij moet lezen dat een gebrekkige begeleiding aan de basis van de negatieve beoordeling zou liggen, dient hij vast te stellen dat de elementen van het dossier geen aanwijzingen bevatten die op dergelijk gebrek wijzen. Zelfs indien een student gebrekkig begeleid wordt, kan dit slechts in uitzonderlijke gevallen de rechtmatigheid van de beoordeling aantasten.

Wat de door verzoekende partij gemaakte opmerking betreffende de evaluatiefiche betreft, is de Raad van oordeel dat het feit dat zij deze niet kon inkijken tijdens het feedbackgesprek, hetgeen volgens verwerende partij conform de artikelen 88 en 98 van het OER is, de rechtmatigheid van de examenbeoordeling niet als dusdanig in het gedrang brengt. Uit de in het intern beroep en de voor de Raad aangebrachte argumenten blijkt dat verzoekende partij op basis van het feedbackgesprek evenwel kennis had van de inhoud van de evaluatiefiche.

De Raad stelt tenslotte vast dat de overige door verzoekende partij aangehaalde argumenten (onder de hoofding “uitgebreide argumentatie”) niet op ontvankelijke wijze voor het eerst in het kader van de procedure voor de Raad kunnen worden bijgebracht.

Alle voorgaande overwegingen brengen de Raad ertoe het verzoek ongegrond te verklaren.

BESLISSING

De Raad verwerpt het beroep.

Dit arrest is uitgesproken te Brussel, in openbare terechtzitting van 2 mei 2016, door de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbepalingen, IIe Kamer, samengesteld uit:

Bertel De Groote,	kamervoorzitter
Jan Geens	bijzitter
Piet Versweyvelt	bijzitter

bijgestaan door

Melissa Thijs	secretaris
---------------	------------

De secretaris

Melissa Thijs

De voorzitter

Bertel De Groote

Tegen dit arrest is een beroep bij de Raad van State mogelijk overeenkomstig artikel 14, § 2 van de gecoördineerde wetten op de Raad van State en het Koninklijk Besluit van 30 november 2006 tot vaststelling van de cassatieprocedure bij de Raad van State. Dit beroep dient schriftelijk en aangetekend te gebeuren binnen de dertig dagen na kennisgeving van deze beslissing en ondertekend te zijn door een advocaat. Bij het beroep moeten zijn gevoegd een kopie van het aangevochten arrest, de bijgevoegde stukken dienen genummerd en geïnterpreteerd te zijn, en zes eensluidend verklaarde afschriften van het beroep.

Zitting van 29 april 2016

Arrest nr. 2.914 van 2 mei 2016 in de zaak 2016/075

In zake: [REDACTED]

Tegen: [REDACTED]

I. Voorwerp van de vordering

Het beroep, ingesteld op 2 maart 2016, strekt tot nietigverklaring van de studievoortgangsbepaling van 9 februari 2016 waarbij aan de verzoeker een score van 8 op 20 werd toegekend voor het opleidingsonderdeel ‘[REDACTED]’ en de beslissing van de examencommissie Master Architectuur van 26 februari 2016 waarbij het intern beroep van verzoeker gedeeltelijk gegrond werd verklaard.

II. Verloop van de rechtspleging

Verwerende partij heeft geen antwoordnota ingediend. Verzoekende partij heeft een wederantwoordnota ingediend.

De partijen zijn opgeroepen voor de terechtzitting, die heeft plaatsgevonden op 29 april 2016.

Kamervoorzitter Karla Van Lint heeft verslag uitgebracht.

Advocaat [REDACTED] (*loco* advocaat [REDACTED]), die verschijnt voor de verzoekende partij, is gehoord.

III. Feiten

Verzoeker is in het academiejaar 2015-2016 ingeschreven in de opleiding “Master in de Architectuur”.

Voor het opleidingsonderdeel “[REDACTED]” bekomt verzoekende partij een examencijfer van 8/20.

Verzoekende partij stelde op datum van 12 februari 2016 een intern beroep in bij de examencommissie Master Architectuur van de onderwijsinstelling.

Bij beslissing van de examencommissie Master Architectuur op datum van 26 februari 2016 werd het intern beroep gedeeltelijk gegrond verklaard.

De interne beroepsbeslissing stelde dat verzoekster aangeeft dat de evaluatie van de groepswerken en andere opgaves altijd positief zou zijn geëvalueerd en dat er op geen enkel moment is aangegeven dat het werk onvoldoende zou zijn geweest. De lesgevers geven echter aan dat verzoekster er herhaaldelijk op werd gewezen waar tekorten waren, weliswaar op een positieve en constructieve manier. Er is bijvoorbeeld gemeld dat er duidelijke fouten zaten in de ontwerpkeuzes. De examencommissie verwijst naar 5 aspecten waarop werd gewezen. Om deze commentaren te verhelpen, wist verzoekster enkel oplossingen te genereren op het niveau van technische ingrepen. Zo werden er onuitvoerbare aanpassingen aan de draagstructuur voorgesteld. Deze werden dan in een later stadium herwerkt tot een technische oplossing, echter zonder echt ruimtelijke plekken te genereren, laat staan een geïntegreerd ontwerp te vormen waar structuur, techniek en ruimtelijkheid elkaar versterken. Verzoekster werd tijdens de begeleidingssessies ook meegegeven dat een dergelijke ‘kruideniers’-houding (namelijk het afvinken/oplossen van individuele ontwerpproblemen), niet leidt tot een voldragen geïntegreerd ontwerp en dat er een bredere positie van de masterstudent verwacht wordt (verwijzend naar de beoogde competenties van dit opleidingsonderdeel). In essentie is aan verzoekster op verschillende tijdstippen meegedeeld dat het voldoen aan alle ‘deliverables’ niet impliceert dat het ontwerp kwaliteitsvol is.

Wat betreft het verloop van de presentatie van het eindontwerp voor de jury, waar verzoekster volgens eigen aangeven hoofdzakelijk positieve feedback van de jury ontving, stelt de commissie vast dat de jury wel degelijk fundamentele commentaren had. Zo meent de jury dat de inhoudelijke aspecten niet werden beargumenteerd en gemaakte keuzes niet werden toegelicht. Bovendien wees de jury verzoekster ook expliciet op het gebrek aan ruimtelijk concept, waardoor het ontwerp onvoldoende samenhang vertoont (juryverslag). Een concreet voorbeeld (door de jury aangehaald) om de *ad hoc* oplossingen in functie van specifieke ontwerpproblemen te illustreren, is het plaatsen van een extra vluchtrap aan de achterzijde en het voorzien van ramen in een patio die een zijdelingse gerichtheid hebben meegekregen. Op zich valabele aandachtspunten, doch in het betrokken ontwerp conflicterend gecombineerd. De

trap zit juist in de zichtas van de ramen, waardoor de leefbaarheid van de achterliggende ruimtes gehypothekeerd wordt. Onder andere daardoor beschouwde de jury het ontwerp als kwalitatief ondermaats in functie van de te bereiken eindcompetenties van het opleidingsonderdeel, zoals meegedeeld aan verzoekster via de cursusinformatie op Blackboard. Derhalve werd verzoekster door de jury een cijfer toegekend dat volgens haar strijdig is met haar interpretatie van de feedback tijdens het semester en de presentatie.

De docenten vermoeden dat verzoekster de geleverde feedback niet in het correcte kader heeft kunnen plaatsen/niet het juiste gewicht heeft toegekend, waardoor zij onterecht in de mening verkeerde dat het ontwerp positief werd bevonden. De commissie is van oordeel dat het verzoekster nooit aan essentiële feedback heeft ontbroken, maar dat het mogelijk zou kunnen zijn dat verzoekster verkeerdelijk de conclusie trok dat het ontwerp goed zat. In de marge wijzen de begeleiders er op dat verzoekster slechts uitzonderlijk aanwezig was bij de besprekingen met andere studenten. Bijgevolg acht de commissie het onmogelijk dat zij daarover een oordeel kan vellen, noch de feedback van andere studenten beoordelen in relatie tot de feedback op haar persoonlijk ontwerp.

Met betrekking tot de duidelijkheid over de quoterings wenst de commissie er op te wijzen dat het aandeel van het individueel werk vier maal groter was in de procesevaluatie dan het aandeel van de groepswerken. De weging van de groepswerken in het totale cijfer voor procesevaluatie bedraagt slechts 20%. Voor het groepswerk kreeg verzoekster een 12/20, voor het individuele werk een 7/20. Dit resulteerde in een totaalcijfer voor het onderdeel ‘proces’ van 8/20. Ook voor de jurybeoordeling kreeg verzoekster een 8/20. Gezien het evenredig aandeel van beide deelcijfers in het eindcijfer, maakt dat verzoekster als eindcijfer eveneens 8/20 scoorde.

Hoewel de commissie het volste vertrouwen heeft in de evaluatie zoals die gebeurde door de jury, wil ze mogelijke twijfels bij verzoekster wegnemen en vernietigt daarom de vorige beslissing (8/20) m.b.t. het opleidingsonderdeel ‘[REDACTED]’. De commissie is bereid om verzoekster toe te laten het definitieve ontwerp opnieuw voor te leggen aan een anders samengestelde jury, en zodoende verzoekster tegemoet te komen in haar verzoek. De commissie stelt voor dat deze zal plaatsvinden op 2 maart 2016 om 14u. De commissie vraagt verzoekster om per kerende te laten weten of zij hierop aanwezig wenst te zijn.

De beslissing op intern beroep werd per e-mail van 28 februari 2016 aan verzoekende partij overgemaakt.

Bij aangetekend schrijven van 2 maart 2016 diende verzoekende partij een verzoekschrift in bij de Raad.

IV. Voorafgaand

In haar *wederantwoordnota* stelt verzoekende partij vast dat verwerende partij geen antwoordnota indient en bewust ook het administratief dossier niet overmaakt. Verwerende partij dient via mail dd. 31/03/2016 mee zich '*naar de wijsheid van de Raad te schikken*'. Verwerende partij legt enkel 2 documenten neer die betrekking hebben op een nieuw juryverslag dd. 02/03/2016. Deze stukken dateren van na de bestreden beslissingen en zijn dan ook sowieso niet dienstig voor de beoordeling van dit geschil. Deze stukken kunnen volgens verzoekende partij ook niet beschouwd worden als het administratief dossier. Conform artikel II.298 Codex Hoger Onderwijs omvat het administratief dossier in ieder geval minstens een afschrift van de bestreden beslissing en het dossier van het intern beroep. *Aangezien het administratief dossier niet werd neergelegd, dienen volgens verzoekende partij overeenkomstig art. II.298 Codex Hoger Onderwijs alle in het verzoekschrift aangehaalde feiten bewezen geacht te worden.* De vorderingen van verzoekende partij zijn dan ook sowieso gegrond. Het feit dat de verwerende partij zich naar de wijsheid van de Raad schikt en niet het minste verweer voert, kan alleen maar geïnterpreteerd worden als een erkenning van de gegrondheid van de middelen die in het verzoekschrift werden ingeroepen. De vier in het verzoekschrift ingeroepen middelen zijn volgens verzoekende partij dan ook integraal gegrond, in al hun onderdelen.

Verder geeft verwerende partij volgens verzoekster niet aan waarom zij de stukken m.b.t. het juryverslag dd. 02/03/2016 neerlegt en waarom deze stukken dienstig zouden zijn bij de beoordeling van het verzoekschrift, zodat verzoekende partij ook geen relevant wederantwoord kan voeren. Dit juryverslag werd bij weten van verzoekende partij niet bekrachtigd door de examencommissie van de faculteit en heeft dus sowieso geen waarde. De quoterings van deze tweede jury werd ook op geen enkel ogenblik door de faculteit gecommuniceerd aan verzoekende partij. Dit juryverslag bewijst volgens verzoekende partij bovendien enkel de onwettigheid van de bestreden beslissingen. Dit verslag is (in tegenstelling tot het bestreden juryverslag) wel ondertekend door de juryleden en geeft wel een afzonderlijke quoterings weer

van deze juryleden. Tenslotte stelt verzoekende partij dat zij in het verzoekschrift reeds heeft aangetoond dat ook deze tweede jury onwettig is, onder andere gelet op de onwettige samenstelling ervan.

V. Ontvankelijkheid

De Raad onderzoekt, desnoods ambtshalve, de ontvankelijkheid van het beroep.

Verzoekende partij tekent beroep aan tegen de examenbeslissing waarbij aan de verzoekende partij een score van 8 op 20 werd toegekend voor het opleidingsonderdeel ‘’ (eerste bestreden beslissing) en tegen de beslissing van de interne beroepsinstantie van 26 februari 2016 (tweede bestreden beslissing).

Uit artikel 25.3 van het onderwijs- en examenreglement (verder: OER) van verwerende partij blijkt dat de interne beroepsinstantie bevoegd is om, in voorkomend geval, de bestreden beslissing te wijzigen.

Dit betekent dat zij voor de beoordeling van de grond van de zaak in de plaats treedt van de examencommissie. In dat geval verdwijnt de beslissing van de examencommissie uit de rechtsorde, en kan zij niet meer het voorwerp uitmaken van een beroep bij de Raad.

Verzoeksters beroep wordt derhalve ambtshalve onontvankelijk verklaard in de mate dat het is gericht tegen de eerste bestreden beslissing.

Wel kan verzoeker onregelmatigheden die kleven aan deze beslissing, nog op ontvankelijke wijze aanvoeren tegen de beslissing op intern beroep.

Verwerende partij betwist niet de ontvankelijkheid van het beroep in zoverre het is gericht tegen de tweede bestreden beslissing (verder: de bestreden beslissing) en de Raad ziet evenmin redenen om zulks te doen.

Het beroep is in die mate ontvankelijk.

VI. De middelen

A. Eerste middel

Uit het verzoekschrift kan worden opgemaakt dat de verzoekende partij zich in een eerste middel beroept op een schending van artikel II.284 Codex Hoger Onderwijs, een schending van de artikelen 2 en 3 van de Formele Motiveringswet en een schending van de algemene beginselen van behoorlijk bestuur, in het bijzonder de materiële motiveringsplicht, het rechtzekerheidsbeginsel, het redelijkheidsbeginsel en het zorgvuldigheidsbeginsel.

Standpunt van partijen

Verzoekster heeft intern beroep ingediend tegen de examenbeslissing van het volledige opleidingsonderdeel '.....'. De interne beroepscommissie heeft enkel de beslissing van de examenjury vernietigd. De jury vormt echter slechts 1 van de 2 delen van het opleidingsonderdeel, naast de procesevaluatie. Beide delen vertegenwoordigen 50% van de evaluatie. Verzoekster heeft in het intern beroep duidelijk kritiek geuit op de evaluatie van beide onderdelen. De voorzitter van de commissie heeft nadien per mail bevestigd dat geen beslissing werd genomen omtrent de procesevaluatie (stuk 14 verzoeker). De interne beroepscommissie moet overeenkomstig artikel II.284 Codex Hoger Onderwijs de oorspronkelijke beslissing op gemotiveerde wijze bevestigen of herzien. Zij kan er echter niet voor kiezen om slechts een besluit te nemen over een deel van de oorspronkelijke beslissing. *De beslissing omtrent het onderdeel 'procesevaluatie' werd bevestigd noch herzien door de commissie*, hetgeen volgens verzoekster niet enkel een schending vormt van artikel II.284 Codex Hoger Onderwijs, maar tevens onzorgvuldig is en een schending van het rechtzekerheidsbeginsel uitmaakt. Minstens heeft de commissie geen gemotiveerde beslissing genomen over het onderdeel 'procesevaluatie' en over de kritieken die door verzoekster geuit werden, zodat de formele en materiële motiveringsplicht geschonden werden.

B. Tweede middel

Uit het verzoekschrift kan worden opgemaakt dat de verzoekende partij zich in een tweede middel beroept op een schending van artikel II.284 Codex Hoger Onderwijs, een schending van het Onderwijs- en Examenreglement (OER), een schending van de artikelen 2 en 3 van de Formele Motiveringswet en een schending van de algemene beginselen van behoorlijk bestuur, in het bijzonder de materiële motiveringsplicht, het rechtzekerheidsbeginsel, het redelijkheidsbeginsel en het zorgvuldigheidsbeginsel.

Standpunt van partijen

De quotering van het onderdeel ‘procesevaluatie’ is volgens verzoekster op manifest onwettige wijze tot stand gekomen, vermits:

1. Er niet de minste schriftelijke weerslag van de evaluatie werd opgemaakt;
2. Er geen enkele duidelijkheid bestaat over de wijze van evaluatie van dit onderdeel en de weging van de verschillende subonderdelen (o.a. groepswerken) binnen dit onderdeel;
3. Het eindcijfer voor dit onderdeel in strijd is met de geboden mondelinge feedback n.a.v. de permanente evaluatie en verzoekster dus nooit de mogelijkheid heeft gekregen om tijdens het semester bij te sturen.

Verzoekster stelt dat het opleidingsonderdeel ‘[REDACTED]’ bestaat uit een onderdeel ‘procesevaluatie’ en een onderdeel ‘jury’. Uit de cursusinformatie (stuk 5 verzoeker) blijkt dat het onderdeel ‘procesevaluatie’ geëvalueerd wordt via permanente evaluatie gedurende het eerste semester. De verschillende opgaven die deel uitmaken van de procesevaluatie zijn niet in enige cursusinformatie of op papier terug te vinden. Vervolgens geeft verzoekster een chronologisch overzicht van de onderdelen waaruit het opleidingsonderdeel in de praktijk bestond:

- Algemene studie van het stedelijk patrimonium rond het Antwerpse stadspark (in groep van 6 personen)
- Studie van de Van Eycklei gelegen aan het Antwerpse stadspark (in groep van 6 personen)
- Vergelijkende studie tussen de gebouwen gelegen langsheen de Van Eycklei en gebouwen in Kopenhagen met powerpointpresentatie (in groep van 6 personen)
- Projectweek: het maken van een project in groep waarvoor de studenten één week de tijd krijgen, ook rond het Antwerpse stadspark
- Individueel ontwerp van gebouw gelegen langsheen de Rubenslei (één van de drie straten omheen het Antwerpse stadspark). De meeste studenten werkten in groep, maar alleen werken werd ook toegestaan

Uit het bovenstaande blijkt volgens verzoekster dat de ‘procesevaluatie’ in de praktijk voornamelijk uit groepswerken bestond. In geen enkel document, noch in de cursusinformatie, noch in het OER of in de facultaire richtlijnen, is terug te vinden op welke wijze deze permanente evaluatie zou gequoteerd worden en hoe de verschillende subonderdelen zouden doorwegen binnen deze evaluatie.

Wat het *eerste middelenonderdeel* betreft, stelt verzoekster dat er niet de minste schriftelijke weerslag bestaat van de evaluatie van het onderdeel ‘procesevaluatie’. De Raad heeft in het verleden al geoordeeld dat permanente evaluatie een toegelaten vorm van evaluatie is (permanente evaluatie wordt ook mogelijk gemaakt door art. 13.1.1 OER), maar dat dit veronderstelt dat deze permanente evaluatie behoorlijk en tijdig gedocumenteerd wordt (RvStvb nr. 2009/047). De permanente evaluatie is *in casu* enkel mondeling gebeurd, zonder dat deze op ook maar enige wijze gedocumenteerd werd tijdens het semester. Zelfs nu bestaat er nog steeds geen schriftelijke weerslag van de evaluatie van verzoekster. Het schriftelijk verslag dat na het intern beroep aan verzoekster bezorgd werd en de enige schriftelijke evaluatie van het vak vormt, heeft enkel betrekking op het onderdeel ‘jury’. Dit klemmt des te meer nu verzoekster tijdens het semester enkel positieve feedback gekregen heeft, hetgeen in schril contrast staat tot de quoterings van dit onderdeel. De docenten beweren dat zij tijdens het semester wel degelijk mondeling fundamentele kritiek zouden geuit hebben, die correspondeert met het uiteindelijke cijfer van verzoekster. Dergelijke fundamentele kritiek maakt de nood aan schriftelijke weerslag alleen maar groter.

In de beslissing van de interne beroepsinstantie wordt plots aangegeven dat het cijfer dat verzoekster ontving voor het deel ‘procesevaluatie’ (8/20) zou bestaan uit een 7/20 voor het individuele werk en een 12/20 voor het groepswork. Volgens verzoekster is het hallucinant dat de cijfers in deze stand naar voor gebracht worden. Deze cijfers werden niet meegedeeld tijdens het eerste semester, werden niet meegedeeld tijdens de mondelinge bespreking van het examen op 10 februari 2016, werden niet vermeld in het schriftelijk verslag van het examen en zijn ook in geen enkel ander document dat kon ingekeken worden door verzoekster terug te vinden. Ook voor deze cijfers is er dus geen enkele schriftelijke weerslag terug te vinden.

Het gebrek aan schriftelijke weerslag van de permanente evaluatie werd reeds opgeworpen in het intern beroep. De interne beroepsinstantie heeft hierop in het geheel niet geantwoord, zodat deze beslissing strijdig is met de formele en materiële motiveringsplicht.

Wat het *tweede middelenonderdeel* betreft, stelt verzoekster dat er – mede gelet op het gebrek aan een schriftelijk verslag – geen enkele duidelijkheid is over de evaluatie van het deel ‘procesevaluatie’. Artikel 13.2 OER bepaalt dat de titularis bij aanvang van het opleidingsonderdeel aan de studenten moet meedelen op welke wijze zij geëvalueerd zullen

worden en op welke wijze het examenresultaat zal bepaald worden. Dit is niet gebeurd voor het onderdeel ‘procesevaluatie’. Noch in de cursusinformatie, noch in het OER of in de facultaire richtlijnen is hierover enige verduidelijking te vinden. Evenmin werd hierover mondeling informatie verstrekt door de titularis. Volgens verzoekster is deze informatie essentieel en dient ze vooraf beschikbaar te zijn, zeker nu een deel van de subonderdelen uit groepswork bestaat en een deel uit individueel werk. Het niet aanhouden van een vooraf vastgelegde en gecommuniceerde weging van de verschillende subonderdelen leidt onvermijdelijk tot willekeur bij de quotering, zoals *in casu* ook gebleken is. Dit klemmt des te meer nu de collega-studenten met wie verzoekster de groepsworks heeft uitgevoerd, wél goede eindcijfers gekregen hebben.

In de beslissing van de interne beroepsinstantie wordt er uit het niets een opdeling van de procesevaluatie in groepswork (20% van de evaluatie) en individueel werk (80%) naar voor gebracht. Deze opdeling is volgens verzoekster op geen enkel document gesteund en is duidelijk *post factum* toegevoegd, hetgeen strijdig is met het zorgvuldigheidsbeginsel, het rechtszekerheidsbeginsel en het OER. Bovendien is deze opdeling volgens verzoekster onredelijk en niet representatief voor het geleverde werk, nu het eerste semester voor minstens drie vierde bestond uit groepsworks en slechts voor een klein deel uit individueel werk. Verzoekster had dan ook onmogelijk kunnen inschatten dat het individuele werk zwaarder zou doorwegen in dit onderdeel van het vak dan het groepswork. Verzoekster is bijgevolg misleid in haar verwachtingen en heeft hierdoor ook haar inspanningen niet op de juiste wijze kunnen verdelen tussen de verschillende onderdelen van het vak. Het gebrek aan duidelijkheid omtrent de wijze van evaluatie en de weging van de verschillende subonderdelen werd reeds opgeworpen in het intern beroep. De interne beroepsinstantie heeft hierop in het geheel niet geantwoord, zodat deze beslissing strijdig is met de formele en materiële motiveringsplicht.

Wat het *derde middelenonderdeel* betreft, zou verzoekster volgens de beslissing van de interne beroepsinstantie een score van 7/20 ontvangen hebben voor het individuele werk dat geleverd werd binnen het onderdeel ‘procesevaluatie’. Deze score is volgens verzoekster manifest in strijd met de overwegend positieve feedback die zij mondeling tijdens de permanente evaluatie en bij de verschillende individuele begeleidingsmomenten ontvangen heeft. Verzoekster ontkent formeel dat zij ooit duidelijke en fundamentele kritiek zou ontvangen hebben, zoals ten onrechte beweerd wordt door de docenten. Nochtans is het net de bedoeling van permanente evaluatie om tijdig feedback te geven, zodat de student de mogelijkheid heeft om bij te sturen.

Verzoekster heeft deze mogelijkheid nooit gekregen. De kritiek die nu wordt opgenomen in het verslag, is volgens verzoekster *post factum* uitgevonden door de docent en werd nooit gegeven tijdens individuele of groepsbesprekingen tijdens het semester. De melding in de interne beroepsbeslissing dat verzoekster de geboden feedback niet juist zou geïnterpreteerd hebben en niet het juiste gewicht zou hebben gegeven, is gelet op het ontbreken van een schriftelijk verslag een bijzonder gemakkelijke en ongeloofwaardige uitleg. Het is niet geloofwaardig dat de docent ‘fundamentele’ kritiek zou geuit hebben op de prestaties van verzoekster, maar het toch nooit nodig zou gevonden hebben om van deze kritiek ook maar enige schriftelijke weerslag bij te houden. Op zijn minst bestaat er geen enkele zekerheid omtrent de geboden feedback, gelet op het ontbreken van elke schriftelijke weerslag. Deze twijfel dient in het voordeel van de student te werken. Het is immers op de docent dat de verplichting rustte om een schriftelijk verslag bij te houden.

C. Derde middel

Uit het verzoekschrift kan worden opgemaakt dat de verzoekende partij zich in een derde middel beroept op een schending van artikel II.284 Codex Hoger Onderwijs, een schending van het Onderwijs- en Examenreglement (OER), een schending van de artikelen 2 en 3 van de Formele Motiveringswet en een schending van de algemene beginselen van behoorlijk bestuur, in het bijzonder de materiële motiveringsplicht, het rechtzekerheidsbeginsel, het redelijkheidsbeginsel en het zorgvuldigheidsbeginsel.

Standpunt van partijen

Verzoekster stelt dat de quoterings van het onderdeel ‘jury’ op manifest onwettige wijze tot stand is gekomen, vermits er geen aanvaardbaar en correct gemotiveerd schriftelijk verslag voorhanden is en het eindcijfer voor dit onderdeel in strijd is met de geboden mondelinge feedback n.a.v. de wekelijkse begeleidingen en verzoekster dus nooit de mogelijkheid gekregen heeft om tijdens het semester bij te sturen. Tevens werd er geen rekening gehouden met het feit dat verzoekster haar ontwerp alleen heeft opgemaakt, in tegenstelling tot haar medestudenten die dit allen in groep van 2 of 3 gedaan hebben. Verder blijven de technische oplossingen en architecturale kwaliteiten van het ontwerp volledig onbeoordeeld door de examinatoren, terwijl deze aspecten wel behoren tot de vereiste eindcompetenties. Tenslotte strijdt de essentiële conclusie van de examinatoren dat het ontwerp visie of ambitie zou missen met de feiten.

Elk van deze onderdelen werd tevens reeds opgeworpen in het intern beroep. Deze middelonderdelen werden door de interne beroepsinstantie niet of manifest onvoldoende beantwoord.

Wat betreft het *eerste middelonderdeel*, stelt verzoekster dat er ook van het subonderdeel ‘jury’ geen aanvaardbaar schriftelijk verslag aanwezig is. De schriftelijke evaluatie van de jury werd niet ondertekend door de juryleden, maar enkel door de docent. Verzoekster kan hieruit alleen maar afleiden dat dit verslag *post factum* werd opgemaakt. Deze opmerkingen werden in het intern beroep niet ontkend door de examencommissie. Bovendien is de quoterings van de jury in strijd met de eigen richtlijnen die op het verslag vermeld worden. Het schriftelijk verslag vermeldt immers geen afzonderlijke scores van de twee juryleden, en deze juryleden hebben het verslag zelfs niet ondertekend, zodat niet eens kan geverifieerd worden of deze effectief een quoterings hebben gegeven. De examencommissie ging niet in op dit middel en faalt derhalve in haar motiveringsplicht. Bovendien kunnen de opmerkingen die geformuleerd worden in dit schriftelijk verslag onmogelijk volstaan als dragende motivering voor het eindcijfer van de jury, nu zij bijzonder vaag blijven, zonder ook maar enige concrete verwijzing naar het ingediende project. Uit het verslag blijkt geen enkele toetsing *in concreto* van het ontwerp. Er kan uit het verslag niet worden afgeleid dat de opsteller het ontwerp daadwerkelijk bestudeerd en beoordeeld heeft. De examencommissie heeft getracht om aan deze kritiek tegemoet te komen door zelf een concretere motivering op te nemen in de interne beroepsbeslissing. Het gebrek aan motivering vanwege de docenten en de juryleden kan evenwel niet verholpen worden door de interne beroepscommissie. Tenslotte merkt verzoekster op dat de enige specifieke opmerkingen in het schriftelijk verslag (met name dat er onvoldoende beeldend materiaal zou zijn en dat verzoekster enkel schriftelijk gerapporteerd zou hebben) materieel onjuist zijn. Ook deze opmerkingen werden in het geheel niet beantwoord door de examencommissie.

In het *tweede middelonderdeel* stelt verzoekster dat uit het schriftelijk verslag dat na het intern beroep naar voor werd gebracht door de docent blijkt dat het ontwerp dat aan de jury werd voorgelegd, in essentie om één fundamentele reden onvoldoende bevonden wordt, met name dat het ontwerp een voldragen visie zou missen. Volgens verzoekster is het onaanvaardbaar en strijdig met alle beginselen van behoorlijk bestuur om dergelijk gebrek pas in het eindverslag op te werpen. Tijdens de wekelijkse begeleiding werd deze fundamentele opmerking nooit geformuleerd door de docent of één van de begeleiders, integendeel. Verzoekster heeft dan ook geen enkele mogelijkheid gekregen om het ontwerp bij te sturen op deze fundamentele kritiek.

Dit verslag is bovendien strijdig met de positieve feedback die geboden werd tijdens de begeleidingen. Verzoekster betwist de bewering van de examencommissie dat de kritiek wel reeds mondeling tijdens het semester geboden zou zijn.

In het *derde middelonderdeel* stelt verzoekster dat de jury er blijkens het schriftelijk verslag ten onrechte geen rekening mee heeft gehouden dat verzoekster haar ontwerp alleen heeft opgemaakt, daar waar alle collega-studenten dit in groepen van 2 of 3 gedaan hebben. Verzoekster heeft deze opmerking reeds opgeworpen in het intern beroep, doch de examencommissie heeft hier niet op gerepliceerd. *Verzoekster vraagt de Raad om aan de bevoegde commissie bij het nemen van een nieuwe beslissing de verplichting op te leggen om het feit dat verzoekster het ontwerp alleen heeft opgemaakt (en niet in groep zoals haar collega-studenten) als motief bij de totstandkoming van de nieuwe beslissing kennelijk in ogenschouw te nemen.*

In het *vierde middelonderdeel* geeft verzoekster aan dat het summiere en vage verslag neerkomt op één fundamentele kritiek, die niet *in concreto* gestaafd wordt met enige verwijzing naar het project, namelijk dat het ontwerp onvoldoende getuigt van een visie. De opsteller van het verslag formuleert deze kritiek op verschillende manieren bij de verschillende vereiste competenties en doet op deze wijze uitschijnen dat het ontwerp op alle vlakken tekort zou schieten. De technische oplossingen die in het ontwerp geboden worden en de architecturale kwaliteiten ervan, worden op deze wijze volledig onbeoordeeld gelaten. Tenslotte kan verzoekster onmogelijk akkoord gaan met de kritiek dat het ontwerp niet zou getuigen van een achterliggende visie of ambitie. Dit strookt niet met wat te lezen staat in de plannen, in de ontwerpnota en wat mondeling werd meegedeeld tijdens de juryvoorstelling waarin specifiek op ambitie, projectdefinitie en integraliteit van het project werd ingegaan. In het licht hiervan klemmt het des te meer dat het schriftelijk verslag niet het minste voorbeeld geeft van de vage kritiek die geuit wordt en niet de minste verwijzing bevat naar de concrete elementen van het ontwerp.

D. Vierde middel

Uit het verzoekschrift kan worden opgemaakt dat de verzoekende partij zich in een vierde middel beroept op een schending van artikel II.284 Codex Hoger Onderwijs, een schending van het Onderwijs- en Examenreglement (OER), een schending van de artikelen 2 en 3 van de Formele Motiveringswet, schending van de hoorplicht, schending van de algemene beginselen

van behoorlijk bestuur, in het bijzonder het onpartijdigheids- en onafhankelijkheidsbeginsel, de rechten van verdediging en de wapengelijkheid, de materiële motiveringsplicht, het gelijkheidsbeginsel en het zorgvuldigheidsbeginsel.

Standpunt van partijen

In het *eerste middelonderdeel* stelt verzoekster dat terwijl zij gehoord werd, naast de leden van de examencommissie ook de betrokken docent [D.] en de begeleider van verzoekster bij het vak [H.] aanwezig waren. Deze personen zaten eenvoudigweg tussen de leden van de interne beroepscommissie in. Na een opmerking hierover door de raadsman van verzoekster heeft de voorzitter meegedeeld dat deze personen ook gehoord zouden worden (niet in aanwezigheid van verzoekster), maar niet aanwezig zouden zijn bij de beraadslaging. Uit de interne beroepsbeslissing blijkt dat de betrokken docenten gehoord werden nadat verzoekster en haar raadmans de vergadering verlaten hadden. Verzoekster kan niet verifiëren of de betrokken docenten de vergadering verlaten hebben voor de beslissing. Dergelijke werkwijze getuigt volgens verzoekster niet van een onpartijdige en onafhankelijk behandeling van het intern beroep en schendt haar rechten van verdediging. De aanwezigheid bij de hoorzitting van de docent wiens beoordeling betwist wordt, wekt een zodanige schijn van partijdigheid dat de beslissing niet in stand gehouden kan worden, ook al zou de docent de zaal verlaten hebben bij de beslissing. Het is bovendien nagenoeg onmogelijk voor verzoekster om vrijuit te spreken en kritiek te uiten op een docent *in diens aanwezigheid*. Het feit dat deze docent de kritieken van verzoekster heeft mogen aanhoren en vervolgens heeft kunnen repliceren nadat verzoekster en haar raadsman de zaal moesten verlaten, strijdt voorts met de rechten van verdediging en met het beginsel van wapengelijkheid. Deze partijdigheid en wapenongelijkheid heeft zich duidelijk vertaald in het besluit van de interne beroepscommissie, die eenvoudigweg alle verklaringen van de docent voor waar genomen heeft en de verklaringen van verzoekster terzijde geschoven heeft.

In het *tweede middelonderdeel* stelt verzoekster dat het besluit van de interne beroepscommissie elke nieuwe objectieve evaluatie van het ontwerp van verzoekster (het onderdeel ‘jury’) onmogelijk maakt. De commissie heeft in haar beslissing reeds uitvoerig standpunt ingenomen over het ontwerp en heeft *de facto* bevestigd dat de gegeven quotering (8/20) correct is. Daar waar de examencommissie in het eerste deel van de beslissing uitvoering motiveert waarom de geboden quotering voor het eindontwerp wel volledig correct zou zijn, vernietigt zij toch de

beslissing van de examenjury en beslist zij om het ontwerp opnieuw voor te laten leggen aan een anders samengestelde jury, niet zozeer om een correcte evaluatie mogelijk te maken maar wel om “*mogelijke twijfels bij de student weg te nemen*”. Hieruit blijkt volgens verzoekster onweerlegbaar dat de commissie bij de ‘herbeoordeling’ aanstuurt op een identieke evaluatie, teneinde duidelijk aan te tonen dat zij (en niet de docent) zich vergist. In dergelijke omstandigheden is een onpartijdige, objectieve herevaluatie onmogelijk, zeker wanneer blijkt dat de nieuwe juryleden niet langer externe juryleden zijn, maar wel docenten binnen de opleiding en zelfs binnen het vak.

In het *derde middelonderdeel* stelt verzoekster dat de interne beroepsbeslissing lijkt te impliceren dat het ontwerp zal beoordeeld worden door docenten die werkzaam zijn binnen de opleiding en zelfs binnen het betrokken vak, daar waar alle andere studenten beoordeeld werden door externe juryleden. Deze werkwijze vormt volgens verzoekster een schending van het gelijkheidsbeginsel. De voorzitter van de commissie heeft via mail dd. 01/03/2016 verduidelijkt dat de nieuwe jury zal bestaan uit [E.W.] en [K.V.]. Daar waar bij de eerste presentatie de juryleden beiden extern waren, blijkt dit nu niet meer het geval. [V.] is begeleider binnen het desbetreffende opleidingsonderdeel ‘[REDACTED]’ en [W.] is docent binnen de Master Architectuur. Het aanwenden van externe juryleden geeft volgens verzoekster een extra waarborg op een objectieve en onpartijdige beoordeling. Deze waarborg wordt *in casu* door de bestreden beslissing teniet gedaan. Naast een schending van het gelijkheidsbeginsel is er dus tevens sprake van een schending van het onpartijdigheids- en onafhankelijkheidsbeginsel. *Om deze reden vraagt verzoekster aan de Raad om aan de bevoegde commissie de verplichting op te leggen om- indien besloten wordt tot de organisatie van een nieuwe examenjury voor het onderdeel ‘jury’ – in deze beslissing zelf juryleden aan te duiden die niet werkzaam zijn bij verwerende partij of de faculteit Ontwerpwetenschappen en die op geen enkele wijze bevooroordeeld kunnen zijn in huidig dossier.*

E. Beoordeling door de Raad wat de ingeroepen middelen betreft

1. Het beroep van verzoekster betreft de beide delen van het opleidingsonderdeel “[REDACTED]” waarop verzoekster een totaalscore van 8/20 behaald heeft.

De Raad stelt vooreerst vast dat het ingediende administratief dossier van verweerder *in casu* uitermate beperkt is. Het omvat enkel een motivatie van de evaluatie van een tweede

juryexamen (na afsluiting van het intern beroep) en een ondertekend verslag van deze jury ADC, daterend van 2 maart 2016. Hieruit blijkt dat, na herneming door een nieuw samengestelde jury van 2 maart 2016 naar aanleiding van het verzoek tot heroverweging, het toegekende resultaat van 8/20 werd gemotiveerd. Verder voegt verweerder geen enkele repliek toe wat de door verzoekster in het extern beroep ingeroepen vier middelen betreft. Verweerder stelt in zijn e-mailbericht van 31 maart 2016 gericht aan de Raad dat hij zich schikt naar de wijsheid van de rechtbank.

In het licht van dit onvolledig administratief dossier en het ontbreken van enige repliek van verweerder, onderzoekt de Raad hierna summier de in het verzoekschrift aangebrachte feiten en de gegrondheid van de door verzoekster ingeroepen middelen.

2. De door verzoekster ingeroepen middelen betreffen samengevat voor zowel het luik ‘procesevaluatie’ als het luik ‘jury’ dat: (1) er geen enkele neerslag is terug te vinden van de evaluatie (respectievelijke van de permanente evaluatie van het proces en van het evaluatieverslag door de juryleden); (2) dat er geen enkele duidelijkheid is omtrent de wijze van puntenverdeling tussen de subonderdelen van de procesevaluatie en de beide onderdelen van het opleidingsonderdeel ‘procesevaluatie’ en ‘jury’; (3) dat de uiteindelijke toegepaste puntenverdeling door de commissie niet in overeenstemming is met de prestaties die werden geleverd en derhalve niet kon verwacht worden; (4) dat er van enige begeleiding of feedback geen sprake was; (5) dat geen enkele neerslag is terug te vinden in het dossier van de beweerdelijk gegeven fundamentele feedback die in het kader van de procesevaluatie en de juryopdracht werd gegeven.

Specifiek wat de ‘jury’ beoordeling betreft stelt verzoekster dat (6) de samenstelling van de jury en de opmaak van het juryverslag onwettig was en zij hierdoor geen objectieve en onpartijdige beoordeling heeft gekregen.

Zij beroept zich tot slot (7) op de schending van de rechten van verdediging en het gebrek aan onpartijdigheid en onafhankelijkheid wat het verloop van de interne beroepsprocedure betreft.

3. De grieven ten gronde van verzoekster betreffen zowel het tot stand komen van de evaluatie, als het gebrek aan duidelijke informatie en begeleiding en het gebrek aan motivering van het resultaat. De algemene contouren waarbinnen de Raad deze grieven onderzoekt zijn de hiernavolgende.

De Raad kan zijn beoordeling of appreciatie omtrent de waarden of verdiensten van de student niet in de plaats stellen van die van het bestuur, maar ziet wel toe of de betwiste beslissing op regelmatige wijze tot stand is gekomen en binnen de grenzen van de redelijkheid ligt.

Bij het bepalen van de evaluatievorm, het relatieve gewicht van de onderdelen en het beoordelen van de bereikte leerresultaten heeft de docent een ruime autonomie voor zover de vooropgestelde criteria worden opgevolgd en de grenzen van de redelijkheid niet worden overschreden. De Raad is ook van oordeel dat er ruimte is voor persoonlijke appreciatie van de evaluator, gelet op zijn veronderstelde deskundigheid.

De te bereiken leerresultaten, de evaluatievorm, de puntenverdeling tussen de onderdelen van een opleidingsonderdeel en de onderlinge verhouding naar evaluatie toe betreffen noodzakelijke informatie die uit de ECTS-fiche moet blijken en aan een student tijdig en op transparante wijze bij de aanvang van het academiejaar moet meegedeeld worden.

De Raad herinnert eraan dat een negatieve evaluatie niet onrechtmatig wordt omwille van een gebrek aan informatie, begeleiding of feedback behoudens uitzonderlijke omstandigheden waarvan de directe impact op de negatieve evaluatie duidelijk is.

Bij het beoordelen van de aangeleverde informatie en de voorziene begeleiding houdt de Raad ook rekening met de aard van het opleidingsonderdeel. *In casu* betreft het een opleidingsonderdeel waarvan een gedeelte bestaat uit een permanente evaluatie en een gedeelte het verdedigen van een architecturaal ontwerp voor een jury. In het kader van praktijkopleidingsonderdeel zoals *in casu* waarbij een student een proces doormaakt om uiteindelijk via permanente evaluatie een project te ontwerpen, vormt begeleiding wel degelijk een belangrijk aspect dat in bepaalde omstandigheden de mate van de al dan niet bereikte leerresultaten kan beïnvloeden.

De Raad is verder ook van oordeel dat ingeval het geen kennisexamen betreft maar een praktijkontwerp zoals *in casu*, het niet volstaat om een evaluatie te motiveren aan de hand van een cijfer of van algemene standaardvaststellingen. Een concrete verantwoording van het al dan niet bereiken van competenties welke neerslag vindt in het dossier is noodzakelijk. De Raad acht het ook noodzakelijk dat bij een proces van permanente evaluatie er in het dossier informatie ter beschikking is over de gepresteerde activiteiten en dat er van een beoordeling van een jury die de basis vormt voor de beoordeling een neerslag te vinden is in het dossier.

4. De Raad kan in het licht van deze contouren niet anders dan *in casu* concluderen op basis van de beschikbare informatie in het dossier dat (1) er in het dossier geen schriftelijke neerslag is te vinden van de permanente evaluatie in het kader van het gedeelte procesevaluatie; (2) dat gezien onder meer het ontbreken van een neergelegde ECTS-fiche en uit enige motivering van de interne beroepsinstantie op dit punt niet blijkt dat de puntenverdeling tussen enerzijds het gedeelte procesevaluatie en het gedeelte project met juryverdediging tijdig bekend was gemaakt aan verzoekster. Ook de puntenverdeling binnen het gedeelte procesevaluatie tussen de permanente evaluatie groepswork en het individuele werk werd nergens verduidelijkt; (3) dat in het dossier geen enkele schriftelijke neerslag is te vinden van de beweerdte fundamentele feedback die werd gegeven ten aanzien van het project van de student. Het betreft onder meer het ontbreken van een globale visie en het ontbreken van onderzoek en een contextanalyse; (4) dat uit het dossier niet blijkt of de samenstelling van de jury *in casu* reglementair is gebeurd en ook gelijklopend met wat het geval is voor de overige studenten. De Raad stelt bovendien vast dat het door verzoekster neergelegde juryverslag niet ondertekend was; (5) dat de Raad met verweerder niet begrijpt wat het nut is van een tweede juryevaluatie op 2 maart 2016 door een nieuw samengestelde jury binnen de aangeven contouren van de intern beroepsinstantie, gezien deze duidelijk stelt dat de evaluatie van 8/20 correct is. Deze tweede jurybeoordeling heeft dan enkel tot nut om verzoekster te overtuigen van haar ongelijk, maar kan geen impact hebben op de rechtspositie van verzoekster gezien het resultaat van 8/20 reeds vast ligt. De Raad stelt ook vast dat verweerder niet antwoordt op de geformuleerde bezwaren wat de samenstelling van deze jury betreft in opvolging van de beslissing van de interne beroepsinstantie en dat uit het dossier niet blijkt dat het juryverslag ook aan verzoekster werd meegedeeld; (6) dat *in casu* het tijdens de externe procedure neergelegde verslag van de jury gedateerd op 2 maart 2016 niet als basis kan dienen om de motivering van de bestreden beslissing van de interne beroepsinstantie van 26 februari 2016 te schragen; (7) dat verweerder op geen enkele wijze antwoordt op de grief van verzoekster dat bij de beoordeling geen rekening werd gehouden met het feit dat zij het ontwerp alleen heeft gemaakt, terwijl dit voor overige studenten een groepswork betreft. Dit knelt des te meer gezien op basis van de gegevens uit het dossier het niet de keuze blijkt van verzoekster om dit project alleen te doen. Door omstandigheden die niet duidelijk zijn op basis van het dossier heeft de medestudent van verzoekster voor aansluiting bij een andere groep geopteerd.

De Raad kan op basis van het onvolledige administratief dossier niet anders dan vaststellen dat voorliggende beslissing niet afdoende is gemotiveerd, niet regelmatig blijkt en niet met de nodige zorgvuldigheid is tot stand gekomen. De Raad kan op die wijze niet nagaan of de beoordeling van de competenties van verzoekster correct is gebeurd en de genomen examenbeslissing niet kennelijk onredelijk is.

De middelen van verzoekster zijn gegrond in de aangeven mate.

De overige middelen die betrekking hebben op de rechten van verdediging, de beweerde partijdigheid en onafhankelijkheid bij het tot stand komen van de beslissing op intern beroep worden in de huidige procedure niet onderzocht gezien ze niet tot een ruimere vernietiging kunnen leiden.

Het beroep is gegrond.

BESLISSING

1. De Raad vernietigt de beslissing van de examencommissie bijeengekomen in het kader van het intern beroep van 26 februari 2016.

2. De bevoegde instantie van de verweerder neemt uiterlijk 30 juni 2016 een nieuwe beslissing, nadat verzoekster de kans heeft gekregen om in het licht van eventuele fundamentele bemerkingen, na een nieuw georganiseerd feedbackmoment, haar project desgevallend bij te schaven. De jury wordt vervolgens samengesteld uit externe leden overeenkomstig de samenstelling in de januarizitting voor de overige studenten. Bij het toekennen van de beoordeling wordt rekening gehouden met het feit dat verzoekster het project, dat gebruikelijk door een groep wordt aangeleverd, alleen heeft gemaakt.

Dit arrest is uitgesproken te Brussel, in openbare terechtzitting van 2 mei 2016, door de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbepalingen, IIIe Kamer, samengesteld uit:

Karla Van Lint,	kamervoorzitter
Jan Geens	bijzitter

Piet Versweyvelt	bijzitter
bijgestaan door	
Freya Gheysen	secretaris

De secretaris

Freya Gheysen

De voorzitter

Karla Van Lint

Tegen dit arrest is een beroep bij de Raad van State mogelijk overeenkomstig artikel 14, § 2 van de gecoördineerde wetten op de Raad van State en het Koninklijk Besluit van 30 november 2006 tot vaststelling van de cassatieprocedure bij de Raad van State. Dit beroep dient schriftelijk en aangetekend te gebeuren binnen de dertig dagen na kennisgeving van deze beslissing en ondertekend te zijn door een advocaat. Bij het beroep moeten zijn gevoegd een kopie van het aangevochten arrest, de bijgevoegde stukken dienen genummerd en geïntinventariseerd te zijn, en zes eensluidend verklaarde afschriften van het beroep.

Arrest nr. 2.929 van 11 mei 2016 in de zaak 2016/081

In zake: [REDACTED]

Tegen: [REDACTED]

I. Voorwerp van de vordering

Het beroep, ingesteld op 4 maart 2016, strekt tot nietigverklaring van de beslissing van de voorzitter van de interne beroepsinstantie van 29 februari 2016 waarbij werd geoordeeld dat de interne beroepsinstantie onbevoegd is en het “beroep” onontvankelijk is.

II. Verloop van de rechtspleging

Verwerende partij heeft een antwoordnota ingediend. Verzoekende partij heeft een wederantwoordnota ingediend.

De partijen zijn opgeroepen voor de terechtzitting, die heeft plaatsgevonden op 29 april 2016.

Kamervoorzitter Karla Van Lint heeft verslag uitgebracht.

Advocaat [REDACTED] en advocaat [REDACTED], die verschijnen voor de verzoekende partij, en advocaat [REDACTED], advocaat [REDACTED] en advocaat [REDACTED], die verschijnen voor de verwerende partij, zijn gehoord.

III. Feiten

Verzoekende partij is in het academiejaar 2015-2016 ingeschreven in de opleiding “Master in de Geneeskunde”.

Op 15 september 2015 stelde ze zich kandidaat om toegelaten te worden tot de master-na-master in de specialistische geneeskunde, en meer bepaald tot de specialisatie-opleiding geriatrie.

Op 19 oktober 2015 besliste een gelegenheidscommissie van de Faculteit geneeskunde van verwerende partij om verzoekende partij geen plaats toe te kennen binnen het contingent voor specialisatie van verwerende partij.

Verzoekende partij stelde op datum van 3 november 2015 een intern beroep in bij de interne beroepsinstantie van de onderwijsinstelling.

Bij beslissing van de interne beroepsinstantie op datum van 12 november 2015 werd het intern beroep onontvankelijk verklaard.

De interne beroepsinstantie stelde dat zij niet bevoegd is en dat het beroep bijgevolg onontvankelijk is.

De beslissing op intern beroep werd bij aangetekend schrijven van 12 november 2015 aan verzoekende partij overgemaakt.

Bij aangetekend schrijven van 18 november 2015 diende verzoekende partij een verzoekschrift in bij de Raad.

Bij arrest nr. 2.806 van 2 februari 2016 in de zaak 2015/648 vernietigde de Raad de bestreden beslissing op grond van volgende overwegingen:

“1. De Raad voor Betwistingen inzake Studievoortgangsbepalingen (hierna ‘de Raad’ genoemd) stelt op basis van voorliggend dossier vast dat om te worden toegelaten tot de academische vervolgopleiding in de specialistische geneeskunde (de Master- na masteropleiding) een student in het bezit moet zijn van een zgn. “*universitair attest*” of “*aanvaardingsattest*”. Voorliggend beroep heeft betrekking op de weigering tot afgifte van het voormelde aanvaardingsattest, wat impliceert dat verzoekende partij niet toegelaten wordt tot de master- na masteropleiding in de specialistische geneeskunde. Het feit dat voorliggend attest eveneens een vereiste is om de stages in het kader van de beroepsopleiding met het oog op de beroepserkenning te mogen aanvangen is niet direct relevant in het kader van de huidige beoordeling over de bevoegdheid van deze Raad.

2. De Raad wenst vooreerst te stellen dat het verweermiddel van verwerende partij dat het *in casu* niet om een student gaat die ingeschreven is in een bepaalde opleiding,

waarmee een diplomacontract werd afgesloten *in se* niet doorslaggevend is bij het al dan niet bevoegd verklaren van de Raad. Artikel II.285 van de Codex Hoger Onderwijs bepaalt dat:

“.....De Raad doet als administratief rechtscollege uitspraak over de beroepen die door studenten of personen op wie de beslissing betrekking heeft, worden ingesteld tegen studievoortgangsbepalingen, na uitputting van de in afdeling 2 bedoelde interne beroepsprocedure.”

De Raad heeft in die zin reeds eerder geoordeeld dat (zie besluit nr. 2012/074):

“De Raad zag in het licht hiervan niet in waarom de uitslag van een toelatingsproef niet als een studievoortgangsbepaling kan worden beschouwd in hoofde van iemand die zich slechts voor een opleiding kan inschrijven na het slagen voor een toelatingsproef.

....

De Raad is van oordeel dat de toelatingsproef om ingeschreven te worden voor een opleidingsonderdeel of een opleiding, bedoeld is om na te gaan of de kandidaat-student(e) vanuit zijn of haar vooropleiding of eerder verworven competenties of kwalificaties aan de vereiste voorwaarden voldoet om voor dat opleidingsonderdeel of opleiding ingeschreven te worden in de onderwijsinstelling waar de toelatingsproef werd afgelegd.

Dit is des te meer het geval bij een toelatingsproef voor een opleidingsonderdeel of een opleiding met een artistieke inslag, waarbij gepeild wordt of de kandidaat-student(e) de minimale aanleg heeft om, in normale omstandigheden en met een voldoende studie-efficiëntie, het opleidingsonderdeel of de opleiding met succes te volgen.

De Raad is van oordeel dat in deze gedachtegang de beslissing over het al dan niet slagen voor een artistieke toelatingsproef kan worden beschouwd als een examenbeslissing in ruime zin, waarvoor de Raad bevoegd is om over de eventuele betwistingen uitspraak te doen. Dit oordeel sluit aan bij de overwegingen zoals verwoord in het arrest van de Raad van State nr. 200.012 van 26/1/2010.

.....”

De bevoegdheidsvraag die hier voorligt, lijkt de Raad *prima facie* gelijklopend met wat in het hiervoor geciteerde besluit aan bod komt. Betreft het *in casu* een betwisting die een evaluatie inhoudt van de competenties van een persoon om na te gaan in hoeverre deze vanuit zijn/haar vooropleiding of eerder verworven competenties of kwalificaties kan worden toegelaten tot een bepaalde opleiding? Betreft dit een studievoortgangsbepaling waarvoor op grond van de artikelen I.3, 69° en II.283 tot II.285 van de Codex Hoger Onderwijs zowel een intern beroep als een extern beroep bij de Raad openstaat? Verder in dit arrest wordt deze vraagstelling onderzocht.

3. Verzoekende partij wijst op het arrest van de Raad van State nr. 200.012 van 26 januari 2010, waarin als volgt werd overwogen:

“Nog steeds in de huidige stand van de procedure lijkt een andere lezing van het decreet en van de bedoeling van de decreetgever overigens op gespannen voet te komen met het grondwettelijk gelijkheidsbeginsel. De decreetgever heeft er immers nu eenmaal voor geopteerd om voor het hoger onderwijs een gespecialiseerd rechtscollege op te richten dat bevoegd is om, na uitputting van een administratief beroep en volgens een geëigende procedure in eerste aanleg uitspraak te doen over betwistingen inzake studievoortgangsbeslissingen en dat bij eventuele inwilliging van het beroep aan de onderwijsinstelling ook specifieke verplichtingen mag opleggen. Het valt moeilijk te verantwoorden waarom bij bepaalde studievoortgangsbeslissingen, die naar hun aard en gevolg amper te onderscheiden zijn van elkaar, de aanvrager voor de ene wel en de andere niet de mogelijkheid heeft om een verzoek tot heroverweging in te dienen en vervolgens de ene wel en de andere niet aan de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbeslissingen voorgelegd mag worden.” (eigen onderlijning)

In zijn besluit van 30 september 2014 nr. 2014/113 heeft deze Raad (zoals verzoekende partij aangeeft) in opvolging van dit arrest gesteld dat een grondwetsconforme interpretatie van een ‘examenbeslissing’ mogelijk is en dat deze techniek de Raad toelaat, en zelfs verplicht, de interpreteerbare wetgevende norm in het kader van het voorliggende externe beroep te zuiveren van de ongrondwettige interpretatie zonder dat hij zich tot het Grondwettelijk Hof dient te richten via de incidentele grondwettigheidstoetsing (artikel 26,§2 en §4 Bijz. W. GwH). De Raad van State heeft in zijn arrest nr. 232.534 van 13 oktober 2015 geoordeeld dat de genomen beslissing geen ‘examenbeslissing’ betrof in de zin van artikel I.3, 69°. De Raad van State heeft zich verder niet uitgesproken over de al dan niet bevoegdheid, maar het verder onderzoek naar de bevoegdheid in het licht van artikel I.3, 69° aan deze Raad opgedragen.

De Raad gaat bij het verder onderzoek naar zijn bevoegdheid om de beslissing van de gelegenheidscommissie van 19 oktober 2015 te behandelen uit van een ruime lezing van zijn bevoegdheidsomschrijving conform met wat de Raad van State in dat verband heeft bepaald in het hoger geciteerd arrest nr. 200.012 van 26 januari 2010.

4. Verzoekende partij stelt in dit verband dat de Raad in het verleden reeds gesteld heeft dat uit al de mogelijke interpretaties van art. I.3, 69° Codex Hoger Onderwijs een grondwetsconforme interpretatie gekozen moet worden. Volgens haar mag de invulling van het begrip ‘studievoortgangsbeslissing’ zich niet beperken tot een strikte lezing van de oplijsting die in de Codex Hoger Onderwijs wordt gegeven.

De beslissingen waarvoor de Raad bevoegd is verklaard zijn de volgende: studievoortgangsbepalingen:

- a) een examenbeslissing, zijnde elke beslissing die, al dan niet op grond van een deliberatie, een eindoordeel inhoudt over het voldoen voor een opleidingsonderdeel, meer opleidingsonderdelen van een opleiding, of een opleiding als geheel;*
- b) een examentuchtbeslissing, zijnde een sanctie opgelegd naar aanleiding van examenfeiten;*
- c) de toekenning van een bewijs van bekwaamheid, dat aangeeft dat een student op grond van eerder verworven competenties of eerder verworven kwalificaties bepaalde competenties heeft verworven;*
- d) de toekenning van een vrijstelling, zijnde de opheffing van de verplichting om over een opleidingsonderdeel, of een deel ervan, examen af te leggen;*
- e) een beslissing waarbij het volgen van een schakel- en/of voorbereidingsprogramma wordt opgelegd en waarbij de studieomvang van dergelijk programma wordt vastgesteld;*
- f) het opleggen van een maatregel van studievoortgangsbewaking, bedoeld in artikel II.245;*
- g) het weigeren van het opnemen van een bepaald opleidingsonderdeel in het diplomacontract waarvoor de student die een geïndividualiseerd traject volgt, zich nog niet eerder heeft ingeschreven;*
- h) een beslissing inzake gelijkwaardigheid van een buitenlands diploma van hoger onderwijs met een Vlaams diploma van hoger onderwijs genomen krachtens artikel II.256;*

Belangrijk in deze context is om na te gaan wat gemeenschappelijk is aan deze in artikel I.3, 69° opgesomde studievoortgangsbepalingen, waarvan de decreetgever het noodzakelijk acht om deze aan de bevoegdheid van de Raad toe te vertrouwen.

De Raad overloopt hierna de diverse studievoortgangsbepalingen die door de hogeronderwijsinstellingen worden genomen in het kader van hun onderwijsopdracht:

- In het geval van een examenbeslissing blijkt duidelijk uit de decretale bewoordingen dat het een eindbeoordeling van de competenties van een student betreft, en meer specifiek de erkenning dat een student blijkens een evaluatie (examen in de ruime zin) de competenties eigen aan een bepaald (deel)opleidingsonderdeel of opleiding in zijn geheel heeft verworven.

- De toekenning van een vrijstelling, zijnde de opheffing van de verplichting om over een opleidingsonderdeel, of een deel ervan, examen af te leggen kan door de instelling worden onderzocht, al dan niet voorafgaand aan een inschrijving. Artikel II.241 Codex Hoger Onderwijs bepaalt dat de instellingen op basis van eerder verworven kwalificaties of een bewijs van bekwaamheid een onderzoek uitvoert naar de verworven competenties van de studenten op basis van stukken. De instelling kan het onderzoek ook laten

verlopen via een ‘bekwaamheidsonderzoek’. Dit kan, zoals uit de praktijk blijkt, allerlei vormen aannemen zoals bv. een taalexamen. Het onderzoek dat de instelling uitvoert, betreft de inhoudelijke aansluiting tussen de beoogde competenties/leerresultaten van het betrokken opleidingsonderdeel, of deel ervan, waarvoor de vrijstelling wordt gevraagd, en de geattesteerde EVK’s of EVC’s die de student of persoon kan aantonen.

- Een beslissing waarbij het volgen van een schakel- en/of voorbereidingsprogramma wordt opgelegd en waarbij de studieomvang van dergelijk programma wordt vastgesteld, betreft *in fine* een beslissing voorafgaand aan de start van een opleiding, waarbij bepaald wordt of een student al dan niet rechtstreeks kan worden toegelaten tot een vervolgopleiding. Ook in dat geval gaat er een onderzoek/beoordeling van de competenties vooraf, op basis waarvan al dan niet een schakel- of voorbereidingsprogramma wordt opgelegd en ook de inhoud en de omvang van dat programma in voorkomend geval wordt bepaald. De beslissing wordt genomen na onderzoek van de inhoudelijke verwantschap tussen de leerresultaten/competenties van beide opleidingen. In het kader van een al dan niet rechtstreekse toelating, waarvoor de Raad op grond van dit punt e) bevoegd is, kan de beslissing ook afhankelijk gemaakt worden van een onderzoek naar de bekwaamheid van een student om bv. de master- na masteropleiding aan te vatten (zie artikel II.190 §2). Ook een dergelijk onderzoek kan allerlei vormen aannemen. In voorkomend geval kan al dan niet een voorbereidingsprogramma worden opgelegd.

- Het opleggen van een maatregel van studievoortgangsbewaking, bedoeld in artikel II.246 waarvoor de Raad bevoegd is, gebeurt eveneens op basis van een voorafgaand onderzoek van de instelling naar de bereikte resultaten van een student waarbij een inschatting wordt gemaakt van zijn capaciteiten/competenties om een bepaalde opleiding met succes af te werken binnen een redelijke termijn op basis van zijn reeds afgelegd studietraject, al dan niet in de eigen opleiding/instelling. Ook deze beslissing vergt *in fine* een onderzoek naar competenties van een student in het kader van een bepaalde opleiding.

- Wat de studievoortgangsbeslissing betreft die het weigeren van het opnemen van een bepaald opleidingsonderdeel in het diplomacontract waarvoor de student die een geïndividualiseerd traject volgt zich nog niet eerder heeft ingeschreven: een dergelijke beslissing houdt opnieuw een beoordeling in, voorafgaandelijk aan de inschrijving, van

de competenties van een student om het betreffende opleidingsonderdeel op te nemen met als gevolg een opname in het curriculum en studiecontract van de student. Hier kunnen volgtijdelijkheidsregels op grond van reeds bereikte leerresultaten/competenties spelen, maar kan ook de zwaarte van het studieprogramma een rol spelen.

- Wat tot slot rechtstreekse diplomering betreft, heeft de Raad van State (arrest nr. 200.012 van 26 januari 2010) gesteld dat het gaat om een beoordeling van de competenties van een persoon met het oog op de uitreiking van een diploma en dit derhalve een evaluatiebeslissing in de ruime zin betreft die onder de bevoegdheid van de Raad valt.

De studievoortgangsbepalingen h) en c) vallen buiten de scope van de door de onderwijsinstelling genomen beslissingen:

- De toekenning van een bewijs van bekwaamheid gebeurt op niveau van de associaties door een validerende instantie en kadert in principe niet binnen de onderwijsopdracht van de instellingen zelf. Het gaat wel om een valorisatie van eerder verworven competenties waarvoor de kandidaat dan een attest verwerft (een bewijs van bekwaamheid). De valorisatie gebeurt aan de hand van een vergelijking van de verworven competenties met de leerresultaten van een bepaalde opleiding of opleidingsonderdeel. Op basis van dit bewijs van bekwaamheid kan de onderwijsinstelling in een tweede fase een vrijstelling toekennen.
- Beslissingen inzake de erkenning van de gelijkwaardigheid van het buitenlandse studiebewijs uitgereikt in het hoger onderwijs en het onderzoek met betrekking tot de niveaugelijkwaardigheid worden genomen door de erkenningsautoriteit Naric. Ook hier gaat het *in fine* om een valorisatie van eerder verworven competenties/kwalificaties op grond waarvan een diploma voor een bepaalde opleiding als gelijkwaardig wordt beschouwd.
- Verder onderscheidt zich de beslissing b) duidelijk van de overige studievoortgangsbepalingen omdat hier het voorwerp het opleggen van een tuchtsanctie betreft, weliswaar in de context van een examen.

Al deze beslissingen (met uitzondering van een examentuchtbeslissing) hebben naar het oordeel van de Raad gemeenschappelijk dat zij *in se* een beoordeling/valorisering inhouden van de competenties van een persoon. Een dergelijk onderzoek naar de

competenties kan gebeuren al dan niet voorafgaand aan een opleiding en kan diverse vormen aannemen. In functie van de soort studievoortgangsbepaling opgesomd in artikel I.3, 69° kan het bestaan uit een klassiek examen of vorm van permanente evaluatie, een assessment, een bekwaamheidsonderzoek, een inhoudelijke vergelijking van verworven competenties op grond van stukken, ... Al deze studievoortgangsbepalingen hebben directe gevolgen voor zijn of haar studievoortgang in een bepaalde opleiding. Er is dus ook telkens een duidelijke link met een bepaalde opleiding en de verdere studievoortgang. Zoals hoger reeds aangehaald kan het gaan om al dan niet ingeschreven studenten. De gemeenschappelijke criteria zijn derhalve: evaluatie/beoordeling/valorisatie van competenties; link met een bepaalde opleiding; met een vorm van attestering (toelating/aanvaarding/vrijstelling/creditbewijs/diploma) die effect heeft op de studievoortgang.

5. Bij de oprichting van de Raad heeft de decreetgever ervoor gekozen om aan de Raad geen algemene bevoegdheid toe te kennen voor (alle) eenzijdige beslissingen die door een hogeronderwijsinstelling in het kader van haar onderwijsopdracht ten aanzien van een student worden genomen. In de loop der jaren werden in het kader van een flexibele context van het hoger onderwijs naast de ‘examenbeslissing’ ook andere studievoortgangsbepalingen, die een attestering van de bekwaamheid (al dan niet voorafgaand aan de opleiding) betreffen, uitdrukkelijk toegevoegd aan de lijst van beslissingen waarvoor de Raad bevoegd is (zoals hoger aangegeven).

Door toename over de jaren heen van de opgesomde studievoortgangsbepalingen wordt de juiste bepaling van de bevoegdheid van de Raad op basis van deze lijst echter steeds complexer omdat ze vaak ook afhangt van de concrete formulering van het beroepsschrift of de formulering van de beslissing, of omdat er een inhoudelijke verwevenheid is tussen verschillende soorten beslissingen.¹ Zolang er echter decretaal geen ruimere invulling van de bevoegdheden gebeurt, waardoor de rechtszekerheid zou gebaat zijn, is de Raad in principe enkel bevoegd voor die aspecten die haar uitdrukkelijk zijn toegewezen. Dit wil zeggen dat een bepaalde beslissing steeds onder de decretaal omschreven studievoortgangsbepalingen moet kunnen gebracht worden.

¹ Zie de aanbevelingen in het jaarverslag 2014 van de Raad.

Het komt de Raad dus niet toe om zelf zijn uitdrukkelijk toegewezen bevoegdheid uit te breiden met nieuwe soorten van beslissingen in het licht van een grondwettelijke interpretatie, tenzij voorafgaand een arrest van het Grondwettelijk Hof hem hiertoe de ruimte geeft.² De vraag die wel rijst, is of de Raad de hem toegewezen bevoegdheid meer homogeen kan benaderen op grond van het gelijkheidsbeginsel of vanuit het oogpunt van de rechtszekerheid. De Raad is van oordeel dat in het licht van het arrest nr. 200.012 van 26 januari 2010 van de Raad van State een dergelijke grondwetsconforme interpretatie van een studievoortgangsbepaling mogelijk moet zijn. De Raad van State heeft in de context van dat arrest gesteld dat de ‘rechtstreekse diplomering’ (hoewel niet *expressis verbis* voorkomend in de decretale opsomming), door haar gemeenschappelijke aard en gevolg amper te onderscheiden van de overige studievoortgangsbepalingen, wel degelijk tot de bevoegdheid van de Raad behoort. Het betrof *in casu* een eindoordeel over de reeds elders verworven competenties en kwalificaties met het oog op het rechtstreeks uitreiken van een diploma, wat *in se* een combinatie betreft van hoger aangehaalde studievoortgangsbepalingen a) (examenbeslissing) en d) (vrijstellingsbeslissing op grond van EVC-EVK). De Raad van State heeft naar het oordeel van deze Raad met dit arrest de weg aangegeven naar een meer homogene benadering van de bevoegdheid van de Raad.

In de lijn hiervan kan gesteld worden dat, ingeval een bepaalde beslissing aan de gemeenschappelijke kenmerken (wat aard en gevolg betreft) beantwoordt, die de Raad hoger heeft vastgesteld, eigen aan de genoemde decretaal uitdrukkelijk toegewezen studievoortgangsbepalingen, deze als een studievoortgangsbepaling *sensu lato* kan beschouwd worden waarvoor de Raad bevoegd is.

6. In het licht van het voorgaande wordt verder onderzocht in hoeverre de beslissing van de gelegenheidscommissie van 19 oktober 2015 beschouwd kan worden als een studievoortgangsbepaling en derhalve beantwoordt aan de hoger opgesomde gemeenschappelijke criteria.

De Raad leest in de antwoordnota van verwerende partij dat deze beslissing wordt genomen op basis van een bekwaamheidsonderzoek en een vergelijkende selectie van

² Zie ook hieromtrent het arrest nr. 2.801 van 27 januari 2016 in de zaak 2015/599.

de kandidaten. Verwerende partij stelt verder in haar antwoordnota dat er *in casu* geen enkele evaluatie van enige opleiding of onderdeel daarvan aan de orde is, noch dat het gaat om een valorisatie van eerder verworven competenties. Verwerende partij verwijst ook in dit verband naar een arrest van de Raad van State van 13 oktober 2015 waarin de kwalificatie van de toekenning of weigering van een aanvaardingsattest als ‘examenbeslissing’ zeer nadrukkelijk werd afgewezen.

Zonder in te gaan op de specificiteit van de hoger vermelde zeer complexe zaak (besluit nr. 2014/113 van 30 september 2014) heeft, zoals hoger reeds aangegeven, de Raad van State (zonder zich zelf uit te spreken over de bevoegdheid van deze Raad) weliswaar in zijn arrest nr. 232.534 van 13 oktober 2015 *in concreto* in de betreffende zaak geoordeeld dat er geen sprake was van een examenbeslissing (en ook niet, in ruimere formulering, van een evaluatiebeslissing) in de zin van artikel I.3, 69°. Dit verhindert echter niet dat ook in voorliggende zaak de *in concreto* genomen beslissing van de gelegenheidscommissie van 19 oktober 2015 getoetst wordt op haar onderscheid naar aard en gevolg met de studievoortgangsbepalingen opgesomd in de Codex Hoger Onderwijs.

De Raad stelt dat bij het onderzoek *in casu* naar in hoeverre er in dit dossier inhoudelijk een beoordeling van de competenties, die in het kader van de master- na masteropleiding specialisatiegeneeskunde worden vooropgesteld, aan de orde is, de bewoordingen van de beslissing van de gelegenheidscommissie doorslaggevend zijn.

Om te oordelen of in voorliggende zaak de door de gelegenheidscommissie genomen beslissing om het aanvaardingsattest niet toe te kennen al dan niet als een studievoortgangsbepaling kan beschouwd worden, moet de Raad dus voorliggende beslissing en de achterliggende beweegredenen onderzoeken.

De beslissing van 19 oktober 2015 van de gelegenheidscommissie luidt:

“De commissie beslist unaniem dat [verzoekende partij] niet gerangschikt wordt en dat zij niet in aanmerking komt voor een plaats binnen het contingent [van verwerende partij] voor de discipline waarin zij opgeleid wil worden. De door [verzoekende partij] behaalde studieresultaten wegen immers niet op tegen de vaststelling van de commissie dat [verzoekende partij] heeft doen blijken dat zij niet over de vereiste professionele kwaliteiten en waarden (zoals respect, inlevingsvermogen en verantwoordelijkheid) beschikt waar een toekomstig arts-specialist in de Geriatrie aan moet voldoen. De commissie houdt bij haar beoordeling bovendien rekening met de trage studievoortgang en het bijzonder

lange studietraject van [verzoekende partij] in het kader van de basisopleiding Bachelor en Master in de Geneeskunde.”

De Raad is van oordeel dat voorliggende beslissing *sensu stricto* geen examenbeslissing betreft waarbij een eindoordeel wordt gegeven over een opleidingsonderdeel of een opleiding in zijn geheel en dit ook niet *sensu stricto* een andere van de in artikel art. I.3, 69° opgesomde studievoortgangsbepalingen betreft.

Zoals eerder gesteld laat het hoger aangehaalde arrest van de Raad van State naar het oordeel van de Raad wel toe om de invulling van wat een studievoortgangsbepaling is meer homogeen te benaderen op basis van gemeenschappelijke kenmerken in de zin van “een beoordeling van competenties in de context van een opleiding die leidt tot een vorm van attestering met belang voor de studievoortgang”.

De Raad stelt vooreerst vast dat in de beslissing van 19 oktober 2015 de aangegeven juridische en feitelijke overwegingen *prima facie* echter niet toelaten om duidelijk vast te stellen op basis van welke precieze grond tot de evaluatie ten aanzien van de verzoekende partij is besloten. De beslissing stelt dat

“zij niet over de vereiste professionele kwaliteiten en waarden (zoals respect, inlevingsvermogen en verantwoordelijkheid) beschikt waar een toekomstig arts-specialist in de Geriatrie aan moet voldoen. De commissie houdt bij haar beoordeling bovendien rekening met de trage studievoortgang en het bijzonder lange studietraject van [verzoekende partij] in het kader van de basisopleiding Bachelor en Master in de Geneeskunde.”

Ook in het kader van de reguliere opleidingsonderdelen wordt onder meer als leerresultaat vooropgesteld dat het beheersen van de algemene en specifieke beroepsgerichte competenties nodig voor de zelfstandige aanwending van wetenschappelijke of artistieke kennis op het niveau van een beginnend beroepsbeoefenaar, moeten worden verworven (artikel II.141, 4,e) Codex Hoger Onderwijs).

Heeft de commissie zich gebaseerd op resultaten van opleidingsonderdelen of deelopleidingsonderdelen, en zo ja op welke? Zijn deze resultaten definitief vastgelegd? Werd *in casu* een nieuw onderzoek/assessment verricht naar deze beroepsgerichte competenties en attitude op basis waarvan verzoekende partij is beoordeeld en niet geschikt verklaard? Werd de beslissing genomen op basis van eerder reeds verworven

competenties in het kader van de opleiding geneeskunde die in het kader van huidige beoordeling, niet als voldoende beschouwd werden om te worden gevaloriseerd?

Uit de lezing van voorliggende beslissing blijkt wel duidelijk dat de gelegenheidscommissie heeft geoordeeld dat verzoekende partij niet over de nodige competenties (vereiste professionele kwaliteiten en waarden (zoals respect, inlevingsvermogen en verantwoordelijkheid)) beschikt om een attest te krijgen. Dat dit tot gevolg heeft dat verzoekster niet wordt geselecteerd en derhalve niet kan worden ingeschreven is *in se* niet de beslissing die de Raad onderzoekt, maar wel de onderliggende beslissing, met name: de vraag of de beoordeling over de competenties van verzoekster regelmatig en niet kennelijk onredelijk is gebeurd. Het is derhalve niet de niet-selectie of niet- inschrijving *in se* die in voorliggend dossier voorligt, maar wel de evaluatiebeslissing over de door verzoekster bereikte competenties/beroepsattitude in vergelijking met de begincompetenties die noodzakelijk zijn voor het volgen van een master- na masteropleiding in de Specialistische Geneeskunde. Dit is een studievoortgangsbepaling die de Raad moet kunnen beoordelen op regelmatigheid en redelijkheid.

7. Op basis van de lezing van de beslissing van 19 oktober 2015 concludeert de Raad dat deze beslissing een *ex post* beoordeling inhoudt van de beroepsgerichte competenties van de verzoekende partij om in aanmerking te komen voor een attest waaruit blijkt dat ze succesvol een master- na masteropleiding kan volgen, wat naar het oordeel van de Raad als een studievoortgangsbepaling *sensu lato* kan begrepen worden. Dit is *in se* naar aard en gevolg niet anders dan bv. een beslissing van een examencommissie over het bereiken van de competenties gelinkt aan een bepaald opleidingsonderdeel en de uitreiking van een creditbewijs (artikel I.3, 69°, a). Dit is *in se* ook naar aard en gevolg niet anders dan een beslissing van een toelatingscommissie om een student niet rechtstreeks toe te laten tot een vervolgopleiding op basis van zijn kwalificaties en hem/haar al dan niet een voorbereidingsprogramma op te leggen (artikel I.3, 69°, e). Dit is *in se* naar aard en gevolg ook niet anders dan bepalen dat een persoon niet over de nodige competenties beschikt om een vrijstelling te bekomen (artikel I.3, 69°, d) of om rechtstreeks gediplomeerd te worden. In al deze gevallen heeft er een beoordeling /valorisatie plaats van de competenties gelinkt aan een bepaalde opleiding en wordt de studievoortgang belemmerd of al dan niet stopgezet. De beslissing van de

gelegenheidscommissie van 19 oktober 2015 beantwoordt naar het oordeel van de Raad aan de gemeenschappelijke kenmerken van deze studievoortgangsbepalingen.

De Raad stelt dan ook dat hij in het licht van het hoger geciteerde arrest van de Raad van State bevoegd is om deze zaak te onderzoeken. Bijgevolg moet de beslissing van de interne beroepsinstantie op grond waarvan het beroep is afgewezen wegens niet ontvankelijkheid worden vernietigd.

In de huidige lezing van het dossier moet de beslissing beschouwd worden als een studievoortgangsbepaling *sensu lato* en moet de interne beroepsinstantie in eerste instantie de grond van deze beslissing verduidelijken en een onderzoek doen naar de middelen ten gronde die verzoekende partij heeft voorgelegd in het kader van het interne beroep.

Gezien de Raad zich op basis van de huidige meegedeelde beslissing bevoegd acht, is de in ondergeschikte orde gevraagde voorlegging van een prejudiciële vraag aan het Grondwettelijk Hof niet aan de orde in de huidige stand van de procedure.”.

In opvolging van het vernietigingsarrest nr. 2.806 d.d. 2 februari 2016 in de zaak 2015/648 beslist de voorzitter van de interne beroepsinstantie dat hij, in zijn hoedanigheid als voorzitter van de interne beroepsinstantie, nog steeds van oordeel is dat de interne beroepsinstantie niet bevoegd is om kennis te nemen van het beroep tegen de beslissing van de gelegenheidscommissie van 19 oktober 2015, nu deze beslissing niet kan worden beschouwd als een studievoortgangsbepaling in de zin van artikel 151 van het Onderwijs- en Examenreglement, met de facultaire aanvullingen van de faculteit Geneeskunde en Farmacie, zodat het beroep bijgevolg onontvankelijk is. Daarna wijst de voorzitter van de interne beroepsinstantie erop dat door verwerende partij werd beslist om een cassatieberoep bij de Raad van State in te stellen tegen het arrest nr. 2.806 van 2 februari 2016 van de Raad voor Betwistingen inzake studievoortgangsbepalingen.

Dit werd bij aangetekend schrijven van 29 februari 2016 aan de verzoekende partij meegedeeld.

Bij aangetekend schrijven van 4 maart 2016 diende verzoekende partij een verzoekschrift in bij de Raad.

IV. Gezag van gewijsde van het arrest nr. 2.806 van 2 februari 2016

Verzoekende partij verwijst in haar verzoekschrift vooreerst naar overweging 7 van het eerdere arrest in deze zaak. Volgens haar werd er geoordeeld dat de beoordeling over haar competenties in het kader van de selectieprocedure een studievoortgangsbeslissing *sensu lato* is in de zin van art. I.3, 69° Codex Hoger Onderwijs. Volgens haar dient de interne beroepsinstantie van verwerende partij het intern beroep ontvankelijk te verklaren en een onderzoek naar de middelen ten gronde te voeren. Verzoekende partij merkt op dat aan de interne beroepscommissie de verplichting werd opgelegd om een nieuwe beslissing te nemen, hetgeen impliceert dat deze zich niet meer diende uit te spreken over de ontvankelijkheid van het beroep. Volgens haar is ook de argumentatie die de voorzitter van de interne beroepsinstantie in zijn schrijven geeft manifest foutief. Ze benadrukt dat het aan de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbeslissingen toekomt om het begrip ‘studievoortgangsbeslissing’ te interpreteren, wat hij ook gedaan heeft in het eerdere arrest in deze zaak.

In haar *antwoordnota* stipt verwerende partij aan dat nergens in de Codex Hoger Onderwijs te lezen valt dat bij een vernietiging van de bestreden beslissing door de Raad, de ontvankelijkheidsbeoordeling in het kader van het intern beroep komt te vervallen. Volgens haar ligt er ten gevolge van het arrest van de Raad louter een “herleving” van het intern beroep van 3 november 2015 voor, alsof de eerste beslissing genomen op intern beroep nooit heeft bestaan, zodat het aan de beroepsinstantie toekomt om dit beroep met volheid van bevoegdheid te beoordelen. Verwerende partij benadrukt dat *in casu* de voorzitter van de beroepsinstantie op gemotiveerde gronden oordeelde dat de beroepsinstantie niet over de bevoegdheid beschikt om over het beroep te oordelen, vermits de bestreden beslissing geen studievoortgangsbeslissing in de zin van het OER betreft. Ze stelt dat het OER uiteraard in overeenstemming met de Codex Hoger Onderwijs moet worden gelezen, maar ze is van mening dat ook op grond van de Codex Hoger Onderwijs geen bevoegdheid aan de beroepsinstantie kan worden toegekend om over het intern beroep van verzoekster te oordelen. Verwerende partij merkt op dat ze om die reden besloten heeft om cassatieberoep in te stellen tegen het arrest nr. 2.806 van 2 februari 2016.

Verder in haar *antwoordnota* stelt verwerende partij ervan bewust te zijn dat het cassatieberoep dat ingesteld werd tegen het arrest nr. 2.806 van 2 februari 2016 geen schorsende werking heeft. Om te vermijden dat de Raad een oordeel zou vellen dat vervolgens in het kader van de uitspraak van de Raad van State over het voormelde cassatieberoep wordt tegengesproken (cf.

ook de reeds tegenstrijdige rechtspraak van de Raad zelf in het arrest nr. 2.806 van 2 februari 2016 ten opzichte van het arrest nr. 2.801 van 27 januari 2016), verzoekt zij echter dat de Raad zijn uitspraak in deze zaak zou opschorten totdat de Raad van State uitspraak heeft gedaan naar aanleiding van het cassatieberoep ingesteld tegen het eerdere arrest nr. 2.806 in deze zaak.

In haar *wederantwoordnota* benadrukt verzoekende partij dat de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbepalingen een administratief rechtscollege is en dat, bijgevolg, zijn beslissingen bekleed zijn met gezag van gewijsde. Bovendien hebben, volgens haar, zowel het dispositief van een vernietigingsarrest als de dragende motieven die dit dispositief ondersteunen gezag van gewijsde, zolang deze binnen de reikwijdte van het dictum blijven en er de noodzakelijke juridische steun voor vormen. Ze merkt op dat het gezag van gewijsde tot gevolg heeft dat een vernietiging door de Raad als juridische waarheid geldt en dat het beslechte geschilpunt niet opnieuw tussen de partijen in het geding kan rijzen en dat de Raad niet meer kan oordelen over middelen waarover hij zich reeds heeft uitgesproken. Volgens verzoekster heeft de Raad in het arrest van 2 februari 2016 in deze zaak, die hetzelfde voorwerp, oorzaak en partijen betreft, reeds geoordeeld over de draagwijdte van het begrip ‘studievoortgangsbepaling’. Ze merkt op dat de loutere vaststelling dat verwerende partij in haar beslissing opnieuw over de ontvankelijkheid oordeelt, zonder rekening te houden met hetgeen door de Raad werd beslist, volstaat om te oordelen dat verwerende partij het gezag van gewijsde van het arrest schendt door het nemen van de bestreden beslissing.

Verder stelt verzoekster dat zij niet akkoord kan gaan met een opschorting van de uitspraak totdat de Raad van State zijn cassatiearrest heeft gevelde. Ze benadrukt dat een cassatieberoep bij de Raad van State geen schorsende werking heeft en dat er, door de deloyale houding van verwerende partij, nog geen beslissing ten gronde is gevelde door de interne beroepsinstantie, wat in weerwil is met het arrest van 2 februari 2016. Volgens haar is verwerende partij ook niet zinnens om ook maar enig gevolg te geven aan een arrest gevelde door de Raad voor Betwistingen inzake Studievoortgangsbepalingen. Verzoekster is ook van mening dat zij op verschillende andere wijzen gehinderd wordt in haar studies geneeskunde door verwerende partij.

Verzoekende partij stelt ook dat zij, om haar de kans te geven op een normale wijze naar een stageplaats te zoeken, een voorlopige toekenning dient toegekend te worden. Ze merkt op dat het academiejaar ondertussen ten einde loopt en dat er nog steeds geen beslissing is genomen

omtrent de toekenning aan haar van het universitaire attest. Ook zal de beslissing van de Raad van State waarschijnlijk niet voor het einde van het academiejaar genomen worden. Volgens haar is het bovendien verre van zeker dat, indien de Raad van State zou oordelen dat de Raad voor Betwistingen inzake Studievoortgangsbepalingen inderdaad bevoegd is om een beslissing in de zaak te nemen, verwerende partij dergelijke beslissing vrijwillig zal tenuitvoerleggen. Hierdoor zal zij niet de nodige tijd hebben om zich nog voor de start van volgend academiejaar in te schrijven en om de administratieve verplichtingen om de ManaMa in de specialistische geneeskunde, en de daarbij horende stage, aan te vatten. Ze vraagt dan ook met aandring om haar, bij wijze van voorlopige maatregel, een universitair attest toe te kennen, desnoods buiten contingent.

In uiterste ondergeschikte orde vraagt verzoekster om een prejudiciële vraag te stellen aan het Grondwettelijk Hof over de schending van de artikelen 10,11 en 13 van de Grondwet in samenhang gelezen met artikel 6.1 en 13 van het EVRM door de artikelen II.285, tweede lid en I.3.69° van de Codex Hoger Onderwijs.

Beoordeling

Een vernietigingsbeslissing van de Raad heeft verregaande gevolgen in die zin dat de vernietigde bestuurshandeling *ex tunc* en in principe met effect *erga omnes* uit de rechtsorde wordt verwijderd. De mate van rechtsherstel wordt door de bestuurlijk bevoegde instantie binnen de contouren van een arrest en de daarin opgenomen randvoorwaarden zelf ingevuld. De mate en snelheid van het rechtsherstel kan ook worden bepaald door bijkomende procedures die worden ingesteld, zoals een cassatieprocedure. Een dergelijke beroepsprocedure werkt niet schorsend.

Voorliggend arrest heeft alleszins in de huidige stand van het geding ‘gezag van gewijsde’. Dit houdt in dat na vernietiging, de instelling bij het nemen van een nieuwe beslissing rekening moet houden met de overwegingen van de Raad die geleid hebben tot de vernietiging. Verzoekende partij beroept zich *in casu* in hoofddorde op de miskenning van dit gezag van gewijsde en de rechtskracht van het arrest van 2 februari 2016.

In casu heeft het arrest nr. 2.806 van 2 februari 2016 zich beperkt tot een bevoegdheidsonderzoek van deze Raad en bijgevolg van de interne beroepsinstantie van de verwerende partij, conform artikel 151 van het OER (zie stuk 21 van verwerende partij). Deze

Raad heeft op 2 februari 2016 geoordeeld dat de beslissing van de gelegenheidscommissie van 19 oktober 2015 een ‘studievoortgangsbepaling’ betreft waarvoor op grond van de artikelen I.3, 69° en II.283 tot II.285 van de Codex Hoger Onderwijs zowel een intern beroep als een extern beroep bij de Raad openstaat (zie stuk 19 van verwerende partij). In opvolging van dit arrest diende de interne beroepsinstantie van verwerende partij, zoals bepaald in artikel 151 van het OER, het beroep alleszins *ratione materiae* ontvankelijk te verklaren, om vervolgens de grond van deze zaak te onderzoeken en een antwoord te formuleren op de ten gronde ingeroepen middelen van verzoekster die betrekking hebben op de schending van de rechten van verdediging, de motiveringsplicht, de motiveringsgrond en het redelijkheidsbeginsel.

De Raad stelt echter vast dat verwerende partij in haar beslissing van 29 februari 2016 van de voorzitter van de interne beroepsinstantie heeft geoordeeld dat de interne beroepsinstantie alsnog onbevoegd is en dat het beroep onontvankelijk is *ratione materiae*, gezien het geen studievoortgangsbepaling is waarvoor de interne beroepsinstantie op grond van de Codex Hoger Onderwijs en het OER bevoegd is. De Raad kan met verzoekster niet anders dan concluderen dat dit een flagrante miskennis is van de duidelijke draagwijdte van het arrest van 2 februari 2016 van deze Raad.

Verwerende partij stelt dat, in opvolging van dit arrest, het aan de interne beroepsinstantie is om zowel de ontvankelijkheid als de gegrondheid van de initiële beslissing opnieuw te onderzoeken. Verwerende partij beroept zich, wat de door de voorzitter van de interne beroepsinstantie ingeroepen beweegredenen voor de onontvankelijkheid betreft, enerzijds op het ingestelde en toelaatbaar verklaarde cassatieberoep d.d. 3 maart 2016 bij de Raad van State en anderzijds op de onderlinge contradictie tussen de arresten die door deze Raad werden genomen, en meer specifiek tussen het arrest van 2 februari 2016 en het arrest van 27 januari 2016.

De Raad onderzoekt verder in hoeverre er redenen voorhanden zijn om het gezag van gewijsde dat kleefte aan het arrest van 2 februari 2016 van deze Raad te herzien en om vervolgens de behandeling op te schorten tot een cassatiearrest door de Raad van State is geveld.

Het eerste argument betreft de hangende cassatieprocedure. De Raad stelt vast dat in het kader van voorliggend dispuut verschillende zaken aanhangig zijn gemaakt bij meerdere rechtbanken. Momenteel is er een procedure hangende bij het Hof van Beroep te Brussel en voor de

Nederlandstalige rechtbank van eerste aanleg te Brussel. Bij arrest nr. 234.296 van 31 maart 2016 werd het ingestelde annulatie- en schorsingsberoep door de Raad van State verworpen op grond van onbevoegdheid. Tegen het arrest nr. 2.806 van 2 februari 2016 van de Raad werd een cassatieberoep bij de Raad van State ingesteld. Dit cassatieberoep werd ingediend bij verzoekschrift d.d. 3 maart 2016 en werd inmiddels door de Raad van State toelaatbaar verklaard.

De Raad betreurt het dat, onder meer, de onduidelijkheid over de bevoegdheid van diverse rechtscolleges de rechtsgang van verzoekende partij in grote mate vertraagt, waardoor er onzekerheid over de rechtspositie van verzoekster, en ook van haar medestudenten, blijft bestaan.

De Raad stelt in dit verband vast dat het nu eenmaal eigen is aan voorliggende procedure dat het instellen van een cassatieberoep geen schorsende werking heeft en dat het derhalve aan deze Raad is om in principe de normale rechtsgang verder te zetten in afwachting van een arrest in de cassatieprocedure. De Raad is dan ook van oordeel dat de interne beroepsinstantie zich moet gedragen naar het eerder gevelde arrest op grond waarvan zij bevoegd is verklaard en derhalve gehouden is om zich ten minste ‘onder voorbehoud’ ten gronde uit te spreken over de studievoorgangsbeslissing.

De Raad stelt verder vast, op basis van artikel 151 van het OER (stuk 21 van de verwerende partij), dat verwerende partij het instellen van een interne beroepsprocedure beperkt heeft tot de in het decreet opgesomde studievoortgangsbeslissingen. Dit impliceert in principe dat een beslissing in afwachting van het oordeel van de Raad van State over de aard van deze beslissing van de gelegenheidscommissie van 19 oktober 2015 en de bevoegdheid ‘onder voorbehoud’ zal worden genomen.

De Raad stelt bovendien ook vast dat (voor zover het OER van verwerende partij dit niet belet) de verwerende partij *in casu* reeds over de beslissing van de gelegenheidscommissie een ‘willige’ interne beroepsprocedure kan voeren – waar de bevoegdheidskwestie niet speelt - met het oog op het formuleren van een antwoord op de door verzoekster ingeroepen grieven. Een verduidelijking ten gronde wat de ingeroepen grieven van verzoekster betreft en een verduidelijking over de door de Raad in zijn arrest van 2 februari 2016 in het kader van het bevoegdheidsonderzoek aangehaalde onduidelijke motiveringsgrond voor de niet-toekenning

van een universitair attest, zal ongetwijfeld reeds meer klaarheid verschaffen wat de rechtspositie van verzoekster betreft.

Deze argumentatie van verwerende partij overtuigt de Raad niet om het gezag van gewijsde dat kleeft aan voornoemd arrest van 2 februari 2016 te herzien.

In tweede instantie wijst verwerende partij op de zogenaamde contradictie in de rechtspraak van deze Raad, meer bepaald tussen het arrest van 2 februari 2016 en dat van 27 januari 2016. De Raad kan niet anders dan met verzoekster concluderen dat de Raad in haar arrest van 2 februari 2016, zonder in te gaan op de inhoud van het eerder gevelde arrest van 27 januari 2016, geoordeeld heeft dat er *prima facie* wel degelijk een onderscheid is tussen beide dossiers en dat er derhalve van een contradictie geen sprake is. In beide arresten werd een andere vraagstelling voorgelegd. In het arrest van 2 februari 2016 heeft de Raad geoordeeld dat de gelegenheidscommissie op 19 oktober 2015 wel degelijk een beslissing heeft genomen over de competenties van verzoekster (wat letterlijk in de beslissing van de gelegenheidscommissie is opgenomen (zie verslag stuk 13 van de verwerende partij)), daar waar het arrest van 27 januari 2016 de bevoegdheid van de Raad onderzoekt in het kader van een beslissing tot niet-inschrijving of niet-selectie *an sich*. De Raad ziet niet in waarom hij op dit ogenblik op basis van de door verwerende partij opnieuw naar voor gebrachte, niet fundamenteel gewijzigde argumentering over de bevoegdheid van deze Raad, zijn eerdere zienswijze omtrent zijn bevoegdheid zou moeten herzien.

De Raad acht het in het licht van bovenstaande overwegingen niet aangewezen om het met gezag van gewijsde beklede arrest te herzien, noch om in te gaan op de vraag van verweerder tot opschorting van deze procedure.

De Raad acht het bij wijze van rechtsherstel in de huidige stand van het geding ook niet aangewezen om voorlopige maatregelen te nemen zoals verzoekster vraagt. Dergelijke voorlopige maatregelen kunnen in ieder geval niet inhouden dat de Raad zich in de plaats zou stellen van verwerende partij wat de toekenning van het universitair attest betreft.

De Raad benadrukt in deze wel dat, ingeval verwerende partij opnieuw weigert om een beslissing ten gronde te onderzoeken en te nemen en de Raad van State in het kader van een cassatieprocedure van oordeel is dat deze Raad, met inbegrip van de

interne beroepsinstantie wel degelijk bevoegd is, het herhaaldelijk weigeren van een onderzoek ten gronde in het kader van de rechtsbescherming van verzoekster voor deze Raad als een impliciete weigeringsbeslissing kan beschouwd worden die in voorkomend geval kan vernietigd worden en *in casu* de toekenning van het universitair attest tot gevolg heeft.

De Raad legt verwerende partij de plicht op om haar bevoegd orgaan in het kader van het intern beroep dat eerst dient uitgeput te worden, ten gronde een beslissing - zo gewenst onder voorbehoud - te laten nemen in overeenstemming met het gezag van gewijsde van vorig arrest van 2 februari 2016.

In het licht van het voorgaande zal de Raad niet ingaan op het verzoek van verzoekster in ondergeschikte orde om een vraag te stellen aan het Grondwettelijk Hof. Het is aan de Raad van State als cassatierechter om over de bevoegdheidskwestie binnen een redelijke termijn uitspraak te doen en, zo de hogere rechtbank dit aangewezen acht, een prejudiciële vraag te stellen aan het Grondwettelijk Hof.

BESLISSING

1. De Raad vernietigt de beslissing van de interne beroepsinstantie van 29 februari 2016.

2. De interne beroepsinstantie zal uiterlijk tegen 31 mei 2016 een nieuwe beslissing nemen rekening houdend met de overwegingen van de Raad.

Dit arrest is uitgesproken te Brussel, in openbare terechtzitting van 11 mei 2016, door de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbepalingen, IIIe Kamer, samengesteld uit:

Karla Van Lint,	kamervoorzitter
Jan Geens	bijzitter
Piet Versweyvelt	bijzitter
bijgestaan door	
Freya Gheysen	secretaris

De secretaris
Freya Gheysen

De voorzitter
Karla Van Lint

Tegen dit arrest is een beroep bij de Raad van State mogelijk overeenkomstig artikel 14, § 2 van de gecoördineerde wetten op de Raad van State en het Koninklijk Besluit van 30 november 2006 tot vaststelling van de cassatieprocedure bij de Raad van State. Dit beroep dient schriftelijk en aangetekend te gebeuren binnen de dertig dagen na kennisgeving van deze beslissing en ondertekend te zijn door een advocaat. Bij het beroep moeten zijn gevoegd een kopie van het aangevochten arrest, de bijgevoegde stukken dienen genummerd en geïnterpreteerd te zijn, en zes eensluidend verklaarde afschriften van het beroep.

Arrest nr. 2.912 van 2 mei 2016 in de zaak 2016/091

In zake: [REDACTED]

Tegen: [REDACTED]

I. Voorwerp van de vordering

Het beroep, ingesteld op 15 maart 2016, strekt tot nietigverklaring van de studievoortgangsbepaling van 12 februari 2016 waarbij aan de verzoekster een score van 7 op 20 werd toegekend voor het opleidingsonderdeel ‘[REDACTED]’ en de beslissing van de interne beroepsinstantie van 10 maart 2016 waarbij het intern beroep van verzoekster onontvankelijk werd verklaard.

II. Verloop van de rechtspleging

Verwerende partij heeft een antwoordnota ingediend. Verzoekende partij heeft een wederantwoordnota ingediend.

De partijen zijn opgeroepen voor de terechtzitting, die heeft plaatsgevonden op 29 april 2016.

Kamervoorzitter Karla Van Lint heeft verslag uitgebracht.

De heer [REDACTED], die verschijnt voor de verzoekende partij, verzoekende partij, advocaat [REDACTED] en de heer [REDACTED], die verschijnen voor de verwerende partij, zijn gehoord.

III. Feiten

Verzoeker is in het academiejaar 2015-2016 ingeschreven in de opleiding “Bachelor in het Vastgoed”.

Voor het opleidingsonderdeel “[REDACTED]” bekomt verzoekende partij een examencijfer van 7/20.

Verzoekende partij stelde op datum van 19 februari 2016 een intern beroep in bij de interne beroepsinstantie van de onderwijsinstelling.

Bij beslissing van de interne beroepsinstantie op datum van 10 maart 2016 werd het intern beroep onontvankelijk verklaard.

De interne beroepsbeslissing stelde dat een intern beroep niet enkel tijdig, maar ook op ontvankelijke wijze dient te worden ingesteld. Het individueel studievoortgangsdossier, waarin de examenresultaten op schriftelijke en elektronische wijze aan elke student worden meegedeeld, bevat de uitdrukkelijke vermelding van de beroepsmodaliteiten. Artikel 101 van het Onderwijs- en Examenreglement bevat eveneens de beroepsmodaliteiten voor het instellen van een ontvankelijk intern beroep.

In casu werd het aangevochten examenresultaat op 12 februari 2016 aan verzoekster bekendgemaakt, zodat de termijn om beroep in te stellen vervallen is op 17 februari 2016. De aangetekende zending draagt als postmerk 19 februari 2016. Het beroep is met andere woorden laattijdig ingesteld en dient daarom alleen reeds onontvankelijk te worden verklaard. Verzoekster voert aan dat zij op 17 februari 2016, of de laatst nuttige dag om beroep in te stellen, ziek was en verwijst hiervoor naar een getuigschrift van werkonbekwaamheid opgesteld door haar arts. De interne beroepsinstantie merkt vooreerst op dat het getuigschrift pas werd opgesteld op 22 februari 2016 en niet vermeldt of het verzoekster toegelaten was de woonst te verlaten, zodat uit het getuigschrift niet met zekerheid kan worden afgeleid dat verzoekster in de onmogelijkheid zou verkeerd hebben om haar beroepsverzoekschrift aangetekend te verzenden. Bijkomend stelt de interne beroepsinstantie vast dat verzoekster op 17 februari 2016 wél aanwezig was in de les Economie (namiddag). Ze heeft de aanwezigheidslijst ondertekend. De interne beroepsinstantie is bijgevolg van oordeel dat er geen sprake kan zijn van een overmachtssituatie, van aard om de beroepstermijn te verlengen. Bovendien heeft het getuigschrift van werkonbekwaamheid enkel betrekking op 17 februari 2016, zodat – zelfs indien al zou worden aangenomen dat dit getuigschrift aanleiding zou moeten geven tot een verlenging van de beroepstermijn, *quod non* – de vervaltermijn hooguit met 1 kalenderdag kon worden verlengd, zijnde tot 18 februari 2016. Ook in dat geval werd het beroep laattijdig ingesteld.

Bovendien stelt de interne beroepsinstantie dat, hoewel een eerste feedbackgesprek met docent [N.M.] reeds plaatsvond op 15 februari 2016, het beroepsverzoekschrift dat aangetekend verzonden werd op 19 februari 2016 geen feitelijke omschrijving van de ingeroepen bezwaren bevat. Ook om die reden dient het beroep onontvankelijk te worden verklaard. Indien al zou worden aangenomen dat verzoekster de mogelijkheid had om haar beslissing om beroep in te stellen, uit te stellen tot na een bijkomend gesprek met de examinerator, *quod non*, dan nog diende zij binnen de 5 kalenderdagen na het instellen van haar beroep een uitgebreidere motivering van haar klacht over te maken. De aangetekende brief van verzoekster van 25 februari 2016 werd buiten termijn overgemaakt en bevat geen uitgebreidere motivering van haar klacht, behalve dan de niet-gestaafde bewering dat er volgens haar iets mis zou zijn met de puntenbepaling, nu ze de opdrachten altijd correct zou hebben uitgevoerd. De bijkomende motivering, die verzoekster als bijlage gehecht heeft aan haar e-mail van 2 maart 2016 om 22u37, werd eveneens uiterst laattijdig overgemaakt, zodat hiermee geen rekening kan worden gehouden.

De interne beroepsinstantie besloot dan ook dat het intern beroep onontvankelijk was, gezien het laattijdig werd ingesteld en geen feitelijke omschrijving van de ingeroepen bezwaren omvat.

De beslissing op intern beroep werd bij aangetekend schrijven van 10 maart 2016 aan verzoekende partij overgemaakt.

Bij aangetekend schrijven van 15 maart 2016 diende verzoekende partij een verzoekschrift in bij de Raad.

IV. Ontvankelijkheid

De Raad onderzoekt, desnoods ambtshalve, de ontvankelijkheid van het beroep.

Artikel II.294, §2 van de Codex Hoger Onderwijs schrijft met betrekking tot de indiening van een beroep bij de Raad het volgende voor:

“§2. De beroepen worden ingesteld bij wijze van verzoekschrift, waarin ten minste een feitelijke omschrijving is opgenomen van de ingeroepen bezwaren.

Het verzoekschrift wordt gedagtekend en, op straffe van onontvankelijkheid, ondertekend door de verzoeker of zijn raadsman.”

De ondertekening van een bij de Raad ingesteld beroep is door de decreetgever uitdrukkelijk op straffe van onontvankelijkheid voorgeschreven.

De Raad stelt vast dat verzoeksters verzoekschrift niet is ondertekend.

Het beroep is onontvankelijk.

BESLISSING

De Raad verwerpt het beroep.

Dit arrest is uitgesproken te Brussel, in openbare terechtzitting van 2 mei 2016, door de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbepalingen, IIIe Kamer, samengesteld uit:

Karla Van Lint,	kamervoorzitter
Jan Geens	bijzitter
Piet Versweyvelt	bijzitter
bijgestaan door	
Freya Gheysen	secretaris

De secretaris

Freya Gheysen

De voorzitter

Karla Van Lint

Tegen dit arrest is een beroep bij de Raad van State mogelijk overeenkomstig artikel 14, § 2 van de gecoördineerde wetten op de Raad van State en het Koninklijk Besluit van 30 november 2006 tot vaststelling van de cassatieprocedure bij de Raad van State. Dit beroep dient schriftelijk en aangetekend te gebeuren binnen de dertig dagen na kennisgeving van deze beslissing en ondertekend te zijn door een advocaat. Bij het beroep moeten zijn gevoegd een kopie van het aangevochten arrest, de bijgevoegde stukken dienen genummerd en geïnventariseerd te zijn, en zes eensluidend verklaarde afschriften van het beroep.

Arrest nr. 2.913 van 2 mei 2016 in de zaak 2016/092

In zake: [REDACTED]

Tegen: [REDACTED]

I. Voorwerp van de vordering

Het beroep, ingesteld op 16 maart 2016, strekt tot nietigverklaring van de studievoortgangsbepaling van 12 februari 2016 waarbij aan de verzoekster een score van 7 op 20 werd toegekend voor het opleidingsonderdeel ‘[REDACTED]’ (eerste bestreden beslissing) en de beslissing van de interne beroepsinstantie van 10 maart 2016 waarbij het intern beroep van verzoekster onontvankelijk werd verklaard (tweede bestreden beslissing).

II. Verloop van de rechtspleging

Verwerende partij heeft een antwoordnota ingediend. Verzoekende partij heeft een wederantwoordnota ingediend.

De partijen zijn opgeroepen voor de terechtzitting, die heeft plaatsgevonden op 29 april 2016.

Kamervoorzitter Karla Van Lint heeft verslag uitgebracht.

De heer [REDACTED], die verschijnt voor de verzoekende partij, verzoekende partij, advocaat Stefanie De Proost en de heer [REDACTED], die verschijnen voor de verwerende partij, zijn gehoord.

III. Feiten

Verzoeker is in het academiejaar 2015-2016 ingeschreven in de opleiding “Bachelor in het Vastgoed”.

Voor het opleidingsonderdeel “[REDACTED]” bekomt verzoekende partij een examencijfer van 7/20.

Verzoekende partij stelde op datum van 19 februari 2016 een intern beroep in bij de interne beroepsinstantie van de onderwijsinstelling.

Bij beslissing van de interne beroepsinstantie op datum van 10 maart 2016 werd het intern beroep onontvankelijk verklaard.

De interne beroepsbeslissing stelde dat een intern beroep niet enkel tijdig, maar ook op ontvankelijke wijze dient te worden ingesteld. Het individueel studievoortgangsdossier, waarin de examenresultaten op schriftelijke en elektronische wijze aan elke student worden meegedeeld, bevat de uitdrukkelijke vermelding van de beroepsmodaliteiten. Artikel 101 van het Onderwijs- en Examenreglement bevat eveneens de beroepsmodaliteiten voor het instellen van een ontvankelijk intern beroep.

In casu werd het aangevochten examenresultaat op 12 februari 2016 aan verzoekster bekendgemaakt, zodat de termijn om beroep in te stellen vervallen is op 17 februari 2016. De aangetekende zending draagt als postmerk 19 februari 2016. Het beroep is met andere woorden laattijdig ingesteld en dient daarom alleen reeds onontvankelijk te worden verklaard. Verzoekster voert aan dat zij op 17 februari 2016, of de laatst nuttige dag om beroep in te stellen, ziek was en verwijst hiervoor naar een getuigschrift van werkonbekwaamheid opgesteld door haar arts. De interne beroepsinstantie merkt vooreerst op dat het getuigschrift pas werd opgesteld op 22 februari 2016 en niet vermeldt of het verzoekster toegelaten was de woonst te verlaten, zodat uit het getuigschrift niet met zekerheid kan worden afgeleid dat verzoekster in de onmogelijkheid zou verkeerd hebben om haar beroepsverzoekschrift aangetekend te verzenden. Bijkomend stelt de interne beroepsinstantie vast dat verzoekster op 17 februari 2016 wél aanwezig was in de les Economie (namiddag). Ze heeft de aanwezigheidslijst ondertekend. De interne beroepsinstantie is bijgevolg van oordeel dat er geen sprake kan zijn van een overmachtssituatie, van aard om de beroepstermijn te verlengen. Bovendien heeft het getuigschrift van werkonbekwaamheid enkel betrekking op 17 februari 2016, zodat – zelfs indien al zou worden aangenomen dat dit getuigschrift aanleiding zou moeten geven tot een verlenging van de beroepstermijn, *quod non* – de vervaltermijn hooguit met 1 kalenderdag kon worden verlengd, zijnde tot 18 februari 2016. Ook in dat geval werd het beroep laattijdig ingesteld.

Bovendien stelt de interne beroepsinstantie dat, hoewel een eerste feedbackgesprek met docent [N.M.] reeds plaatsvond op 15 februari 2016, het beroepsverzoekschrift dat aangetekend verzonden werd op 19 februari 2016 geen feitelijke omschrijving van de ingeroepen bezwaren bevat. Ook om die reden dient het beroep onontvankelijk te worden verklaard. Indien al zou worden aangenomen dat verzoekster de mogelijkheid had om haar beslissing om beroep in te stellen, uit te stellen tot na een bijkomend gesprek met de examinerator, *quod non*, dan nog diende zij binnen de 5 kalenderdagen na het instellen van haar beroep een uitgebreidere motivering van haar klacht over te maken. De aangetekende brief van verzoekster van 25 februari 2016 werd buiten termijn overgemaakt en bevat geen uitgebreidere motivering van haar klacht, behalve dan de niet-gestaafde bewering dat er volgens haar iets mis zou zijn met de puntenbepaling, nu ze de opdrachten altijd correct zou hebben uitgevoerd. De bijkomende motivering, die verzoekster als bijlage gehecht heeft aan haar e-mail van 2 maart 2016 om 22u37, werd eveneens uiterst laattijdig overgemaakt, zodat hiermee geen rekening kan worden gehouden.

De interne beroepsinstantie besloot dan ook dat het intern beroep onontvankelijk was, gezien het laattijdig werd ingesteld en geen feitelijke omschrijving van de ingeroepen bezwaren omvat.

De beslissing op intern beroep werd bij aangetekend schrijven van 10 maart 2016 aan verzoekende partij overgemaakt.

Bij aangetekend schrijven van 16 maart 2016 diende verzoekende partij een verzoekschrift in bij de Raad.

IV. Ontvankelijkheid

Voorwerp van het beroep

De Raad onderzoekt, desnoods ambtshalve, de ontvankelijkheid van het beroep.

De Raad wijst erop dat artikel 101 van het onderwijs- en examenreglement van verwerende partij als volgt luidt:

“De interne beroepsprocedure leidt tot:

- a) de gemotiveerde afwijzing van het beroep op grond van onontvankelijkheid of ongegrondheid;

b) een nieuwe beslissing door de interne beroepsinstantie.

De beslissing wordt aan de student per e-mail ter kennis gebracht. Hiervoor wordt het mailadres gebruikt dat door de student werd opgegeven bij het indienen van zijn beroep.”

Uit artikel 101 OER volgt dat de beroepsinstantie volheid van bevoegdheid heeft. Haar beslissing komt daardoor in de plaats van de initiële studievoortgangsbepaling, die op haar beurt uit het rechtsverkeer verdwijnt en derhalve niet meer het voorwerp kan uitmaken van een beroep.

Het beroep is enkel ontvankelijk in de mate dat het is gericht tegen de tweede bestreden beslissing (verder: de bestreden beslissing).

Uitputting interne beroepsmogelijkheden

Verzoekende partij heeft het intern beroep ingesteld en uitgeput.

Of de interne beroepsinstantie dit beroep terecht onontvankelijk heeft verklaard, wordt hierna bij de grond van de zaak onderzocht.

V. De middelen

A. Eerste middel

De verwerende partij heeft bij beslissing van 10 maart 2016 het intern beroep onontvankelijk verklaard wegens laattijdigheid en gebrek aan feitelijke omschrijving van de ingeroepen bezwaren. De Raad dient na te gaan of de beslissing van 10 maart 2016 terecht het intern beroep als onontvankelijk heeft verklaard.

Standpunt van partijen

Verzoekende partij stelt dat groepslid [L.] het finale verslag naar de docent had gestuurd, maar dat zij hier geen kopie van had ontvangen. Gezien er een pagina ontbrak, wou verzoekster weten of er nog meer zaken niet klopten. Verzoekster vroeg vervolgens zowel aan groepslid [L.] als aan de docent een kopie van het finale verslag, maar heeft dit van geen van beiden ontvangen. Pas toen verzoekster na de examens een bijzonder formulier invulde, kreeg zij op 8 maart 2016 een kopie van het verslag toegestuurd (stukken 11 en 14 verzoekster). Bij nazicht merkte zij dat de bespreking van de Engelse websites niet onder haar naam stond. Nochtans had zij deze

gemaakt. In haar e-mail van 8 maart 2016 (stuk 14) schrijft het opleidingshoofd [L.G.] dat, indien verzoekster twijfels had over de ingediende documenten, zij daarover de docenten vroeger op de hoogte diende te brengen. Verzoekster stelt dat zij dit gedaan heeft (stukken 15 en 16). Doordat verzoekster pas op 8 maart 2016 een kopie ontving van de verslagen, was het voor haar zeer moeilijk om tijdig beroep aan te tekenen.

Verwerende partij stelt in haar *antwoordnota* dat de interne beroepsinstantie terecht heeft geoordeeld dat het intern beroep onontvankelijk was. De onontvankelijkheid werd uitgebreid gemotiveerd. Verwerende partij benadrukt vooreerst dat verzoekster het dossier “[REDACTED]” pas via de studentenadministratie heeft opgevraagd op 22 februari 2016, of buiten de voorziene termijn om intern beroep in te stellen. In eerste instantie heeft het opleidingshoofd [L.G.] enkel de evaluatiedocumenten – die verzoekster reeds bij het feedbackgesprek dat zij op 15 februari 2016 met docent [N.M.] had, had kunnen inzien – aan verzoekster overgemaakt, gezien verzoekster de overige documenten (met name de door haar groep in het kader van “[REDACTED]” ingediende verslagen) reeds in haar bezit had of minstens diende te hebben. Bij e-mail van 3 maart 2016 om 22h21 - of dus nadat de hoorzitting in het kader van de interne beroepsprocedure had plaatsgevonden - heeft verzoekster aan het opleidingshoofd gevraagd om het volledige dossier “[REDACTED]” te kunnen bekomen. Verzoekster motiveerde deze vraag in een latere mail van 7 maart 2016 om te kunnen verifiëren of de groepsleiding de juiste documenten had ingediend.

Het opleidingshoofd antwoordde hierop bij e-mail van 8 maart 2016 dat het uiteraard mede de verantwoordelijkheid van verzoekster was om ervoor te zorgen dat de juiste documenten werden ingediend en dat verzoekster de docenten hiervan vroeger op de hoogte diende te brengen indien ze hierover twijfels had. Desalniettemin heeft het opleidingshoofd de documenten nogmaals in bijlage aan haar e-mail aan verzoekster overgemaakt. Verzoekster reageerde bij e-mail van 11 maart 2016 om te melden dat ze had vastgesteld dat in het rapport webcriteria de bespreking van de Engelse websites niet onder haar naam werd aangemerkt en dat daarmee haar vermoeden bevestigd werd dat de andere groepsleden ‘met haar punten zouden zijn gaan lopen’. Het opleidingshoofd antwoordde hierop bij e-mail van 14 maart 2016, waarbij ze herhaalde dat zelfs indien de bewering van verzoekster zou kloppen, het mede de verantwoordelijkheid van verzoekster was om ervoor te zorgen dat de juiste documenten werden ingediend en benadrukte dat de medestudenten niet met de punten van verzoekster waren gaan lopen, aangezien ook zij geen goede score kregen voor het rapport en dat het rapport webcriteria niet het enige doorslaggevende element was om verzoekster niet te laten slagen.

Het feit dat verzoekster pas op 8 maart 2016 kopie van de verslagen kreeg (waarvan ze zelf in het bezit diende te zijn), was dus niet van aard om verzoekster te beletten om tijdig beroep aan te tekenen, temeer nu de vraag tot het bekomen van het dossier ‘[REDACTED]’ er pas gekomen is nadat de beroepstermijn reeds verstreken was. Het besluit dient volgens verweerder dan ook te blijven dat het intern beroep onontvankelijk is, gezien het laattijdig werd ingesteld en geen feitelijke omschrijving van de ingeroepen bezwaren bevatte.

In haar *wederantwoordnota* stelt verzoekster dat zij al sinds 16 november 2015 in bijlage van haar e-mail aan docent [N.M.] de verslagen had opgevraagd. Zij deed dit omdat zij vermoedde dat in de versie van het verslag aan de docent een taakverdeling stond waar de Engelse websites op naam van een andere student stonden. Pas na lang aandringen ontving zij op 8 maart 2016 de documenten “Rapport webcriteria” en “Extra opdracht” van het opleidingshoofd [L.T.] en kon zij deze fout opmerken. De puntenverdeling heeft zij pas op 1 maart 2016 ontvangen. De andere documenten heeft verzoekster pas samen met de Raad van verweerder ontvangen, wat het voor haar zeer moeilijk maakte om tijdig met alle elementen in beroep te gaan.

Beoordeling

De Raad onderzoekt vooreerst of de interne beroepsinstantie het beroep terecht als onontvankelijk heeft beschouwd.

De Raad stelt vast dat de termijn voor het instellen van het intern beroep op dwingende wijze is geregeld door de decreetgever in artikel II.283 van de Codex Hoger Onderwijs. Het betreft een vervaltermijn. Een laattijdig intern beroep is derhalve onontvankelijk. Gezien het een regel van openbare orde betreft, onderzoekt de Raad dit desnoods ook ambtshalve.

In casu betreft het voorwerp een examenbeslissing en gaat de vervaltermijn van vijf kalenderdagen in de dag na de proclamatie, d.i. de bekendmaking van de resultaten wat *in casu* conform met het reglement is gebeurd op 12 februari 2016. Verzoekende partij bevestigt ter zitting dat zij op 12 februari 2016 de examenbeslissing heeft ontvangen.

De Raad stelt ook vast dat op de mededeling van het puntenblad in het studievoortgangsdossier de noodzakelijke beroepsmodaliteiten zijn meegedeeld, zodat de beroepstermijn effectief

aanvangt de dag na de bekendmaking wat *in casu* op 13 februari 2016 is. De uiterste datum om een tijdig beroep in te stellen is derhalve woensdag 17 februari 2016.

Verzoekende partij dient pas een intern beroep in bij aangetekende brief van vrijdag 19 februari 2016 (stuk 17 van het administratief dossier van verweerder). De Raad moet derhalve concluderen dat het beroep *prima facie* niet tijdig is ingesteld.

In casu is de Raad ook van oordeel dat de door verzoekster ingeroepen verschoning om de overschrijding van de vervaltermijn te verantwoorden, niet als een overmachtssituatie kan beschouwd worden. Met verweerder moet de Raad vaststellen dat de ingeroepen argumenten, met name: het op 22 februari 2016 opgestelde attest van werkonbekwaamheid dat betrekking heeft op 17 februari 2016 en de laattijdig meegedeelde verslagen die na het verstrijken van de beroepstermijn zijn opgevraagd, de Raad niet kunnen overtuigen.

In het kader van het intern georganiseerd beroep is het bovendien steeds mogelijk (ook *in casu* is het indienen van een meer uitgebreide motivering vijf dagen na het indienen van het verzoekschrift mogelijk op basis van artikel 101 van het OER) om op basis van informatie die pas nadat het intern beroep is ingesteld bekend wordt gemaakt, argumenten toe te voegen in de loop van de procedure die het beroep beter kunnen onderbouwen.

Het intern beroep werd terecht onontvankelijk verklaard.

De Raad kan zich niet verder buigen over de grond van de examenbetwisting, gezien het intern beroep niet regelmatig is ingesteld en uitgeput.

Het beroep is niet gegrond.

BESLISSING

De Raad verwierpt het beroep.

Dit arrest is uitgesproken te Brussel, in openbare terechtzitting van 2 mei 2016, door de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbepalingen, IIIe Kamer, samengesteld uit:

Karla Van Lint,	kamervoorzitter
Jan Geens	bijzitter
Piet Versweyvelt	bijzitter
bijgestaan door	
Freya Gheysen	secretaris

De secretaris
Freya Gheysen

De voorzitter
Karla Van Lint

Tegen dit arrest is een beroep bij de Raad van State mogelijk overeenkomstig artikel 14, § 2 van de gecoördineerde wetten op de Raad van State en het Koninklijk Besluit van 30 november 2006 tot vaststelling van de cassatieprocedure bij de Raad van State. Dit beroep dient schriftelijk en aangetekend te gebeuren binnen de dertig dagen na kennisgeving van deze beslissing en ondertekend te zijn door een advocaat. Bij het beroep moeten zijn gevoegd een kopie van het aangevochten arrest, de bijgevoegde stukken dienen genummerd en geïnventariseerd te zijn, en zes eensluidend verklaarde afschriften van het beroep.